नं० ४६३१

नाम- प्रपञ्चसारः

कर्त्ता - शङ्कराचार्यः

पत्र संख्या- ८६ पत्राणि सं० ×

विषयः - तंत्रम्

प्रपंचसारः

४५३१

श्रीः ॥ ये खेचरा गोचरतोऽष्टवर्गाद्यत्राक्रमात्पापफला भवन्ति दानादिना ते नितरां प्रसन्नास्तेनाधुना दानविधिं प्रवच्मि १ माणिक्यगोधूमसवत्सधेनुः कौ-
सुंभवस्त्रं गुडहेमताम्रम् आरक्तकं चन्दनमम्बुजं च वदन्ति दानं दिरोगनाश आ १ सद्वंशपात्रस्थिततण्डुलाश्च कर्पूरमुक्ताफलशुभ्रवस्त्रम् युगोपयुक्तं वृषभं च रूप्यं चन्द्राय दद्या-
द्घृतपूर्णकुम्भम् चं २ प्रवालगोधूममसूरिकाश्च वृषश्च रक्तः सगुडः सुवर्णम् आरक्तवस्त्रं करवीरपुष्पं ताम्रं च भौमाय वदन्ति दानम् मं ३ नीलं वस्त्रं नीलं कलधौतकांस्यं मुद्गाज्य-
गारुत्मतं सर्वपुष्पम् दासी च दन्तो द्विरदस्य नूनं वदन्ति दानं विधुनंदनाय बु ४ शर्करा च रजनी तुरङ्गमः पीतधान्यमपि पीतमम्बरम् पुष्परागलवणं च काञ्चनं प्रीतये सुरगुरोः प्रदीय-
ताम् जी ५ चित्राम्बरं शुभ्रतरस्तुरङ्गो धेनुश्च वज्रं रजतं सुवर्णम् सुतण्डुलांश्चोत्तमगन्धयुक्तं वदन्ति दानं भृगुनंदनाय शु ६ माषाश्च तैलं विमलेन्द्रनीलं तिलाः कुलत्था महिषी च लोहम्
सदक्षिणं चेति वदन्ति नूनं दुष्टाय दानं रविनंदनाय श ७ गोमेदरत्नं च तुरङ्गमश्च सुनीलचैलानि च कम्बलश्च तिलाश्च तैलं खलु लोहमिश्रं स्वर्भानवे दानमिदं वदन्ति रा ८ वैडूर्यरत्नं सतिलं
च तैलं सुकम्बलश्चापि मदो मृगस्य शस्त्रं च केतोः परितोषहेतोश्छागस्य दानमिदं मुनीन्द्रैः के ९ इति नवग्रहदानानि ॥ श्रीः ॥

प्रपं· सा· १

ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥ अकचटतपयाद्यैः सप्तभिर्वर्णवर्गैर्विरचितमुखबाहुपादमध्याख्यहृत्का सकलजगदधीशा शा
श्वता विश्वयोनिर्वितरतु परिशुद्धिं चेतसः शारदा वः १ अथाभवन्ब्रह्महरीश्वराख्याः प्रधानात्प्रलयावसाने गुणप्रभिन्ना
जगतोस्य सृष्टिस्थितिलयसंहृतिनिविष्टचेष्टाः २ स्वनिष्पत्तिं च कृत्स्नं चैते विचिन्त्य समाविष्टः वक्तारमजमव्यक्तमरूपं मायिनं।
विभुम् ३ मूर्त्याभासेन दुग्धाब्धौ झषशङ्खसमाकुले मरुत्संघट्टनोत्कीर्णलहरीकणशीतले ४ उद्यदादित्यकिरणप्रशान्त
शिशिरोदये पूर्णचंद्रकरामर्शप्रतिबुद्धनलाशये ५ अनन्तभोगे विमले फणारत्नविराजिते शयितं शार्ङ्गिणं शर्वशौ
रिपद्मभुवस्तदा ६ तुष्टुवुर्हृष्टमनसो विष्टरश्रवसं विभुम् सूक्तिभिः स्तुतिभिः प्रीतः स्वमूर्तिं समदर्शयत् ७ नीलोत्पलदल
प्रख्यां नीलकुञ्चितमूर्धजाम् अष्टमीचन्द्रबिम्बाभललाटामायतभ्रुवम् ८ रक्तारविन्दनयनामुन्नसामरुणाधराम् मन्दस्मिता
धरस्वीलसन्मकरकुण्डलाम् ९ कम्बुग्रीवां पृथुहांसविसरद्भुजमण्डलाम् अनन्तरत्नप्रत्युप्तवलयाङ्गदमुद्रिकां १० हारतारा
वलीराजत्पृथूरोव्योममण्डलाम् कौस्तुभोद्भासितोपान्तां श्रीवत्सद्युतिदीपिताम् ११ लसद्दोटरिकाबन्धभास्वरांसभृतोदरीम्
गम्भीरनाभिं विपुलजघनां पीतवाससम् १२ पृथुवृत्तोरुमापूर्यजानुमण्डलबन्धुराम् वृत्तजङ्घां गूढगुल्फां प्रपदाजितकच्छपाम्
१३ तनुदीर्घाङ्गुलिभास्वन्नखराजिविराजिताम् चक्रस्वस्तिकशंखाब्जध्वजाङ्कितपदद्वयाम् १४ तां दृष्ट्वा तरलात्मानो विध्यधीशानशं
कराः अतिष्ठन्निति कर्तव्यमूढास्तत्राब्रवीदजः १५ स्वामिन्प्रसीद विश्वेश के वयं केन भाविताः किंमूलाः किंक्रियाः सर्वमस्मभ्यं वक्तु

२

मर्हसि १६ इतिपृष्टः परंज्योतिरुवाच प्रमिताक्षरम् यूयमद्य समुद्भूताः सृष्टिस्थित्यन्तहेतवः १७ तैरेव विकृतिं याता स्तेषु वो जायते
लयः इति तस्य वचः श्रुत्वा तमपृच्छत्सरोजभूः १८ प्रदत्तं नाम किं नाथ अजोजातं किमात्मकम् इति पृष्टो हरिस्तेन सरोजोदरयोनि
ना १९ मूलाख्यामपि विकृतीं विकृतैर्विकृतीरपि तथाभिन्नानि मन्त्राणि प्रयोगांश्च पृथग्विधान् २० वैदिकांस्तान्त्रिकांश्चापि सर्वानि
त्यमुवाच ह प्रकृतिः पुरुषश्चेति नित्यो कालश्च सत्तम २१ अणोरणीयसी स्थूलात्स्थूला व्याप्य चराचरा आदित्येन्द्रादितेजोमय्याधानत
मयी विभुः २२ न श्वेत रक्तपीतादिवर्णैर्निर्धार्य चोच्यते न गुणेषु न भूतेषु विशेषेणाव्यवस्थिता २३ अन्तरान्तर्बहिश्चैव देहिनां देहरूप
णी स्वसंवेद्यस्वरूपा साहंरूपा देशिकादृष्टितः २४ यथाकाशस्तमो वापि लक्ष्यया नोपलभ्यते पुंनपुंसकयोस्तुल्या पश्यन्त्यात्मसु वि
श्रीयते २५ प्रधानमिति यामाहुर्या शक्तिरिति कथ्यते या युष्मानपि मां नित्यमवष्टभ्यातिवर्तते २६ साहंरूपं तथैवान्ये यद्धेयं तत्र
सा स्मृता प्रलये व्याप्यते न स्थावरजङ्गममिदं जगत् २७ सैव संवेत्ति परमात्मना नान्योऽस्ति विद्यते सानकालात्मना सम्यक्कार्येषु वक्ष्य
यते सदा २८ लवादिप्रलयान्तोऽयं कालः प्रसूयते ह्यज नलिनीपत्रसंहत्यां सूच्यग्रस्याभिवेधने २९ दले दले तु यः कालः स कालो लव
वाचकः लवैस्त्रुटिः स्यात्त्रिंशद्भिः कला तावत्त्रुटिर्बुधैः ३० काष्ठा तावत्कला ज्ञेया तावत्काष्ठा निमेषकः सोऽङ्गुलिस्फोटनं लवः स्यात्
मात्राष्टाभिस्तु तैः स्मृता ३१ कालेन यावता स्त्रीयो हस्तः स्वजानुमण्डलम् पर्येति मात्रा सा ज्ञेया स्वल्पास्वैर्वर्ण्यते समाख्यया ३२ षड्भिस्त
रैस्तु त्रिंशद्भिर्नाडिका स्मृता द्विनाडिको मुहूर्तः स्यात्त्रिंशद्भिस्तैरहर्निशम् ३३ त्रिंशद्भिर्ह्यहोरात्रैर्मासो द्वादशभि

स्वैः संवत्सरो मानुषोयमहोरात्रं दिवौकसाम् ३४ तथा दिव्यैरहोरात्रैस्त्रिशतैः षष्टिसंयुतैः दिव्यः संवत्सरो ज्ञेयो दिव्यैः संवत्सरैः
स्वकैः [३५] भवेद्द्वादशसाहस्रैर्भिन्नैरेकं चतुर्युगम् तैः सहस्रैः शमानन्दतवैकं दिनमिष्यते ३६ तावती दिनरात्रिश्च कथिता काल
वेदिभिः तथाविधैरहोरात्रैस्त्रिंशद्भिर्मासस्मृतिः ३७ तथाविधैर्हि द्वादशभिर्मासैरब्दस्तु स स्मृतः तथाविधानामब्दानां शतं त्वमपि
जीवसि ३८ त्वदायुर्मनमिः स्वासः कालेनैवं प्रचोद्यते सत्त्वानाति विपाकाञ्च तस्य सम्यकाववस्थितान् ३९ सान्वीक्ष्य त्वादृशामायुः
परिपाकं प्रदास्यति प्रकृतेस्तस्य कावित्कालोविकृतिं प्रतिपद्यते ४० सा तत्त्वसंज्ञाचिन्मात्रज्योतिषः सन्निधेस्तदा विचिकीर्षुर्घनीभूता
काचिद्भ्येतिबिन्दुतां ४१ कालेन भिद्यमानस्तु स बिन्दुर्भवति त्रिधा स्थूलसूक्ष्मपरत्वेन तस्य त्रैविध्यमिष्यते ४२ स बिन्दुनादबीजत्वभे
देन च निगद्यते बिन्दोस्तस्माद्भिद्यमानाद्रवोव्यक्तात्मको भवेत् ४३ स रवः श्रुतिसंपन्नैः शब्दब्रह्मेति कथ्यते अव्यक्तादक्षरादितं त्रिभेद
गहनामकम् ४४ महन्नाम भवेत्तत्त्वं महतोहङ्कृतिस्तथा भूतादिकं वैकारिकं तैजसं भेदक्रमादहङ्कारात् ४५ कालप्रेरितयागुण
दोषयुजाशब्दस्तस्मात्स्यादथमात्रया शब्दाद्व्योमस्पर्शतस्तेन वायुस्तस्माद्रूपाद्वह्निरितेस्तस्माच्च अम्भांस्येभिर्गन्धतो भूर्धराद्या भूताः पंचस्वगु
णैनाः क्रमेण ४६ खमपिहविषिरविक्षीरणः स्याज्ज्वलनपरः परिपाकवान्नपाङ्गुः जलमपि रसवद्बन्धनाधरतेस्मिन्प्रीतिपाटलस्त्व
अर्पीतभासः ४७ वृत्तं व्योम्नो बिन्दुषट्कान्वितं तत्स्याद्वायोर्वह्नेः स्वस्तिकोद्यत्रिकोणम् अब्धेःपेतार्धेन्दुमद्धिम्बमाद्यः स्यान्नद्वज्रोद्यच्चावरस्तं
धरायाः ४८ निवृत्तिसंज्ञा च तथा प्रतिष्ठा विद्याह्वया शान्तिमशान्त्यतीते स्युः प्राक्तयः [illegible] यदादिभूतस्थित्याः क्रमात्रादकलाः

वृत्तं:

भूताः ४९ पृष्ठयोरुभयोश्चदशसु संस्था पृथिवीतोयमधःक्रमादूर्ध्वम् पवनस्त्वथपार्श्वगोथमध्ये गगनं भूतगतिस्त्वदृढवेद्यम् ५०
वह्निमरुदब्दहनस्तत्रायत्ताश्च संस्थिता पृथ्वी सचराचरात्मकानि च तस्यां जातानि सर्वभूतानि ५१ श्रोत्रत्वगक्षिजिह्वाघ्राणा
न्यपि चेन्द्रियाणि बुद्धेः स्युः वाक्पाणिपादपायूपस्थानि च कर्मसंज्ञकानि तथा ५२ वचनादानेषु गतेषु विसर्गानन्दकौ च संप्रोक्ताः
वागाद्यर्थाः समनो बुद्धिरहंकारश्चित्तमपि करणम् ५३ भूतेन्द्रियेन्द्रियार्थैरुद्दिष्टस्तत्त्वपञ्चविंशतिकः आनन्दकैश्चैतैरपि ता
स्वचतुर्विंशतिस्तथा प्रोक्ता ५४ करणान्येतैस्तत्त्वान्युक्तानि रहितं वचनाद्यैः भूतानीन्द्रियदशकं समनः प्रोक्तो विकारषो
डशकः ५५ अव्यक्तमहदहंकृतिभूतानि प्रकृतयः स्युरष्टौ च तन्मात्राहंकाराः समहान्तः प्रकृतिविकृतयः सप्त ५६ सत्त्वं रजस्त
म इति संप्रोक्तास्त्रयो गुणास्तस्याः तत्त्वं बन्धाह्निकैर्भेदत्रितयेस्ते जगत्सकलम् ५७ देवाः सप्तनयः स्वराः समकृतो लो
काः सवैश्वानराः कालः शक्तियुतास्त्रिवर्गसहितालिस्त्वथाहृतयः नाड्योऽन्यत्र जगत्त्रये त्रिनियतं यद्वस्तु संबध्यते विश्वेषां स्थि
तये च रत्याविरतं सूर्येन्दुवैश्वानराः ५८ एष सर्गः समस्तोऽयं विश्वं प्रतीयते विश्वप्रतीतो ह्रियतः प्रपञ्चस्तेऽवगम्यते ५९ प्रा
ग्ब्रह्मेति यत्प्रोक्तं तदुद्देशः प्रवर्ण्यते अतः परमवाच्यं हि स्वसंवेद्यस्वरूपतः ६० प्राग्ब्रह्मेति प्राग्ध्वावगम्यमर्थविद्बुधाः स्वतो
र्थानवबोधत्वात्प्रोक्तो नैतादृशोऽर्थवः ६१ स च सर्वत्र संस्यूतो नानानो भूताकारेषु नः आविर्भवति देहेषु प्राणिनामर्थविस्तृतः
६२ प्रकृतौ कालतन्मात्रायां गुणान्तःकरणात्मनि देहेषु तद्विधो हेयो जन्तोऽन्यत्तिभेदतः ६३ उद्भिजः स्वेदजोऽण्डजोऽन्यश्च तथैव तज्जरायुजः

प्र० च०
सार०
३

3

उद्भिद्य भूमिमुद्भूतत्वादुद्भिदः स्थावरस्तु सः ६४ निर्दिष्टः स्कन्धविटपपत्रपुष्पफलादिभिः पञ्चभूतात्मकः सर्वः स्वामधिष्ठाय जा-
यते ६५ अम्बुयोन्यग्निपवननभसां समवायतः स्वेदजः स्विद्यमानेभ्यो भूवल्काद्भ्यः प्रजायते ६६ यूकमत्कुणकीटाद्युस्त्रियाद्याः तणभङ्-
गाः अण्डजो वर्तुलीभूताच्छुक्रशोणितसंयुतात् ६७ कालेन भिन्नात्पूर्णत्वान्निर्गच्छन्नण्डकमिष्यति अहिगोधावयोभेदपिण्डमारादिकश्च
सः ६८ जरायुजश्च ग्राम्याहक्रियातः स्त्रीतिसंभवः सञ्जायते चतुर्विधात्तत्संयुक्तदेहवान् ६९ स्वस्थानतश्च्युताच्छुक्राद्बिन्दुमादाय मारुतः
गर्भाशयं प्रविशति यदा तत्स्यात्तदा परः ७० आर्तवं परमं बीजमादायाम्याश्च मूलतः यदा गर्भाशयं नैजमात्वथ संमिश्रयेन्मरुत् ७१ मायीयं
नाम यो वोत्यं पौरुषं कार्मकं मलम् आणवं नाम संप्रोक्तं मिलितं तन्मलत्रयम् ७२ सूक्ष्मरूपाणि तत्त्वानि चतुर्विंशन्मलत्रये तत्र युक्तिं श्र-
म्यास्य ततस्तद्गर्भमारुतः ७३ संबोध्य संवर्धयति तन्मलं शोणिताधिकम् स्त्री स्याच्छुक्राधिकं ना स्यात्समबंधनपुंसकम् ७४ स्वास्थैर्मरु-
द्भिः क्रियते काथ्यते च ततः सान्द्रीभूतं तदेकैव मात्र रक्तं संमितम् ७५ आद्यामिन्दुहदाकारं परेऽहनि विजृम्भते पक्षेणाचतुरस्रं स्यान्मा-
तुर्भुतरसात्मवत् ७६ मिलितादपि तस्मात्तु पृथगेव मलत्रयात् किट्टीभूतं द्वयं पूर्वं बीजयुग्मं द्वमनमेत् ७७ ऊर्ध्वगमरुता तत्रान्तस्माद-
पि मलद्वयात् उभयात्मिका धोहृता नाडी दीर्घा भवेद्द्रजुः ७८ अवाङ्मुखी स्यात्तस्याश्च भवेत्पत्रद्वये द्वयम् नाड्यस्तत्रानिबन्धास्तु समान्या
नाड्यो मताः ७९ तत्र या प्रथमा नाडी सा सुषुम्णेति कथ्यते या वामेडेति सा ज्ञेया दक्षिणा पिङ्गला स्मृता ८० या वाममुष्कसम्बन्ध्या साश्लिषन्ती
सुषुम्णाया दक्षिणं शृङ्गमाश्रित्य धनुर्वक्रा हृदि स्थिता ८१ वामांसजन्तुतरगाद्दक्षिणं नासिकामियात् तथा दक्षिणमुष्कोत्था नाभसाया ३

वामरन्ध्रगा ८२ अन्याधमन्योयाः प्रोक्ताः गन्धारीहस्तिजिह्वया सपूषालंबुषा चैव यशस्विन्यपि शंखिनी ८३ कुहूरिति च विद्वद्भिः प्रधाना
व्यापिकास्ततो काश्चिन्नाडीबहिर्वक्त्रायामा बहिर्दिक्कर्गति ८४ यया तस्य ऋद्धिमाप्नोति केदारस्य वजलयया मातुराहाररससजैर्धातुभिः पुष्यति क्रमा
त् ८५ वामकुक्षेः पराज्योतिः कलां देवतनामियात् सद्वेवर्त्तमलं नव संभूतं सगुणं शुनः ८६ सदोषदोष्मसंपन्नं मज्जारित्यभिधीयते फलकोश
द्वयं तद्व्यक्तं पुंसो न च स्त्रियः ८७ नपुंसकस्य किंचिच्च व्यक्तिरत्रोपलक्ष्यते मध्यस्थायाः सुषुम्णायाः पर्वपञ्चकसम्भवाः ८८ शाखो
पशाखतां प्राप्ताः शिरालक्षत्रयात्परम् अर्धलक्षमिति प्राहुः शारीरार्थविशारदाः ८९ नाडीदेशबहूनाङ्गास्ताभिः सर्वाभिरेव च व्याप्तो
ति सर्वतो वायुर्येन देहः प्रवर्तते ९० देहे पि मूलाधारेस्मिन् समुदेति समीरणः नासाभ्यामस्तमभ्येति प्राणतो द्विषडङ्गुले ९१ अहोरा
त्रमिने तु भ्यासूर्ध्वधोह्यनिरिष्यते वामदक्षिणनाडीभ्यां स्यादुदग्दक्षिणायनं ९२ अत्रापि चित्तनाधानोग गतिं बहुधा विदुः देनः श्रो
णितजं प्राहुरेके न्ये मातुराहृतात् ९३ आहाराद्व्रजसंप्राहुः केचित्कर्मफलं विदुः केचित्स्यपरं धाम्नो व्याप्तिमेव प्रचक्षते ९४ कश्चि
त्कर्मप्रकारस्तुः पितुर्देहात्मना सकृत् संवध्यमथ नो द्वैकविलीनात्कुलधातवः ९५ न तत्परं धाम सोजस्कं संक्रान्तं मारुतेन तु सूतेरक्त
व्यतिक्रमाद्धीयाद्धीयात्तस्य यथा ९६ कश्चित्तु भौतिकव्याप्तेजन्मकालेव शुष्यति ऊतश्चिदेत्यजीवात्मानि ष्मन्नइति गंसति ९७ बहुना
किं परं पुंसः सांनिध्यात्प्रविजृम्भिता प्रकृतिस्त्रिगुणा संभिन्ना सा त्रिदोषा महीयसी ९८ पंचभूतमयी सप्तधातुभिन्ना च भौतिकैः पञ्चभि
श्च गुणैर्युक्ता पञ्चेन्द्रियविचारिणी ९९ पञ्चेन्द्रियार्थगा भूयः पञ्चबुद्धिप्रभाविनी पञ्चकर्मेन्द्रियगता पञ्चवाताप्रवर्तते १०० परे

ण्धाम्नाममतुप्रकद्गामनस्तदामात्ममहाप्रभावा यदात्मसंकल्पविकल्पहृत्वा यदात्मनिर्विंश्विनुतेनदासा १ स्यात्बुद्धिसंज्ञा च यदप्रवेति ज्ञाता
स्मान्मानमहङ्कृतिः स्यात् तदा यदासावभिधीयते कश्चिन्नचनिद्रारितमर्थमिषा २ यदास्तयं व्यञ्जयितं प्रतीतं महीयसी सा करणैः क्रमेण
तदा बहिर्विकृतत्वोद्भवस्य तस्य समस्त्रबहिर्स्वभितं स्यात् ३ इतिश्रीप्रपञ्चसारे प्रथमः पटलः १ अथ व्यवस्थिते त्वेवं मासात्पक्षाहिनाद
पि मुहूर्तान्नाडिकायाश्च क्षणादपि च कल्पते १ जन्तुः षडङ्गी पूर्वस्यां क्रियःस्यात्कैकरावपि अनन्तरं स्थितस्तीति पुनः षडङ्गेषु प्रवर्तते २ अङ्गुलिनासास्या
कर्णभ्रूकपोलचिबुकादिकम् प्रकोष्ठकूर्परांसाद्यं कट्यूरुप्रपदादिकम् ३ उरःऊर्ध्वित्तनाद्यं च ततः सर्वाङ्गवान्विभुः कालेन जन्मभवति दी
पास्त्वबुगुणायदि ४ प्रसूतिसमये सोऽथ जननीलङ्घपायनाकृ संहृताम्यासुगुमणाख्यो वाङ्मुखोनिलचोदितः ५ तस्यांहृदिपिण्डाशक्त
तिमग्नवज्रादिनासिकः भुराक्कृतानां पापानामधुनं संस्मरन्मुहुः ६ तस्याः कायाग्निनादग्धः स्नैदैः क्लिन्नाङ्गबन्धनः प्रसङ्गपरीतस्य
तस्याश्रुद्वारगोचरः ७ तदाप्रत्तभिर्तेः स्वीयवायुभिर्देशधावगैः सम्पिण्डितमशरीरस्तु मोहसेवकिलेक्षति ८ परस्परमपानश्च प्राणश्च
प्रतिबध्यते अपानस्तूर्ध्वयदा प्राणस्तदापानोऽन्ययत्पथः ९ यदा समानः कायाग्निं सन्धुक्षयति पाचितम् तदात्त्वाक्तभुक्तं तु रसमाद्यथा
वति १० व्यानो जन्तोस्तुतदेहमापादतलमस्तकम् उदानः प्राणसङ्गोनिमेषोन्मेषकारकः ११ उद्गारकारको नाग उन्मीलयति कूर्मकः
क्षुत्कृत्कृकलो देवदत्तो जृम्भणकर्मकृत् १२ धनञ्जयाख्यो देहेस्मिन्कुर्याद्बहुविधात्रवान् सचलौकिकवायुत्वान्मृतं च न विमुञ्चति १३
इत्यमी मारुताः प्रोक्ता दशदेहाभिगामिनः वह्नयस्य दशान्येष्वस्तेषां समस्तथा त्वगाः १४ यत्रस्थिर दोषगाः प्रोक्ताः स्वेदश्लेष्मे दांत्रगास्पते

त्वगसृङ्मांसमेदोस्थिमज्जाशुक्राणि धातवः २५ ते दूष्याः कफपित्तेर्वा दोषास्तेष्वेकको मरुत् समवायी स विख्यातो विष्वगो विश्वक-
र्मकृत् २६ सदोषो वाह्यगा दूष्याः क्रियानः संप्रधार्यते क्षुत्तृष्णा च पिपासा च शोकमोहौ जरामृती २७ षडूर्मयः प्राणबुद्धिदेहधर्मेषु संस्थि-
ताः मज्जास्थिस्नायवः शुक्रात् रक्तात्त्वङ्मांसशोणिताः २८ इति षाट्कौशिकं नाम देहे भवति देहिनाम् रसादितः क्रमात्पाकः शुक्रान्तेषु च धा-
तुषु २९ शुक्रपाकात्स्वयं सिद्धेदोजो नाम महीदृशा देहदृश्यं तद्विजस्तु केवलाश्रयसिध्यते ३० यथा स्नेहः प्रदीपस्य यथाभ्रमशनिर्वि-
षः बहुधारेणकुम्भेन संवृतस्य हविर्भुजः ३१ यथा तेजः प्रसरति समीपालोकपातिमत् तथा देहावृतस्यापि देहस्य महाविषः
३२ इन्द्रियैः संप्रवर्तन्ते स्वं स्वमर्थं ग्रहं प्रति नभः श्रोत्रेनिलस्पर्शएणत्रिष्वग्धे पथ्योदकं ३३ जिह्वायामवनिर्घ्राणेद्वयमर्थप्रवर्तनम्
यदापित्तं मसतुत्रं विलीनं प्रविलापयेत् ३४ धातूंस्तदा क्रमाद्रक्तं लसीकाञ्चययेत्तुषाणाम् द्रुतास्ताव लसीकाद्वारोमदूर्ध्वैः प्रवर्त-
ते ३५ वह्निः सर्वत्र कारणात्तदा स्वेदः प्रतीयते यदा कफो मरुत्पित्तं वा तो लीनः प्रवर्तते ३६ ऊर्ध्वं द्रुतो द्रुतं वाष्पं प्रसेकं च प्रवर्तयेत्
कफात्मकास्तु विज्ञेया कर्णपाकुलिश्वविका ३७ गंडमालादिकान्वापि कुर्याज्जितो ह्नकर्मजान् ग्रहणी नाम सा या वै प्रसन्ना जलि-
सन्निभा ३८ अधस्तस्याः प्रधानाग्निः स समाने न वर्धते तस्याधस्ताद्विकोणाभं ज्योतिराधारमुत्तमम् ३९ विद्यते स्थानमेतद्धि मूला-
धारं विदुर्बुधाः अथाहं तं षड्रसं वा आहारं कारणमार्गगम् ४० श्लेष्मणानुगतं तस्य प्रभावान्मधुरी भवेत् तत्रसा ह्यम्ललवणानि कोष-
णकषायकाः ४१ षड्रसाः कथिता भूतविकृत्याद्व्यमाश्रिताः तथैवामाशयगतं पश्चात्पित्ताशयं व्रजेत् ४२ तदा तस्याङ्गमनाकटु

कललं प्रपद्यते तन्मात्रान्तरसंश्लिष्टं पच्यते पित्तवारिणा ३३ पच्यमानाद्धसं भिन्नं वायुरन्नादिकान्नयेत् ततः किंहृदयस्थभिन्नं ग्रहणं प्रचितुते
त्विलः ३४ नश्चीयमानं विमनाग्रहणीं शयेन्मरुः स्वानयाशाकुनापूर्णापलिनाप्रतिसञ्चति ३५ शरीरं पायुमार्गेणानन्याके कुंभ
स्ततः अङ्कैः स्वेदवदम्भवन्नव्याप्तैः सूक्ष्मैः शिरामुखैः ३६ वस्तिमापूरयेद्वायुः पूर्णीभवति धारया मूत्राशयो धनुर्वक्रो वस्तिरित्य
भिधीयते ३७ मूत्रमित्याकुरुदकं वस्तेर्मेहनमिर्गतम् अपथ्यभाजामनयोर्मार्गयोर्दोषदुष्टयोः ३८ प्रमेहमूत्रकृच्छ्राद्यैर्ग्रहणपा
दैश्च संभवः इत्थंभूतः सजेवं तु जरायुपुत्रनामवान् ३९ अपत्यवर्त्मसंगम्य सृजते वायुनामरुः जायते धिकसंविग्नो जंभतेगेऽ
कंपितैः ४० नूनं पीत्वरणं निश्वसति भीत्याच परिरोदिति अथ पापकृतां शरीरभाजामुदरान्निष्क्रमितं महानयासः नस्तिनोद्भव
दैविच्छिन्नकृतानि तत्र कर्माणि तस्तुमानुषाणाम् ४१ मूलाधारात्प्रथममुदितो यस्तु भावः पराख्यः पश्चात्पश्यन्त्यथ हृदयगो बु
द्धियुङ्मध्यमाख्यः वक्त्रे वैखर्यथ रुरुदिषोरस्य जन्तोः सुषुम्नाबद्धस्तस्माद्भवति पवनप्रेरितो वर्णसंघः ४२ स्रोतोमार्गस्याविभ
क्तत्वहेतोस्तस्य वर्णानां जायते न प्रकाशः तावद्यावत्कण्ठमूर्द्धादिभेदो वर्णव्यक्तिस्थानसंस्थायतो नः ४३ ज्ञातास्मीति यदाभावो
मनोहंकारबुद्धिमान् जातश्चित्पूर्वको जन्तोः स्वभावः क्रमवर्द्धितः ४४ वभाति मातापित्रोस्तु तनो वन्धुश्च क्रमात् सपीत्वाकुप्रा
स्तन्यं मातरं स्तन्यदायिनीं ४५ इच्छतीदिति तां वीक्ष्य तत्रस्यादितरेतरम् बन्धस्तत्राधिकं तीरमति स्निग्धमनन्यगम् ४६ पितरं वी
क्ष्य तत्रापि तथा भ्रातरमेव च पितृव्यमातुलादीश्च समस्तुद्वीक्ष्य प्रमोदते ४७ एवं संबद्धसंसारं वान्धवो विस्मरिष्यति पूर्वकर्मवश

भेस्थितस्तु तु निलेशमेव च ४८ अथ स्वस्तुनारयितस्मा ह्व्येजननीमुद्गः अनेनैव प्राणायामेन मुखस्थो नीतो मार्गस्य विधादाहरम् ४९ अथपद्मनं
मलपतियदा कुण्डलिनी तदा मूलाधारे विसरति सुषुम्नावेष्टनीमुद्गः ५० त्रिवलं चैव षट्सप्त अष्टो नवमो दशमोपि च तदा द्वादशायं
चक्षाद्वेदेनगुणयेत्क्रमात् ५१ यदा त्रिगुणोऽथ गुणयेत्तदा त्रिगुणिता विभुः शक्तिः कामाग्निनादात्मा सूक्ष्ममूर्तिः प्रतीयते ५२ तदा तां ता
रमित्याहुरोमात्मेति बहुश्रुताः तामेव शक्तिं ब्रुवते हरे रात्मेति चापरे ५३ त्रिगुणा सा त्रिदेवाशा त्रिवर्णा सा त्रयी च सा त्रिलोका सा त्रिमू
र्तिः सावित्री स्वाहा सा विधीयते ५४ एतेषां नारणां नारः शक्तिस्तद्गुतिशक्तितः यदा चतुर्थी गुणिता सत्त्वमादिस्थानवाचिका ५५ वा
चिकानाथदादीनां करणानां च सा तदा सा यदा पञ्चगुणिता पंचपंचविभेदिनी ५६ पञ्चानां मकाराणां च वर्णानां मरुतां तथा गुणिता
षट्दशोदशकोशोर्मिरसभेदिनी ५७ तदा षड्गुणिता स्वस्य यत्रस्य च विभेदिनी यदा सा सप्तगुणिता नारह्लेखयोस्तदा ५८ भेदैर
ष्टौ श्रान्ताभिर्भिद्यते सप्तभिः पृथक् अकारस्याप्युकारस्य मकारो विन्दुरेव च ५९ नादस्य शक्तिः शान्तस्यतारभेदाः समीरिताः ह
कारो रेफ माये च विन्दुनादे तथैव च ६० शक्तिः शान्तोऽथ संप्रोक्ता अष्टैर्भेदैश्च सप्तधा अङ्केभ्योस्यास्तु सप्तभ्यः सप्तधा भिद्यते जगत् ६१
लोकाद्रिद्वीपपातालसिन्धुग्रहर्षिमुनिस्वरैः धात्वादिभिस्तथान्यैश्च सप्तसंख्या प्रभेदकैः ६२ यदाष्टधा सा गुणिता तदा प्रकृतिभेदिनी
अष्टानां राशिवस्वासामातृमूर्तिविभेदिनी ६३ दशधा या गुणिता नाडी मर्माणादिविभेदिनी द्वादश[illegible]मिकापि यदा तदा राशपर्कमूर्तियुक्
६४ मंत्रं च द्वादशार्णीस्य मभिधत्ते स्वरानपि तत्संख्यं च तथा यंत्रं शक्तेस्तद्गुणितात्मकम् ६५ पञ्चाशद्वा प्रगुणिता पञ्चाशद्वर्णभेदिनी

प्रपं॰सा
१६

पंचाशद्रूपिणीनाथयद्रूपभवेत्तादेवीतदात्मविनिवेशितदिग्भावा सोऽकुलवर्णसंविरोदितनादसंगात्पंचाशदीरयति पंक्तिरपएववर्णान् ६०
इति प्रपंचसारे द्वितीयः पटलः २ ॥ अथाग्नीषोमात्मका वर्णाः स्युः रवीन्दुसोमभेदतः ते एव वह्निः सूर्यः सोमश्चेति त्रिभेदतः १ स्वराख्याः षोडश प्रो-
क्ताः स्पर्शाख्याः पंचविंशतिः व्यापकाश्च दशैते स्युः सोमसूर्याग्न्यात्मकाः क्रमात् २ एकः स्वरो ह्रस्वदीर्घभेदेन द्विविधो मतः ह्रस्वः स्वः परो दीर्घो वि-
न्दुसर्गान्तिकौ च तौ ३ आद्यन्तस्वरषट्कस्य मध्यमं यच्चतुष्टयं वर्णानामागमश्चैते स्त्रीनपुंसकमीरितम् ४ नवतत्त्वं तु खस्थं वाप्यस्यै जयाप्राणेऽपनाः
स्थिरिताम् दक्षो तस्यैव प्राणस्तत्र स्यात् तदक्षो नरायणे ५ दक्षस्यवाम्यस्थितेऽह्रस्वदीर्घाः पंचोदयश्च भूतभूतकलाभिस्तद्दक्षयः प्राग्दीरिताः ६
विन्दुसर्गौ च यौ प्रोक्तौ तौ सूर्यशशिनौ क्रमात् तयोर्विकारविस्तारः पुरस्तात्संप्रवक्ष्यते ७ स्पर्शाख्यास्तु ये ये वर्णाः सौराः पंचविभेदतः भवंति
पंचवर्गास्तत्राद्यास्ता मार्तण्डाः स्मृताः ८ चतुर्विंशतितत्वस्था स्तस्माद्वर्णाः परे क्रमात् तेन स्पर्शाह्वयाः सौराः प्राणाग्नीलांबुखात्मकाः ९ व्याप
काश्च द्विवर्गाः स्युस्तथा पंचविभेदतः शशिना युक्ताः स्थिता यास्या त्वस्य स्थापकास्तराः १० तद्विभेदसमुद्भूता अष्टत्रिंशत्कला मताः स्वरैः सौम्याः
स्पर्शयुग्मैः सौराः पावकीश्च वह्निजाः ११ षोडश द्वादश दश संख्याः स्युः क्रमशः कलाः वर्णेभ्य एव तास्स्युः पंच मे दैवत्तभूतगैः १२ सर्वगाश्चसमुत्प
न्नाः पंचाशत्संख्यकाः कलाः तेभ्य एव तु वर्णेभ्यः शक्तिभिर्विश्वमूर्तयः १३ तावत्यो मातृभिः सार्द्धं तेभ्यः स्युः रुद्रमूर्तयः तेभ्य एव तु पंचाशत्सु
रौषधयईरिताः याभिस्तु मंत्रिणः सिद्धिं प्राप्नुवंति हितार्थदाम् अमृता मानदा पूषा तुष्टिः पुष्टी रतिर्धृतिः १४ शशिनी चंद्रिका कान्तिर्ज्योत्स्ना
श्रीः प्रीतिरंगदा पूर्णा पूर्णामृता कामदायिन्यः स्वराः कलाः १६ तपनी तापनी धूम्रा मरीचिर्ज्वालिनी रुचिः सुषुम्ना भोगदा विश्वा बोधनी धारणी ६

त्तमा १८ कभाद्याःवसुदाःसौराःठडान्ताद्वादशेरिताः धूम्रार्चिरूष्माज्वलिनीज्वालिनीविस्फुलिंगिनी १९ सुश्रीःसुरूपाकपिलाहव्यकव्यवहेअपि
माद्यर्णयुक्तावह्न्युत्थादशधर्मप्रदाःकलाः २० सृष्टिऋद्धिःस्मृतिर्मेधाकान्तिर्लक्ष्मीद्युतिःस्थिरा स्थितिःसिद्धिरकारोत्थाःकलादशसमीरिताः
२० अकारप्रभवाब्रह्मजाताःसृष्टयेकलाः जराचपालिनीशान्तिरैश्वरीरतिकामिके २१ वरदाह्लादिनीप्रीतिर्दीर्घाश्चोकारजाःकलाः उका
रप्रभवाविष्णुजाताःस्थितयेकलाः २२ तीक्ष्णारौद्रीभयानिद्रातन्द्राक्षुत्क्रोधनीक्रिया उत्कारीचैवमृत्युश्चमकारात्तरजाःकलाः २३ म
कारप्रभवारुद्रजाताःसंहृतयेकलाः बिन्दोरपिचतस्त्रःस्युःपीताश्वेतारुणासिता २४ निवृत्तिश्चप्रतिष्ठाचविद्याशान्तिस्तथैवच इन्धिका
दीपिकाचैवरेचिकामोचिकापरा २५ सूक्ष्मासूक्ष्मामृताज्ञानामृतनाचाप्यायिनीतथा व्यापिनीव्योमरूपास्यादनन्तानादसंभवाः २६ नाद
जाःषोडशप्रोक्ताभुक्तिमुक्तिप्रदायिकाः केशवनारायणमाधवगोविन्दविष्णवः २७ मधुसूदनसंज्ञश्चसप्तमःस्यात्त्रिविक्रमः वामनः
श्रीधराख्यश्चहृषीकेशस्त्वनंतरः २८ पद्मनाभस्तथादामोदराख्योवासुदेवयुक् संकर्षणश्चप्रद्युम्नश्चानिरुद्धःस्वरोद्भवाः २९ तत्श्चक्री
गदीशार्ङ्गीखड्गीशंखीहलीतथा मुसलीशूलिसंज्ञश्चभूयःपाशीतथांऽकुशी ३० मुकुन्दोनन्दजोनन्दीनरोनरकजिद्धरिः कृष्णःसत्यः
सात्वतश्चशौरिःशूरोजनार्दनः ३१ भूधरोविश्वमूर्तिश्चवैकुंठःपुरुषोत्तमः बलीबलानुजोबालोवृषघ्नश्चवृषस्तथा ३२ हंसोवराहो
विमलोनृसिंहोमूर्तयोहलाम् कीर्तिःकान्तिस्तुष्टिपुष्टीधृतिःक्षान्तिःक्रियादया ३३ मेधाचहर्षाश्रद्धाख्यालज्जालक्ष्मीसरस्वती प्रीती
रतिश्चसंप्रोक्ताःक्रमेणस्वरशक्तयः ३४ जयादुर्गाप्रभासत्याचंडावाणीविलासिनी विरजाविजयाविश्वाविनदासुनदास्मृतिः ३५

प्र॰ सा
७

ऋद्धिः समृद्धिः शुद्धिश्च भुक्तिर्मुक्तिर्मतिः क्षमा रमोमा क्लेदिनी क्लिन्ना वसुदा वसुधा परा ३६ परापरा यणा सूक्ष्मा संध्या प्रज्ञा
प्रभा निशा अमोघा विद्युता चेति मूर्तयो धाम्नः सर्वकामदाः ३७ इमाः पंचाशदुद्दिष्टा नमोऽन्ता वर्णपूर्विकाः सधातुप्राणशक्त्यात्म
युक्ता याद्यष्टमूर्तयः ३८ श्रीकण्ठोऽनन्तसूक्ष्मौ च त्रिमूर्तिरमरेश्वरः अर्घीशो भारभूतिश्च तिथीशः स्थाणुको हरः ३९ झिंटीशो
भौतिकः सद्योजातश्चानुग्रहेश्वरः अक्रूरश्च महासेनः स्युरेताः स्वरमूर्तयः ४० ततः क्रोधीशचंडेशौ पंचान्तकशिवोत्तमाः तथैकरुद्रकू
र्मैकनेत्राख्यचतुराननाः ४१ अजेशशर्वसोमेशा हरो लांगलिदारुकौ अर्धनारीश्वरश्चोमाकान्तश्चाषाढिदंडिनौ ४२ अत्रिर्मीनश्च
मेषश्च लोहितश्च शिखी तथा छगलण्डद्विरण्डौ च समहाकालवालिनौ ४३ भुजंगेशः पिनाकी च खड्गीशश्च बकस्तथा श्वेतो भृगुश्च
लकुली शिवः संवर्तकस्ततः ४४ पूर्णोदरी च विरजा तृतीया शाल्मली तथा लोलाक्षी वर्तुलाक्षी च दीर्घघोणा तथैव च ४५ सुदीर्घमुखी
गोमुख्यौ नवमी दीर्घजिह्विका कुंडोदर्यूर्ध्वकेश्यौ च मुखी विकृतपूर्विका ४६ सज्वालोल्का श्रिया विद्या उक्ताः स्वरशक्तयः महाकाली
सरस्वत्यौ सर्वसिद्धिसमन्विते ४७ गौरी त्रैलोक्यविद्या च तथा मंत्रात्मशक्तिके भूतमाता लंबोदरी द्राविणी नागरी तथा ४८ खेचरी मंज
री चैव रूपिणी वीरिणी तथा कोटरी पूतना भद्रकाली योगिन्य एव च ४९ शंखिनी गर्जिनी कालरात्री कुर्दिन्य एव च कपर्दिनी महा
वज्रा जया च सुमुखेश्वरी ५० रेवती माधवी चैव वारुणी वायवी तथा रक्षोऽवधारिणी चान्या तथैव सहजाह्वया ५१ लक्ष्मीश्च व्यापिनी
मायेत्याख्याता वर्णशक्तयः चंदनञ्च चंदनागुरुकर्पूरी (श्री) रोगजलकुसृणैः कंकोलजातिमांसीमुरचोरग्रंथिरोचनापत्रैः पिप्पलवि

७

श्री

लृग्रहाकृएन्तएकलवंगाद्वकेमिथं स्मृतः ५३ सोऽयं स्वरकाण्मस्विकास्थितराजक्रदर्शीयकामस्मृतिगिराब्जाः महाग्निमंथसिंहोऊष्माद्धर्मा
सृक्कसादस्तुष्मी ५४ रोहिण्युंडुकंठहृतीपाकलचित्राजलस्मण्याम्राणाः ग्रातमयलनाद्विकोविस्पृक्रांतमसलंपयांजलिनी ५५ हृ
वंटिविमर्हेतथैवलक्ष्मीः सदाभद्रे आदीनामिति कथितावर्णानांक्रमवर्णादयोविषयः ५६ गुलिकाकषायभसितप्रभेदनोनिखिलसि
द्धिदायिनः यथाभवंतिदेहांतरमीपंचाशदक्षराः ५७ येनयेनप्रकारेणतथावक्ष्यामितत्वतः समीरिताः समीरेणसहसुष्मारंध्रनिर्गताः ५८
व्यक्तिंप्रयांतिवदनेकंठादिस्थानवाहिताः ओष्ठैरन्मार्गगोवायुरुदानंकुरुतेस्वरं ५९ नीचैर्गतोनुदात्तंचस्वारितंतिर्यगस्ततः अद्वैकद्वित्रिमा
त्राभिर्मात्राभिर्लिपयः क्रमात् ६० सवर्णेनसहस्वदीर्घप्लुतसंज्ञाभवंतिताः अकारेकारयोर्योगादेकारोवर्णइष्यते ६१ तस्यैवेकारयो
गेनस्यादैकारादक्षरस्तथा उकारयोगात्तस्यैवस्योदोकारादक्षरस्तथा ६२ तस्यैवौकारयोगेनस्यादौकारस्तथाक्षरः सन्ध्यक्षराः सुषुम्नारो
मंत्राः सर्वार्थसाधकाः ६३ लृवर्णौवर्णयोर्व्यक्तिर्लृरीः सम्यक्प्रदर्श्यते बिंदुसर्गाविमौव्यक्तिमसमौसोऽजपावदेत् ६४ कंठाद्ध्वनिः सरत्सर्गः आ
योवामेकतः परः नस्वरः सर्गएवस्यात्सोष्माप्राणकल्हः ६५ सर्गः श्वेषितः कंठ्याद्गुनाकादिमीरयेत् सवर्गः स्पर्शमात्रेणकस्वरः स्पर्शन
स्तुखं ६६ सोकगंभीरसंस्पर्शाङ्घोडंचबहिर्गतः विसर्गस्तालुगः सोष्माप्रांचवर्गंचयंतथा ६७ ऊर्ध्वरेफषकारांश्चमूर्धगोदत्तगस्तथा ल
तवर्गलसानोष्ठाऊपध्मानसंज्ञकान् ६८ दंतोष्ठाभ्यांवकारंस्थानगोएनामीरयेत् इत्थं सचपरेस्वसंधिविज्ञाताः पंचाशद्विन्दुतिकाः
काद्याः प्राणक्ज्ञाताशमूकारवमयायायाश्मपणार्णतिकाः होताः षदलसाः क्रमेणकथिताः शून्यामकान्तेशस्थमैरैः पंचभिस्ववर्णदशाके:

प्र॰सा
८

स्युः स्तंभनाद्याः क्रियाः १९ स्तंभनाद्यमथ पार्थिवे स्यान्महत्यैस्युपविदर्भणाद्विकम् दाहशोषणमप्युन्मनादिकं वह्निवायुवियदस्थितेश्च
देत् २० एताभिर्दशाभिरमीभिर्नमोंतिके ईश्वरस्य बिंदुयुतैः योनिमध्यकोणवितये मध्ये च संयते नमंत्री २१ पूर्वोक्ताद्बिंदुमात्रान्वयमथ
स्वतन्मात्रनामभृत्पुनाकारादीन्स्वरान्कादीनपि तद्गणान्पंचविंशानथैव यादीन्संयुतान्धातून्नपि गुणसहितैः पंचभूतैश्च नाभिस्त
न्मात्राभिर्मतीयप्रकृतिरथ हसंज्ञा भवेद्व्याप्यविश्वम् २२ इति श्रीप्रपंचसारे द्वितीयः पटलः २ ॥ अथावस्थिते त्वेवमस्य शक्तित्रमि
श्रते कृतकृत्यस्य जगति सततं तूष्णीं संस्थिते १ प्राणात्मके हकाराख्ये बीजे तेन तदुद्भवाः षडूर्मयः स्यू रेफोत्थगुणास्तत्त्वार एव च २ प
वनाद्याः श्वथिमन्नाः स्पर्शाद्यैस्स्वगुणैः सह करणान्यपि चान्यानि संख्यातस्तेन नेति च ३ ईकारस्य गुणाः प्रोक्ताः षडिति क्रमशो बुधैः ऊ
कारान्ता ऋकाराद्याः षड्वर्णाः षड्गुणा एव च ४ प्रभेदेभ्यः समुत्पन्ना हकारस्य महात्मनः ऋकाराद्यास्तु चत्वारो रेफोत्थाः स्वपराः स्मृताः ५
एकारादिविसर्गान्तं वर्णानां षट्कमुद्गतं ईकारस्य षडंगेभ्य इतीदं षोडशांगवत् ६ एभ्यः संजज्ञिरे गेभ्यः स्वराः षोडश सर्वगाः तेभ्योव
र्णान्तराः सर्वे ततो मूलमिदं विदुः ७ गतो वो बीजतामेष प्राणिष्वेवं व्यवस्थितः ब्रह्मांडस्थस्तमेतेन व्याप्तं स्थावरजंगमं ८ नादः प्राणश्च जी
वश्च घोषश्चेत्यादि कथ्यते एष पुंस्त्रीनियमितो लिङ्गेष्वपि नपुंसके ९ रेफो मायाबीजमिति त्रिधा समभिधीयते शक्तिः श्रीः संनतिः ख्या
तिर्लक्ष्मीर्मेधा सरस्वती १० क्षांतिः पुष्टिः स्मृतिः शान्तिरित्याद्यैः स्वार्थवाचकैः नानाविकारतो व्याप्ता स्वैस्वैर्भावैर्विकल्पितैः ११ तामेनां कुंडली
त्येके सन्तो हृदयगां विदुः सा रौति सततं देवी भृंगीसंगीतकध्वनिः १२ आकृतिस्वेन भावेन पिंडितां बहुधा विदुः कुंडली सर्वथा ज्ञेया स्वप्रभा ८

नुगतैवसा १४ चराचरस्य जगतो बीजत्वाद्बीजमेव तत् मूलस्य बिंदुयोगेन स्यातानंदत्वदुद्भवः १५ रेफान्वितेकाराकारयोगादुत्पत्तिरेतयोः
हकारस्य व्योमवांछेन ह्यिति निघशब्द्यते १६ हरत्वमस्यते नैव सर्वात्मत्वं समाप्य च अस्य बिन्दोः समुत्पन्नानंदेतः सोहमुच्यते सहंकारः
शुक्लांशोनः सहतिप्रकृतिः स्मृता अजपेयं मता शक्तिस्तथा दक्षिणवामतः १७ बिंदुर्दक्षिणभागस्तु वामभागो विसर्गकः तेन दक्षि
णवामाख्यो भागौ पुंस्त्रीविशेषितौ १८ बिंदुः पुरुषरूपोक्तो विसर्गः प्रकृतिर्मता पुंप्रकृत्यात्मको हंसस्तदात्मकमिदं जगत् १९ पुंरूपं सा
विदित्वा हंसो हंभाव समुपागता सएव परमात्माख्यो मनुरस्य महात्मनः २० सकारं च हकारं च लोपयित्वा प्रयोजयेत् संधिं वै पूर्वरूपा
ख्यां ततोसौ प्रणवो भवेत् २१ ताराद्भिन्नोऽक्षरसंघातः सूर्यनादिस्वादीन्प्रथमधामांप्रात् इत्यादित्यांश्च पूर्वभागाख्याः समस्ताः
प्रभवन्ति लोके २२ एवमेषा जगत्सूतिः सवितेत्यभिधीयते यदा तदैति सैवैतत्तैश्च वर्णैर्विंशतिधाभिदाम् २३ तद्वर्णैर्भिन्नागायत्रीगाय
त्र्याणनाद्भवेत् समस्तव्याप्तिकात्रीकायदेवस्य मेदिनी २४ तदा स्वरेण सूर्योयं कवर्गेशस्तु लोहितः चवर्गप्रभवः कामः टवर्गात्तुध
संभवः २५ तवर्गोत्थः सुरगुरुः पवर्गोत्थः शनैश्चरः यवर्गजोयं शीतांशुरिति सप्तग्रहा यम् २६ यथा स्वरेभ्यो नभेदस्तु वर्णाः सर्वर्ग
भेदिताः तथा सप्तविशानुस्मृतेयग्रहषट्केन संश्रयः २७ इति संलीन सूर्यांशो वर्गषट्के तु षड्गुणाः हल्लेखियं तथा यस्य सप्ततिकोटि
दैः २८ सर्वव्यापि सा शक्तिः प्रभाद्भास्कररूपिणी स्वभासा क्रमते यत्र तत्रास्याः स्मृतिरिष्यते २९ अस्यास्तु रश्मयश्चैव तमसा च दिवा
निशाम् सत्वा ... बिंदात्मा मेरुं पर्येति भास्करः ३० अस्या विकारवर्णेभ्यो जाता नाद्यादयः प्रायः लवाद्विका लोपचितैस्तैः स्वाव्यकामि

प्र·सा
९

तिस्त्रिधा ३१ कृत्तरणमणादित्रुतयाचक्रगमानगस्थितिः वक्ष्यामिचक्ररूपंचप्रबंधंराशिभिस्तथा ३२ अन्तर्बहिर्विभागेनरचयेद्राशि
मण्डलं भूचक्रपृष्ठमेषादिः प्रविन्नेयोथमानुषः ३३ आद्येर्मषाङ्कयोराशिरीकारान्तेऽन्नायते ककारान्तेककाराद्येईषोऽत्रमनतस्त्रि
भिः ३४ पदैतौःकर्कटौराशिरोदोतौःसिंहसंभवः अमःपावमलिभागसंज्ञानाकन्याकामता ३५ षड्गुःकचटतेभाग्युपयाम्पावमज
द्विरं वणिगाद्याश्चमीनान्ताःराशयःप्रानितःक्रमणाम ३६ बलमिर्यादिभिःसार्द्वैस्यान्तकारस्तुमीनराः स्यात्तामर्धाधिकोपंचनाडिकोचापुक
र्कटौ ३७ पादाधिकामकरयुक्तिहृश्चिकसंज्ञकाः पादोनोऽऽं गहृषभोवणिक्कन्येचपंचके ३८ त्रिपादोनौमीनमेषौसंख्योकाराशिसंत्रि
ता चापनीरजयुक्कन्याःपीनाःसुलभयास्तमी ३९ वणिकामकरमेषाङ्कऽलीरारलतोत्रिषः चरावधिशहरागनार्स्थिराःस्वनाःस्थकान्ताः
४० सुःकर्कटोहृश्चिकमीनराशीविप्रान्पाःसिंहधनुधमेषाः तुलासकुंभामिथुनंचवैश्याःकन्याहृषोथोमकरश्चशूद्राः ४१ अंगारावज
हृश्चिकौहृषतुलेशुक्रस्ययुक्कन्यकेबौधेकर्कटकाह्वयोहिमरुचेःसिंहस्तथागोपतेः चापाज्ञावपिधेषणोमकरकुंभाख्यौचमांदोय
हाःस्रोक्ताःराश्यधिपावलेशुकरणेसोयंक्रमोदर्शितः ४२ लग्नोधनभ्रातृबंधुपुत्रशत्रुकलत्रकाः मरणंधर्मकर्मायव्ययाद्वादश
राशयः भूचक्रपृष्ठमेषादिः प्रविन्नेयोथमानुषः ४३ ततस्तद्दूर्ध्वभागस्थोभुवश्चक्रसमस्तथा सवसिंहादिकोयस्मिन्नेतत्कीमियताःगतिः
४४ तदूर्ध्वभागसंस्थःस्यात्स्वश्चक्रस्यापिताहृशः सतचापादिकोदैवश्चक्रसेनामिकात्तसः ४५ धनुरादेवलग्नत्वात्समावाल्लग्नमुच्यते
विधुर्धनुर्मेषसिंहामकरर्षभकन्यकाः ४६ सकुंभयुग्मवणिजोमीनहृश्चिककर्कटाः अयंतराशिवेधस्यादन्योवेधस्तुभात्मकः ४७ मूला

९

श्विनीमघाज्येष्ठारेवत्यश्लेषकास्तथा याम्यपूर्वात्रपूर्वाहिर्बुध्न्यपूषानुराधकाः ४८ स्वातीशतभिषार्द्रा च --- रोहिणिहस्तकाः पादं पादत्र
ये विधायोजयेदर्धमर्धकैः ४९ चरस्थिरोभयात्मानं चात्रवर्णगुणात्मकं राशिं राशिपधिपास्तेवं वध्युर्वो धवनादयः ५० एषमएव

कारस्करास्त्वामलकोडुंबराजंबुसंज्ञकः खदिरः कृष्णवंशौ च पिप्पलो नागरोहिणौ पलाशप्लक्षकाम्बष्ठबिल्वार्जुनविकंकताः ५१ ब
कुलः सरलः सर्जो वंजुलः पनसार्ककौ शमीकदंबाम्रनिंबमधूकास्तादिनां द्रुमाः ५२ आयुष्कामः सदावृक्षं छेदयेन्न कदाचन अश्विय
मानलधात्रग्निकूप्रादितिहरेज्यसर्पाश्च पित्रर्यमभगादित्यत्वष्टारो मरुतस्तथेंद्राग्नी ५३ मित्रेन्द्रो निरृतिर्जले विश्वेदेवा हरिस्तु
थावसवः वरुणोजैकपदोहिर्बुध्न्यः पूषा च देवता भानां अश्वेभाजभुजंगसर्पसरमामार्जारिकाजाजलीमूषाखूकुरुइयामहिषी
व्याघ्रो यमोरिहरणम् व्याघ्रैणी हरिणी च वानरयुगः प्राग्वासरा सिंहो ह्यो मर्त्यो गोः करिणीति साधु कथितानत्रयोनिः क्रमात्

पक्षोमावास्यान्तावर्तन्ते प्रतिपदादिकास्तिथयः राशिभ्यो प्रतिथीनामध्यर्द्धयुगं तु राशिरेकः स्यात् ६६ तेन त्रिंशत्तिथयो द्वाद
शावर्णभिदतो हि भिन्नाः तावत्संख्यैश्चाउनरैपि पूर्वान्त्यपक्षभेदेन ६७ पक्षः पंचदशाख्यः स्यात्पूर्वः प्रतिपदादिकः शुक्लः तद्वद्वितीयो
ऽपरः पक्षः कृष्णः प्रतिपदाद्यः ६८ संज्ञास्तासामपि सत्यपि सोम्यात्तु कलाः समुद्भितास्तिथयः नन्दमाः पक्षद्वितये त्रिंशद्भेदेन तथा ह्यसंप्रा
प्ताः ६९ अग्न्यश्विगयमाः सविघ्ननागगुहरविमातृदुर्गाः ककुभो धनपतिविष्णुयमरुद्रचन्द्राः क्रमेण तिथ्यधिपाः ७० राशि
भ्यः सदिनेभ्यः सतिथिभ्यः शाक्तिश्च भवेत्सम्यगुत्थानात् अत्र भेदविकारान्वकरणानि च समभेदकान्यभवन् ७१ सिंहव्याघ्रवरा
हाः खरगजवृषभकजराः प्रतिपदार्धात् अन्त्यास्तिथ्यर्धैयतिवृन्दाकुक्कुरगोभुचतुर्रूपाः ७२ एवं सम्प्रहराशिकदिनतिथि
करणप्रभेदकाः कथिताः अस्मात्पंचविभागाः विज्ञेया वर्णनिष्पत्तिः वर्णाः पीतसितारुणासितश्यामकास्तथा काद्याः
इति मूलाद्वरविहितं कथितमिदं वर्णविंशतिबाजल्पम् चराचरस्य जगतो मूलं तावन्मूलतास्य बीजस्य ७४ यो ज्ञात्वा सकल
मपास्य कर्मबंधं तद्विशोऽपदं परमं प्रयाति लोकः तामेमां त्रिजगतिजन्तुजीवभूतां हृल्लेखां जपतु च नित्यमर्चयीत ७५ इति
श्रीप्रपंचसारे चतुर्थः पटलः ४ ॥ अथ प्रवक्ष्ये विधिवन्मनूनां दीक्षाविधानं जगतो हिताय येनोपलब्धेन समाप्नुवंति सिद्धिं
परत्रेह च साधकेन्द्राः १ दद्याद्दिव्यभावं क्षिणुयाद्दुरितान्यतो भवेद्दीक्षा मननात्तत्त्वपदस्य त्रायत इति मंत्र उच्यते भयतः
२ दैवादिकस्याप्यथ मानुषादेः पित्रादिकस्याप्यथवास्य आदिं समाभ्यं समग्रसंपद्युत्तेन दीक्षाविधिमारभेत ३ शुभ
भकर्मणि दीक्षायां समण्डपकरणे गृहादिविधिषु तथा विहितो वास्तुबलिः स्यादज्ञो विघ्नोपशान्तिसंपन्नः ४ अभवत्सुरा

यः किल वास्तुपुमानिति विश्रुतो जगदुपद्रवकृत् । ब्रह्मस्थाने संस्थितोसौ निहतः दिवौकसा सुरगणैर्दितिजः ५ तद्देहसंस्थिता ये देवास्ते
विश्रुतास्त्रिपंचाशत् । मण्डलमथो ऽभ्यर्च्या यथा तथोक्तक्रमेण कथ्यन्ते ६ कृत्वावनिं समतलां चतुरस्रां तां मामष्टाष्टकोष्ठतपदं
चतुष्कोणसूत्रं तस्यां चतुष्पदसमन्वितमथ कोष्ठे ब्रह्मा तु साधकवरेण समर्चनीयः ७ प्रागन्यासमपवाहणो [illegible] कोष्ठचतुष्पदे
पुरसमभियुञ्जीत आर्यकमथ सविवस्वसंज्ञकं मित्रं महीधरं क्रमशः ८ कोणद्वयार्द्धकोष्ठचर्याः सावित्रसवितृ [illegible] शक्राः सेन्द्रजय
तदेन्द्रजयापापुवत्सकाख्यास्तथा ऽप्याद्याः ९ अथ बहीर्णां यार्षस्थपदद्वैपार्श्वगृह्यर्यमणेोच जंभकपिलिपिञ्छा एवौ चरकिविदार्यौ ।
वसुतनाम्नोक्ताः १० अर्द्धपदा घन्ना हचतस्सृदिक्क्रमेण बहिरर्च्याः वास्तव्यमजलशायि नामष्टावष्टौ च मंत्रेण विधिना ११ ई
शान्ताख्याः सपर्जन्यो जयन्तः शक्रभास्करौ सत्यो भृशोन्तरिक्षश्च देवताः प्रागुदीरिताः १२ अग्निः पूषा च वितथो यमश्च गृहक्षतकः ग
न्धर्वो भृङ्गराजश्च मृगो दक्षिणदिगाश्रिताः १३ निर्ऋतिर्दौवारिकश्च सुग्रीवो वरुणस्तथा पुष्पदन्तासुरौ शोषरोगौ प्रत्यग्दिगाश्रिताः
वायुर्नागश्च मुख्यश्च सोमो भल्लाटपश्च च अर्गलाख्यो ऽदितिश्च दितिः सौम्यदिगाश्रिताः १४ इतीरितानामपि देवतानां चित्राणि क
नावर्जसापदानि यथोन्यमासाद्य बलिः प्रदेयो [illegible] विशेषसिद्ध्यै १५ भूयो भूमितले सम एव विरहिते रोमास्थिलोष्टादिभिः
कर्तव्यं नवसप्तमं च प्रमिते हस्ते परीणाहतः युक्तं द्वारचतुष्ककल्पितपयोभृद्धस्तोरणैर्दर्भसकाविवीतमुज्ज्वलनरे स्थाने
हितं मण्डपम् १६ तस्माद्धस्ततो वा नवरात्रतो वा प्रागेव दीक्षाहादिवसाद्यथावत् सपालिकापंचगव्यी [illegible] बीजानि वापक्रमम्
१८

अन्यस्मिन्भवनेचसंवृततरे शुद्धे स्थलेसन्मृदुलं कर्षितमागुरुमन्यतंपदमदैक्योपितभागूदरम् पीताक्तसितानामितंप्रतिपदंस्वस्थादि
षावालिकस्यासम्पोदैःसमावेतंप्रणिगदंत्यन्येचतन्मृत्तिकाः १९ वैशस्यास्तथपालिकाअपिचतद्विषांशलोह्मायकावैशिक्योवृद्धि
कास्त्वपंचवत्स्नाग्रष्टांगुलोत्सेधकाः प्रोक्ताः स्युर्द्विषडंगुलाअपिशरावाह्वाजलक्षालिनाः सूत्रैस्सप्तकलंयपंक्तिवृताः प्रोक्तक्र
माद्विन्यसेत् २० एवंगणितंकुलपूर्णंरसदर्भकन्यहर्जीरक मन्दाहुकाककर्णीषिः क्रमेणपूर्णानितानिपात्राणि २१ शालीकउ
ग्रपामातिलसर्षपमुद्गमाषनिष्पावाः खल्लाटकिसमेताबीजानिविदुः प्ररोहयोग्यानि २२ प्रहाल्पतानिनिवपेद .भिमंत्र्यमूलबी
जेनसाधकवरस्तत्पात्रकेषु विप्राग्निभावविधिवत्प्रतिवाद्यमानशंखादिसुस्वनपञ्चमहास्वनेषु २३ हारिद्राद्भिःसम्यगम्बु
वहेराघ्राघाद्भिःसिंचतांपंचगोषैः सायंप्रातःशार्दशीतुप्रदद्याद्धैर्यैस्तत्वलीन्साधकेशः २४ भूतपितृयक्षनागब्रह्मशिवा
देवताश्चदिक्पालाः नाम्नः क्रमेणरात्रिषुसप्तसुवानवकुवावाबलिर्देयः २५ लाजतिलनक्तरजोदधिपक्वान्नानिभूतकूराण्यम्
पैत्रंतिलतंडुलकंसोडुंबकधानलाजकंयाक्षम् २६ केरोटंसक्तपिष्टंनागंपमाद्यंतंचवैरिंचम् अन्नाम्रपूपमौवं गुडौद्दनंवैलवंच
डुग्धान्नम् २७ शम्भवंवैल [illegible] देयंयदिनवरात्रक्रमेणबलिकर्मः नागादिकैर्नमोन्तैः स्वैरपिनामभिस्सबलिमंत्रः पात्राणित्रि
विधान्यपिपरितःपुनरष्टदिक्षुबलिदानैः बीजारोपणकर्मप्रथितमिदंसार्वकामिकंभवति २८ प्रागेवलघुनानिचमण्डपे
स्मिन्कुण्डानिकारयेत्सम्यक्मधोदिशासु श्रीखंडलार्कमतवासियमाधिपानांदोर्मात्रिकाणिविलसत्कुसुमेखलानि २९ चतर

स्त्रमर्द्धशशिबिंबविलसितमथत्रिकोणकम् पद्मदलरुचिरकृतमितित्रुवतेत्रुधाविधिकुंडलक्षणम् ३१ विंशाङ्गिमनुरा
धिकाभिरंगुलीभिः सूत्रेण पथ्यपरिसृत्य भूमिभागं नाभिस्प्रखननेनावतीभिरेकांत्यन्काचांगुलिमपिमेखलाश्चकार्याः
३२ सत्वपूर्वकगुणान्विताः क्रमाद्द्वादशाष्टचतुरंगुलोच्छ्रिताः सर्वतोंगुलिचतुष्कविस्तृतामेखलास्सकलसिद्धिदामताः ३३
योनिलत्वष्ठिमस्यामथ दिशि चतुरस्त्रस्थलारब्धनालान्तमध्योल्लासिंधोपरिविततनाश्वत्थपत्रानुकारा उत्सेधायामकाभ्यां
षडितिविकृतिसंख्यांगुला षोडशांगुला स्याद्विस्तृत्याद्वादशाद्यंगुलमितनमितायानिविष्टेचकुंडे ३४ अथवादिशिकुंडमुत्तरस्यां
प्रविष्ट्याच्चतुरस्त्रमेकमेव गदितैरपि लक्षणैः समेतम् पवने हविर्मनोहरं च कान्त्या ३५ ततो मण्डपमध्ये तु स्थंडिलं गोमयां
बुना उपलिप्य यथान्यायं तस्य मध्ये निधापयेत् ३६ सूत्रं प्राक्प्रत्यग्गतं तत्र विप्राः प्रोचैः सह शंकुना तेनाभितो मत्स्यौ मध्या
दूरस्य विन्यसेत् ३७ तन्मध्यस्थितया मत्स्योद्व्यं सूत्रं निधापयेत् ततो मध्यात्स्पृष्टस्नमानेन च दिक्ष्वंकयेति ३८ सूत्रेषु मकरान्न्यसेन्म
ध्यानन्योन्यतः समान् सूत्राग्रमकरेष्वन्यसेत्कोणेषु मत्स्यकान् ३९ कोणमत्स्यस्थितानाग्राणि दिक्षु सूत्राणि पातयेत् ततो
भवेच्चतुःकोष्ठं चतुरस्रं च मण्डलम् ४० तत्राग्निमारुतसूत्रेण नैरृते शे च पातयेत् प्राग्याम्यवारुणोदीच्यसूत्रयाम्यकरेषु च ४१ नि
ह्नितायुग्मसूत्रचतुष्कं प्रतिपादयेत् कृतमेवं भवेयुस्ते कोणकोणेषु मत्स्यकाः तेषु प्राग्याम्यवारुणान् सूत्रान्याम्योदीच्यांतिपातयेत्
षट्त्रिंशत्संख्यान्पदानि सुरधिकानि पातनात् स्यात् ४२ पदानतस्तथो विभजेत्पदानि क्रमशः सुधीः पदैः षोडशभिर्मध्ये पद्मं कुर्यान्वितं

मू ४४

तैरष्टचत्वारिंशद्भी राशिभिः स्याद्वीथ्यशीतिभिः महाष्टौ सातपदैः शोभास्त्वस्मद्वारकोणकं ४५ द्वाराणि पदषट्कानि शोभाख्याः
सुस्थत्रयपदाः चतुष्पदाश्चोपशोभास्तद्वत्कोणकं भवेत् ४६ कृतवीथ्या रसचयेन्मध्ये सूत्रचतुष्टयम् प्राच्याद्यपवारुण्या दीर्घं भवेत्
द्राशिमण्डलम् ४७ कर्णिकायाः केसराणां दलसन्धेर्दलस्य च दलाग्रस्य तु राशीनां वीथ्याः शोभोपशोभयोः ४८ कृतानि चतुरस्रा
णि श्मकं स्थानानि कल्पयेत् भवेन्मण्डलमध्ये तु कर्णिका चतुरङ्गुला ४९ अङ्गुलाः केसराश्चास्युः सन्धिश्च चतुरङ्गुलः तथा दलानां
मानं तस्याङ्गुलकं भवेत् ५० अन्तरालं स्थयञ्जत्रयो ह्यङ्गुलमुच्यते ततश्च राशिचक्रं स्यात्सर्ववर्णविभूषितम् ५१ राशिमण्डलकैः
अर्यास्त्वड्भिर्नवभिरेव वा द्वात्रिंशदङ्गुलं ह्येतत्सर्वतात् बहिः स्मृते ५२ कृतं चक्रमशुभ्रं च केचिच्चतुरस्रं च तद्विदः यद्विवावर्तलमरास्तुस्यु
द्वादशाराश्रयः ५३ तेषु पिपीलिकामध्यामात्रलिङ्गनिभाश्च पि वक्रं वाच तरस्मै च ज्ञस्ता द्वादशाराश्रयः ५४ भवेयुः पंकजदलनि
भावाः कथिता बुधैः तद्बहिः रुचिराकार्यास्तरवः कल्पशाखिनः ५५ ललितान्कुसुमान्फलपल्लवशोभितान् जलजैः स्थलजैर्वापि
खगमनोभिः समन्वितान् ५६ हंससारसकारण्डशुकभ्रमरकोकिलैः मयूरचक्रवाकाद्यैरारूढविटपान्नतान् ५७ सर्वर्तुनिर्वृतिकरान्
विलोचनमनोहरान् तद्बहिः पार्थिवं कार्यं मण्डलं चतुरस्रकोणकम् ५८ मण्डलानि च तन्त्रज्ञो राशयन्त्राण्येव कारयेत् राशिवन्ध्यं चरचयेत्
मोहाद्यन्मण्डलम् ५९ आवाह्य देवतामन्यामर्चयेत्तत्र देवतां उभाभ्यां लभते शापं महतीं तरलं ड्रमीतिः ६० कालात्मकस्य देवस्य
राशेर्वाक्किमजानता कृतं समस्तं व्यर्थं स्यादज्ञेन ज्ञानमानिना ६१ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन राशीन्साधिपतीन्क्रमात् अवगम्यानुरूपाणि

12

मण्डलानिचमान्यधीः ९२ उपक्रमेदर्शयितुंहोतुंवासर्वदेवताः रजांसिपञ्चवर्णानिपंचभूतात्मकानिच ९३ पीतशुक्लारुणासितानिपश्या-
मान्येतानिभूतशः हारिद्रंस्याद्रजःपीतंमाण्डलंचसितंभवेत् ९४ तथाद्रेषारजःक्षारसंयुक्तंरक्तमुच्यते शालेदग्धपुलाकोत्थंश्यामं
बिल्वदलादिकम् ९५ सितेनरजसाकार्यासीमारेखाविपश्चिता अङ्गुलोत्सेधविस्ताराःसर्वामण्डलकर्मसु ९६ पीतास्यात्कर्णिका।
शुक्लाःपीतरक्ताश्चकेसराः दलान्यच्छान्यन्तरालंश्यामचूर्णेनपूरयेत् ९७ सितरक्तासितैर्वर्णैर्वृत्तत्रयमुदीरितम् नानावर्णविचित्राःस्यु-
श्चित्राकाराश्चवीथयः ९८ द्वारशोभोपशोभास्त्राःसितरक्तासितासिताः राशिचक्रावशिष्टानिकोणान्यस्त्रिषुयानिवै ९९ पीठपादानि
तानिस्युररुणान्यसितानिच अथवारुणानिदलानिचतथादलसन्धिरप्यसितंभवति असितारुणकुरजसाविहितान्यपि।
वर्णलानिकथयन्त्यपरे १०० इतिश्रीप्रपञ्चसारेपञ्चमःपटलः ॥ ५ ॥ अथपुनराचम्यगुरुःप्राग्वदनोपलविष्टरोपविष्टःसन् प्रा-
णायामंसलिपिन्यासंकृत्वान्यसेन्मन्त्रमृष्यादीन् १ ऋषिर्गुरुत्वाच्छिरसैवधार्यश्छन्दोऽक्षरत्वाद्रसनागतंस्यात् धियावगन्त्वमतयास
देवंहृदिप्रदिष्टामन्त्रदेवताच २ ऋषिर्वर्णादिकोधातुर्लोकगत्याप्रापणेनच यात्याभ्यांयत्स्वरूपंतत्त्वणःस्यादृषिवाचकः ३ इच्छादाना-
र्थकोधातुश्छन्दोदस्युदादिकः तयोरिच्छांददातीतिछंदोमंत्रार्णवाचकम् ४ आत्मनोदेवताभावप्रदानाद्देवतेतिच पदेसमस्तंत-
न्त्रेषुविद्वद्भिःसमुदीरितम् ५ हृदयशिरसोःशिखायांकवचास्त्रयोस्तेषुसचतुर्थ्यन्तेषु नत्यास्वाचवषट्हुंवौषट्फट्पदैःषडङ्गवि-
धिः ६ हृदयंबुद्धिगम्यत्वात्तन्नमःस्यान्नमःपदम् क्रियतेहृदयेनातोबुद्धिगम्यंनमस्क्रिया तंगार्थनाच्छिरःस्वेलेविषयाहरणेच्छिः शि-

प्र· पं
सा·
२३

रोमंत्रेण चोदंग विषयाहृतिरीरिता ८ शिखा तेजः समुद्दिष्टा वषडित्यंगमुच्यते तत्तेजः स्यात्तदोंकाराच्छिखामंत्रेण मंत्रिणः ९ कवचं तु हुमित्यस्मा
द्धातोः कवचसंभवः हुं तेजस्तेजसा देहो हुमित्येकवचं ततः १० नेत्रं दृष्टिः समुद्दिष्टा वौषट् दर्शनमुच्यते दर्शनं दृष्टिरेव स्यात्तन्नेत्रो नेत्रवाचकं
११ अस्त्रं त्रसादिकोधात्स्त्र्यलः क्षेपकलनार्थको तान्यामनिहसाखिन्यचालयेत् फडिति पदार्थिका १२ प्रोक्तानीत्यंगमंत्राणि सर्वतंत्रेषु सू
रिभिः पंचैव यस्य मंत्रस्य भवंत्यंगानि मंत्रिणा १३ सर्वेषपि च मंत्रेषु नेत्रलोपो विधीयते अंगुलीषु क्रमादंगैरंगुष्ठादिषु विन्यसेत् १४
कनिष्ठांतास्ततद्वाहस्तलयोः करयोः सुधीः अस्त्रेण तालत्रितयं कृत्वा तेनैव बन्धयेत् १५ दिशो दश क्रमादंगषट्कं वा पंचकं न्यसे
त् जपारंभे मनूनां तु सामान्येयं प्रकल्पना १६ शंखं संगंधपुष्पाक्षतं तोयं वामतः प्रविन्यस्य सांगमंत्रस्य जागृतैर्न्यसेद्गुरूपदेशेन १७
न्यसेद्दक्षभागे तु मनः पात्रं तथाभितो दीपान् अन्यत्साधनमखिलं पुरतो गन्धाक्षतादिकं मंत्री १८ प्रथमं निजसव्यतो यथावत्स
यजेद्देवमयान्महागुरून्स्वान् गणनायकमन्यतस्त्वपाशांकुशादन्ताभयहस्तमुज्ज्वलांगम् १९ रक्तं धर्मादिषु तत्तमथाग्नेर्हरिदिक्षुण
मवर्णं तु नीलं रक्षोदिक्षि मरुति पीतं च वैणपसत्त्वम् भूताकारं द्विरदनं तु मैश्वर्यमिशोचकृष्णनमूर्वैस्त्वेर्यजेत दिशि चित्राणि पीठे २०
मध्येनंतपद्ममस्मिंस्सूर्यसोमं वह्निं तारवर्णैर्विभक्तैः सत्त्वादींस्त्रीन्गुणानात्मयुक्ताः प्राक्प्रोक्ता किंजल्केषु मध्ये यजेच्च २१ श्वेताक्त
प्रागुक्तापीनाद्रूपामानलोपमाप्रोक्ता अंजनजपासमानवर्णास्तेनोद्रूपाश्च शक्तयः प्रोक्ताः २२ विन्यस्य कर्णिकोपरि शालीस्त
ण्डुपरि तंडुलानि तथा तेषामुपरि च दर्भान्दर्भोपरि कूर्चमक्षतोपेतम् २३ त्रिगुणेन च तं तन्तुरूपजातापरितो यथोपरि वेष्टितं यथावत् २४

लंबुनालघुपूर्तिं च कूर्चोपरि कुंभं निदध्यात्तनारञ्जापी २४ न्यसेत्पट्टं मम यत्कूर्चमसत्तनाधायाग्रे तु तं सनवबन्लकं घटे ह्रस्ययेत्सकषादिकां
नगैस्त्वौषधिविपाचितैर्जलैः २५ अथवा दशमूलपुष्पाद्यङ्गंधाग्रिपञ्चमैत्वकथितैः कषायतोयैः स्तनजद्रुमचर्मसाधितैर्वा स
लिलैः संयतधीः शुभोदकैर्वा २६ शंखैकषायोदकपूरितेन च विलोड्य संम्यग्विधिना हृगंधम् कलाः समावाह्य विनिः क्षिपेत्तत्का
थोदकाशूर्णमुखे च कुंभे २७ त्रिविधं गंधाष्टकमपि शास्त्रे ये वै सर्वं च शैवमपि गंधाष्टकेन शान्तिः स्यात्कलशे मंत्रि रागाकृतेन तत्रा २८
चंदनागुरुकर्पूरा कुंकुममकपिमांसिरोचनाचोराः गंधाष्टकमपि शाक्तैः सांनिध्यकरं च लोकरंजनकृत् २९ चंदनह्रीबेरागुरुजम्बुशुष्ट
णोशीरमांसिमुस्तमपरं चंदनकर्पूरागुरुदलरुधिरकुंकुमशीतरोगजलमपरं ३० अष्टत्रिंशत्प्रभेदेन याः कलाः आगुदीरिता शक्तपदे
शकमतस्ता विद्वान्विनियोजयेत् ३१ याः पंचाशत्कलास्तासां पंचभेदसमुत्थिताः पंचपंचकसंभिन्ना विद्धस्तास्तत्त्ववेदिभिः ३२ समा
मकस्तात्तास्य परोह्यौदपरोऽयतः ततस्तु शान्तिश्रां तास्यौ नयद्येतैः पदैः सह ३३ प्रथमः प्रकृतेर्हंसः पतद्वितीय सुरनंतरः पंचकस्य
तृतीयः स्यात्तु चतुर्थस्तत्परा दाति गः ३४ विश्वयोनिमतीत्यादिः पंचमः कल्पतां मतुः चतुर्नवतिसंख्यात्मा देवता वाह्यपूर्यतामम् ३५ अ
थवाः पंचमस्त्रोकाश्चतस्रास्य पंचभिः कलाप्रभेदैः समभिः स्थो युज्यन्तेताः पृथक्कुमात् ३६ अर्थात्प्राणप्रतिष्ठां च ततः समाहितः
प्राणप्रतिष्ठामंत्रेण तत्त्वतत्त्वीयं कलात्मकं ३७ उच्चारयन्मूलमंत्रं कलशे संनिधापयेत् ओंकारपूर्वमुत्पत्त्यशाहूमथ च प्राणाहृप्राण
का स्तत्क्षीवइहस्थितेति च तथा सर्वेन्द्रियाणीति च तद्दशाद्यनसाढ्दीर्यतदत्तप्राणाहृहाया भ्राति स्वाहा तं जपन्मन्त्रं निधि

नधीःप्राणान्प्रतिष्ठापयेत् ३८ प्रक्षाल्य चूतपनसस्तबकैः सचामलक्लीरपुतैः स्वरनरुधियाविधाय कुंभमुत्रं वेष्टयीत वासोभ्याम् ३९
पुनस्तेषु गते देवं साध्यमंत्रानुरूपतः सकलीकृत्य चतुरुपचारान्समाचरेत् ४० आसनस्वागते सार्घ्यपाद्ये साचमनीयके मधुपर्का
चमनस्नानवसनाभरणान्यपि सुगंधसुमनोधूपदीपनैवेद्यवंदनान् प्रयोजयेदर्चनायामुपचारांस्तु षोडश ४२ अर्घ्यपाद्याचम
नमधुपर्काचमनान्यपि गन्धादयो निवेद्यान्ता उपचाराः दश क्रमात् ४३ गंधादिकानिवेद्यांता पूजा पंचोपचारकी सपर्यास्त्रिविधा प्रो
क्तास्तासामेकां समाचरेत् ४४ गन्धपुष्पाक्षतयवकुशाग्रतिलसर्षपाः दूर्वाश्चेति क्रमादर्घ्यद्रव्याष्टकमुदीरितम् ४५ पाद्यं श्यामाक
दूर्वाब्जविष्णुक्रान्ताभिरुच्यते जातीलवंगकक्कोलैर्मतमाचमनीयकम् ४६ मधुपर्कं सघृतक्षौद्रं दधिप्रोक्तं मनीषिभिः शुद्धाभिरद्भि-
र्विहितं पुनराचमनीयकम् ४७ चंदनागुरुकर्पूरपंकगंधमिहेष्यते जलस्थोपंकजे नान्योकेन कोकरवीरको ४८ प्रसूनानि दशष
न्यानि तथा रक्तोत्पलानि च उत्पलानि च नीलानि कुमुदानि च मालती ४९ मल्लिका कुंदमंदारनंद्यावर्तादिकानि च पलाशपाट
लीपार्थपारंत्या वर्णकानि च ५० चंपकानि च नागानि रक्तमंदारकानि च अशोकोद्भवबिल्वोत्थकर्णिकारोद्भवानि च ५१ सुगन्धी
नि स्वरूपाणि स्वागमोक्तानि यानि च मुकुलैः पतितैर्म्लानैः शीर्णैर्वर्जितदूषितैः ५२ आघ्रातैरंगसंस्पृष्टैः लक्षितैरपि नार्चयेत् सगुग्गुल्वगु
रूशीरसितान्मधुचंदनैः ५३ साज्यैरङ्गारविनिःक्षिप्तैर्मंत्री नीचैः प्रधूपयेत् गोसर्पिषा वा तैलेन वर्त्या च लघुगर्भया ५४ दीपितं सुरभि
सुदृढं दीपवृक्षैः प्रदापयेत् शाल्यन्नेन सखंडेन पायसेन ससर्पिषा ५५ सितोपदंशाकदलीदध्याद्यैश्च निवेदयेत् वर्णैर्मंत्रप्रपूरितैः

क्रमशः शक्ताद्यैर्न्यासक्रमादिभिर्यजेत्तकलाह्वमंत्री गंधादिभिः प्रथमतो मनुदेवतां तु त्रैलोक्यमोहनमिति प्रथितः प्रयोगः ५७ हृदयं सशिरस्त
था शिखा कवचं चेत्यनलादिकास्विह तु नेत्रं नयनं दिशास्तु मंत्री पुनरस्त्रं च समर्चयेत्क्रमात् ५८ हारस्फटिककलायांजनपिंगलवह्निरो
चिषो ललनाः अभयवरोद्यतहस्ताः प्रधानतनवो देवताः कथिताः ५९ आद्यावंगावरणं तत्त्वाद्यैरिति विधानेषु अंते च लोकपालाह्वनिर
थकुलिशादिकानां च ६० इंद्राग्नियमनिर्ऋतिवरुणानिलसोमेशपिशावाह्निपतिविषयः नाथाधिपहेतिवाहनपरिवारान्वाः क्रमेण षट्त्वाः
६१ पीतः पिंगः कृष्णो धूम्रः शुक्लश्च धूम्रसितशुक्लाः काशाकृतरुणाभाः लोकेशा वासवाद्याः प्रोक्ताः ६२ वज्रः सशक्तिर्दंडः खड्गः पाशांकुशौ
गदाशूलौ रथचरणानलिनमतो प्रोक्तान्यस्त्राणि लोकपालानां ६३ पीतहिमजलदगगनाचिरप्रभारक्तकुंदनीलरुचः करवंदारुणवर्णाः
प्रोक्ताः स्वर्णनाभिवक्त्राद्याः कृते निवेद्य च ततो मंडलपूर्वितः क्रमात् मंगलाकरपात्राणि स्थापनीयानि मंत्रिणा ६५ उपलिप्यकुंडमंत्रस्व
करणयोग्यावलिखिततरेखाश्च अभ्युक्ष्य प्रणवेन प्रकल्पयेद्योगविष्टरं मंत्री ६६ अथवा षट्कोणहृत्त्रिकोणके गुरुजनोपदेशेन प्राण
ग्निहोत्रविधिना पावकमथीयाहृयेनलस्थाने ६७ नत्वाथो सहस्रमतीमतीन्द्रियाभासंस्मरन्वासकलजगन्मयीं च शक्तिं तद्योनौ मणिभ
वमारणेभ्यकं वानरेणाग्निं पतगृहोत्थमेव वाग्निम् ६८ चितिपिंगलपद्मकांहृनदहनं पञ्चयुग्मकानि सर्वजं आत्मानं पयाग्निजाये प्रभाष्यमत
नानलं ज्वालयेत् ६९ अग्निं प्रज्वलितं वंदे जातवेदं हुताशनं सुवर्णवर्णमनलं समिद्धं विश्वतोमुखम् ७० अनेन ज्वलितं मंत्रेणोपतिष्ठे
द्धुताशनम् ततः प्रविन्यसेद्देहे जिह्वामंत्रैर्विभावसोः ७१ सलिंगगुदमूर्धास्यनासानेत्रेषु च क्रमात् सप्त वै निगदुर्जिह्वास्त्रय त्रिविधा
त्मिकाः ७२ हिरण्या गगना रक्ता कृष्णा चैव तत सुप्रभा बहुरूपातिरिक्ता च जिह्वाः सप्तेति सात्विकाः ७३ पद्मरागा सुवर्णा च तृतीया भद्र

प्र·सा
११

लोहिता लोहिताख्या तथान्येता धूमिनी स्यात्करालिका ७४ राजसाः कथिता जिह्वाः क्रमात्कल्याणरेतसः विश्वमूर्तिस्फुलिङ्गिन्यौ धूम्र
वर्णा मनोजवा ७५ लोहिता च करालाख्या काली नाम सप्तजिह्विकाः अनलेरार्चिविहिताः सात्विया ता हव्यान्विताः ७६ सात्विकादिस्वप्नजा ह्वरा
जस्य कामस्य कर्मसु तामस्यः क्रूरकार्येषु प्रयोक्तव्या विपश्चिता ७७ सुराः सपितृगन्धर्वयक्षनागपिशाचकाः राक्षसाश्च क्रमादग्रे राश्रिता र
सनास्वमी ७८ जिह्वास्वपि दशाद्यानां तत्तत्कार्यसमाश्रये जुहुयाद्धोमसिद्ध्यर्थं दद्यात्स्यादेवतामताः ७९ रुद्रनाम सहस्रार्काकारः प्रायो जि
ह्वाहविर्भुजः मंत्री प्रविन्यसेदूर्ध्वो वह्नेरङ्गानि वै क्रमात् ८० सहस्रार्चिः स्वस्तिपूर्णश्चोत्तिष्ठपुरुषस्तथा धूमव्यापी सप्तजिह्वो धनुर्धर इतीरि
ताः ८१ अङ्गमंत्राः क्रमादष्टमूर्तीश्चाथ प्रविन्यसेत् मूर्द्धांसपार्श्वकट्यंघ्रिकटिपार्श्वांसकेषु च ८२ प्रादक्षिण्येन विन्यसेद्यथा वह्नेश्च कोण
मः जातवेदाः सप्तजिह्वो हव्यवाहन एव च ८३ अश्वोदरजसंज्ञश्च स वैश्वानर एव च कौमारतेजाश्च तथा विश्वदेवमुखाह्वयो ८४ सुरष्ट
मूर्तयो वह्नेरग्रे ये पट्टपूर्विकाः प्रणवादिनमोन्ताश्च पुनर्दर्भचतुष्टयैः ८५ दिक्क्रमात्सम्परिस्तीर्य सम्यग्गन्धादिभिर्यजेत् मध्ये च कोण
षट्कं च जिह्वाभिः केसरेषु च ८६ अङ्गमन्त्रैस्ततो बाह्ये अष्टभिर्मूर्तिभिः क्रमात् ततोऽग्निमनुनानेन मंत्री मध्ये च संयजेत् ८७ वैश्वानर जात
वेद इहावह लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहा इति च लोहिताद्यपदं सर्वकर्माणीति समीरयेत् ८८ बृयाद्वसाधयेत्यन्ते वह्निजायान्तिको मनुः त्रिनयनमरुणमाब
द्धमौलिं सुशुक्लांशुकमरुणमनेकाकल्पमम्भोजसंस्थं अभिमतवरशक्तिस्वस्तिकाभीतिहस्तं नमत कनकमालालङ्कृतांसं कृशानुम् ९० जिह्वा लोलाः स्वः प्रोक्ता वराभयहुतानि च अङ्गानि मूर्तयः शक्तिस्वस्तिको घृतसोऽह्वयाः ९१ संस्कृतेन घृतेनाभिघोतनो घोतितेन
च व्याहृत्यनेन रेतेन मन्त्रेणानुजपाग्निशाः ९२ गर्भाधानादिका वह्नेः समुद्वाहावसानिकाः क्रियास्तारेणैवैकैर्यादाज्याजस्येकैकेः पृथक्   २५

जिह्वाग्रमूर्त्तिमत्वभिरेकाङ्गत्याङ्गेनेनतः जिह्वायां मध्यसंस्थायां मंत्रीज्वालावलीनतो ९३ नाराद्यैर्दक्षाभिर्मदैः पूर्वैः पूर्वैः समन्वि
तं मन्त्रनामाग्रणप्रत्येनङ्गेनेत्पूर्वदक्षाङ्गतीः ९४ जुहुयाच्च चतुर्वारं समस्तेनैव तेनतु आद्येन साध्यमन्त्रेण पंचविंशतिसंख्यकं ९५
जुहुयात्सर्वहोमेषु सुधीरनलतन्मये तांत्रिकाण्णमयं न्यायोऽङ्गनानां समुदीरितः ९६ पुनः साध्येन मन्त्रेणाङ्गेन दशसहस्रकं
अथवाष्टशतं सर्पिः संयुक्तेन पयोधसा ९७ इत्येवं विधानप्रोक्तैर्व्वामिहाव्याहृतिपश्चिमं पुनः समापयेद्धोमं परिषिकावसानकं
९८ भूर्भुवः स्वः भूर्भुवः स्वः पूर्वं स्वाहान्तमेव च अग्नये च पृथिव्यै च महते च समन्वितः ९९ वायवे चान्तरिक्षाय महते च समन्वितं आ
दित्याय च दिवे महते च समन्वितं चन्द्रमसे च दिग्भ्यश्च महते चान्वितं तथा महाव्याहृतयः प्रोक्ताः सर्वप्रोदेवतामयाः १ ब्रह्मार्प
णाख्यमन्त्रेण पुनरष्टाव्याहुतीः जुहुयान्मंत्रवर्यण कर्मबन्धविमुक्तये २ इतः पूर्वं प्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतः जाग्रत्स्वप्न
सुषुप्तीनाममन्त्रेव स्थाप्यिनीरयेत् ३ ततश्च मनसा वाचा कर्मणा निग्रभाषयेत् हस्ताभ्यां च तथा पद्भ्यामुदरेण तिभाषयेत् ४ शि
श्ना च यत्स्मृतं प्रोक्तां यदुक्तं यत्कृतं तथा तत्सर्वमितिसंभाष्य ब्रह्मार्पणपदं वदेत् ५ भवत्वन्ते हि विध्यायं ब्रह्मार्पणमनुर्मतः इतेव
देशिकः पश्चान्मण्डले बलिमारभेत् ६ तत्त्वानां सवाधीनां सवानां यथाक्रमं दद्यात् लिंगयथाघ धूपदीपक्रमादरात् ७
नारायणमाखि नादीनां राशिः पादाधिकद्वयम् मेषादिस्थानान्तत्त्वसंस्थाः सर्वमनन्तरम् ८ देवताभ्यः पदं प्रोक्ता दिवानक्तं पदं वदेत्
चारिभ्यश्चाथ सर्वेभ्यो भूतेभ्यश्च नमो वदेत् ९ एवं राशौ च संपूर्णे तस्मिन् कुर्म्मयोजयेत् तथा राश्यधिपानां च ग्रहाणां नक्षत्रवत् तु १०

सप्तानां करणानां च दद्यान्मीनाक्षमेषयोः अंतराले बलिस्त्वेवं संप्रोक्तः सर्वलक्षणात्मकः २१ पुनर्निविश्य मण्डपमध्ये वस्त्रपरिसृजयेत् गु
रुवासासादिकं दत्वा स्तुत्यात् तु सुमनसयाऽऽसुनः २२ स्तुत्वा यथावत्प्रणमेद्भक्तियुक्तस्तु साधकः अष्टांगं वापि पंचांगं गत्वा भाभ्यामात्मनो हि
तः २३ दोर्भ्यां पदाभ्यां जानुभ्यामुरसा शिरसा दृशा वचसा मनसा चेति प्रणामोऽष्टांग ईरितः २४ बाहुभ्यां सह जानुभ्यां शिरसा वच
सा धिया पंचांगकः प्रणामः स्यात्पूजासु प्रवराविमौ २५ गुर्वाद्यानां राद्धिकायागमंत्रालोकेशान्तान्तेवर्थीनमोन्ताः स्वाया
मध्यमस्त्रिकार्यं हि ठान्तो बीजैः स्वास्याद्भिमतपापाविशुद्धैः २६ वासस्त्रीं च पुनरंगुलिभूषा होमकुन्नस्तु तु एवज प्रवरेषु ईश्वरार्पण
मिति प्रदत्वा वधिनो द्विजस्तु रेविरितवाम्भिः २७ नवा ततस्तनु भूते परमात्मने स्वद्द्याद्दिमवगुरवे च तवे शकेमा ध्वजादशाध
मथवापि च वित्तशाठ्यं हित्वार्पयेत्त्रिजनन्तेतदधीनचेताः २८ अथ पुनस्तु रक्षाघोषैर्द्विजस्तु रवनिःपतदात्रिषांतरेण स्व
नियतमपि हि स्थितं च शिष्यं कलशजलैरभिषेचयेद्यथावत् २९ यथाप्रभाषू रितमहद्भैर्घटैर्ह्य धाम्ययेः शिष्यं नमोन्तयैवने
प्रसूय मंत्रिवरोऽभिषेचयेदवाम ये मंत्रा यथेष्टसंपदाम् ३० विमले परिधाय वाससी पुनरात्र मध्यतु रुं प्रणम्य च निकटे स्तु या
सनेवदेटपिधिध्याय मंडं त्रिप्रोगुरुः ३१ गुरुणा सम्मनुगृहीतमंत्रं सघोजपेच्छतावृत्या गुरुदेवतामनून्नामैवं संभावयेद्धियाधि
ष्यः ३२ मंत्रे मंत्रगुरावपि मंत्रस्य देवतायां च त्रिषु विहितसततभक्तिः स्वल्पहानिर्जपेऽपि तत्फलं लभते ३३ संख्यादिनिगदितादिनाहिनाय
दीक्षाग्रहणं प्रवरफलप्रदा चिराय प्राप्येनां जपविधिनादरेण कार्यो विद्वद्भिः सङ्गतविधिर्निजेष्टसिद्धे ३४ प्रोक्तैवं कलशा

विधिनैकेन वानेककुंभैर्भक्त्या यो वा सुमतिरभिषिंचन्नरो मंत्रजापी कामान्प्राप्नोत्ययमिह परत्रापि किं तत्र चित्रं लोकेऽचिंत्यो न खलु मणिमंत्रौषधी
नां प्रभावः २५ इति श्रीप्रपञ्चसारे षष्ठः पटलः ॥ ६ ॥ अथाक्षराणामधिदेवतायाः समस्तबोधस्थितिदीपिकायाः प्रयोगषट्कं प्रपञ्चयामो नृणां
वच्मो जपादेः १ ब्रह्मास्या ऋषिरीरितः सुमतिभिर्गायत्रमुक्तं च तच्छंदस्तत्र पिसरस्वती निगदिता मंत्रेषु तद्देवता आद्यंतस्वरषट्ककलद्वयपरयोरंतः
स्थितैः कादिभिर्वर्गैर्यान्तगतैः क्रमेण कथितान्यस्याः षडंगानि च २ पंचाशद्वर्णभेदैर्विहितवदनदोःपादहृत्कुक्षिवक्षोदेशां भास्वत्कप
र्दाकलितशशिकलामिंदुकुंदावदाताम् अक्षस्रक्कुंभचिंतालिखितवरकरां त्रीक्षणां पद्मसंस्थामच्छाकल्पामतुच्छस्तनजघनभरां
भारतीं तां नमामि ३ कान्नक्षक्षोणिश्रुतिनोगंडोष्ठदंतमूर्धस्यदोः पत्संध्यग्रेषु च पार्श्वद्वयपृष्ठनाभिजठरेषु ४ हृदोर्मूलापरगल
कक्षेषु हृदादिपाणिपादयुगे जठराननयोर्व्यापकसंज्ञान्न्यसेद्यथावदर्णान् क्रमशः ५ संदीक्षितो विमलधीर्गुरुणा तु शिष्यो लब्ध्वा स्वसिद्ध
नियतः प्रजपेच्च तावत् अंते घृतप्रतिहुतेन मधुत्रयाक्तैः शुद्धैस्तिलैरपि यजेद्दिनशोऽक्षरेशीम् ६ व्योमाग्निःसचतुर्दशः सरविसर्गार्ण
स्फुरत्कर्णिकं किंजल्कालिखितस्वरं प्रतिदलमारब्धवर्गाष्टकं हमार्बिंबेन च सप्तमार्णवपुजास्याप्रान्तसंवेष्टितं वर्णाब्जं शिर
सि स्मृतं विषगदप्रध्वंसि मृत्युंजयम् ७ अविधाय पद्मपीठमथो कथितक्रमेण विधिनाभियजेत् नवभिश्च शक्तिभिरमुत्र म
हावरणैः समर्चयेत वर्णतनुं ८ मेधाप्रज्ञाप्रभाविद्याधीधृतिस्मृतिबुद्धयः विद्येश्वरीति संप्रोक्ता भारत्या नव शक्तयः ९ अंगा
न्यादौ तदनु च कलायुग्मशः साष्टवर्गान् ब्राह्म्याद्याः प्रातमरवसुखाद्यानथो लोकपालान् सवज्राद्यैर्गंधैः प्रवरकुसुमैर्धूपदीपै

कामदुरीपरदेवताप्यादविंदयविस्तन्तास्तनमयमनयात्रिवारमभिमंत्रितं
सलिलपिबन्मन्त्रीकवीनामग्रगण्यः स्यादित्याह त्रिवारमिति २५

प्र॰सा
स्वस्व २७र्गतापक
मानस्वितंलिपिज
पलिमसाधितस्त
तकलकता भ्रम
यमगुलीयसीकम
भिमतफलसाधकमी
तिभूतेवर्णैरिति

निविष्टैर्वर्णैर्जापीयजवृदिनशोभारतीमुक्तिनम्रः १० ब्रह्माणीमाहेश्वरीकौमारीवैष्णवीवाराही इंद्राणीचामुंडासमहालक्ष्मीश्चमातरःप्रोक्ताः ११ वर्गैरष्टभिरयाद्यंताःक्रमेणकलधौतरजतताम्राःस्युः इतिरचितंरुचकमिदंसाधकसर्वार्थदायिमुत्तमंस्यात् १२ त्रिवारमुंभसाविजसमेतयायोविहीनादावपिविधायास्तधीः अनेडमूकोपिकविनगर्वितःपरांचसिद्धिंलभतेकृमा मतः १३ कमलोज्वलैर्वधिरसैवचयायपयसाचपकमथसमिरपि अयुतामिजसमसुनादिनशोलिहन्नांकविर्भवतिवत्सरतः १४ वर्णैस्वधास्तनाभिःकलपामलधीर्वज्रिराघूरयित्वाप्रातस्तेनाभिषिंचेहृत्पातपरिजमेनयंवापिमासं सस्यान्मेधैन्द्रियायुःप्रशमकवियशोविश्वसंवास्तुतोनारीवन्ध्यापिनानागुणगणनिलयंपुत्रवर्यप्रसूते १५ आधारेघ्रकृत्तिविनूतिमायावक्रेसूर्येन्दुसंत्याःप्रभायाः ध्यायन्नार्णन्यातयेहृत्सिसोमप्रोतान्मंत्रीमुच्यतेरोगजालैः १६ विन्यासेरथसजपेईन्तार्चनाद्येध्यीनेनप्रभजतिभारतीनरोयः सश्रीमान्पुनरचिरेणकाव्यकर्ताखेलादीञ्जयतिजरापमृत्युरोगैः १७ कलाःकलानादभवावदन्त्यजाःकचादिवर्णांतुभवास्तनादिकान् यथादिकान्सातरजंष्मविंदुजाःअमादनन्तावधिकालुषादिकान् १८ अर्थात्कलाभिरभिर्मंत्रीक्लिप्ताल्तनोतथान्यासं सांनिध्यकृत्समर्थःप्रतिमाकलशादिषुप्रविन्तेयः १९ मंत्रोद्धारविधानेवर्णव्यासल्लमितिरुहिष्टा आभिःश्रीकंठादिभिःप्रोक्तैर्वानामभिर्विशिष्टैः २० अष्टाहृदशेकमनुवर्यविधिप्रवृत्तिसंस्तव्यविसुमपिमंत्रितमोयथावन् वर्णैर्न्यसेदपिगुरेवचकेशवादिमूर्त्यायुतैर्वशविभक्तिभरावनम्रः २१ रुद्रादीन्प्रकृतियुतानामसेयाधां

२०

त्वगादिधातुयुतान् श्रीकंठादौ विद्यान्वर्णान्मातृबीजसंयुतान्वापि २२ सिंदूरकांचनसमोभयभागमर्द्धनारीश्वरं गिरिसुताहरचिह्नजुष्
टं पाशाभयाद्वलयेष्टदहस्तमेवं स्मृत्वान्यसेत्सकलवांछितवस्तुसिद्ध्यै २३ शक्त्यापाक्तिश्रीभ्यां पाक्तिश्रीह्रीभिरन्वितैर्वर्णैः
श्रीशक्तियुगश्रीपूर्वैर्वा विहितः सम्यङ्न्यासः २४ अथानन्यापंचविभेदभिन्नयाप्रपंचयागस्य विधिः प्रकथ्यते कृतेन यस्मि
न्निह साधकोत्तमाः प्रयांति निर्वाणपदं तदव्ययम् २५ पूर्वं महागणपतिं स्वविधानसिद्धं पंचसांगमपि सावरणं विचिंत्य बीजे
न संयुतमृचा प्रजपेत्तमालामंत्रं निजेष्टविधये विहितो यथावत् २६ सचतुश्चत्वारिंशाद्वारं बीजं तथैकवारमृचं प्रजपेच्च तथा हृल्या।
मालापूर्वं च मनुं मंत्रितमः २७ सम्यग्निरुद्धदोर्द्वैतमपि सांगमातृकां च विन्यसेत् प्रागविहितेन विधिना वारत्रितयं त्र्यहांश्च समनथा
२८ वदने च बाहुपादद्वितये जठरजठरे च वक्त्रं सियथावत् अर्काद्यान्विन्यसेत्क्रमेण मंत्री स्वरादिवर्गश्चाष्ट २९ तारश्रीशक्तिस्मरपा
परमात्मबीजं वह्नेः प्रियाचगदिताइति पंचमंत्राः एभिस्तृतीयलिपिभिः कथितः प्रपंचयागाख्ययोद्भुतविधिः सकलार्थदायी ३०
ब्रह्मास्यादृषिरस्य च छंदः परमान्विता च गायत्री सकलपदार्थसदर्थयरिपूर्णं देवता परं ज्योतिः ३१ जायाग्नेर्हृदयमथो शिरस्तु सो
हं हंसा त्वथ शिखा स्वयं च वर्मेतास्त्वं समुदितमीदृणं तथास्त्रं प्रोक्तं स्यादुरि हृद्वर्णसंगमेवं ३२ अत्राकारहकाराद्यावाद्यौप्राणौ
निकौ मनूं हकारस्याप्यकारस्य विंदुः सर्गश्च सान्तरः ३३ साकारस्यात्ममंत्रः षडिंद्रियात्मक उच्यते सकारौकारहकारा विंदुः पंचा
र्णिको मनुः ३४ करणात्मसमायुक्तः परमात्माख्योमनुः सवाकारैर्हृदीर्घाभ्यां वह्निजायामनुर्मतः ३५ वागादिंद्रियसंभिन्नः सोयंपंचा

क्षरात्मकः ब्रह्मा हृल्लेखया स्यान्न्यासमपदेन प्रकाशितः स्वरः गायकं संत्राणनतो गायत्रं निगदितं छंदः परमन्यदतिप्राप्यं वा ज्योतिरस्ति ज्योति
रूपितेन्यद्यत् ३७ प्रतिपत्तये च निजतरामिति कथितैवं देवतापरं ज्योतिः बीजमिति वर्गः स्वेतिवात्मासनुकोऽहंत्याहृतिर्हीति विद्यांगतिर्व ३८
स्वर्गात्मा वधानतो धामरूपत्वाद्देवता यायाद्ब्रह्महृल्लेखेन सर्वं सद्गतिपूर्शितं तं परंज्योतिर्हमितिमुद्रितमनोसूययत्र ३९ तदितिसकलवि
वकाशरूपं कथितमिदं पारसौ परिमंत्रमेवं हंसमिति प्रकाशितोऽहं सइति च सकलप्रकाशितनिर्वाणं ४० अनलमनुस्समपूर्णतं यतनादि
तीर्य्यं प्रकाशितेहशिखा प्रतिमथ्य गुणत्रयानुबद्धं सकलं स्थावरजंगमाभिपूर्णम् ४१ स्वगुणैर्निजबिंदुमंतनात्माखिललोकस्थिति
धर्ममंत्रमुक्तम् आद्यैस्त्रिभेदैस्तपनांतिकैर्यत्तत्सदनत्कालं जगतो स्वभावं ४२ तेजस्तदेतन्मनुवर्यकस्य नेत्रत्रयं सत्त्वदाहरंति हुस्तकारा
ख्यौ धातवई रणार्थसाधकानभीष्टानि ४३ हंसवतीतियदेतत्तेजोरूपं तदस्य मंत्रस्यात् यदालिपिविभिन्नोयं तदा माक्षादरः स्मृतः ४४ एत
त्सर्वप्रपंचस्य मूलमद्यादवं स्मृतं प्रपंचवर्यस्तस्तु नाशनोन्यासविधिर्मतः ४५ वर्णैर्देहेनले द्वैधो विद्याद्युत विधिं द्विधा मातृकान्यासव
त्सांद्रैलिपिनाद्यादेशोणत ४६ नित्यं न्यसेत्संयतात्मा पंचाशद्वीस्मृतमम् पंचज्ञानेंद्रियाबद्धाः सर्वास्तु लिपयो मताः ४७ नाभिपरात
तं सर्वं तत्तदिंद्रियगोचरम् सर्वव्यापी व लोकांतवर्तियतेजयेत्स्वरम् ४८ ब्रह्माग्नेर्जुह्यात्तस्मिंस्तदा सर्वत्रवर्तिनि ब्रह्मात्मभिर्महात्म
त्वैर्ब्रह्मविद्भिः समाहितैः ४९ ब्रह्माग्नौ ब्रह्म हविषा हुतं ब्रह्मार्पणं स्मृतम् एवं वर्णविभेदभिन्नमहद्धं मांसादि स्थिमजा हृतं देहं तत्त्वसम॰
हितेह विद्यादेः सर्वत्रवर्तिन्यथ हुत्वा ब्रह्महुताशनेविमलधीस्तेजः स्वरूपी स्वयं भूत्वा सर्वमनुं जपेदपियजेद्ध्यायेत्तथाराधयेत् ५०

शुद्धस्याथ सविंदुकस्तस्य कलायुक्तोऽशवाद्यायुतः श्रीकंठादिषु तस्य शक्तिकमलामारैश्चैवैकैकशः न्यासास्ते दश याः पृथङ्निगदिताः
सुव्रह्मयागांतिकाः सर्वसाधकसिद्धिसाधनविधौ संकल्पकल्पद्रुमाः ५१ प्रपंचयागस्य विशेषतो विपत्प्रपंचसंसारविशेषयाप
कः परस्य नित्यं भजतामयत्नतः परस्य चार्थस्य निवेदकः सदा ५२ द्रव्यैर्यथायैः क्रियते प्रपंचयागक्रियानानितथैव सम्यक् या
स्तु व्यवस्था स्तु च तां समस्तां कृत्वा प्राप्नोति यत्तत्कथयामि सर्वम् ५३ प्रोक्तक्रमेण विन्यांतिकमपि कृत्वा हुतेन मंत्रितमः एकाहुत्या ग्रहुद्
याप्रपंचयागाद्वयं हुतेन ततः ५४ अश्वत्थोदुंबरप्लक्षन्यग्रोधसंभवाः समिधः तिलसर्षपदोग्धघृतान्यष्टद्रव्याणि संप्रदिष्टानि ५५
एतैर्जुहोतु नियुताधिकलक्षसंख्यं मंत्री नमोऽर्हमथवापि तदर्द्धकं यः सर्वेष्टिकीं सकलसिद्धिमवाप्य वांछां योग्याङ्गनः परतरे च।
पदत्रयाति ५६ एकद्वित्रिकचतुष्कशतानामिष्टयानां समीक्ष्य विकृतिं प्रजुहोतु मंत्री क्षुद्रज्वरादिविषमग्रहभूतयक्षरक्षःपि
शाचजनिते महति प्रकोपे ५७ द्वादशसहस्रमथवा तद्द्विगुणं वा चतुर्गुणं वाथो जुहुयात् क्षुद्रग्रहदिविषमज्वरभूतसंभवे।
कोपे ५८ अथयाप्रतिपत्तिमंत्रकारणं प्रजयात्स्याद्विष्णविस्मृतिर्मरणं शमयेदचिरात्सहस्रहुत्यामतिमांस्तु भिरेभिरेव कृत्वा ५९
एतैः सहस्रहुतियाभिहुत्वाञ्जहोति यस्तु क्रमशो यथावत् जयेन्द्रणेनैव स विस्मृतिं च सापस्मृतिं शापभवांश्च दोषान् ६० मधु
रत्रयावसिक्तैरतैर्लक्षं जुहोति मंत्री नसपद्यराधिपविभवो महद्दृध्यान्तृणलवायते न चिरात् ६१ लक्षं तदर्द्धकं वा मधुरत्रयसंयुतै
र्जुनदैतैः अहुत्रयादृष्यावाजिभुवनमखिलं वशीकुरुते ६२ वश्यादिकानि कर्माण्यभिकांक्षन्नेभिरेव सद्द्रव्यैः जुहुयाच्चकार्य।

प्र·सा
९९

गुरुतालाघवमभिवीक्ष्य योग्यपरिमाणं ९३ लक्षं तिलैर्वा जुहुयाद्द्वानां प्रशान्त्यै श्रियै ग्रैष्मानलिनैर्यथावत् दौर्गन्ध्येन पुष्पैर्यश
से हुतेन वश्याय जातीकुसुमैश्च लोणैः ९४ शालीतण्डुलचूर्णकैश्च मधुरासिक्तैः समाप्याकृतिं हुत्वा होमार्थ प्राणाख्यम
स्य शितधीः प्राणप्रतिष्ठापनं न्यासोक्तक्रमतो निशास्वजुहुयात्तां समरात्रं नरो नारी वाथ वशे भवेत्तिमम्य विधिना तेनैव
लोणेन वा ९५ पञ्चाशद्दोषधिविहिता चितपञ्चगव्यजाते हुतेन शान्तकलिङ्गे ह्रदायो नावत्ज्जपविधिनाभिसमर्च्य सिद्धि
भस्मादद्दीत सकलाभ्युदयावहं तत् ९६ अनुदिनमनुलिप्येतेन किञ्चित्समद्यात्तिलकमपि दध्यादुत्तमाङ्गे क्षिपेच्च अनु
गतदुरिताय स्मारभूताय मृत्युग्रहविषरहितः स्यात्प्रीयते च प्रजाभिः ९७ एकादशाहुतिकणिकां वरकाञ्चनस्य दद्यात्ततो देवगु
रवेथ सहस्रहोमे अर्द्धार्धपञ्चकणिकाद्विगुणा च सार्द्धा स्याद्दक्षिणेह कथिता सु त्रिभिस्त्रिधैवं ९८ नित्यैषितं दिवानि
शैः स्वरकुमारसमस्तमेव प्रतिलभ्यते यथा प्रपञ्चयागादपि साधकैस्तथा कार्यप्रचैयोः सकलार्थसंपदः ९९ इति श्रीप्रप
ञ्चसारे सप्तमः पटलः ७ अथ हितविषये विदुषां वक्ष्ये प्राणाग्निहोत्रविहितविधिम् बध्वा पद्मासनमृजुकायो मन्त्री वि
मोक्षुशेवदनः १ प्राणे सततनिकटदृममध्यमथानन्मायामोवेष्टितं प्राग्रन्तो निलदिग्गता त्रिजठरे मध्ये च नाभेरधः मध्यप्रा
वृहणेत्कुर्यात्पलसितैः कुण्डैस्त्रिकलशभिर्मूलाधारमनारतं समतलं योगी स्मरेत्सिद्धये २ मध्येन्दुवरुणप्राप्तियमदिग्भ
वानिक्रमेण कुण्डानि आवसथ्यजसभ्याहवनीयान्वाहार्यगार्हपत्यानि ३ चिद्रूपात्मकलप्रभाप्रभवकान्मूलप्रकृत्यात्मनः ४

स्वरनरुवत्सं
चयागोपिभज
नोभिमनार्थद
इत्युपसंहरति ५

कल्पार्कात्प्रतिलोमतोऽक्षमयीं जोतीर्णचार्वाङ्गिधिया स्वच्छामम्बरमालिकां जपतुयात्तं देवि नित्युक्तमात्कल्पान्ताग्निशिखास्फुरत्क्रूरहरके घोरा
वितांम्वर्णाशा: ४ चाद्यास्तेसमवर्गास्मरकतपश्मेदाह्वनीलाभ्रवर्णाभूय:स्पुविद्रुमाभा:ज्वलितप्रसमरुच:शुभ्रवैदूर्यभास: सर्वेतेपंचशो
भिस्त्ववदमृतमयाव्यापकस्पर्शसंज्ञामन्त्रामातृकारूपा:श्रमतिभिरुदिताश्चाष्टशा:स्पु:स्वरारव्या: ५ एतानित्केतोऽस्मन्नाकरारेर्म
दस्यजीवस्यचसोमजस्य श्रृङ्गारसोमांशुमतोक्रमेणनवैवरत्नानिविदुर्नवानां ६ इत्येवंकृतविधिमन्वहं दिनादौयेसम्यग्विद
धतिमंत्रिण:प्रातरीड्ने रत्नैरपिकनकांशुकै:सधान्यै:संपन्नासकलजगत्प्रियाभवंति ७ अत्यस्रवर्गान्तिमेवाम्बुश्रवणान्यथा
वसयजाते श्रसितत्ववर्गचतुर्थसूक्ष्मान्तसभ्याद्वयेचसश्रोत्रान् ८ हलयुतवर्गत्रनीयोपराणांतिश्चापश्चिमेवह्नौ श्वउरेफफा
दिपंचकस्याद्यातिथिलोचनानिसव्येऽग्नौ ९ मत्तानस्वर्गादिकभौतिकभागाह्वयप्रतिष्ठास्य गार्हपत्येजुहुयादिन्दुमंडेहोमकर्मव
र्णानाम् १० व्योमाग्निमध्येत्थितेयावत्खिलमविरतंप्राहुमेद्रानिलेनस्पर्शस्तनेवरूपंपुनरपरभवेसोम्यजेह्रीरसंच यामेशेगंधइष्टा
थिव्योमपरुचिरुचिरेष्टवरौद्रैर्नेत्राभ्यांजीस्यान्त्सर्वदेवप्रतिमप्रयत्नमसदृशासितप्रत्यगात्मा ११ सतारश्रान्तयाद्यजपांतमेवंक
त्वासहात्माप्यपानार्द्धसंख्याम् विन्यस्यतावच्चतथैवसूत्रमात्राकृतिर्निर्नित्यतनूष्मभूयात् १२ कल्पादिन्यसुख:स्वमूलकिलसत्
कल्पानलोत्त:स्पुरच्चन्द्रार्कग्रहकालभूतभुवनब्रह्मेशविस्वादिक: अध्यक्षोद्दसंज्ञकोम्तनमयस्तेजोह्वयोयत्प्रभोनित्यानं
दमयस्त्वनादिनिधनोय:स्यात्सहंसात्मक: १३ अनुदिनमस्तुनाभजतांविधिनाह्यहारक्रियास्वमंत्रविदाम् प्राणाद्या:स्युर्मरु

प्र·मा·
२·
90

नोगार्हपत्यादिकानि कुंडानि २४ समस्तं तांच कुंडाख्यामाख्यांच मरुतामपि हिरण्यागगनारक्ताकृष्णाभिःकृष्णाभिर्वर्णमी
रयेत् २५ सप्तप्रभाभिः सहितं सप्तचयः पावकाइति अग्निं विहृत्य चेत्येवमात्मानमुपचर्यच २६ ऊर्ध्वाधस्तिर्यगूर्ध्वाधस्तिर्यक्समम
ध्योवदेत् गच्छतु काठयुग्मं च पंचाग्नीन्संस्मरेत्ततः २७ इत्ताद्ग्रितिसप्तजिह्वामणिशिखासंयुक्तारोचिषः गार्हपत्यादिकं भूयश्च पूजयेत्तिम
वच २८ मंत्रं सर्वमनुक्रम्य जिह्वाः संस्मरन् सर्वशः कुर्यात्समकल्पयंचानलशिखायुता २९ अहं वैश्वानरो भूत्वा गृह्णाम्यन्नं चतु
र्विधं पचाम्येवं विधानेनेत्यापूर्णं संयतेंद्रियः ३० ह्रूं स्रीं [illegible] विधायाङ्गिरुपस्थयूपविधानतः आरभ्य मूलाधारं स्वमामस्तक
मनुस्मरेत् ३१ क्षेत्रज्ञसंज्ञकमशेषप्रकृतिस्थमाद्यं व्याप्य हि सप्तभुवनांतमनन्यमेकं पंचाननाग्निरसनापरिदत्तपुष्टं साना
यनर्पितमनर्कितमात्मरूपम् ३२ संचिंत्य दारतां आवरणानाड्भिभावसितं रविसितेजसाऊटिलांतराधिरधिकं मदीप्रपं
चानलः सायंप्रातरनेनहोमविधिनाभोज्यानि नित्यं भजन्प्राणीनप्रमदो ट्टं प्रविशति प्राणाग्निहोत्री भवन् ३३ इतिनव
सषडंगवेदपरायणाशु महतः सर्वविकारसंघमाता: नतुरियस्तुहिना विरंचि विश्वस्थितिलयसृष्टिकरी हवर्णमाला ३४
इतिजगदनुषक्तां नामिमां वर्णमालां न्यसत जपत भक्त्या गृह्णताभ्यर्चयीत निरुपमकवितायुः कीर्तिकांतीदिरास्ये स
कलदुरितदुःखोऽस्थितये मुक्तये च ३५ इत्यंरिता सकलजगत्प्रभाविनीक्रमोल्कमसुरितानां माला का अभीष्टसाधन
विधये च मंत्रिणां भवेन्मनुप्रतिष्टिनाहमालिका ३६ मध्येव घटतरयोः सदवदवाग्वाहरानिचंद्रद्वयगे प्रोक्तादशात

रीयंकएवविराजोद्भवाशुधिप्रमुखाः १७ कश्रोत्रनयननासावक्त्रांधुगुदेषुविन्यसेद्वर्णान् स्वरकुटिनैरथहल्भिःकुर्या
द्गानिषट्कमात्मत्री १८ अमलकमलसंस्थालेखनीपुस्तकोद्यत्करयुगलसरोजाकुंदमंदारगौरा धृतशशधरखं
डोल्लासिकोटीरचूडाभवतुभवभयानांभंगिनीभारतीवः १९ अह्नकलह्मजपान्तेजुहुयात्कमलैःसितैःपयोभ्यक्तैः त्रि
मधुरयुतैःस्वस्तुद्वैरयुतंनियुतानिमकंनिलैरथवा २० मात्रकोक्तविधिनाद्वारांतुजेपाक्तिभिस्तुविनियुज्यपूज्यपूर्ववत्
पीठमत्रवचसामधीश्वरींपूजयेत्प्रथममंगमंत्रकैः २१ योगासत्याविमलाज्ञानाबुद्धिःस्मृतिस्तथामेधा प्रज्ञेत्यापि
र्मात्रभिरपिलोकेशैःप्रपूजयेत्क्रमशः २२ इतिसिद्धमनुर्मनोजहूरोनचिरादेवकविर्भवेमनस्वी जपहोमरतःस
दावगच्छन्वनितांवाग्धियेतिगोस्वेण २३ न्यासान्वितंनिशितधीःप्रजपेत्सहस्रमक्षोमुखेतुदिवसंप्रपिबेत्पयापः
तन्मंत्रिताःपुनरयंत्रितमेववाचांसिद्धिर्भवेद्भिमतापवितन्मारेण २४ हृदयसंस्थितोयंतोयेरविबिंबेप्रतिपद्यवा
गधीशां जपतस्त्रिसहस्रसंख्यमर्वाक् विनामंडलतोभवेत्प्रभूता २५ पलाशविल्वप्रसवैस्तयोस्तुसमिद्भिरेस्वादुयु
तैश्चहोमःकवित्वसौभाग्यकरःसमृद्धिलक्ष्मीप्रदोरंजनकःक्षिराय २६ चतुरंगुलजैःसमित्प्रसूनैर्जुहुयाद्योमधुरत्रया
वसिक्तैः मनुजःसमवाप्यधीविलासान्नचिरात्काव्यकृतांभवेद्गुरोगः २७ सविमलनखदूनपाणिपादोक्षुदितमनाः
परहृषस्स्तुमौनी हरिहरकमलोद्भवाग्रिमक्तोभवतिचिरायसरस्वतीनिवासः २८ आद्यंतप्रणवगपाक्तिमध्यसंस्थं

वाग्भूयो भवति सरस्वतीव देवेनास्ता मन्त्रं नो भनु रयमीश्वरं स्वावर्णैः संप्रोक्तो भुवि भजमानपारिजातः ३९ स्वस्तुन्याद्येभूयुगमध्ये
नवके तथैव रंध्राणाम् विन्यस्य मंत्रवर्णान् कुर्याद्दिग्गानि षट्क्रमाद्वाचा ४० हंसारूढा हरहसितहारेन्दुकुंदावदाता वाणी मंद
स्मितयुतमुखी मौलिबद्धेन्दुलेखा विद्यावीणामृतमयघटाक्षस्रगाढ्यहस्ता श्वेताब्जस्था भवदभिमतप्राप्तये भारती स्यात् ४१
द्विनकरलक्षं प्रजपेन्मंत्रमिमं संयतेन्द्रियो मंत्री हादमाससहस्रकमथो सितसरसिजनागचंपकैर्जुहुयात् ४२ पूजायां पार्श्वयुगे समं
स्तता प्राकृताच वाग्देव्याः केवलवाङ्मयरूपे संपूज्यांगैश्च शक्तिभिस्तदनु ४३ प्रज्ञामेधाश्रुतिरपि स्मृत्याह्वयाच वागीशा स्व
मतिस्वस्तिभिराभिर्मातृभिराशीश्वरैः क्रमात्पूजयेत् ४४ इति निगदितो वागीश्वर्याः सहस्रहोमजपार्चनैर्विधिरनुदिनं मन्त्री विना
भजन्परिमुच्यते सकलदुरितैर्मेधालक्ष्मीयशोभिरवाप्य नन्त्यरमपरमां भक्तिं प्राप्योभयत्र च मोदते ४५ इति मातृकाविभेदा
त्मभजन्मंत्रत्रयं च मंत्रितमः प्रजपेद्देनांस्तुतिमपि द्विनशो वाग्देव्यनुग्रहाय बुधः ४६ अमलकमलाधिवासिनि मनसो वैमल्य
दायिनि मनोज्ञे सुंदरगात्रि सुशीले चरणांभोरुहं नमामि सदा ४७ अचलात्मजा च दुर्गा कमला त्रिपुरेति भेदिता जगति
यासा त्वमेव वाचामीश्वरि सर्वात्मना प्रसीद मम ४८ त्वच्चरणांभोरुहयोः प्रणामहीनः पुनर्द्विजातिरपि भूयाद्दनेडमूकत्व
दुक्तो भवति देवि सर्वज्ञः ४९ मूलाधारस्वकोल्लसितबिसतन्तुनिभप्रभाप्रभावतया विस्मृतलिपिप्रतानाहितनुस्वकरचरणा-
द्विके प्रसीद मम ५० वर्णात्मनो मरुत्वर्णैर्नियतमपि निवर्णितापि योगीन्द्रैः निर्णीतकरणहूरे वर्णयितुं देवि देहि सामर्थ्यम् ५१

स्मरारातिमौलिलसन्मणिप्रभादीपितांघ्रियुगनलिने सकलागमस्वरूपे सर्वेश्वरि संनिधिं विधेहि मयि ५२ पुस्तक
जपवटहस्ते वरदाभयचिह्नचारुबाहुलते कर्पूरामलदेहे वागीश्वरि शोधयाशु मम चेतः ५३ क्षौमाम्बरपरिधाने मुक्ता
मणिविभूषणे मुदावासे स्मितचन्द्रिकाविकासितमुखेन्दुबिंबेम्बिके प्रसीद मम ५४ विद्यारूपे विद्यानाशिनि विद्यो
तितेन रात्मविदां गद्यैः सपद्यजातैर्मुनिभिः स्तुते प्रसीद मम ५५ त्रिमुखित्रयीस्वरूपे त्रिपुरे त्रिदशाभिवंदितांघ्रियुगे
त्रीक्षणविलसितवक्त्रे त्रिमूर्तिमूलात्मिके प्रसीद मम ५६ वेदात्मिके निरुक्तज्योतिर्व्याकरणकल्पशिक्षाभिः सच्छ
दोभिः संततक्रमषडंगे द्वियेप्रसीद मम ५७ त्वच्चरणसरसिजनम्रस्थितिमहितधियां न लिप्यते दोषः भगवति भक्ति
मतस्त्वयि परमां परमेश्वरि प्रसीद मम ५८ बोधात्मिके बुधानां हृदयांबुजचारुरंगनटनपरे भगवति भवभं
गकरी भक्तार्थदे प्रसीद मम ५९ वागीश्वरीस्तवमिति योजपार्चनाहवनवृत्तिषु प्रजपेत् स तु विमलचित्तवृत्तिर्देहापदि
नितपस्तुतमेति पदं ६० इति श्रीप्रपञ्चसारेऽष्टमः पटलः ८ अथ प्रवक्ष्यामि सदुर्भवाप्तिं विद्यां विशिष्टां त्रिपुराभिधानां
यासां त्रिभेदापि जगत्त्रवाम त्रिश्रद्धकारा त्रिदशाभिवंद्या १ त्रिमूर्तिसर्गाच्च पुराभवत्वात्त्रयीमयत्वाच्च पुरैव देव्याः ल
ये त्रिलोक्या अपि पूरणत्वात्प्रायोंबिकाया त्रिपुरेति नाम २ व्योमेन्दुवह्न्यधरविन्दुभिरेकमन्यद्रक्तार्ककेन्द्रशिखिभिः स
स्मार्द्धचन्द्रैः अन्यद्भृगुर्शीनकरपावकमन्नमन्नेर्बीजैरमीभिरुदिता त्रिपुरेति विद्या ३ वागीश्वरीति प्रथयन्त्या वाग्भवं बी

जयत्यंगं त्रैलोक्यक्षोभणसकलवशानाकृष्टिदं कामराजम् प्रागंदोलापहरणकविताकारकं मंत्रमेनन्मो नं द्रुमद्रविए
मुखमोक्षप्रदं साधकानाम् ४ नारिरथ्याचरणमाहृत्याश्च नाभिमूर्धन्तथा हृदयमित्यमुनाक्रमेण बीजैस्त्रिभिर्न्यसेव
हस्ततले च संघोटयेत्त्वाङ्कयेद्वितयमप्युभयोस्तृतीयम् ५ मूर्धनि गुह्यहृदोरपि नेत्रत्रितये च कर्णयोरास्ये अंसहृदये पृष्ठे
कौर्परयोर्नाभिमंडलं न्यसेत् ६ वाग्भवेन पुनरंगुलीद्वयोर्विन्यसेत्पुनरुक्तमार्गतः अंगषट्कमनुनाविधाय तद्देव
तां विशन्तधीर्विचिंतयेत् ७ आनाभ्यार्कायुतनाभां कलितशशिकलाशेखरां त्रिनेत्रां देवीं पूर्णेन्दुवक्त्रां विधृतजपवटी
पुस्तकाभीत्यभीष्टाम् पीनोत्तुंगस्तनार्त्तावलिललितविलग्नामसक्तां कृशांगीं न्नंडस्वगंडिनांगीमरुणनमंडकलाउ
लेयां नमामि ८ दीक्षां प्राप्य विशिष्टलक्षणयुजः संतसप्रदायाद्गुरोर्लब्ध्वा मंत्रमिमं जपेन्नियतं तत्वार्धलक्षावधि स्वाडुन्नै
श्चनवैः पलाशकुसुमैः सम्यक्कृशानौ हुनेल्लेमंत्री भानुसहस्रकं प्रतिदिनं देव्याशिशूनैरपि ९ प्राणायामैः पवित्रीकृत
तनुरथ मंत्री निजाधाररराजद्योनिस्थां दिव्यरूपां प्रमुदितमनसाभ्यर्च्य चित्तोपचारैः आबद्धां योनिमुद्रामपि निजगुलि
लां तस्यां प्रदीप्तां भूयोद्भासिस्नुदुषैस्तरुणरुचिभिरप्यारभेद्वाह्यपूजाम् १० वामादिशक्तिसहितं परिपूज्य पीठं तत्र प्रक
ल्प्य विधिवन्नवयोनिचक्रम् योनौ निधाय कलशं त्वथ मध्यमायामावाह्य तां भगवतीं प्रयजेत्क्रमेण ११ वह्नेः पुरस्ति
तयवा सवयोनिमध्यसंबद्धवह्निवरुणेशसमाश्रितास्त्रि देव्यर्चनाय मुनिभिर्विहितं पुराणैर्लोकेश्वडलंभमिदं न

वयोनिचक्रम् १२ वामाज्येष्ठारौद्रिकाम्बांबिकेच्छाज्ञानाभिख्यास्तक्रियाकुब्जिकाख्या प्रक्षीचानन्यास्याद्विषघ्नीसहूतिसर्वानं।
दप्रान्तयःस्युःक्रमेण १३ प्राङ्मुख्यायोनेःपुनरंतरालेसंपूजयेत्नाम्गुरुपादपंक्तिम् परामिधानामपराह्वयांचपरापराख्या
मपिवाग्भवादीन् १४ तेनैवचांगानिविदिक्षुदिक्षुप्रोक्तमंत्रीयथोक्तक्रमतःप्रपूज्य तन्मध्ययोनेरभितःप्रागंशसंपूजयेत्पंचम
मग्रभागे १५ सुभगाभगाभगांतेसर्पिणीभगमालिनीरनंगाद्या तत्पूर्व[illegible]कुसुमसंज्ञानदादिकेचाथमेखलामदने १६ सं
पूज्ययोनित्रिभुवमान्तगणंसचंडिकामंडलेष्वभियजेदसितांगकाद्यैः नैमेर्वैःसहस्रगंधकुसुमधूपदीपादिकैर्भगवतीप्रकै
निवेद्यैः १७ ब्राह्मीमाहेश्वरीयौकौमारीवैष्णवीचवाराही इंद्राणीचामुंडाचंडिकाचेतिमातरःप्रोक्ताः १८ असितांगारव्योरु
रुश्चिचंडक्रोधाह्वयोतथोन्मत्तः सकपालिभीषणाख्यौसंहारस्याष्टभैरवाःकथिताः १९ इतिक्रमाभ्यांविहिताभिषेकः
संपूजयित्वाद्रविणैर्गुरुंस्व जप्त्वार्चयित्वोक्ततयाथयुक्त्वायुंजीतयोगांश्चगुरूपदिष्टान् २० अक्षाभस्वच्छभूषाधरणिमयरु
ह्वाग्भवंलक्षमेकंयोजप्यानहृष्यमंशांविहितकृतविधिर्मंत्रमांजनादिः काव्यैर्नानार्थवृत्तैर्भुवनमखिलमाहरयेत्सःस्व
कीयैर्मार्गाविह्वलाभिःपुनरयमनिशंसेव्यतेसुंदरीभिः २१ रक्ताकल्पोकृणांतरडकूलान्नैवालेपहृद्योमौनीभूत्संप्रतिष्ठेव
निविष्टोजपेल्लक्षमेकं वीजंमध्यंरतिपतिमयंप्रोक्तहोमावसानंमंत्रीलोकेसहरमणैर्सेव्यतेपूज्यतेच २२ सस्रग्रासस्रग्रा
सिद्धयक्षविद्याधरगंधर्वभुजंगचारणानां प्रमदामदवेगतोविकीर्णाभरणाःस्वस्तडकूलकेशजालाः २३ अतिडःसह

मन्मथव्यथाभिर्व्यथितांतः परितापवेपितांगवल्यः अनवर्मजनोपविद्धमुक्ताफलस्मनोरुरुकचान्तवाकूमूला २४ रोमांचकंचुकितगा
त्रलतावनोद्यद्धुतुंगपीठजचकुंभनिपीडितांगयः भेजुः काभारदृष्टुवेदवथुखेदरिवन्नपादारविंदस्खलनस्खलिताभिघाता: २५ मा
स्सायकनिपातदारितभावप्रसारारनिमग्नमूर्तयः श्वासमारुतनतरंगिताधरावाष्पपूरभरविह्वलेक्षणः २६ मस्तकारचितदीर्घयां
जलिप्रार्थनाहरिणशावलोचनाः वांछितार्थकरणोद्यताः प्रभुंनदृष्टिपातमपि संनमंतिताः २७ धरापवरकेतथा जपतलक्षमेतं
मनुंरुचिरलज्जकुसमांशुकाभरणलेपनाद्योवशी अमुष्यवदनादनारततयोच्चरेड्वारती विचित्रपदपद्धतिर्भवतिचास्यलोकोवशी
पलाशकुसुमैर्मधुरत्रयाक्तैर्होमं विदध्याद्युतहृदयंयः सरस्वतीमंदिरमाशुभूयात्सोभाग्यलक्ष्म्योश्चसमंत्रजापी २९ राजीकरंजाकु
शमीवटोत्थैः समिद्धरैर्बिल्वभवप्रसूनैः त्रिस्वादुयुक्तैर्होहवनक्रियातुनरेन्द्रनारीजनरंजनीस्यात् ३० मालतीकुसुममंजेदलदले,
श्चंदनांभसिघनैर्निमज्जितैः श्रीकरीकुसुमकैर्हुतक्रियासेवचास्यकविताकरीमता ३१ अनुलोमविलोममंत्रमध्यस्थितसा
ध्याक्षयुतंप्रजप्यमंत्री पटुसंयुतयाज्यहोमतुराज्यानरनारीनृपान्वशोविधातुं ३२ मधुत्रयेणसहबिल्वजैः फलैर्होहवनक्रियाश्रु
जनतावरंजनी अपिसैवसाधकसमृद्धिदायिनी द्विनशो विशिष्टकमलाकरीमता ३३ खंडैः सुधालतोत्थैस्त्रिमधुरसिक्तैर्जुहो
तुमंत्रिमः सकलोपद्रवशांत्यैज्वरापमृत्युप्रणाशनायवशी ३४ कुसुमैर्बिल्वप्रसूनैस्तदभिनवदलैः रक्तकल्हारपुष्पैः प्रत्येकं
बंधुजीवैररुणसरसिजैरुत्पलैः केरवाद्यैः नद्यावर्तैः सकुन्दैर्दमनकुसुमैः पाटलीनागपुष्पैः साश्चाकैरिन्दिराये प्रजुहुयादिनशः

सौभाग्यापायसेन ३५ मूलाधारात्प्रसृत्वरीं स्फुरितविधुपुटद्वीतां प्रभां विद्युदाभामाकान्तमध्यवर्गेन्दोः स्रवदमृतरसञ्चाथधारां स्मरामि मया मघः
संप्लाव्यमानं त्रिभुवनमखिलं तन्मयत्वेन मन्त्री ध्यायेन्मुच्येत वेदृक्कटुगितजरारोगदारिद्र्यदोषैः ३६ वह्नेर्बिम्बद्वयपरिहृतनाधारसंस्थां
सम्पुष्यद्व्यालाकार्णभं स्मरणसमावेष्टितं वाग्भवाख्यं वाग्भवास्त्रीयाहृदम्भोरुहान्तं तनितं सङ्कुत्वा ध्यायेन्मन्त्री प्रणमति करणप्राकृतं ङः स्वशा
त्यै ३७ हृत्पद्मस्थितभानुबिम्बविलसद्योन्यन्तरालेस्थितं मध्यार्कसमप्रभं परिहृतं वृत्तैः कमाद्यन्तगैः ध्यातं मन्मथबीजसंज्ञमखि
लब्रह्माण्डविक्षोभकं राज्यैश्वर्यविमर्दिनी मपि रमां दत्त्वा जगद्रञ्जयेत् ३८ मूर्धान्यब्राह्मपाणनोदिनशाभाधरबिम्बस्थयोनौ स्फुरन्तं सवीना
मायकारैर्धवलरुचिमकारस्थितं बीजमन्त्रं ध्यात्वाभ्यासस्रुताक्षामृतजललुलितं दिव्यकाव्यादिकर्त्ता नित्यं हेलापदस्तुग्रहदुरित
विकारादिहन्ता स मन्त्री ३९ योनेः परिभ्रमितकुण्डलिरूपिणीं तां रक्तामृतं द्रवमधुसानिजतेजसैव व्योमस्थलसकलमप्यभिषूर्य न
सिद्धावेशपमद्भवपायेहृनिताननांश्च ४० गुह्यस्थितं वामदलस्थबीजमपारुणं रक्तसुधाद्रवन्तम् विचिन्त्य तस्मिन्विनिवेश्य साध्यां
वशीकरोत्येव विदग्धलोकः ४१ अन्त्यं बीजमथेन्दुकुन्दविशदं संचिन्त्य चित्ताब्जे तदूर्ध्वं ताधृतपत्त्रकाब्जवलयादेवीसुकृतं नु स्वान्त
राभिधानाविद्यासमापहवनासविधानपूजा सोपासनाचसकलाभ्युदयप्रसिद्धौ वाणी रमा त्रिविधये जगतो हिताय ४३ विद्यु
श्रीत्रिपुरामिति प्रतिभजेद्यो वा जपेन्नित्यशः स्त्रक्वादथ सूक्तनार्थी विशदां वाणीं सदा निःसरेत् सपत्नानयनं दिनीतपपपाः स्रो

भवेदिंदिरा तस्यासौ प्रतियाति सर्वैर्मनुभिः संप्रार्थनीयं पदम् ४४ इति श्रीप्रपञ्चसारे नवमः पटलः ९ अथाभिवक्ष्ये स
कलप्रपंचमूलात्मिकायाः प्रकृतेर्यथावत् मंत्रं सहांगं भजनाभिषेकजपार्चनाद्यं सकलार्थसिद्ध्यै १ घनवर्त्मगतिप्रांतिबिंदुभिः कथि
तः परप्रकृतिवाचको मनुः दुरितापहोऽर्थसुखधर्ममोक्षदो भजतामभीष्टजननक्षमः २ पंक्तिः स्यादृषिरस्यतु गायत्री चोदिता मनो
श्छन्दः बोधस्वरूपवाची संविद्योक्ता च देवता गुरुभिः ३ नेत्रकरणार्द्धदिनकृद्भुवनविकारस्वराग्निबिंदुयुजा व्योम्ना षडंगक्लृप्तिर्जा
तिविभिन्नेन चापि संप्रोक्ता ४ अंभोरुहयोगविकृतालिपयोहृत्स्थितास्ताभिः प्रलोमपठिताभिरिदं शरीरं भूतात्मकं त्वगसृगादिषु संस
मस्तं संव्यापयेत्त्रिशिखधीर्विधिना यथावत् ५ अंत्याहृष्टस्वमूलादिषु मलिपिषु तांस्तांश्चतुर्वर्गवर्णेष्वतान्यस्य पादस्तहृतितदपिचय
रेषु स्वरेषु क्रमेण संहृत्य स्यानयुक्तं त्वपितसकलसदेहो ललाटस्थितोऽतः प्राप्तिव्याप्तहृद्गिसमाधिकभुवनतलो यातिमज्ञावमेव ६ मू
लाधारात्स्फुरिततडिदाभाप्रभा सूक्ष्मरूपोऽर्ककांत्या मस्तकमण्डतरातिजसांभूलभूता सोऽमुन्नाधश्चरणानिपुणसमाससविद्याउबद्धधा
तासद्योऽमृतमथ स्वेः स्नापयेन्माऽर्ईसोमान् ७ शिरसिनिपतिता या बिंदुधाराऽमृधाया भवतिलिपिमयी सा ताभिरंगं मुखाद्यं विरुचय
तु समस्तं यानि तानि तत्स्थ तेजसपनलद्रवहृतस्यो दीपयेदात्मतेजः ८ संहृत्य चोत्पाद्य शरीरमेवं तेजोमयं व्याप्तसमस्तलोकम् संकल्प्य शक्त्या
त्मकमात्मरूपं तच्चिह्नमात्मन्यथ संदधीत ९ उद्यद्भास्वत्समाभां विजितनवजपामिंदुखंडावबद्धद्योतन्मौलिं त्रिनेत्रां विविधमणिल
सत्कुंडलां पद्मगां च हारग्रैवेयकांचीगुणमणिमलयाद्यैर्विचित्रांबराद्याम् अंबां पाशांकुशेष्टाभयकरकमलां अंबिकां तां नमामि १०

यातूहीसेनोरक्षणव्यापकार्थीयाघोष्याघस्तस्य भावान्तयोप्य सर्वसंरक्ष्यायसर्वात्मनायोव्याप्नोतंपशः स्यादसौपाशवाची २१ अंस्या
दात्माऊर्ध्वराऊस्तुर्वभागार्थः स्याच्छोथवाशूलिवाची भूस्वेडूतान्यन्यथाचेन्द्रीराएणाकुव्यात्मन्यादूरेदंऊप्रणवः २२ स्तनेय
थासंस्तनिचक्रसंक्रमोङ्कवाङ्नायायसम्यग्यितादपि वियोजयेत्यात्मतत्तुनंभयात्तथाभयस्याभयसंज्ञिताविभोः २३ सुख्या
र्थवाचीव ‥ प्राहूयुक्तः स्याद्धांक्षितार्थस्य वराभिधानः सुरव्यंत्वभीष्टुस्मरतिमात्रकेणदद्दातियोसौवरदोवगम्यः २४ दीव्राल्कसे
पुरोक्तेरचयत्रविधिवन्मंडलमंडपेत हांकेऊकंचकांत्यादित्रिगुणितविलसत्कर्णिकंवर्णवीतं आपीनंकेसरेष्वारचितहरिहराणें
स्वमध्येसमायैस्तैरग्रेमाययापद्मकमलमथवह्निः प्रोक्तचिह्नैस्त्येतम् २५ शक्त्यादिः साध्यमिंद्रानिलनिऋतिगबीजाभिवद्धपुरेत्र
स्तत्कोणेत्वासिमायंहरिहरविलसत्कंडमेभिः समायैः वर्णैश्चावेष्टितंतत्रिगुणमितिविख्यातमेतत्क्षयंत्रं स्यादापुष्पंचवक्ष्येथन
करमपितत्क्षीप्रदंकीर्तितंच २६ हल्लेखावक्त्रांगनारक्तांचकरालिकांमहोक्तुष्मा मूर्धनिवदनेहृदयेगुह्येपदयोर्न्यसेत्नदंगेष्व २७
गायत्रीन्यसेत्नगलेस्तनेतुसव्येसावित्रींउत्तरपरेसरस्वतींच सव्येसेसरस्विजसंभवंस्तुऊंदंहृद्देपोडुत्तरपरांसकेशिवंच २८ अलि
कांसपार्श्वऊर्द्धिलुपार्श्वसापरगलहृत्सुचक्रामशः ब्रह्माण्याद्याविधिवन्न्यसेत्त्वामातरोष्टमंत्रितमैः २९ सजयाविजयाता
थाजितात्वक्ष्याचापराजितानित्या तदत्तुविलासिनिदोग्ध्रीक्षाघोरामंगलानवप्रोक्ताः ३० एवंसंपूज्यपीठंतदत्तुनवघटान्पंच
वाकर्णिकायांपत्राग्रेषुन्यसेत्कांचनरजतताम्रोद्भवान्मार्त्तिकान्वा एकंवाकर्णिकायांसममतिरथविनिः क्षिप्यकुंभंयथावत्स

प्रयं॰स्रा
२५

सूर्यावाह्ये ऽत्रिष्वपि विधिवत्पूर्ववत्क्रमाणक्रमेण २१ मधुनामहता व्वेणसाकं विधिना मध्यगतं सूर्यकुंभं अग्निवायुकलाः प्रवेश्यपीतप्रव
लाभ्यामथ त्रवांशुकाभ्यां २२ ऐन्द्रं हृतेन यमं दिका भवं च दध्ना दीरेणवा वरुणमथोत्तिलजेन सोम्यं दीव्य चर्मदम्मामूलशुण्ठसिद्धका
थेन कोणविह्निनानपि पूरयेच्च २३ मूत्रेणेन्द्रं गोमयेनाप्ययाम्यं क्षीरेणाप्यं सौम्यमेवं च दध्ना मध्य[illegible]त्यसर्पिषा पंचकुंभाः स्युर्ये देवपू
रणीयाः क्रमेण २४ गोमूत्रगोमयोदकपयोदधिहूतांशकाः क्रमात्प्रोक्ताः एकार्धधातवस्त्वादौ वे सर्वाणि वा समानि स्युः २५ नारुणा
वाभिरथवाभिः क्रमेण संयोजयेच्च गव्यानि आत्माह्यात्ममंत्रैरथवा योज्यानि पंचभिः पंच २६ यद्येककलशात्कुंभो विधिरपि पंचा
प्तादौषधिकाद्यैः पूरयेत्पंचभिर्वा गव्यैस्तोयात्मकेषु गंधाभिः २७ अब्जो नरस्यां दिशि पंकजेन पलाशचर्मोन्कथितैः पयोभिः संपू
रणीयः कलशो यथावत्सुवर्णवस्त्रादियुतः सुशुद्धः २८ द्वारेषु मंडपस्य द्वे द्वे कुंभौ सुशुद्धजलपूर्णौ संस्थाप्य च वसनाद्यैः प्र
वेष्टयित्वाभिपूजनीयाः २९ ऊर्ध्वेन्द्रयाम्यसौम्यप्रत्यक्षिशूत्तवचभूतवर्णकाः क्रमशः द्वारेस्वाद्यास्तदक्षच पूर्ववद्द्वाराणि पूजनी
यानि ३० गायत्री प्रातमरखजे निशाचरो म्येसावित्री पवनगते सरस्वती च ब्रह्माणी शंकरभुजि वारुणे च विष्णुं बीजिस्त्रे समभि
यजनत्थैशामैशे ३१ रक्ता रक्ता कल्पा च तदूर्ध्वीकुंभिका ह्यमालेक्षे दधती प्राग्बीजस्था गायत्री नाहपोऽग्निगो ब्रह्मा ३२ ।
अरिदरगदाब्जहस्ता किरीटकेयूरहारसंभिन्ना निशिचरबीजसमुत्था सावित्री वरुणगस्तथा विष्णुः ३३ टंकाक्ष्यालमय
वराभूधनीवज्रीदक्षिणेंडकालितजटा वाणी वायव्यस्था विश्वदाकल्पा नन्थेश्वरस्त्वेमे ३४ ब्रह्माण्याद्यास्तद्वहिरनंतरं वा २५

सवादिकाश्चेष्टाः पूज्याः पूर्वप्रोक्तेन रूपवांस्सम्पाति निर्जिह्यां ३४ यदि नवकलशास्तेषु संपूज्यमानेषु दिक्कमशः
हल्लेखाद्याः पूज्या मध्यादिषु पंचचेद्भवंति घटाः ३६ प्रथमं घृतं ततः कषायं दधिपयश्चान्यत्कथितं पयः कषायं अथ तैलक
षायकौ मध्यमस्थहिमह्रदौ व्याख्यातं ततो भिषिंचेत् ३७ द्वारगजं महतैरथ सलिलैः पुनरंतरामेके ऊर्याभ्रखकरखरणद्वा
लनमपि स्नावमाद्यकं मंत्री ३८ विधिवदिति कृताभिषेको ह्याशिष्यानुग्रहमथ जपेन्मंत्रं निजकरदत्ताग्र्याम्भेन नलपोषिन
भातुमवाभोक्तुदिनं ३९ भूताग्निकिः स्वयमथ दिने शेषं तु वैश्यानराणामेकां कुर्वन्नरणवम्मनुनाशमितिबीजिन भूयः आहुत्यां
नर्वहिरपि समाधाय तु ध्यैवतेजो जम्बामंवज्वलनद्भुतपिष्टान्नभुक्तोन्नसंस्थं ४० अथ तद्धविष्प्राशीनं काशीवाजपेन्म
त्रैवैवं परिस्रुग्णां यां नियमितजपसंख्यायां समारभेद्धोमं ४१ जपाद्दशांशेन जुहुयाद्दत्याहुद्धेर्गुडद्वौ द्रहुतावसिक्तैः वर्णो
षधीसिद्धजलाभिषेकं कृत्वा द्विजान्संपव्यहारयेद्वा ४२ ततोस्य प्रत्यया स्नेवं जायंते जपतेमंत्रं अधिष्ठितं निष्पन्दीपं वितस्त
मिलं मृहं भवेत् ४३ ततः कृत्वा जपह्वासं समुपासीत प्रत्यहं युक्तयात्मा नित्ययोगेन प्रागुक्तविधिनार्चयेत् ४४ अथास्यपवि
त्रांत्रिपविल्वनाम्नां कर्णिकलताकसेव्यकानां प्रसारिणीकाम्मत्रिलोहिणीनाम्मडुंबरीपाटलिडुंडुकानां ४५ पलेपा
लार्धं तथ कर्षमर्धं तेषां तु भागः कथितः क्रमेण एतैः स्तेनाथ जलेन चास्मिन्संपूरणीयः कलशो यथावत् ४६ प्रत्यह
मेकाङ्गविनाशतां तु मेघेन्द्रिशवाग्रहितप्रयोगेः अर्कामितेजसा सेभवति नलिनजासंततं किंकरीस्याद्रोगान प्रपतित

प्रपं·सा
२९

ध्यातमथ च धनधान्याकुलं तत्समीपं देवा नित्यं नमोस्मै विदधति फणिनो नैव दंष्ट्रांतिभ्रमाः संपन्नाः स्युः सपुत्राः स्तनुविपदि परं ध्या
मविस्मोः सभूयात् ४७ शक्तिप्रग्रस्तसाध्यं हृदयावकलमायाहृतं वह्निगेहद्वंद्वाश्रिप्राममायं प्रतिविवरलसच्छक्तिकं च बहिश्च
कोणेष्वष्टद्विदंडित्रिलिपिहरिहराबद्धगंडं विलोमार्णवीतं कोर्युगाष्टोदवस्त्रहरिविचित्राद्यमकं षड्गणाख्यं ४८ षडंगुलप्रमाणे
नववर्तुलं कर्तुरालिखेत् षडंगुलावकाशेन तद्बहिश्च प्रवर्तयेत् ४९ वर्तुलं तावता भूयस्तद्बहिश्च तृतीयकं मध्यवर्तुलमध्ये तु
हृल्लेखाबीजमालिखेत् ५० द्वितीयवर्तुलाग्निसमीपशक्तिषट्कस्वकं पुटितं मंडलं वह्नेरस्रप्रान्तमध्यवर्तुलं ५१ इंद्राग्निरक्षोवरु
णवायुशीशानास्वकं लिखेत् षट्सु कोणांतरालेषु हृल्लेखाषट्कमालिखेत् ५२ एकैकांतरितास्तास्तु संबध्य पुटितेरेतरं शिखाभि
रंतराभिस्तु बाह्याबाह्याभिरंतरा ५३ मध्यवर्तुलसंस्थाया हृल्लेखायाः कपोलयोः अधरे साध्यनामार्णसाधकस्योत्तरे लि
खेत् ५४ अंतराग्निश्रियोः कर्मसाधकांशानसमालिखेत् हृन्मायाः पंचकुलवः स्युर्बहिर्गमवर्तुलं ५५ तद्बहिः प्रावमायाश्च कलमा
याश्च तद्बहिः लिखेन्मायांबिंदुमांतेवह्नेः कोणेषु षट्स्वपि ५६ वह्नेः कोणत्रयेश्रीमत्पर्श्वयित्रितयं लिखेत् शक्तिश्रीकामबीजा
नांसदंडं साधकार्णवत् ५७ वह्नेस्तु वह्निपर्श्वयितान्येवाद्दंडवनि च साध्यनामवर्णानिस्पष्टानि स्थानिभाजि च ५८ बाह्ये रेखा
मंतरास्तु वर्णाः क्रमगताः शुभाः तद्बहिः प्रतिलोमाश्च तेस्युर्लेखकपाटवात् ५९ ततो विदर्भितं भूमेर्मंडलद्वयमालिखेत् महा
दिकस्य नृसिंहार्णैर्विन्नारत्नाश्रितास्वकं ६० बहिः षोडशभूलांकं शोभनं व्यक्तवर्णवत् एतद्यंत्रं समालिख्य पद्ममारचयेत्ततः ६१

रुविरं द्वादशादलं षट्पुषाक्केसरोज्ज्वलं विवृतवारिशिवीथ्याद्यैः पार्थिवांतेयमंडलं ८२ पूर्वोक्तमलदलेणोपेतं शुभदृष्टिमनोहरं अभ्य
र्च्य पीठं नवशक्तिकांतमंगानि बीजेषु च षट्सु भूयः ८३ गायत्रि सावित्रि सरस्वतीश्च यजेदथ श्री रति पुष्टिसंज्ञाः ब्रह्माणमथ च।
विष्णुं महेश्वरं धनदं मदनं गणनाथान् अभ्यर्चयेत्तदनु पावकशक्तिः कोणेषु तद्बहिः क्रमशः ८४ इन्द्रामनंगकुसुमामनंगमाननीयां च तनि
त्यामनंगमदनां मदनातुरां च गौरीं तथैव गगनां गगनस्वरेखां पद्मां भवप्रमथनीं शशिशेखरां च ८५ सनाद्विषद्व्रतिदलं प्रति
पूज्य शक्तीस्तद्वाह्यतो यजतु मातृगणं क्रमेण इन्द्रादिकांश्च दिविवतश्च तदायुधानि संपूज्य पूर्वविधिना मनुमप्यभिषिञ्चेत् ८६ यो मनुम
र्चयति भूष्यविधानैः सिद्धशक्तिरपि संजपहोमैः सश्रियो निलयनं त्रिदशानां वंद्यतां व्रजति विश्वसमानः ८७ इति प्रपंचसारे दशमः
पटलः १० अथ वक्ष्ये संग्रहतो द्वादशगुणितास्व्यमथ यंत्रवरं संपूज्य येन शक्तिं भक्तैर्भुक्तिर्व्रजेन्नरो नु भवं १ आहृत्यावीन शक्तिज्वल
पुरयुगलेष्ट्र संयुग्मशक्त्यावीतं कोणेष्वथ द्वीजकमनुचक्रयोरांतं गायत्रिमंत्रं प्राग्वद्व्यावीतमथैर्वृत्तमनुविगतैर्भूपुराभ्यां
च यंत्रे ह्यौ चिंतारत्नकं द्वादशगुणितमिदं यंत्रमिष्टार्थदायि २ पूर्वोक्तमानक्रमपामंत्रीत्रिनयं विलिख्य तत्कृतानां विलिखेद्दनवर्णं
लमनु शक्तिस्पष्टबिंदुनिष्ठानां ३ द्वादशमध्यमवर्णं लरेखानां बहिरालिखेच्च शक्तीनां हरियमवरुणधनाधिपदिक्षु च देवनाक्र
मेणस्युः ४ ईशाग्निनिर्ऋतिमरुतां दिक्ष्वेकैकं विलिख्य भूयश्च बीजांतरालनिर्गतशूलांकितकोणषट्कयुगमग्रे ५ मंडलयुगं यु
गलं स्याद्दशशादांतरितवर्णलिपिशादं शक्तिप्रवेशयेच्च प्रतिलोमव्याहृतिभिरंतरस्यां ६ रविकोणेषु डुंनां मायां विलिखेदथाप्र

प्र॰पं॰सा
२०

विंदुमंतीं यजेद्देवांतरितात्स्ताःपरस्परं प्राक्कयक्षसंबयुः ७ गायत्रीप्रतिलोमनःप्रानिलि विह्वद्धेःकपोलं बहिर्हैर्द्वेचैव लिपीवह्निस्मरचयेद्भूयस्त
थाविभुमे वर्णान्मातृगमांश्च भूपुरयुगे सिंहासनचिंतामणी लिखयाद्यंत्रमशोधडःखपामनायोक्तं पुरादैशिके: ८ बहिरयषोडशापत्रं
नविचित्रं वराश्चिवीथियुतं विरचयमंडलेपुन स्वयथोक्तं निधापयेत्कलशं ९ आद्यावंगावरणमगुह्यल्लेखिकाद्या:षोडशायविश
न्तेद्देहसंख्याक्रमेण सार्धंभूयश्चतस्त्रभिरयोपष्टिभिर्लोकपालैर्वज्राद्यैर्ब्रह्ममपिसमममभ्यर्चयेद्भक्तिनम्रः १० करालीविकरालीचउ
मादेवीसरस्वती दुर्गाशचीउरखालक्ष्मीरतिस्मृतिधुनीतथा ११ श्रद्धामेधामतिकान्तिरार्याषोडशशक्तय: विद्याह्रीपुष्टय:प्रज्ञासिनी
वालीजह्नुस्तथा १२ रुद्रवीर्याप्रभानंदापोषिणीऋद्धिदाशुभा कालरात्रिर्महारात्रिर्भद्रकालीकपालिनी १३ विकृतिर्दंडमुंडिन्यो।
सेंदुखंडाशिखंडिनी निशुंभशुंभमथिनीमहिषासुरमर्दिनी १४ इंद्राणीचैवरुद्राणीशंकरार्धशरीरिणी नारीनारायणीचैव
त्रिशूलिन्यपिपालिनी १५ अंबिकाह्लादिनीचैवह्यत्रिपाछकयोमता: पिंगलाक्षीविशालाक्षीसमृद्धिर्बुद्धिरेवच १६ श्रद्धास्वाहा
स्वधाख्याचमायाभिख्यावसुंधरा त्रिलोकधात्रीगायत्रीसावित्रीत्रिदशेश्वरी १७ सुरूपाबहुरूपाचस्कंदमाताच्युतप्रिया विमला।
सामलाचैवअरुणीवारुणीतथा १८ प्रकृतिर्विकृति:सृष्टि:स्थिति:संहृतिरेवच सध्यामातासतीहंसीमर्दिकावर्द्धिकापरा
देवमाताभगवतीदेविकाकमलासना त्रिमुखीसप्तमुख्योच सुरासुरविमर्दिनी २० लंबोष्ठूर्ध्वकेशीचबहुशिरावृकोदरी
रथरेखाह्वयाचैवशशिरेखातथापरा २१ गगनवेगाख्यावेगाचपवनादिका भूयोभुवनपालाख्यानैवमदनातुरा २२ २०

अनंगानंगमदनाभूयस्यानंगमेखला अनंगकुसुमाकिष्यरूपासुसंभुयंकरी २३ अष्टोभ्यासनपवादिन्योवद्वरूपासुविभ्रता क-
दांचैववागीशीचतःषष्टिःप्रकीर्तिताः २४ दृष्ट्वा यथोक्तमितिनिकलशानिजवायुजेनथात्मनमपिशिष्यंयथाभिषिंचेत् आस्तिक्य-
युक्तमथसत्परं तं वदान्यविप्रपिपंकजलवरंचनूपीनमंबा २५ विधानमेतन्सकलार्थसिद्धिकरंपरंपावनमिंदिरायम् आयुःप्रदं
वश्यकरं रिपूणां प्रध्वंसनं मुक्तिफलप्रदंच २६ पाशांकुशामध्यगयाश्यान्तयाथजपार्चनेङ्गनादियुतं वश्येयंत्रविधाने त्रैलोक्यमा-
श्लनायमानमिदम् २७ अष्टाश्रं तगंलाविहिलयवसुनानूर्वपाश्वान्यषट्कोणोघत्वांगमष्टाद्व्रस्युगलाष्टावरास्वबहिश्च
मायोयेनात्मयुगमस्वरमिलितलसत्केसरं साष्टपत्रं पद्मं तन्मध्यपंक्तित्रितयपविलसत्पाशपाशांकुशार्णं २८ पाशांकुशाष्टतम
नुप्रतिलोमकैश्चवर्णैःसरोजपुटितेनघटेनचापि आवीतमिष्टफलभद्रघटंतदेतद्योनमन्वितिघटार्गलनामधेयं २९ आकल्प-
नागर्गलिहलमथपुनराग्नेयमारुतेचहृयं दक्षोमरेहवारुणेनैऋतशेवेहरंहिपंक्तिलिखेत् ३० विलिखेचकर्णिकायांपाशं
कुशासाध्ययुतांशक्तिं अभ्यंतराष्टकोष्ठेष्वगान्यवशेषितेष्वथाष्टार्णे ३१ कोष्ठेषुषोडशास्वथषोडशावर्णमंत्रनयामंत्री पद्म
स्यकेसरेषुचयुगस्वरान्मान्वितांतथामायां ३२ एकैकेषुदलेषुत्रिंशत्रिंशःकर्णिकारानानंत्रात् पाशांकुशाबीजाभ्यांप्र
वेष्टयेद्बाह्यतश्चनलिनस्य ३३ अनुलोमविलोमगतैःप्रवेष्टयेद्वर्णैस्मतद्बाह्ये तदनुघटेनसरोजस्थितेनतनहृङ्कोकेटुङ्गं
चलिखेत् ३४ विंशतिकाप्रतिष्ठांसदिष्टापाशाबीजमितिमुनिभिः निजभूर्दहनाप्यायिनिपाशाधरखंडान्वितोंकुशोभवति

यायाच्छ्रीशान्तिस्मरमन्मथयशान्नीद्विरंकुशांखेति एकं कामिनि रंजिनि ठद्वयमथ परं विद्याष्टवर्णस्यात् ३६ अथ गोविन्दद्वयितेयो
गेश्वरि सकवचास्त्रठद्वितयैः बीजादिकमिदं स्वकं प्रणवे यषोडशाक्षरं मन्त्रम् ३७ इति कृतदलसुविभूषितमतिरुचिरं लोकनय
नचित्तहरं शस्त्रोज्वलमण्डलमपि पीठाद्यं पुरेव परिपूज्य ३८ पूर्वं प्रोक्ते काष्ठे केनापूर्यपूजयेत्कलशं हृल्लेखाद्यं गाद्यैर्मातृरु
द्रेशादिकैर्यथाकलिकाद्यैः ३९ एवं संपूज्य देवीं कलशगामनुपूर्वैर्गंधपुष्पाद्यैः दिक्षे लोकदीप्याज्यधौतोद्भासिते वितानमथ शर्थ पुण्यवती
रत्नसिद्धिः कुर्याद्दत्वा स्वर्णं शुक्कवस्त्रधरणीर्दक्षिणार्थं द्विजेभ्यः संपूज्याचार्यवर्यं वस्त्रैरमलधीः संयतात्माभिषिंचेत्
इति कृतकलशोयं सिच्यते येन पुंसा स भवति कविरेनं नित्यमालिंगते श्रीः धनदिनरजनीशो स्वल्पतेजा महिम्ना निरुपमचरि
तैस्सो देहिनां स्यान्न रोगः जपेच्चतुर्विंशतिलक्षमेवं स्वयं त्रितीमंत्रवर्यं यथावत् हविष्यभोजी परिपूर्णसंख्ये जपेत्तु नर्होमविधि
विधेयः ४२ पयोक्तुमाग्णं च समित्सहस्रषट्कं दधिदोग्धघृतावसिक्तं तिलैश्च तावज्जुहुयात्प्रयोक्ता द्विजान्समान्भ्यवहारयेच्च ४३
पुरमपि परिपूज्य काञ्चनाद्यैर्जपतच मंत्रमथो सहस्रमात्रं भजत च दिनशोप्यमर्चनाया विधिविहितं विधिमादरेण भूयः ४४
संक्षेपतो निगदितो विधिरर्चनायाः शाक्तेय सकलसंसृतिमोचनाय कामेप्सिते च यशसे जनरंजनाय सिद्धेप्रसिद्धमहतो
रुपरस्य धाम्नः ४५ एभिर्विधानैर्भुवनेश्वरीं तामसमर्चयित्वाथ जपेत्तु मंत्री स्तुत्यानयाभिष्टुवतां समग्रप्रीत्ये समस्तार्तिविभं
जिकायाः ४६ गजमृगमदकाश्मीरैर्मंत्रितमः स्वभिरोचनोपेतैः विलिखेद्दलककरसातुलिते यंत्राणि सकलकार्यार्थी २८

प्रसीद प्रपंचस्वरूपे प्रधाने प्रकृत्यात्मिके प्राणिनां प्राणसंज्ञे प्रणीतं प्रभो प्रारभे प्रांजलिस्त्वां प्रकृत्या प्रनत्यै प्रकामप्रवृत्ते ४८ त्व
निर्वाक्यबद्धा पदाभेव वाक्यं पदं त्वत्परात्माहरं त्वं महेशि ध्रुवं त्वां त्वमेवाद्यरे त्वन्मयेतोऽन्यतत्त्वं मयी वा प्रवृत्तिर्यतः स्यात् ४९
प्रजाधीतत्त्वज्ञी दणिक्ष्मापि रूपं परं नाभिजानन्ति मायामयेन त्वं वंतीश्चितां त्वाममी स्थूलरूपान्तदेनावदं वेदस्युक्तं ममापि ५० न
मस्ते समस्तेशि विड्रूपेन नमस्ते परत्वेन तत्त्वाभिधाने नमस्ते महत्त्वप्रपन्ने प्रधाने नमस्ते त्वहंकारतत्त्वस्वरूपे ५१ नमः शब्दरूपेन
मो व्योमरूपे नमः स्पर्शरूपे नमो वायुरूपे नमो तेजोरूपे रसांभः स्वरूपे नमस्तेस्तु गंधात्मके भूस्वरूपे ५२ नमः श्रोत्रचर्मोऽक्षिजि
स्प
ह्वाघ्राणनासारसज्ञाकपाणिपत्पायुसोपस्थरूपे नमो बुद्ध्यहंकारचित्तस्वरूपे चिद्रूपेन नमस्ते विभो विश्वरूपे ५३ रवित्वेन भूतानतत्त्वा
न्मा दृष्टा सिप्रजाभ्यं द्रमस्त्वेन पुष्णासि भूयः दहन्याग्निमूर्तिर्वहन्त्याकृतिर्वा महादेवि तेजस्त्वयं त्वत्त एव ५४ चतुर्वक्त्रपुष्कालमध्ये
सवाहा रजः संश्रिता ब्रह्मसंज्ञा दधाना जगत्सृष्टिकार्यं जगन्मातृभूते परं तत्पदं ध्यायमीशि त्वमेव ५५ विराजत्किरीटालस
त्कुंडलचक्रा वहन्ती च नारायणाख्यां जगत्त्रा गुणं सत्त्वमास्थाय विश्वस्थितिं यः करोतीह सोऽपीशि देवि त्वमेव ५६ जटाबद्धचंद्रार्धि
गंगा त्रिनेत्रा जगत्संहरन्तीच कल्पावसाने नमः संश्रिता रुद्रसंज्ञां दधाना वहन्ती परस्त्वं तमालेऽविभासि ५७ सचित्ता दमालासुधा
ऽम्भलेखाधरात्री दणार्णेन्दुराजत्कपर्दी स्वशुक्लांशुकाकल्पदेहा सरस्वत्यपि त्वन्मयैवेशि वाचामधीशा ५८ लसत्खड्गखेटचक्रा
चलत्खड्गभीमानदन्सिंहवाहा ज्वलद्रत्नमौलिः द्रवद्दैत्यवर्गास्त्वं वन्दिता संघात्वमेवेशि दुर्गापि सर्गादिहीने ५९ प्रणामन्निदेहार्थ

प्र॰ पं
सा॰
२९

भागाभवानीगिरीन्द्रात्मजत्वेनयेषाविभाति महायोगिवंद्यामहेशाग्रभोग्यामहेश्वर्यंबिकानन्तनत्वन्मयेव ८० लसन्कौसुंभोज्ज्वा
सितेव्योमनीलेवसंतीचवक्तास्थलेकेटभारेः मगाहल्लभासर्वलोकैकनाथांश्रियंत्वामहादेव्यहंत्वामवैमि ८१ अजाद्दीदुहाजा
तपोत्रीन्द्रकाणीमहाभैरवस्याधिविद्वंदहंत्याः किमोमातरःसमतद्रूपरूपाःसद्धांत्यस्तदंशामहादेविनात्र ८२ स [illegible] सुहित्वा
हांससहस्राभभासासदासंततात्रोषविश्वावकाशे लसन्मौलिबद्धेंदुलेखेसपाशांकुशाभीतिहस्ताभीस्वाबद्धस्तेनमस्ते ८३ प्रभाकी
र्त्तिकान्तीद्धिरात्रिसंध्याक्रियाशान्तमिश्राद्यधात्रुद्धिमेधाः धृतिर्वाग्ध्रतिःसन्नतिःश्रीस्वकान्तिस्त्वमेवेशियेन्येचशक्तिप्रभेदाः
हरेबिंदुनादैःसशान्त्याख्यशानैनमस्तेस्तुभेदैःप्रभिन्नैरभिन्ने सदासप्तपातालोकाचलाब्धिग्रहद्वीपधातुस्वरादिस्वरूपे ८५
नमस्तेसमस्तेशसमस्तस्वरूपेसमस्तेषुवस्तुष्वनुस्यूतशक्ते श्रिनस्थूलसूक्ष्मस्वरूपेमहेशिस्फुरद्बोधरूपेप्रबोधस्वरूपे ८६
मनोवृत्तिरस्तुस्मृतिस्तेसमस्तातथावाक्यवृत्तिःस्तुतिःस्यान्महेशि शरीरप्रवृत्तिःप्रणामक्रियास्यात्प्रसीदत्वमस्तप्रभोसंत
तंमे ८७ हल्लेखाजपविधिमर्चनाविशेषानेतांस्तुस्तुतिमपिनित्यमादरेण योभ्यसेत्सखलुपरांश्रियंचगत्वाप्युद्धंतदनुजनिप
दंपरस्ययाम्नः ८८ इतिहल्लेखाविहितोविधिरुक्तःसंग्रहेणसकलोयं अस्मिन्निहितमनायमंत्रीयोगीसएवभोगीच ८९ ॥
इतिश्रीप्रपंचसारेएकादशःपटलः ११ अथाश्रियोमंत्रविधिःसमासतोजगद्धितायप्रतिवक्ष्यतेधुना सहांगभेदैःसजपा
र्चनाज्ञनक्रमैःसमभ्युद्धरणायदुर्गतेः १ वियत्तरीयस्तुविलोमतोनलप्रदीपितोवामविलोचनान्वितः सचंद्रखंडःकथि

२९

तोयमामनुर्मनोरथावाप्तिमहामरद्रुमः २ ऋषिर्भृगुश्छंदसि चोदिता निचृत्समीरिता श्रीरपि देवता पुनः इगादि कर्णेन मनुस्व
रानलान्वितेन चास्य विहितं षडंगकम् ३ भूयाद्भूयो द्विपद्माभयवरदकरा तप्तकार्तस्वराभा शुभ्राभ्राभेभयुग्मद्वयकरधृतकुंभ
भाद्भिरासिच्यमाना रत्नौघाबद्धमौलिर्विमलतरदुकूलार्तवालेपनाढ्या पद्माक्षी पद्मनाभोरसि कृतवसतिः पद्मगा श्रीः
श्रियै वः ४ संदीक्षितो ऽथ गुरुणा मनुवर्यमेनं सम्यग्जपेत्त्रिशिखधीर्द्दिननाथलक्षं अभ्यर्चयन्नरुणः श्रियमादरेण मंत्री जुहुयाद्द्व
ितोरहितो वभूमिः ५ जपावसाने दिक्सहस्रसंख्यैः सरोजैर्मधुरत्रयाक्तैः ज्वलनेतिले वा विधिना थ बिल्वैः समिद्वरैर्मंत्रिव
रस्त्रिभिर्वा ६ रुचिराष्टपत्रमथवारिरुहं दलवृत्तराशिचतुरस्रयुतं प्रविधाय पीठमपि तत्र यजेन्नवशक्तिभिः सह समाच
ततः ७ विभूतिरुन्नतिः कान्तिर्हृष्टिः कीर्तिश्च संनतिः पुष्टिरुत्कृष्टिरृद्धिश्च समाख्याता नवशक्तयः ८ आवाह्य सम्यक्काल
शेयथावत्समर्चनीया विधिना रमा सा अन्वाय यथाशक्ति पुनर्गुरुं तं संभावयेत्संयतमात्मसिद्ध्यै ९ अंगैः प्रथमावृतिरपि
मूर्तीभवच्छंखनिधियुगैरपरा शक्रादिकेन चान्या च रमा कजुर्वीश्वरैः समभ्यर्च्या १० वासुदेवः संकर्षणः प्रद्युम्नश्चानिरु
द्धकः दमकः सलिलश्चैव गुग्गुलुश्च कुरंटकः ११ बलाकी विमला चैव कमला वनमालिका विभीषिका मालिका च शां
करी च वसुमालिका १२ अनयैव च पूर्वसेवया परितुष्टा कमला प्रसीदति धनधान्यसमृद्धिसंकुलामचिरादेव च मंत्रिणे श्रियं
अंभस्युरोजद्वयसे निमज्य लक्ष्मीमनंतमनपेक्ष्य मंत्री श्रियं विचिन्त्यार्कगतां यथावद्विद्वान्ताम भवति प्रसन्नः १४ वसनाद्यु

श्री·पं
सा·
सू·

पविप्रपकेदभारैः कमलावृहत्ननलेतथात्रिलद्वं जपतोपिभवेत्नकांक्षितार्थादधिकोवत्नसतोवसुप्रपंचः १५ जुहुयादशोकदहने
सघृतैरपितंडुलैः सकलवप्रपतमं खदिरानलेत्रिमधुरैरपितैर्धनदेश्वरजकुलवप्रपमपि १६ समधुरनलिनानांलक्षहोमात्कला
लीपरिगतमपिजंतंप्राप्तयाश्रीः समग्राः धनविभवसमृद्धानित्यमाह्लादयंतीप्रजतिनकरुणप्रद्वीतस्यसासंततिंच १७ बिल्व
श्रीसूक्तजापीनिजभुविप्रसूवजोवर्धयित्वापिशूर्वैपत्रैरत्रिसाहुत्युक्तैः ज्वलमफलसमिद्भिस्ततः स्कंधभेदैः तन्मूलैर्मंडलात्स
नियमचरितोसोहुतान्निर्मलात्मारूपंपश्येद्रमायाः कथमिवपुनरस्तकुलेस्यादलक्ष्मीः १८ हृदयकमलवर्णैः प्रस्तावस्र
तमनंतपुतंनतश्रसिन्ये कृतवहूदयितेत्यसोरमायाः पुनरथनार्थिभिरर्थितोहिमंत्रः १९ दक्षोस्यस्याहृषिश्छंदसिसमति
भिरुक्ताविराट्देवताचश्रीर्देवीपद्मिनीभ्यांहृदयकशिरसीविस्वयत्न्याशिखाच मेदोरेफाह्वदार्णैरपिकमलरूपाक्षरैर्वर्मचा
स्त्रंतारायाभिर्नमोनामभिरपिनिगदितंजातियुक्ताभिरंगं २० पद्मस्थायद्मनेत्राकमलयुगवराभीतियुग्दोः सरोजादेहोत्थाभिः
प्रभाभिस्त्रिभुवनविवरंभासुराभासयंती मुक्ताहाराभिरामोन्नतकुचकलशारत्नमंजीरकांचीग्रैवेयोर्मिगदाद्याधृतमणि
मुकुटाश्रेयसेश्रीर्भवेद्वः २१ ध्यात्वैवंश्रियमपिपूर्ववत्सुपीठयत्राद्येप्रथममथार्चयेत्तदंगैः श्रद्धाभिर्दलमनुप्राक्तिभिर्लदं
तेलोकेशैरितिविधिनार्चयेत्समृद्धो २२ दीक्षायतोजपतुरमारमेप्राभक्तोलक्षाणंदशाकमभ्रंमनुनियत्या सश्रीमान्वकुध
नधान्यसंकुलः सन्नेधावीभवतिचवत्सरेणमंत्री २३ इतिमंत्रजपाद्गतथीर्मधुरत्रितयेयुतंजुहुयात्कमलैः परिशुद्धमना ३०

नचिरात्सपुनर्लभते निजवाञ्छितमर्थचयं २४ सप्तदशायामुद्वर्तीर्यनद्यां स्वकंठमात्रे पयसि स्थितः सन् त्रिलक्षजाप्यात्खलु नमीह्
मृद्यामैत्रीभवेन्नात्र विचारणीयं २५ नद्यावेनैऋत भगगेभ्यर्च्य लक्ष्मीं सहस्रं स्तावेर्हेल्वैर्बिल्वैः सुमधुरयुतैर्वा फलैः पौर्णमास्यां
पंचम्यां वासितसरसिजैः शुक्रवारेऽथ षष्ठ्यां नैमासं प्रतिकृतविधिर्वत्सरान्स्याद्धनाढ्यः २६ तारं रमा माया श्री कमले कमला
लये प्रसीद द्युग बीजानि तानि भुवनश्यपि समहालक्ष्मी हृदिदिशा मंत्रः २७ त्रिभिस्तु वर्णैर्हृदयं शिरो विस्यात्त्वं च भिस्त्राथा।
शिखा त्रिवर्णैः त्रिभिस्तथा वर्म च तद्भिरस्त्रं स्यात्क्रि बीजाद्युदितैस्तदंगम् २८ हस्ताग्रधृतसुधापात्रपंकजयुगादर्शास्फुरत्न्
पुष्पैवेयांगदहारकंकणमहामौलिर्ज्वलत्कुंडला पद्मस्थापरिचारिकापरिवृता शुक्लांगरागांशुका देवी दिव्यगणा
र्चिता भवदुःखप्रध्वंसिनी स्यादिमा २९ लक्षं जपेन्मनुमिमं मधुरत्रया क्तैर्बिल्वैः फलैः प्रतिहुनेद्युतं तदंते आराधयेत्प्रतिदिनं
प्रतिवक्ष्यमाणमार्गेण दुर्गतिमयाद्विहितो भवेत्सः ३० श्रीधरस्य हृषीकेशो वैकुंठो विश्वरूपकः वासुदेवाद्यशंगागावरणा
न्समनंतरं ३२ भारती पार्वती चांद्री शचीभिरपि संयुता दमकादिभिर्त्तीयाद्वरागोपेश्वरर्थापि ३२ अनुरागो विसंवादो वि
जयो वल्लभो मदः हर्षो बलश्च तेजश्च सप्तेवार्णमहाश्रियः ३४ अनंतब्रह्मपर्यंतैः पंचमी स्यादिभिर्मता चक्रमयांतिकेः ष
ष्ठी वज्राद्यैरावृतिः श्रियः ३५ संपूज्यैवं श्रियमनुदिनं योजयेन्मंत्रमेनं प्रोक्तां संख्यां सकृतविधिमप्युद्धितां प्राप्य लक्ष्मीं हि
त्वा सर्वागवनिपसुरमादिभोगैः समृद्धो वर्षादूर्ध्वायदिव्यपदमभ्येति नित्यं सविलोः ३६ श्रीमंत्रोऽभिहितिगदितं शुभं भक्तिमुक्तः

प्र·पं
सा·
३१

श्रीसूक्तान्यपिचजपेद्यजेद्दुग्धेनवा सकृतेन प्रथमतो स्वयंमुनिस्यादनेकांशुनियमेनमेभवंतिभूयः ३६ आनंदःकर्दमश्चेतिचिक्ली
तश्चेंदिरासुताः ऋषयामश्रीतदन्यासांमन्त्रणःसमुदीरिताः ३७ आद्येऋक्त्रयेछंदोनुष्टुप्कांसेबृहत्यपि तदन्त्ययोस्त्रिष्टुबाख्यं
परस्तादष्टकेष्वनुः ३८ अनुष्टुबेतेप्रस्तारपंक्तिश्छंदांसिवैक्रमात् श्रीरग्निश्चानांदेवतेचन्यासांगविधिरुच्यते ३९ मूर्धाक्षिकर्णना
सास्यगलदोर्हृदयनाभिगुह्येषु पायूरुजानुजंघासु चरणेष्वन्यसेदृचःकोत्तमपणः ४० सहिरण्मयीचचंद्रारजतहिरण्य
स्रजोहिरण्याख्या अंगानिजातियुक्तेनवक्ष्यते हिरण्यवर्णाद्ययातथाब्रह्मस्यात् ४१ अरुणकमलसंस्थातद्रजःपुंजवर्णाकरक
मलधृतेष्टाभीतियुग्मांबुजाच मणिमकुटविचित्रालंकृताकल्पजालैर्भवतुभुवनमातासंततंश्रीःश्रियेवः ४२ आरभ्या
च्छांप्रतिपदमथप्रामदीक्षोविद्युत्कल्पनैवेंगीभिस्तनुविमलवासाःसुधौतद्विजाद्याः एकादश्यामथपरिसमाप्यार्कसाहस्त्रि
कांतंजाप्यंमंत्रीप्रयजनतर्मांप्राक्तनप्रोक्तपीठे ४३ पद्मासपद्मवर्णापद्मस्थार्द्रीचतर्पयंत्यभिधा स्वाज्वलंत्यभिमुख्याख्य
र्णप्राकारसंज्ञकाचेति ४४ मध्येदेवाधिपांगावृत्तियोरेणास्त्रनस्यवज्रादीन् प्रयजेत्सवरावरणंनिगदितमितिसूत्रकल्पि
तविधाने ४५ अवहृताभ्यांचक्रुयाद्दंडिनमध्योत्तरंशातंमंत्री आवाहनार्घ्यकपाद्याचमनमधुपर्कसेकानि ४६ वासोभू
षणगंधान्यमनोज्ञतधूपदीपभोज्यानि सोहासनानिकुर्याद्भक्तियुक्तः पंचदशाभिरथमंत्रैः ४७ मंत्रैरपिचसमस्तैः
पूजायांसंयतात्मकःस्थितो पद्मैर्बिल्वसमिद्भिःपयोधसासर्पिषाक्रमाज्जुहुयात् ४८ एकैकंत्रिसहस्रमात्रंद्वादशपांभोजयी ३१

नविप्रांश्च मंदारकुंदमुकलंधावर्जाख्यमालतीजान: ४९ कल्हारपद्मश्रोत्पलकेतकचंपकादयोग्राह्या: पत्रिबिंबेत्रि
श्रोतिनित्यं सूक्तेः स्तैः स्नानकर्मणि ५० आदित्याभिमुखोजप्यात्तावत्तर्पयेत् अर्चयेद्विधिनानेनदिनशोमुद्र्यात्रिशः ५१
एवंकरोतियएमासंयोसोस्यादीदिरापतिः अङ्गुष्ठमात्रेनलिनेनवनीतं विनिःक्षिपेत् ५२ सकर्णिकेसकिंजल्कोदरपद्मांतरा
लके पुनस्तत्पद्ममुद्धृत्यसमिद्धेविभावसौ ५३ जुहुयात्तत्पयाश्रूचीमानमहोनरंजयन् चत्वारिंशान्ज्रुहुवारैर्मासात्श्रीस्तस्यजा
यते ५४ कांसोस्मीत्यनयासम्यगेकादशाहुनाहुती: षण्मासं जुहुतोनित्यं भूयात्साघोमहेंदिरा ५५ सूक्तैरेतैर्जपतज्जुहुता
भ्यर्चयीतावगाहेत्सिंचेद्द्रक्षेदिनमनुतथास्थापयेत्तर्पयीत संपद्धाम्नाविविधधनधान्याजलाभ्यंतरेसोमश्रीसर्वैर्भुविबहु
मतःश्रीमतांस्याद्वरेणः ५६ श्रीर्लक्ष्मीर्वरदाविष्णुपत्नीवसुप्रदा हिरण्यरूपासस्वर्णमालिनीरजतस्रजा ५७ सर्व
वर्णगृहास्वर्णप्राकारापद्मवासिनी पद्महस्तापद्मपूर्वप्रियामुक्तापदादिका ५८ अलंकारातथासूर्याचंद्राबिल्वप्रिये
श्वरी भुक्तिःप्रमुक्तिर्विभूतिरिच्छाविभूतिसमृद्धय: ५९ तुष्टिःपुष्टिश्चधनदातथोमातधनेश्वरी श्रद्धासंभोगिनीभोगदा
सधात्रविधात्रके ६० द्वात्रिंशद्देवताश्रीदेव्यायेमंत्राःसर्वदीरिताः नामादिकानमोंतानामैरर्चासुवलिहृदेत् ६१ तर्पयेच्चम
हादेवीदिनादौमंत्रवित्तमः नाभ्युक्तोद्याज्जनम्रःसलिलमवतरेत्स्नपयेद्वाशुचिःसन्नाभ्यंज्यात्रैवचाद्यात्तिलरुदलवले
केवलेनैवदोषां वक्तेलिंपेद्देद्दानाञ्जमपिमलिनःस्यान्नविल्वांबुजन्मद्राणन्नोधारयेन्केअवमपिनहृषेद्वालिखेद्दि

प्र·पं
सा
३२

32

रार्थी ९३ सद्विमलचरितः स्यात्कुंकुमाल्यानुलेपाभरणवसनदेही सत्सुगंधोत्तमांगः स्वविशदनखदंतः शुद्धधीर्विश्रम
क्तोविमलरुचिरवासाः स्यात्त्विरायेंदिरार्थी ९४ इष्टाकष्टान्ववायाकलहकलुषितांमागदिष्टामनिष्टामन्यासक्तामशक्ता
मतिविपुलकृशांगीमतिह्रस्वदीर्घां रोगार्तांभोगलोलांप्रतिपुरुषचलांराजकांतामकांतांकाकाक्षीमेकचारांग्रहक्ष
स्त्रमयुतांनस्पृशेदिंदिरार्थी ९५ प्रांतः स्नानस्मितमधुरस्पष्टवाग्भिभाषी दयार्द्रो देवाचार्यातिथिदहनपूजारतः पुण्य
शीलः नित्यस्नायी नियमनिरतः सत्यगाशास्त्रवादी मैत्री वर्णाश्रमदृढरतिः स्यात्त्विरायेंदिरार्थी ९६ श्रीमंत्रभक्तः
श्रितविस्तदीनः श्रीसूक्तजापी स्थिरधीः स्वशीलः सदारतुष्टोमितभाषणश्रीलोकप्रियः स्याच्चिरमिंदिरार्थी ९७ ।
इतिद्वादशः पटलः अथरमाभुवनेशिमनोभवैस्त्रिपुरसंज्ञकमंत्रमुदीरितं मुनिः संमोहनश्छंदोगायत्रीदेवतास्मृता
त्रिपुटाख्या १ सकलवर्गफलाप्तियशस्करंजगतिरंजनदंकवितावरं बीजैस्त्रिभिर्द्विठांतैः कुर्यादंगानिसाधकःसिध्ये
पूर्वतेरेरितयोर्वाह्वयोरथैकंतदंगयोः प्रभजेत् २ नवकनकप्रभासुरवीवीविरचितमणिकुट्टिमेसकल्पतरो रत्नवरब
द्धसिंहासननिहितसरोरुहेसमासीनां ३ आबद्धरत्नमुकुटांमणिकुंडलोद्यत्केयूरकोर्मिरशनाह्वयनूपुराढ्यां ध्याये।
द्धताब्जयुगपाशवरांकुशोद्यच्चापांसशुभ्रविविधाभरणांनवहेमवर्णां ४ चामरमुकरसमुद्गकतांबूलकरंडवाहिनीभिस्स्व
हृतीभिःसमभिवृतांपश्यंतीसाधकंप्रसन्नदृशा ५ लोकेश्वरीमितिविचिंत्यजपेत्तुमंत्रमादित्यलक्षमथमंत्रितमोजपाते ३२

श्रीराजहंससमिधां सजपार्थिवानां नावत्सहस्रसमितं मधुरैर्जुहोत ६ अंगैर्लक्ष्मीहरिगिरिस्तनाशार्वरत्नंगजाद्यैः षट्कोणस्थैर्निधियुगयु
तैस्तद्बहिर्मरुद्भिश्च योगिन्युद्यैर्बहिरयियजेल्लोकपालैस्तदेतत्प्रोक्तं देव्या अपि सहरगणैः पूजनीयं विधानम् ७ लक्ष्मीगौरीमनरिप्रायबी
जानि कृत्वा कलायां तां चार्पयित्वेन मपि गगनेनत्तद्वसिन्दूरवर्णाम् स्मृत्वाऽथ ध्यौ भुवनमखिलं तन्मयत्वेन मंत्री दिवान्यप्रधानपि विजितस्तु तेकिंउन
मर्त्यजातीन् ८ यद्वमंभजेतमनुं मनस्वी विधिना विधिनावाप्नुनर्वयद्विधानं सत्तमप्यगवाप्यद्दृष्टभोगान्परत्र तत्परमैश्वमेति धाम ९
सहृदयभगवत्यैदानरण्येधरायाः मणिधरशिवधार्णीरेद्धितां नोध्रुवाद्यः गदिनमितिधरायामंत्रमुत्तमपृथ्वी त्रीरत्नवस्त्रतधनधान्यप्राप्तिरिदं
कीर्तिदं च १० अपिरपिवराहमुक्तं दोनिवृदस्य देवता धरणी मन्त्रनाम्नैव चपदैः षोढाभिन्नेन निगदितोंगविधिः ११ मुखांभोजेनिवि
ष्टारुणचरणतलाप्रपामलांगी मनोज्ञा चंचत्क्षामग्रचुंबत्कुकलसितकराग्रा मनीलोत्पला च रत्नाकल्पाभिरामा मणिमयमुकुटा वि
त्रवस्त्रा प्रसन्ना दिश्यादिश्वंभराव: सततमभिमतं वल्लभा कैटभारेः १२ लक्षायतां च मदशांशनुतावसाना प्रोक्ताधराहृदयमंत्रजपक्रि
यास्यात् सर्पिष्मतार्ह विमलेन पयोन्यसाद्धोमे विधिः सकलसिद्धिकरः किलायम् १३ पीठे विष्णोः पूजयेत्पूर्वमंगैर्भूविद्भ्यां ब्रह्माण
मैत्रेयमूर्तैः प्रान्यकाभिः शक्तिभिः साकमाशापालैः पृथ्वीसंयतात्मोपहारैः १४ पुष्पैः प्रियंगोर्मधुरत्रयाक्तैर्नीलोत्पलैर्वापि तथा
रुणैस्तैः सहस्रमानं प्रतिजुहृतः स्यादिहोर्मिमती सस्याकुलाकुला च १५ पिंजरा पृथुलशालिमंजरीयोज्होति मधुरत्रयोदितां
नित्यशः प्रातमथास्य मंडलाद्वृत्तगा भवति विस्तृता मही १६ भूर्गोस्तु वारेनिजसाध्यभूमृद्दिलोलितांभः परिपक्वमंधः पयो
घृतोक्तं कृत्वा यान्महसं कृष्णेन वानेनदिनावनारे १७ षण्मासादर्वाग्भगवान्मेधहोमः संपन्नान्नमुपनयेद्धराप्रदेशान्. प्रजान्वापसुमहि

प्र॰ पं॰
सा॰
३३

बीजत्रयपुटाममृतदीप्तिमिंदिरां समयां १८ संक्षेपतो हृदयमंत्रविधिर्थयाऽयं प्रोक्तो हिताय जगतां महितं तु माणां एवं भजन्निति धराकमला
समृद्धः स्यादत्र सिद्धिमपरां प्रयाति १९ अथ पूजाप्रकारार्थं वक्ष्ये सिद्धिकरीं मंत्रजापनिरतानां त्वरिताख्येयं विद्या निगद्यते जपपूजार्चनविधि
भिः २० भक्तियुतानां त्वरया सिद्धिकरीं चेति मंत्रिणां सततं देव्यास्तु त्वरिताख्यायास्त्वरितं स्वेष्टग्रहादिहरणतया २१ वर्मर्षिचतुर्दन्त्यः
शिवयुक्तकरमोगनायुत्यार्घिलवं ऋन्त्यः सयोनिरस्त्रांतिकः सकारो मरुद्भार्णयुतः २२ नारं तेभ्यस्त्रादावपि मायाबीजं प्रयोजयेन्मं
त्री तेन हि कांक्षितसिद्धिर्भूयादचिरेण मंत्रविदां २३ हूं खींदिभ्यां हाभ्यां हाभ्यामपि पूर्वपूर्वहीनाभ्याम् कुर्यात्सममभिरङ्गैर
गानि च षट्क्रमेण मंत्रज्ञः २४ कालिकरालहस्ताभिकयुग्मोरुयुग्मजानुजंघयोः पदयोः देहन्यासं कुर्यान्मंत्रेण व्यापकं समस्तेन २५
श्यामलतनुमरुणपंकजचरणतलां दृप्तलनागमंजीरां पर्णांशुकपरिधानां वैश्यपाहिहेममेखलाकलितां २६ तनुमध्यल
तां पृथुस्तनयुगलां करविराजदभयवरां शिखिपिञ्छनालवलयां गुंजाफलगुणितभूषिताहारिणितां २७ नृपफणिकृत
केयूरां नागलविलसद्विविधमणिगुणाभरणां द्विजनागविहितकुंडलमंडितगंडद्वयीमुकुरशोभां २८ शोणतराधरपल्ल
वविद्रुममणिभासुरां प्रसन्नां च पूर्णशशिबिंबवदनामरुणायतलोचनत्रयीनलिनां कुंचितकुंतलविलसन्मुकुटाघटा
तां हि वैरिपिच्छयुतां २९ कैरातीवनजातमोत्पलां मयूरातपत्रकेतनिकां स्वरुचिरसिंहासनगां विभ्रमसमुदायमंदिरां तरु
णीं ३० तामेनां त्वरिताख्यां ध्यात्वा कुर्याज्जपार्चनाहोमान् दीक्षां प्राप्य गुरोरथ लक्षं जप्याद्दशांशकं जुहुयात् ३१ विल्वसमि
द्भिर्मधुरसिक्ताभिः साधकः सुसंयतधीः अष्टहरिविधृतसिंहासने समावाह्य सरसिजे देवीं ३२ अंगैः सह प्रणीतां गाय   ३३

श्रीशूजयेद्दिशां क्रमतः ङंकारराख्याखेचरिचंडेसक्रोदिनीतथान्तपर्णी ३३ भूयत्रिपाद्भयाङंकारीसत्तमंकारिकाः शून्याः स
श्रीवीजालोकेशाद्यायुधभूषान्विताद्दलाग्रेषु ३४ फट्कारीचाप्यग्रे भराभारध्यारिणीचतद्वाह्ये मरूणवेप्रयप्तोद्धास्येपूज्ये
पुनर्जयाविजये ३५ कुह्लावर्षिकेशोलक्तटधरः किंकरस्तुनत्तुरतः अरुणेष्ठुदनकसमेर्घनजेरपिधूपदीपनैवेद्यैः ३६ प्रव
रैस्सनृत्तगीतिः समर्चयेद्वलिभारनप्रतनुः जपहुतपूजाभेदैरिति सिद्धिमंत्रजापिनोमंत्रे ३७ नारीनरनरपतयः कुर्वंति सदानमस्क्रि
यामस्मै विद्याधर्योयस्याः ससुरास्सुरसिद्धचारणाप्रमदाः ३८ अप्सरसश्च विविधाः साधकसक्तेनचेतसाकुलिताः स्मरशरवि
द्कलितांग्योरोमांचितगात्रवल्लरीललिताः ३९ घनघर्मबिंदुमौक्तिकविलसत्कुचगंडमंडलद्युतयः विस्रस्तजघनवस्त्रोरुहदो
र्मूलाः प्रस्खलत्पदन्यासाः ४० मुकुलितनयनसरोजाः प्रस्पंदितदशनवसनसंभिन्नाः श्रथमानाश्चकचिकुरामदविवशस्ख
लितमंद्भाषिण्यः ४१ मदडंबरमस्तकविरचितनत्यंजलयः प्रसादकांक्षिण्यः ईदृक्त्वदेहि वाचं परिरंभणपरमसौख्यमस्मा
कं ४२ एहिसुरोद्यानादिषु रंस्यामः स्वेच्छयानिरातंकं इत्यादिवादिनीभिः प्रलोभ्यमानो यदा न विक्रियते मंत्री ४३ तदैव वांछि
तमखिलं तस्मै ददाति सा देवी योनिकुंडस्यांतः प्रकल्प्य तत्रानलं समाधाय ४४ संस्कृत्य विधिना जुहुयात् सर्वार्थसिद्धये मंत्री
रक्तशकलैः समध्वेहर्वाभिस्ताद्युषे श्रियेधान्यैः ४५ धान्यायघवैः पुष्टै गोधूमैः [illegible]द्धये तिलैर्जुहुयात् जंतुभिः स्वर्णाप्येरजी
भिः मात्रुषात येनथा [illegible]नकैः ४६ अत्ययसिद्धौ बकुलैः कीर्त्यै कुमुदैर्महोदयायतथा अरुणोत्पलैश्च [illegible]मधूकजैरिष्टसि
द्धयेशोकैः ४७ [illegible]पाटलिजैः स्त्रीसिद्धौ निर्गुण्ड्या विहिते [illegible] नीलोत्पलकैः सचंपकैः कनकसिद्धये पद्मैः ४८ सह

प्र॰ यं॰
सा॰
३४

किंशुकेष्वसर्वोपद्रवप्राणैस्समाधकोऽजुहुयात् ॥ हुतसंख्यासहस्रीत्रिपुरनाशाधाप्युतांतिकीभवति ४९ यावत्संख्याहोमरलावज्ञा
प्यश्मेत्रिणामत्रः मनुमंत्रितैर्घ्नवारिभिरासेकः क्ष्वेडशांतिकृद्भवति ५० तज्जपयष्टिच्छान्नोमंत्रितचुलकोदकाहतिश्चतथा तत्काले
ऽख्यजायात्सद्योनश्यतुविषग्रहादिरुजः ५१ तद्यंत्रस्थापनमपिभूतादिप्रशांतिकृन्नीतं श्रीराख्यामध्येसनारेमनुमथप्रानयुग्मेकृविंश
त्योरेषुप्रादक्षिण्येनसर्वादिकमनुविलिख्यहृद्गाद्यगृहीत्यैमंत्री विधाहूँक्षाष्टसूत्राकलितंविरचितंयंत्रमेतन्नृजनमबद्धंक्ष्वेडग्रहार्तिर्हरति
विजयलक्ष्मीप्रदंकीर्तिदंच ५२ आख्यामध्यगतानलेलिखत्वद्दिक्षुकोष्ठथस्युःसहूँद्धुंदूंठूंकरणादिषट्पदकेशोवादिकालीमनुं
मैर्द्धपादितथाक्रमाद्यमहतंबाह्येनलेराहृतंप्रोक्तंनिग्रहचक्रमेतत्कथस्थामिथ्यद्वैरिणाम् ५३ कालीमारमालीकालीनमोहमो
नली मामोदेतनद्येमोमारहातनवन्नतहार ५४ यमापाटटपामायमाटमोटटमोटमा वामोभूरिरिभूमोवाटटरीनवनरीटट ५५ वह्नेर्विरिवं
विनिर्यासकविषमषिभिःसीसपट्टेष्वकेवाप्यथवापाषाणकेवाविलिख्यतमतिमान्कावपट्टेणयंत्रं वल्मीकेचत्वरेवाहतनरुविवरेवा
निदध्यादरातिर्मृत्युमाप्नोतिभूयादक्ष्यववविकलोव्याधितोपातितोवा ५६ चक्रेचाष्टाष्टपदेकालीशिवयातुधानखंडाख्यां यमदह
नानिलवीतंविलिख्यविषदंष्ट्रमर्कटीलिप्तं ५७ जपमयोमुख्यमेतद्यत्रदेशेविनिद्धिपेन्मंत्री तत्रोपद्रवमखिलंदिनशःसर्वात्मनाभव
ति ५८ खंडेष्वेकाशीतिषुमध्येन्दुगसाध्यंजूँसःसर्वदिक्षुचतःपंक्तिषुशेषं लिख्यात्मलक्ष्मीशिष्टचतुःषष्टिषुविद्यानीप्राग्वच्चाद्विवा
ह्येतवरिताख्यां ५९ दिग्दक्तंस्यात्तपद्मादिवषड्वेतांमेदीमालावेष्टितबिंबंघटवीतं यद्यस्थंतत्पंकजरुद्धवदनांतंप्रोक्तंचक्रंसंप्र
गथानुग्रहसंज्ञं ६० श्रीसामायायामासाश्रीसानोयात्रैत्रेया मायालीलालालीयामायात्रेयालीलीयात्रेया ६१ लाहाभिर्ॐॐमेवोविलि ३४

लिखितं धवले चांशुके स्वर्णपट्टे लिखेत्वा स्वर्णमय्यां हेमपिङ्गलिकीकृत्य संधारयेद्यः कृत्याभ्यो मृत्युतो वा ग्रहविषदुरितेभ्योपि मुक्तः
सधन्यो जीवितस्तैः पुत्रपौत्रैः परिमितमहासंपदा दीर्घकालं ६२ चक्रं सप्तांशो वा क्रमविदथ लक्ष्मीमन्त्रमन्त्रशिवाद्यैरर्च्यादिकम्।
पिचतूर्णाम्तनहुतं बहिःस्वके पट्टे कनकविहिते न पूर्वविधिना लिखित्वा जप्त्वा निक्षिपतपिंतधीर्यत्र नदिटं ६३ चक्रमन्त्रग्रहसंतं
मंत्री देशोत्र संपदो विरतं शुभतरफलदायिन्यो भवंति स्पर्द्धिकालमृत्युकाद्याः ६४ ॐकारे साध्यमन्त्रां विलिखत दधो कर्णिका
यां च षिष्ठानष्टौ वर्णान्दलेषु प्रचयत हरमायां चिबिन्दोनेवेष्टयीत ॐ भंस्य च यंत्रमेतन्स्मरति जपति दिनं सर्वरक्षाप्रसिध्ये क्रमंस्वापसर्ग
प्रशमनफलदं श्रीकरं वश्यकारि ६५ इति निगदितमृत्युञ्जयेत्तोतलायामनुमनुदिनमेनं मानयन्मानवो यः स तु जगति समग्रां
संपदं प्राप्य देहापदि मुदितरात्मायुक्तिधीर्मुक्तिमेति ६६ स्मरदीर्घधरकाग्नो दीर्घत्पत्त्वेडदलांत्यशिवाः प्रभितः प्राक्तिनि
रुद्रो द्वादशवर्णोयमीरितो मंत्रः ६७ द्वाभ्यां वा चैकेन द्वाभ्यां तथाष्टुनर्द्वाभ्यां मंत्राक्षरैर्विदध्यादंगविधिं जातिसंयुतैर्मंत्री ६८ इन्दुकला
कलमौज्वलमौलिर्मणिमयदाकलितायुगनेत्रा शोणितनसिंधुतरंगितपोयोतितभानुदलांबुजसंस्था ६९ दोर्धृतदाडिमसायकपाशा।
सांकुशचापकपालसरोजा शोणदुकूलविलेपनमाल्या शोणतरा भवतादववदेवी ७० स्मृत्वा नित्या देवीमेवं प्रजपेन्मन्त्रं शतसहस्रं शु
युतं जुहुयाद्दत्तैरयन्तरससमिधाहुतेन वासिध्यै ७१ शक्तिपीठे प्रजपादेवीकल्पमातुलेपने स्मरेत् सयमध्यालंकृताग्रः सधूपदीपनि
वेद्यताम्बूलैः ७२ हल्लेखा क्लेदिनी नंदा वोभिनी मदनातुरा निरंजना रागवती तथा मदनावती ७३ मेखला द्राविणी चैव तथैव मावेग
वत्यपि स्मरराह्लादरश्मोमाः शक्तयो यंत्रसंस्थिताः ७४ अंगैः शक्तिभिरष्टाभिर्मातृभिराशाधिपैः क्रमात्पूज्या भक्तिभरानतवपुषा
भवभयभंगाय मंत्रिणाहरहः ७५ दारिद्र्यरोगदुःखदौर्भाग्यजराग्रहमृत्युदोषेभ्यः प्रमुच्यते निरपायो जीवति मंत्री भजन्निमं मन्त्रज्ञः

प्र॰ पं
सा
३५

35

ह्रींरिनालोकहिनायवक्त्रप्रस्तारिणीमंदिरमिंदिरायाः यासर्वनारीनरराजवर्गसंमोहनीमोहनवाणभूताः ७७ निद्रयोरंत
रात्पलिनेमदास्तुस्त्ववैशिरः मायादिकस्तथावर्णहंहैस्यागविधिःस्मृतः ७८ रकारकांगरागांस्तुकंकुमसमविलेपादिसिंदु
मौलिःस्विघद्घक्कामदविवशासमाघूर्णितात्रीक्षणाच दोर्भिःपाशांकुशाद्युतकपालाभयपद्मसंस्थादेवीपायादभिमतफ।
लदानित्यशःपार्वतीवः ७९ दीक्षितःप्रजपेल्लक्षंतंमनुमेनङ्गनेततः मधूकजोघ्नेःस्वाहन्तैर्युतैर्हविषाथवा ८० पीठंपूर्ववद
भ्यर्च्यतत्रावाह्याभिपूजयेत् अंगैस्त्रशक्तिभिर्लोकपालैर्देवीसमाहितः ८१ नित्यानिरंजनाक्लिन्नाक्लेदिनीमदनातुरा मदद्रवाद्रा
विणीचद्रविणाप्राक्रयोमताः ८२ प्रजपेत्प्रमदांविचिंत्ययोवाशयनस्थांमनुविनत्सहस्रमानं निशिमारशिलीमुखाहतांगीनवि
रतासामदविह्वलासमेति ८३ नित्याभिःसहप्राननरानमतिलोकेलक्ष्मीदाजगदस्तुरंजनाख्यमंत्राः तस्मानाशुभमतयोभवंतनित्य
जापार्चाहुतसमुपासनाविशेषैः ८४ इतिश्रीप्रपंचसारेत्रयोदशःपटलः १३ अथवक्ष्यामिदुर्गायामंत्रांगांगान्सदेवतान् सज
पार्चाहुतविधीन्प्रीत्यर्थमंत्रजापिनां १ तारोमायायामेशोत्रिपीठोविंदुसमन्वितः मणवचविसर्गान्तोण्येन्नपतिकोमनुः २ दुर्गा
स्यादेवताच्छन्दोगायत्रंनारदोमुनिः तारोमायाचदुर्गायैङ्गाङमाद्यांगकल्पना ३ शंखारिचापशरभिन्नकरांत्रिनेत्रां तिग्मेतरांशु
कलयाविलसत्किरीटां सिंहस्थितांससकलामिङ्कनतांचदुर्गां दूर्वानिभांदुरितवर्गहरांनमामि ४ कृताभिषेकदीक्षस्तुवसुलक्षंज
पेन्मनुं तदंतेजुहुयात्सर्पिःसंयुतेनपयोन्धसा ५ अष्टसाहस्रमंत्रेणतिलैर्वामधुराप्लुतैः पीठार्चायाःप्रयष्टव्याःक्रमात्तच्छक्तयो
नव ६ प्रभामायाजयासूक्ष्माविशुद्धानंदिनीतथा सुप्रभाविजयासर्वसिद्धिदानवमीतथा ७ अर्च्याक्लस्त्रयाक्लीवरहितेश्वस्वरैरि
माः तारांतेवज्रनाभायध्ननखदंष्ट्रायुधायच ८ महासिंहायचेत्युक्त्वावर्मास्त्रांतनयःक्रमात् सिंहमंत्रोयमित्येवंसंप्रोक्तापीठकल्पना ३५

ग्रेः स्यात्प्रकृतिः पूर्वाह्निकीयाश्शक्तिभिः स्मृता अष्टायुधैस्तृतीयास्याल्लोकपालैस्तुतर्थ्यपि १० तदायुधैः पंचमीवद्दुर्गायजनमीडितं
नयाच विजयाकीर्तिः प्रीतिश्चाथप्रभाह्वया ११ श्रद्धामेधाधृतिरपिशक्तयः स्युर्जयादिकाः चक्रशंखगदाखड्गपाशांकुशशराधनुः
क्रमादष्टायुधाः प्रोक्ता देव्या दुर्गार्तिहारिणः इत्थं दुर्गां मनोजापपूजाविभिः प्रसाधिते १२ मंत्रीन्द्रिशवान्भवति दीर्घायुर्द्रविणान्वये
न यान्यानिच्छति कामान्सततं तानाप्नोतियत्नतः १३ विधायविधिनानेनकलशं तेनाभिषेचयेत् यस्सोभूतवेतालपिशाचाद्यैर्विमुच्यते
राजाभिषिक्तो विधिनाप्ययत्नाद्वसुनाजयेत् अमुनाविधिनाकृताभिषेकाललनाप्रथमवाप्नुयाद्धितां हवनात्तिलसर्षपैः सहस्र
हितयेराष्ट्रभवेच्चगर्भरक्षा १४ अनयेव जपाभिषेकहोमक्रियया साधकतं जनानां भजतां सकलार्थसाधनार्थं मुनिवर्यैः परि
कल्पितो यमादौ १५ गतिष्टुपदं प्रथमं प्रलक्षितं ततः किंपदं त्वयिपिपिष्टुतं भयमपि मित्रं समुपस्थितमित्युच्चार्य पदिपदं प्रवदेत् १६ श
रणमशरणं वो त्राता नन्मे भगवति निगद्य गमयपदं प्रोक्ताष्टाह्नित्रयष्टुभं समन्त्रिंशार्णाक्षरो मनुः प्रोक्तः १७ आरण्यकोत्यस्य छन्दस्तु दुर्गा
ष्ट्वाः क्रमेणभगवत्याः अष्टादिकाश्च मनुना विहिताभ्यां गानिवाक्यभिन्नेन १८ षड्भिस्ततोभिरष्टाभिरष्टार्णैः षड्भिरपि चपंचार्णैः जा
तियुतैश्च विदध्यादंगान्यपिषट्क्रमेणविश्वोमतिः पद्द्वयसंधि गुदांघ्रिधारोदरपार्श्वहृत्स्तनेषु गले दोःसंधिवदननासाकर्णेलक्ष्मा
र्णयुग्मकेन्यसेत् २० हेमप्रख्यामिन्दुखंडांतमौलिं शंखारीष्टाभीत्यहस्तां त्रिनेत्रां हेमाब्जस्थां पीतवस्त्रां प्रसन्नां देवीं दुर्गां दिव्यरूपां नमा
मि २१ अरिशंखकृपाणखेटबाणान्सधनुश्शूलकतर्जनीर्दधाना भवतां महिषोत्तमांगसंस्था नवदूर्वासदृशी श्रियेस्तु दुर्गा २२ चक्रदरख
ड्गखेटकशरकार्मुकशूलसंचकपालैः अधिकमुसलांकुतनंदकवलयगदाभिंडिपालशक्त्याद्यैः २३ अष्टाह्निकृतिभुजाद्यामाहिषके सज

प्र॰पं
सा
३६

36

लजलदसंकाशा सिंहस्था वाग्निविभायमस्या वा श्यामरक्ततप्रणामा २६ आद्यतन्वा विधाना सर्वाभरणान्विता त्रिनेत्रा च अहिकलित
नीलकुंचितकुंतलविलसत्किरीटशशिशिखाकला २७ सर्पमयवलयनूपुरकांचीकेयूरहारसंभिन्ना सुरदितिजाभयभयदा ध्येयाका
त्यायनी प्रयोगविधौ २८ संयतचित्तो लक्षचतुष्कं जप्त्वा जुहुयात् दशांशेन व्रीहितिलाज्यद्रुहिभिः सम्यक्तु चिन्त्य भगवतीमनले २९ पीठपू
र्वं प्रोक्ते शक्त्यांगैः शक्तिभिस्तथाष्टाभिः अष्टायुधैश्च मातृभिरष्टाभिः क्रमशः पवर्गेण ३० आर्यादुर्गाभद्रासुभद्रकालीतथांबिकाख्या
च क्षेम्या सहवेदगर्भाक्षेमंकरी चेति शक्तयः प्रोक्ताः ३१ अरिदरखड्गपाणखेटकबाणधनुःशूलसंयुतकपाला अष्टायुधाः क्रमोक्ताः
पूर्वविधानवद्योजितं शेषं ३२ इत्थं जपार्चनाहुतसिद्धमनोर्मंत्रिणः प्रयोगविधिः विहितो जपः प्रतिदिनं निजरक्षायै शतं सहस्रं वा
उद्दिश्य यद्येनं मंत्रं जपेदथ सहस्रमयुतं वा तत्तन्मंत्री लभेदचिरात्तद्वद्यदसाध्यमपि ३४ स्नात्वार्काभिमुखः सन्नाभिद्वयसेम
सि स्थितो मंत्री अष्टोत्तरशतं प्रजपेन्निजवांछितसिद्धये लक्ष्म्यै च ३५ ध्यात्वा त्रिशूलहस्तां ज्वरसर्पग्रहविपत्सु जंतूनां संस्पृश्य पाणिना
सिजप्यात् तर्जन्या पश्चात्तं शमयेत् ३६ अयुतं तिलैर्वनोत्थैराजीभिर्वह्निनेत्समिद्भिर्वा मातृभिर्कीभिरचिरात्तापस्मारादिकांश्च
नाशयति ३७ जुहुयात्क्षीरद्रुमसमिधामयुतं मंत्री पुनः सम्यग्गात्रा सर्वापदो विमुक्तो सर्वसमृद्ध्यै ग्रहादिशांत्यै च ३८ आर्कैः समित्
सहस्रैः प्रतिजुहुयादर्कवारमारभ्य दशदिनतो वांछितसिद्धिर्देव्याः प्रसादतो भवति ३९ क्षुद्रैः सार्षपैस्त्रिदिनं वा सप्तरात्र
कं वापि प्रतिप्राकल्पं प्रतिजुहुयान्मनुना निजवाञ्छये मंत्री ४० विशिखानां त्रिंशत्कं शरैर्निधायाथ तीक्ष्णतैलेन जुहुयात्सहस्र
कं वायुतमपि संख्यापूरिताः सपुनः ४१ संपातितैस्तैलेन च शरान्समभ्युक्ष्य पूर्ववज्जुहुयात् तानथ शूरो धन्वी युद्धाचारः प्रविश

३६

येद्वारणन् ४२ प्रतिसेनायाम धोसाधावतिसद्य एव संभ्रांता भूयोगुरुंधनैरपि धान्यैः प्रतिपूजयेच्च कारयिता ४३ अष्टोत्तरश
तजप्तं यच्छिरसि प्रक्षिपेच्चिताभस्म सत्वविद्विष्टो लोके दृश्याहृश्यांतरभ्रमति ४४ कारस्करस्यपत्रे रक्षसहस्रैर्निपातितैर्मरुता गृह्
यात्सपादपांसुभिरुच्चाटकारं भवेद्रिपोः सद्यः ४५ सेनां संस्तंभयितुं विषतरुखमनः सहस्रकं जुयात् तावद्भिस्तत्पत्रैर्मंत्री सेनानि
वर्तयितुं ४६ विषतरुमयींच शत्रोः प्रतिकृतिस्तत्प्रतिष्ठितप्राणां छित्वा छित्वा काकोलूकवसाक्तैः सहस्रमष्टौच ४७ असितच
तुर्दश्यांतद्भस्मैर्जुहुयाद्दश एव केशनिमिषि त्रिचतुर्दर्शी प्रयोगाद्वा म्रियते रिपुर्न संदेहः ४८ खवसारक्तो येनैर्जुहुयात्पक्षेसूलूकवा
यसयोः म्रियते रातिर्मंत्रः उन्मत्तसमित्सहस्रहोमेन ४९ संस्थापितां निलीनां प्रतिकृतिमुसलोदके विनिःक्षिप्य प्रजपेदुन्मादः स्या
च्छत्रोर्दुग्धाभिषेकतः शांतिः ५० रविबिंबगतामरुणां करयुगपरिक्रमम्बूलतर्जनिकां ध्यात्वायुतं प्रजपान्मारयितुं सद्य एव रि
पुनिवहं ५१ अस्मिर्विदरकारार्कस्याङ्कुरद्वाभ्यामारयति जपविधिना सिंहस्यावागाधनुःकरास मुच्चाटयेद्दीनचिरात् ५२ विषतरुस
मित्युतकुनादथ करिणो रोगिणो भवेत्यचिरात् तत्पुष्पैर्मधुराक्तैर्होमाद्वशीभवंतिमातंगाः ५३ त्रिमधुरयुतैराणित्यकप
त्रैर्मंत्राभवंतिते सद्यः रत्नाकरस्तकरिणांतन्माषितपंचगव्यलेपः स्यात् ५४ आज्यतिलराज्यानित्यकटुग्धोदनपंचगव्यतंडुल
कैः सहृतैर्मंत्रपत्येकं सहस्रहवनं गजाश्ववर्धनकृत् ५५ द्विजभूरुहं महांतस्थित्वा निर्भिद्य पंचधाभूयः आशाक्रमेण पंचासु
धाविधेयास्वसाधुशिल्पविद् ५६ शंखः सनंदकोरिः शार्ङ्गः कौमोदकी द्विपांक्रमतः पंचेति पंचगव्ये निधाय जप्याश्च पंचसा
हस्रं ५७ तावद्धुतेन जुहुयात्तेभ्यश्च संपात्य साधु संपातं पुनरपि तावज्जप्त्वा मध्याद्यवटेषु पंचगव्ययुते ५९ संस्थाप्यसमीकृत्य

चबलिं हरेत्तत्र तत्र नमंत्रैः दुष्टराष्ट्रग्रामाणां कार्यारिष्टैवमेव मंत्रविदा ८८ यस्मिन्देशे विद्विमारक्षेयं तत्र वर्धते लक्ष्मीः धनधा
न्यसमृद्धिः स्याद्दिवचौरराजास्मैनैव बाधते ८९ पद्मोत्पलकुसुदकुसैर्नद्यपत्नीन्द्राह्मणान्वशीकुरुते कल्हारलवणहोमैर्वि
द्विष्टद्रोज्जातिभिस्तथारामं ८२ अथवा विदव्यगुह्यं तुजकारेस्सुकं दैविचिन्त्य रविबिंबे व्यतपस्तपुरुषभगवत्यदमन्त्रं भजत्सर्व
सिद्धिकरं ८३ साध्याख्यान्तरगर्भितमनुमितंपत्रे लिखित्वा च तन्त्रक्षीहस्तन्मदाकृततप्रतिकृतेर्विन्यस्य मंत्री हृदि समाहूतं वथा
पुत्तलीमभिमुखवेसंस्थाप्य मंथ्यात्रयेजप्यात्दृष्टप्रान्तं चिरायवशान्तां गच्छत्यसौ निश्चयः ८४ श्रीह्रीरणंजकुयान्नरोदृष्टशतकं संव
त्सराद्भीह्रिमान्नोदुग्धैः पशुमान्नूतैः कनककवान्दध्ना च सर्वर्द्धिमान् अन्नैरन्नसमृद्धिमांश्च मधुभिः स्याद्रत्नवान्पूर्वया प्यायुष्मा
न्प्रतिपद्गुतेनमहतीसद्यः श्रियंप्राप्नुयात् ८५ कांतंमरुत्तरीयवर्णयुतंसवाद्यसंवीप्सा शूलिनिपदंच सडुष्टशत्रू पंचात
कंसदहनंपरिभाष्यहांतंडंफट्द्विठान्तमितिशूलिनिमंत्रमेतत् ८६ ऋषिर्दीर्घतमाः छंदः ककुड् दुर्गा च देवता दुर्गोहहरदा
शीर्षशिखास्याद्विंध्यवासिनी ८७ वर्मज्वालरमर्दिन्या डस्पूर्वप्रियेनया आसयद्धितयंचास्त्रंदेवसिद्धसुपूजिते ८८ नेत्रद्विं
नेस्त्युगंसदायोगीश्वरीतिच शूलिन्यापंचपंचांगं डंफडंतमितीरितं ८९ अंगकर्मैवरदाकृतोभयहन्निवारणं विशाणशूल
बाणसविसरगदाचापपाशान्करांन्नेर्मेघश्यामाकिरीटोल्लसितशशिकलाभीषणाभूषणाढ्या सिंहस्कंधाधिरूढाचतसृ
भिरसिखेटान्विताभिः परीताकन्याभिर्भिन्नदैत्याभवतुभवभयध्वंसिनीशूलिनीवः ७० एवंविचिंत्यपुनरस्त्रलक्षमेनंमंत्री
जपेत्प्रजुहुयाद्दशांशतोते आज्येनसाज्यचरुणाविधिवत्प्रयजेच्चदेवीमंगाष्टशक्तिनिजहेतिदिगीशनाथैः ७२ दुर्गा च वरदा विंध्य

वासिन्यसुरमर्दिनी ॥ बुद्धप्रियादेवसिद्धसुरजितानंदिनीतथा ॥ ७३ ॥ महायोगेश्वरीचाष्टधानेयःसमुदीरिताः रथांगशंखासिगदा
बाणकार्मुकसंज्ञकाः ॥ ७४ ॥ सशूलपाशायष्ट्याद्विक्रमादष्टहेतयः लीलाजपाङ्नार्चाभिःसिद्धकर्मसमाचरेत् ॥ ७५ ॥ ग्रामयोन्मादि
भूतापस्मारक्ष्वेडग्रामादिकं अकूर्भीःप्रहरणैकरुदीर्णविग्रैःशूलाद्यैर्निजमथशूलिनीं विचिंत्य आविश्यप्रहारणमिवजप्यमानमंत्र
स्याहत्यानुतनुस्यपयांतिशूलसंघाः ॥ ७६ ॥ अंतरात्मस्थनरात्मरोगिणोरविकामपिनिजायुधाकुलां संविचिंत्यजपतेरिमुद्रयाविद्र
वंतुवशादिग्रहाग्रहाः ॥ ७७ ॥ अहिमूषकवृश्चिकादिजंवाबहुपाकृत्रिमकल्पनिकोद्भवं वा विषमाशुविनाशयेन्नराणांप्रतिपद्यैव
चदेवीध्यवासिनीसा ॥ ७८ ॥ आयायवाणेनिशितेनचदेवींद्देमकरीमंत्रमिमंजपित्वा नद्देथनादेवविपक्षसेनादिशोदशाधाव
तिनष्टसंज्ञा ॥ ७९ ॥ आत्मानमार्यांप्रतिपद्यशूलपाण्यान्वितेवैरिबलंप्रविश्य मंत्रंजपन्नाशुपराणुधानिशृह्णातिशूलातिविबोध
मेषां ॥ ८० ॥ तिलसिद्धार्थैर्जुहुयात्क्षेदंमंत्रीसपत्ननामयुतं सतुरोगाभिहतात्मामृतिमितिनतत्रसंदेहः ॥ ८१ ॥ त्रिमधुरसिक्तैर्घृततिलैरष्ट
सहस्रंजुहोतियोनुदिनं अप्रतिहतास्यशक्तिर्भूयात्प्रागेवतन्मरतः ॥ ८२ ॥ सर्पिषाष्टशतहोमतोमुनावांछितंसकलमष्टतोभवेत्
दूर्वयात्रिकयुजेप्सितंलभेत्सम्यगष्टशतसंख्ययाजुहुयात् ॥ ८३ ॥ छुरिकाकृपाणरवरामंत्रेणानेनसाधुसंजप्ताः संपातान्यहस्तासिका
अप्रतिहतशक्तयोभवंतियुधि ॥ ८४ ॥ गोमयविहितांगुलिकांजुहुयाच्छतमष्टपूर्वकंमंत्री दिवसैःसप्तभिरिष्टोमित्थोवियोगिनोभ
वतः ॥ ८५ ॥ अष्टसहस्रंगोमयमेतन्निहितंसंगृह्यजप्वात्रिसहस्रमानं पियासतांवैनिरवनेन्नराणांसंस्तंभनंद्वाविचमूसुखेच ॥ ८६ ॥ पानीयं
धःयाणिमार्याप्रसन्नांध्यात्वाग्रामवापुरंवापिगच्छन् जप्वामंत्रंतर्पयित्वाप्रविष्टोमिष्टंभोज्यंप्राप्नुयाद्दूतवर्गैः ॥ ८७ ॥ आर्कैर्मंत्रीत्रि।

प्र·सा
३८

38

मधुरयुतैरर्कसहस्रमिथ्योराप्स्यैर्वाल्वगिविशाद्रचेतासिलैर्वाज्ञहोति यानुद्दिश्य त्वं वदति मनाकृतत्वायैः सम्यग्गर्ग्गो तेवश्याः
स्युर्विधुरितधियो नात्रकार्यो विचारः ५८ ऊर्य्यात्प्रयोगानपि दावड्गीकल्पोदितान्वै मनुनामुनाच मंत्री जपार्च्चाहुततर्पणा
न्वानान्यो हि मन्त्रोऽनयोर्विशेषः ५९ इतिश्री चतुर्दशः पटलः १४ अथ कथयिष्ये मंत्रं चतुरक्षरसंज्ञकं समासेन प्रणवो भु
वनाधीशा टेडिरवमस्यादिर्की विसर्गान्तः १ ऋषिरस्याजः छंदो गायत्रं देवता भुवनेशी अंगानि षड्दीर्घेण प्रोक्तानि प्रणवबीजाभ्यां
भास्वद्रत्नौघमौलिस्फुरदमृतरुचारंजयन्तीकरैश्चामधः सेतमव्याकर्त्तस्वरकमलजपाभासुराभिः प्रभाभिः विश्वाकाशावका
शं ज्वलपदशिखिशिरैः धर्त्तपाशांकुशोष्ठाभीतानां भगितेगात्तनभवतजगन्मातरार्कवपुर्वः २ संदीक्षितोथ प्रजपेच्चु मंत्रं मंत्री
पुनर्लक्षचतुष्कमेनं ध्येस्तदंतेहि जहृत्तजातेः साड्लैर्वाज्ञेरयात्सरोजैः ४ मनोरथाकोल्मनयाचनेन प्रवर्त्तितैर्यौपद्दि
नाप्रपूजा समिद्धमस्त्वेर्वचये द्विविजेषु ड्रेजले स्थंडिलमंगणस्य ५ प्रयजेदथ प्रभूतां विमलां सारारक्षयां समाराध्यां परमस्व
त्वामथ्याद्दिखविशुमध्येव पीठलक्ष्मेः प्राकु ६ दलत्रयलीव विवियोजिताभिः क्रमात्कृशान्विंदुयुताभिरग्निः सहाभिपूज्या
नवशक्तयः स्युः प्रद्योतनाःप्रज्वलनप्रभावाः ७ दीप्ता सूक्ष्मा जया भद्रा विभूतिर्विमला तथा अमोघा विद्युता चैव नवमी सर्वतो
मुखी ८ ब्रह्मविष्णुशिवात्मकं समीयसौराय योगपीठाय प्रोक्तेति नतिमपि प्रणवः समापयेत्पीठमंत्रमहि मरुचेः ९ आवाह्य
हृल्लेखिकमर्कमर्घ्यपाद्याचमाद्यैर्मधुपर्कयुक्तैः प्रपूजयेदावरणैः समस्तैः संपत्तयेवाप्यतदर्थीनचेताः १० हृल्लेखाद्यैः पंचभि
रिष्टुगेस्तदनुमातृभिः पश्चात् अंगाराद्यैराशापालैरभ्यर्च्चयेत्क्रमान्मंत्री ११ प्रतिपूज्य प्रासिकिमिनितनवपुरः प्रणिधायतामग्र

३८

चिंतयेत्कं प्रजपन्मनुं प्रतिगतक्रमतः परिपूजयेन्मुविमलैः सलिलैः २२ अक्षततण्डुलयवदूर्वातिलसर्षपकुसुमचंदनोपेतैः प्र
स्थयाम्यच्छिद्रैः स्वैकं संभावनम्भमाहितधीः २३ इत्थं दिने शतमथ यो जगतां तनेबवोमस्थितं परिहतावरणं विलोक्य अष्टोत्तरं
शतमथ प्रजपेन्मनुं तं तूर्णं टंकं निकरेण विधाय यथाजं २४ भूयोऽर्घ्यमस्मै सुधामयं जलमथान्नं यथुक्ष्मादिभिर्जातुम्भाम भवति निग
तस्य घकमप्यामतनं कं प्रोद्धरन् दद्यान्मंडलवद्दृढदृष्टिहृदयो भक्त्यार्घ्यमोजो बलज्योतिर्दीप्तिर्यशोधृतिस्मृतिकरं लक्ष्मीप्रदं भा
स्वते २५ अथ कृतपुष्पांजलिरयं विगुणरहपातं जपेन्मनुमिमं मंत्री यावद्रश्मिभुभानो व्योमाभः सुधामयं तदपि २६ अष्टतमयज
लावसिक्तगात्रो दिनपतिरप्यमृतत्वमातनोति धनविभवसुदारपुत्रमित्रपशुगणान्तुष्टमनन्तभोगयोगि २७ तस्माद्दिनापदिनपो
दयनाद्दिनादौ दैन्यापनोदिजनवेदिनवल्लभाय अर्कं समग्रविभवस्तव यद्वार्कवारे पारंसगकृतिभवाद्भयवारिराशेः २८ अनुदि
नमर्चयितव्यं पुंसाविधिनाप्तनाथवारस्वैरे दद्यादर्घ्यद्वयमपि कुर्याद्वांछितार्थसमवाप्त्यै २९ एकीकृत्य समस्तवस्तुगतानां
क्षिपचंद्रानलान्वेदाद्येनगुणात्मकेन मनुना कृत्यहल्लेखया सर्वं तत्त्वातिमध्यातामपि समावमुख्यहंसात्मना नित्यं पुंडमना
यमत्रयपदं मंत्री भवेद्योगतः ३० अथ वदाम्यजपामनुमुत्तमं सकलसंसृतियापनसाधनं दुरितरोगविषापहरं नृणामिहपर
त्रच वांछितसिद्धिदम् ३१ विशुपदंसंसुधाकरखंडंचद्वयुगावधिकेवतरीयं होत्रविदोमनुरेष ससक्तोऽयं प्रजपत्यपि संततमा
त्मा ३२ अस्याख्याब्रह्मदेवोऽस्य ऋषिर्गायत्री परमात्मका हंसाञ्जीवकलादीर्घयुग्मांगानि समाचरेत् ३३ अरुणकनकवर्णं पद्मसंस्थं च
गौरीहरनियमितचिह्नं सोऽस्पतानूनपार्वं भवतभवदभीष्टप्राप्तये पापटंकाभयवरदविचित्रं रूपमर्धाम्बिकेशं ३४ प्रजपेद्द्वादश

प्र॰ यं
सा॰
तू ५९

39

लब्धंमन्त्रमिमंसमाज्यानित्यनैमित्तिकैर्धाम्नैः नावत्सहस्रमानंजुहुयात्सौरे समर्चनापीठे २५ निःक्षिप्यकलशमस्मिन्पूर्वोक्तानामपा
मथैकेन श्राद्धर्ष्यचोपचर्यचविद्वानंगैःप्रपूजयेत्पूर्वं २६ मन्त्रेणवस्त्रवरनंसंज्ञास्तथर्त्तुगोवद्भिश्चविकाजानाः श्राम्पोपाशास्त्रे
यास्ततोदिक्षणयाललनस्वबन्धाद्याः २७ इतिपरिपूज्यचकलशंपुनरभिषिंच्याथनियमतोर्ध्वमपि दद्यादिनायचैहिकपारत्रि
कसिद्ध्येचिरंमंत्री २८ इंडहृद्योदितस्रुधारसपूर्णसार्णसंबद्धबिंदुस्तमवमेधितमादिबीजम् संचिंत्ययोमन्त्रमिमंभजतेमन
स्वीसात्मिकान्नोथडरितैःप्रतिमुच्यतेसौ २९ व्योमानुगेनचतुर्थांबुमुचामदामाप्रद्योतमानमविनिःसृतनष्टीनरुग्भ्यां श्रा
वाधिताद्दहनचंद्रलसन्महोभ्यांरोपायमन्तुविषदाहरुजःप्रयाति ३० हंसांशकारतूर्यंस्तनपरमन्त्रयंमूर्धचंद्रपाकलितनीला
मोघुम्रमार्गेनिशितमनिरुध्यानंदेहोपगात्रं स्मृत्वासंजप्यमंत्रंपलितविषशिरोरुग्ज्वरोन्मादभूतापस्मारांदीक्षमंत्रीहरति
डरितदौर्भाग्यदारिद्र्यदोषैः ३१ विधायदलिपिपंकजंमन्त्रयुतोल्लसत्कर्णिकंनिधायघटमत्रपूरयतवारिणानक्तुसं पिधाय
शशिनामसंयुतवामदेशाधुनःस्नापयित्सैःसमाप्यमभिषेचयेन्नजलैः ३२ नारीनरोवाविधिनाभिषिक्तोमंत्रेणतेनेतिवि
षहृद्योदितैः रोगैस्तथाधिप्रवरैर्विमुक्तःस्थिरायुर्जीवेत्कारणैर्विप्रुडैः ३३ करेणतेनैवजलाभिपूर्णंप्रजप्यमंत्रीकरकंपिधाय स्ना
थापितैस्तैर्विविधाणांनिषिंचेद्धिहिंसनिह्न्यादपिकालकूटं ३४ गदितंनिजपाणितलेविषिणःशिरसिप्रविधायजपेज्जलैःक्षितधीः
प्रचिरात्प्रतिमोचयतेविषतोमतिमानथतत्रकदष्टमपि ३५ इत्यजपामंत्रविधिःसंप्रोक्तःसंग्रहेणमंत्रविदा यत्प्राप्यसकल
जन्तुस्त्वधर्मयशोभुक्तिमुक्तिभाजःस्युः ३६ अनुष्टुप्रविदीर्घयुताहल्लेखास्वितयायुतानंता प्रोक्तःप्रयोजनानांतिलक ३७

तिलकस्य यथार्थवाचको मंत्रः ३७ गुह्यादाचरणांतलंकंठादागुह्यमागलंकांतात् विन्यस्य मंत्रवर्णान्क्रमेण मंत्री करोतु न्यासविधिं ३८
मंत्रस्य मध्यमतनुनादीर्घयुजांगानि चेह कथितानि ध्यायेत्तु नररश्मिकरं मंत्री निजवांछितार्थलाभाय ३९ अरुणसरोरुहसंस्थः स्विद
गहणोऽरुणसरोजयुगलधरः करकलिताभयवरदो द्युतिबिंबोमितभूषणस्त्विनो वतुवः ४० कृतसंदीक्षितो मंत्री दिनकरलक्षम
नुं जपेज्जुहुयात् तावत्सहस्रमब्जैः सघृतैर्वा त्रिमधुराक्तैस्तिलैः ४१ प्रागभिहितेन विधिना पीठाद्यं प्रतिविधाय तत्र पुनः विन्यस्य क
लशमस्मिन्प्रपूजयेत्तरणिमपि सावरणं ४२ अंगैः प्रथमावरणं ग्रहैर्द्वितीयं तृतीयमाशेशैः मुख्यतरगंधकुसुमनोधूपाद्यैः कृत
भक्तिनम्रमनाः ४३ प्रागादिदिक्षु संस्थाः शशिबुधगुरुभार्गवाः क्रमेण स्युः आग्नेयादिष्वथ तु धरणिजमंदाहिकेतवः पूज्याः
शुभ्रसितपीतशुक्लारक्तासितधूम्रकाः क्रमशः चंद्राद्याः केत्वंता वामोरुन्यस्तवामकसिताः ४५ अपरकराभयमुद्राविकृतमुखो
ह्निःकराहितांजलियुक् दंष्ट्रोग्रास्यो मंदः स्ववर्णसदृशास्त्रकादिभूषश्च ४६ संपूज्यैवं विधिना विधिवद्गोरोचनादिकैर्द्रव्यैः दद्या
दर्घ्यं रवये मंत्री निजवांछितार्थसिद्धये ४७ गोरोचनासतिलवैणवराजिरक्तशीताम्बुशालिकरवीरजपाकुशाग्रान् श्यामा
कतंडुलयुतांश्च यथाप्रलाभं संयोज्य भक्तिभरतोऽर्घ्यविधिर्विधेयः ४८ कृत्वा मंडलमष्टपत्रलसितं तत्कर्णिकायां तथा पत्राग्रेषु वि
धाय कुंभनवकं तत्पूरयित्वा जलैः आवाह्य क्रमशो ग्रहानभिसमाराध्याभिषेकक्रियां कुर्याद्यो ग्रहवैकृतानि विलयं यांत्य
स्य लक्ष्मीर्भवेत् ४९ ग्रहपरिकृतमिष्टाभिषेकक्रियां पूर्ववल्लग्नादिनेष्वप्रतिजन्मकृतनिजदेहवैकृते वै ग्रहाणां शुभमतिरुपरागे च
द्भानोः स्वभे वा विपन्नृपजभये वा घोररूपे गदे वा ५० अर्कद्विजांघ्रिपमयूरकपिप्पलाह्वाः सोदुंबराः खदिरशम्यभिधाः सदूर्वाः

दर्भाक्तयाश्च समिधो ह्यप्रातं क्रमेण सव्याहृतीनि हुतहव्याङ्गनानि होमः ५१ सोमादीमां दिशि विदिशि समाधाय वह्निं यथाव
द्धोमे सम्यक्कृतवति मुदं यान्ति सर्वे ग्रहाश्च युद्धे सम्यग्जयमपि रुजः शान्तिमायुश्च दीर्घं कृत्वा शान्तिं व्रजति पुनरेकत्र वा सर्वहो
मः ५२ अमुना विधिनाङ्गतार्चनाद्यैः प्रभजेद्यो दिनशो नरो दिनेशं मणिभिः सधनैश्च धान्यवर्गैः परिपूर्णा वसतिस्त्वयो भवेद्धि
राय ५३ त्र्यर्घंतआर्यस्तूणमणमिधा रेचिकया गुणः अन्ययोश्चान्तरः सौरः प्रोक्तः सर्वार्थसाधकः देवभागऋषिश्छन्दो गायत्रीच्छ
न्दउच्यते आदित्यो देवता चास्य कथ्यते गान्यतो मनोः ५४ सत्यब्रह्मा विष्णुरुद्रैः साग्निभिः सर्वसंयुतैः तेजोज्वालामणिहुंफट्स्वाहा
न्तैरंगमाचरेत् ५६ आदित्यं रविभानू भास्करसूर्यौ न्यसेत्तु वर्णैर्लघुभिः सशिरोमुखहृदयचरणेषु क्रमशः शिवमन्त्रितमः ५७ सा
शिरोमुखगलहृदयोदरनाभिशिवाङ्घ्रिषु प्रविन्यसेत् प्रणवाद्यैर्वर्णैः क्रमेण सोयं नदर्तन्यासः ५८ अरुणोरुणपंकजेनि
षण्णः कमलेभीतिवरौ करैर्दधानः स्वरुचाहितमंडलस्त्रिनेत्रो रविराकल्पशताकुलोवतान्नः ५९ संदीक्षितोथ मंत्री मंत्रमज
पेच्च वर्णलक्षाणि जुहुयाच्च मधुरसिक्तैर्दुग्धतरुसमिद्भिरेव तत्सहस्रं ६० अथवा समहूतैरत्नैः समर्चयेन्नित्यशोर्घ्यमपि दद्यात् पू
र्वोक्तएव पीठे अंगमप्रणिधाय साधु संपूर्य ६१ स्युद्धाङ्घ्रिरुणवासो युगेन संवेष्ट्य पूजयेत् क्रमशः अंगावृतैः परस्तादादित्याद्यैरुषा
दिशक्तियुतैः ६२ मातृभिररुणाभाभिः समहेः स्वैरस्थाने सूर्यपार्षदैः सोषासप्रभासप्रभासैश्चापाकयः प्रोक्ताः ६३ संपूज्यैवं दिनेशा
पद्मतिरश्चजस्वावकृत्वाभिषेकं कृत्वा दत्वेन संख्यावसमपि रवे वांश्चके भोजयेच्च विप्रानादित्य संख्यानिति विदिमन्त्र नित्यशोर्घ्यं
दद्याद्धारेवा भास्करीये श्रुमतरं चरितो वल्लभाय ग्रहाणां ६४ इति हृदिनकृन्मन्त्रं भजति नित्यशो भक्तिमान्य एष निचिन्तितं दिशो भवति नीरु

जोवत्सरात् समस्तदुरितापमृत्युरिपुभूतपीडादिकानथाप्यमहत्वीसजीवतिपरंचभूयात्पदम् ६५ इतिश्री·पंचदशःप
टलः १५ अथचेंद्रस्यमंत्रं वक्ष्येमजपार्चाहुतादिकं हितायमंत्रिणांसार्घ्यविधानंचसमासतः १ भृगुःसमद्यःसार्धेंदुविंदुरी
मःशुनमस्तमः विधानंतोमांतनतीमंत्रोयंसोमदैवतः २ दीर्घभाजास्ववीजेनऊर्ध्वादिगानिवैक्रमात् विचिंतयेद्धनमंत्रीयथावन्मंत्रदेव
तां ३ विमलकमलसंस्थःसुप्रसन्नाननेन्दुर्वरदहस्तसुधाकुंभहारादिभूषः स्फटिकरजतवर्णोवांछितप्राप्तयेवोभवतुभवदभीष्टयोति
नाकःशशांकः ४ दीक्षितःप्रजपेन्मंत्रीमसलक्षमंत्रंवशी पंचमीदशमीपंचदशीषुतुविशेषतः ५ अयुतंप्रजपेन्मंत्रीसायाह्नेऽप्यर्चा
भाधियं पयोन्नेनजुहुनेद्भूयःसहुतेनसहस्रकं ६ सत्पत्रिकाधायसेनषट्सहस्रंजुहेत्पुनः पीठक्रमेणतंसोमांनपरिपूज्यार्चयेद्धिपु ७
केसरेषुंगपूजास्याद्दलमौलेत्तदहिरर्चयेत् रोहिणींकृत्तिकांरेवाचरेवतीभरणींतथा ८ रात्रिमासदक्षांज्योत्स्नांकलांचक्रमतोर्चये
त् दलाग्रेषुग्रहान्सोदिग्पालानाथानन्तरं ९ सुसितैर्गंधकुसुमैःपात्रैरूप्यमयैस्तथा पायसैःफलकंदभास्वरहारविभूषणैः १० सि
तमाल्यांबरालेपाश्चिन्तांजलयोमताः इतिसिद्धमनुर्मंत्रीशाश्विनंमूर्ध्निचिंतयन् ११ त्रिसहस्रंजपेद्रात्रौमासान्मृत्युंजयोभवेत् हृद
याभीजसंस्थंतभावयन्प्रजपेन्मनुं १२ राज्यैश्वर्यवत्सरेणमाप्नुयाद्यत्किंचनः आहाराचारनियतोजपेल्लक्षचतुष्टयं १३ असंशय
तरंतेननिधानादिचलभ्यते घोरज्वराग्रराःशीर्षरोगाःकृत्याश्चकामिलाः १४ तन्मंत्रायुतजापेननश्यंतिसकलापदः नित्यशःशु
जयेन्मंत्रंशूर्णाहविजितेन्द्रियः १५ जपेन्मंत्रंयथाशक्तिलक्ष्मीसौभाग्यसिद्धये त्रिनयमंडलानांवकृत्वापाश्चात्यपौर्विकं १६ आ
सीनःपश्चिमेमध्यसंस्थेद्रव्याणिविन्यसेत् पूर्वस्मिन्पंकजेप्रोपेतेपूर्ववत्सोममर्चयेत् १७ राकायामुदयेराज्ञोनिजकार्यंविचिंतयन्

संस्थाप्यराजतंतत्रचषकंपरिपूरयेत् १८ गव्येनशुद्धपयसासम्यक्पात्रेजपेन्मनुं अष्टोत्तरशतावृत्त्यादद्यादर्घ्यमथेंदवे १९ विद्या
मंत्रेणमंत्रज्ञोयथावत्तद्गतात्मना विद्येविद्यायदेव्योकामामालिनीतिचचंद्रिणि २० चंद्रमुख्यग्निजायाचनिगदेत्प्रणवादिकं प्र
तिमासंचषएमासान्सिद्धिमेष्यतिकांक्षितां २१ दृष्टायदीयतेकन्याकन्याविंदेद्विजोपिनः अमितांश्रियमाप्नोतिकांतिपुत्रान्यशः
पशून् २२ सोमार्घ्यदानात्लभतेदीर्घमायुश्चविंदति इतिसोममंत्रविधिःप्रणिगदितःसंग्रहेणमंत्रविदां उपकृतयेमितलक्ष्म्यैमेधायै
प्रेत्यचेहसंपत्त्यै २४ अथाग्निमंत्रानखिलार्थसिद्धिप्रदान्प्रवक्ष्येजगतोहिताय सद्यादिक्लृप्तीनपिसांगभेदान्सार्चाविशेषान्सजपा
दिकांश्च २५ वियदोदक्षमौर्विसर्गयुक्तोभृगुवसर्गोभृगुलांतषोडशाद्यः दहनप्रियितायुवादिकोयंमनुरुक्तःसमसृद्धिदःकृशानोः २५
भृगुरपितदृषिश्छंदोगायत्रीदेवतात्वग्निरुद्दिष्टः षट्कोणकान्यंगानिद्विपाःसप्तजिह्वैस्त्रमंत्रवाक्यैर्वा २६ शक्तिस्वस्तिकपाशान्सांकुशवरदा
भयान्दधत्रिमुखः मुकुटादिविविधभूषोऽवतात्सिंदूरपावकःप्रसन्नोवः २७ जपेदिमंमनुमनलत्वमादराद्दशांशतःप्रतिजुहुयात्पयोन्धसा
ससर्पिषाप्यसितनरैस्तुषष्टिकैःसमर्चयेदथविधिवद्विभावसुं २८ पीताश्वेतारुणाकृष्णाधूम्रातीव्रास्फुलिंगिनी रुचिराज्वालिनीचेति
कृशानोर्नवशक्तयः २९ पीठंतनूनपातःप्राग्गैरष्टमूर्तिभिस्तदनु भूयस्तशानमखाद्यैर्विधिनाथहिरण्यरेतसंप्रयजेत् ३० आज्येरष्टो
र्ध्वशतंप्रतिपदमारभ्यमंत्रविद्विनशः चतुरोमासाञ्जुहुयाल्लक्ष्मीरत्यायताभवेत्तस्य ३१ मधुराभिःशालीभिर्दिनमनुजुहुयाद्दध्याक्तमा
त्रेण शालीशालिगृहंस्याद्गोमहिषाद्यैश्चसंकुलंतस्य ३२ मधुत्रितयेनयुतैस्तिलैःप्रतिदिनमग्नौसमेधिते जुहुयात् धनसमृद्धिर्महतीस्या
दस्यनिकेतनेद्रुमात्रेण ३३ जुहुयात्तिलैःशुद्धैःषण्मासाज्जायतेमहालक्ष्मीः कुमुदैःकल्हारैरपिजातीजहयमेधजायतेसिद्धिः ३४ पा

लाभो पुनरथैमकैः सरसिजैर्बिल्वैश्च रक्तोत्पलैर्दुग्धाब्दीरुहसंभवैः खदिरजैर्व्याघ्रातहस्तोद्भवैः दूर्वाभिश्च शमीविकंकतभवैरश्वत्थपुष्पैः पातं
नित्यं वा जुहुयात्प्रतिप्रतिपदं मंत्री महासिद्धये ३५ नास्त्याहुतं यस्मादग्निर्जातवेदा हव्यवाह सर्वकर्माणि चैवन्तु कार्यसाधयत्याग्निवधूर्मनुः ३६
अथ ध्याया: पूर्वोक्ता मंत्रेणांगक्रियार्णभिन्नेन भूतशुद्धिकरणे सेंद्रियगुणगुणैर्मंत्रवर्णैके तद्वपि ३७ अथवा शक्तिस्वस्तिकदर्भांतस्रक्
स्रुवस्रुग्भयवरान् दधद्भसिताकल्पो वा वस्त्रस्रुवतात्कनककमालिकालसितः ३८ वत्सरादेस्तु तद्दशम्यां दिनादेवैव दीक्षितः मंत्रद्वाद
शसाहस्रं जपेत्स्वप्नशयो वसितः ३९ अर्चयेदंगमूर्तीस्तु लोकेशाज्ञलिशाद्भिः समिदाज्यममावास्यापरिशोध्य यथाविधि ४० ब्राह्मणा
न्भोजयित्वाथ स्वयं भुक्त्वा समाहितः परेद्युः प्रतिपद्येनैर्जुहुयाद्दर्चितेनले ४१ मंत्री वटसमिद्भिर्हितिलराजीहविर्घृतैः अष्टोत्तरशतं कृत्वा
कुर्नेद्दिकैकशः क्रमात् ४२ दशाहमेवं कृत्वाथ पुनरेकादशीतिथौ शक्त्या सन्तर्प्य विप्रांश्च प्रदद्याद्गुरुदक्षिणाम् ४३ सुवर्णं वाससी धान्या
नि पोणंगांच सतर्णका पुनरष्टोत्तरं मंत्री सहस्रं दिनशो जपेत् ४४ विधिनेति विधातुरग्निपूजामचिरेणैव भवेन्महासमृद्धिः धनधा
न्यसुवर्णरत्नपूर्णा धरणीगोवृषपुत्रमित्रकीर्णा ४५ प्रजपेदथ वा सहस्रसंख्यं दिनशो वत्सरतो भवेन्महाश्रीः जुहुयात्प्रतिवारशो नाख्व
हविषाद्येनभवेन्महासमृद्धिः ४६ पालाशोत्थैस्तु मेद्ये नेहृधिहुतदोद्भवैर्मंडलं नित्यमाष्टप्रातेस्तथैव कस्वीरोग्यैः समृद्धो भुक्तेन तु षण्मास
कपिलाज्येन नदिनशो पष्टोसहस्रं तथाज्ञेन नंलभते स राज्य सहश्री लक्ष्मी यशो वा महत् ४७ अपूर्वा निष्फलपुष्ट्यादिरुपहरिपिदक्षिणांगलोते
निगद्यप्रोक्तोथो लोहितावं पुनरपि च वदेद्धृद्भिमेदाक्रमेण भूयोप्यात्तास्याद्यपयशशिरयुगलं स्मृत्वा विप्रा दर्शयोनो मां भयो विलेह्यप्रतरणम
रसमांधियः स्यात्कृशानोः ४८ अथ ध्याया: स्तुः शर्ववहनभूतदिशादिकरणयुगलार्णैः मूलमन्त्रनाथकुर्यादंगानि क्रमशः एवं मंत्री तमः ४९

प्र० व
सा०
५२

42

हैमास्सत्यसहस्रकुमोदरस्तु वोनिर्यातमस्त्राकृतिं वर्धतं धनधान्यरत्ननिचयात्रं प्रस्वकैः संततं ५० जप्याद्बलक्षमानमंत्री संदीप्तितोऽथ मनुमेनं
जुहुयाद्घृतदवसानेहूतमिश्रैः पायसैर्दशांशेन ५१ अशोकैर्नवहस्तिर्तिभिरथाशोकैः संयजेन्मद्वैश्च यावकमितिमंत्रितमो गंधाद्यैरनुदिनं तस्य प
हारैः ५२ दिनावतारस्मनुमेन मन्त्रहंजयेत् सहस्रं नियमेन मंत्रवित् अष्टाच्छनायेयप्रासे प्रियेनु जांविसृतजयेषु क्रमतिस्तथायुवे ५३ शाली
तंडुलकैः सितैस्सुपयसा कृत्वा हविः यावकं गंधाद्यैः परिपूज्य तेन हविषा संवर्ण्यपिंडं महत् आज्यालोलितमेकमेव जुहुयाज्जसामनुं मं
त्रवित्साष्टार्धं प्रतिपद्यथ्योपान्तमतः स्यादिंदिरावत्सरात् ५४ अष्टोत्तरंशतमथो मृगमत्तुह्येवमंत्री प्रतिप्रतिपदं जुहुयात्ययोन्नैः सा
ज्यैर्भवित्र खलु तत्र विचारणीयं संवत्सचनिकेतनमिंदिरायाः ५५ अष्टोर्ध्वप्रांतं हविषा मंत्रेणानेन नित्यशो जुहुयात् षण्मासादर्वा
तमो भवति नरो नात्र संदेहः ५६ शालीभिः शुद्धाभिः प्रतिदिनमष्टोत्तरशतं जुहुयात् धनधान्यसमृद्धः स्यान्मंत्री संवत्सरार्धमात्रेण
आज्यैरष्टुतंजुहुयात् प्रतिमासं प्रतिपदं समारभ्य प्रतिमहतीलक्ष्मीः स्यात्तस्य तु षण्मासतो न संदेहः ५७ अरुणैः पुनरुत्पलैः प्रातः
योमधुरात्तैः प्रजुहोति वत्सरार्धं मनुनाप्यमुनाप्तानाधिकं सप्रलभेत्समत्तमहत्तरां च लक्ष्मी ५८ जातीजपारक्तकरवीरजपाख्य
बिल्वव्याघातकेसरकुरटभवैः प्रसूनैः एकैकशः प्रातरथो मधुरत्रयाक्तैर्जुह्वन्प्रतिप्रतिपदं प्रियमेति वर्षात् ६० खंडैः समप्रमदि
तमपमृणालतोय्यैर्मंत्री जुह्वेत्दशसहस्रमथोपयोक्तैः सम्यक्समर्च्य दहने त्वचिरेण जेतुं स्यान्नर्थिकादिविषमज्वरतो विमुच्येत्
दीरकुमत्वगभिपक्वजलैर्यथावत्संपूर्य कुंभमभिपूज्य कुशाग्रमत्र जप्त्वा मनुं पुनरनेन त्रिसहस्रमात्रं सेककिया ज्वरहरी ग्रहवेशता ही
ययसिहृदयदत्तेभानुमालोक्य तिष्ठन् प्रजपतु च सहस्रं नित्यशो मंत्रमेनं सकृदितमपमृत्युं रोगजालं च हित्वा व्रजति नियतसौख्य

वक्षराद्दीर्घमायुः ६३ मनुनानुनाहुताशतजममथअपिवेज्जलंज्वलनदीपनहुतं अन्नमन्नमयसुदरं त्वमुनापरिजापितंपचतिजस्यान
लः ६४ इनेदरुणपंकजैस्त्रिमधुराप्लुतैर्नित्यशः सहस्रमनुमासतः पुरुतरासमाजायते प्रतिप्रतिपदङ्गनेदितिविधोथवावत्सरवि
नष्टवस्तुरप्यसोभवतिचेत्द्विशामद्विरम् ६५ इतिश्री षोडशः पटलः १६ अथ संग्रहेण कथयामि मनुमपि महागणेशितुः यंसमवद्दि
तधियः समुपास्यसिद्धिमधिकांप्रपेदिरे १ तारःश्रीशक्तिमारावनिगणपतिबीजानिडेंडीनिबोत्कापश्चाद्विर्वचवर्ग्यावरवरदमथो
सर्वयुक्तंजनंवाअभाष्वत्वेलमेनंवशमितितथैवानयेतिद्विठांतः प्रोक्तोयंगाणपत्योमनुरखिलविभूतिप्रदःकल्पशाखी २ अ
षिरपिगणकोस्यस्याच्छंदोनिचृदन्विताचगायत्री सकलसुरासुरवंदितचरणयुगोदेवतागणाधिपतिः ३ प्रणवाद्विबीजपीठस्थि
तेनदीर्घस्वरान्वितेनसता अंगानिषद्विदध्यान्मंत्री विघ्नेश्वरस्यबीजेन ४ मंदाराद्यैःकल्पकद्रुविशेषैर्विशिष्टतरफलदैः शिशिरित
वनराशौनवलातपचंद्रिकाकुलेचतले ५ ऐन्द्रवजलनिधिलहरीकणजालकवाहिनाचगंधवहेन संसेवितेचसुरतरुसुमनःश्रित
मधुपपटलचलनपरेण ६ रत्नमयेमणिवज्रप्रबालफलपुष्पपल्लवस्यसतः महतोधस्ताद्दवभिर्युगपत्संसेवितस्यकल्पतरोः ७ सिंह
मुखपादपीठगलिपिमयपद्मेत्रिषट्कोणोल्लसिते आसीनस्त्विकरदोहस्तुदरोदशभुजोरुणोगजवदनः ८ बीजापूरगदेक्षुकार्मुककरु
जाचक्राब्जपाशोत्पलव्रीह्यग्रस्वविषाणरत्नकलशप्रोद्यत्कराम्भोरुहः ध्येयोवल्लभयाचपद्मकरयाश्लिष्टोज्वलद्भूषयाविश्वोत्पत्तिविना
शसंस्थितिकरोविघ्नोविशिष्टार्थदः ९ करपुष्करधृतकलशस्रुतमणिमुक्ताप्रवालवर्षेण अविरतधारंविकिरन्पतितःसाधकसमग्रसंप
त्तै १० मदजललोलुपमधुकरमालांनिजकर्णतालताडनया निर्वासयन्मुहुर्मुहुरमरैरमरैश्चसेवितोयुगपत् ११ अथेष्ट्यबिल्वमभि

प्र॰च
सा॰
४३

तस्याग्रमामहेश्वौतद्दक्षिणे वटस्तु षो गिरिजा हरांकौ दक्षे च पिप्पलस्तु षो रतिपुष्पबाणौ सव्ये प्रियंगुमभितश्च महीवराहौ २२ पश्चियोश्च प
म्रयुगचक्रदरैः स्फुरन्तौ पाशांकुशाभयवरस्तुत्रिशिखैरथान्यौ युग्मोपलेक्षमृगचापशरैस्तथान्यौ याश्च तत्पोऽङ्कुशाढककलमाग्रगदाश्च थ्यौ
गैः २३ पश्चियाः स्फुटक्लृप्ताः त्रिशूलपरितः पाशांकुशाभयेष्टकराः सप्तमदागणपतयो रक्ताकाराः प्रभिन्नमदविह्वलाः २४ अथ्यासावामो
दः प्रमोदश्च सुमुखौ च तथाभितोऽथ युगे दक्षे च दुर्मुखस्ताद्रश्च तत्सुमभितो विघ्नविघ्नकर्त्तारौ २५ सव्यापसव्यभागेतस्य पश्चियोः शंखपद्मनि
धी मौक्तिकमाणिक्याभौ वर्षतो धारया धनानि सदा २६ सिद्धिसमृद्धी शान्त्याकोदिर्मदनावतीमदद्रवया द्राविणि वसुधारा खिवसुम
त्यपि विघ्ननिधियुगप्रमदाः २७ ध्यात्वैवं विघ्नपतिं चत्वारिंशात्सहस्रसंयुक्तं प्रजपेल्लक्षचतुष्कं चतुःसहस्रं च दीक्षितो मंत्री २८ दिनमनु च चतु
श्चत्वारिंशात्सवृत्त्यमंयुक्तं येद्विप्रं अन्नजपान्ते मंत्री जुहुयाच्च दशांशतो द्रव्यैः २९ मोदकपृथुकौ लाजाः सक्तवः सेक्षुनालिकेरतिलाः क
दलीफलसहितानीत्यष्टद्रव्याणि संप्रदिष्टानि ३० अनुदिनमर्चयितव्यो जपतामनुमपि मंत्रिणा गणपः प्राक्प्रोक्तपद्मपीठे शक्तिकेसा
सिकामनोविधिना ३१ तीव्रा ज्वालिनि नंदे सभोगदा कामरूपिणी चोग्रा तेजोवती च सत्या संप्रोक्ता विघ्ननाशिनी नवमी ३२ सर्वयुतशक्ति
पदंशोन्नाकमलासनाय नम इति च आसनमंत्रः प्रोक्तो नवशक्त्यंते समर्चयेदमुना ३३ आद्याभिर्मिथुनैरावृतिरपरा सनिधिभिरपि षड्भिरङ्गैः अ
गैस्त्वामात्यभिरपरैरिन्द्राद्यैश्चापि पंचमी पूज्या ३४ दीक्षाभिषेकयुक्तः प्रजपेत्संपूजयेदिति गणेशं अभिधीयते स्य च पुनर्यद्वदिशेन मंत्रिणा दी
क्षा ३५ मध्ये च दिग्दलानां चतुष्टयाग्रे प्रविन्यसेत्कलशान् क्षीरद्रुबिल्वरोहिणपिप्पलफलिनीत्वगुद्भवैः क्वाथैः ३६ संपूरयेद्यथावत्क्रमा
त्समावाह्य गणपतिमिथुनानि अभ्यर्च्य चोपचारैर्हुत्वा विधिवत्पुनः समभिषिंचेत् ३७ इति जपहुतार्चनाद्यैः सिद्धो मंत्रेण कर्म कुर्वीत अ

४३

पूजयेद्वीनीराजनैश्च तत्प्रयोजनात्वाप्नुयात् २८ स्वर्णमिश्रमधुनाच गव्यपयसा गोमूत्रयेसर्पिषा लक्ष्मीप्राक्तिरयाज्जुहोमयशासे दध्नाच संवर्धये अग्नेरत्र
समुद्धृत्येच्च सतिलैर्दूर्वाम्रयेतंदुलैर्लाजाभिः पतयेऽतस्वंभजस्वमेः साध्यासिद्धैर्वा समे २९ पंचे भूपतिर्मुत्पलैर्दीपवधूस्तन्मंत्रिणः कैरवैः अश्व
त्यादिसमिद्भिरग्रजमुखान्वर्णान्वधूःपिष्टजैः श्वेतत्पादिभिरन्वहंचवशायेऽत्र हुत्वानाहूय हृदये लोणै हीं हसमन्वद्धयेच जुहुयान्मंत्री पुनर्वर्तसेः अ-
मंत्रेणाथ पुराणनैवचतस्राहुत्वा समानर्पचश्रीशक्तिस्मरभूविनायकरतीनामैव बीजादिके आमोदादिनिधिद्वयसचव्रः पूर्वचतुर्वारके
मंत्री तर्पणतत्परो मिलखितेसम्यग्भुयान्मंडलात् ३२ अथ गजलिपञ्च नृपतिर्गजवनमध्येप्रसाधयेद्वारि तन्निकटेस्तविशालंचतुरस्रकार
येच्च रह्व वर्यं ३२ परिवीतदृढावरणेन सुचतुर्द्वारतोरणोल्लसितं तस्मिन्मंडपवर्ये चतुरस्राङ्गुष्ठन्तास्थलीकृत्वा ३३ उत्तरभागेतस्याःकुंडं
रचयेद्यथापुरातत्र चापजहृदिभवमातृषचक्रप्रोक्तान्यथावद्वरान्मंत्री ३४ ऊर्ध्वादिमिरवलासुक्रमेण विलिख्य निजेष्टसमवाप्त्यै संप्रोक्त
लक्षणयुतमविरचयेन्मंडलं स्थलीमध्ये ३५ आवाह्य विघ्नेश्वरमर्चयित्वा प्रागुक्तया तत्र विधानलक्ष्म्या निवेदयित्वा सहभक्ष्यलेह्यैरा
ज्यैश्च साज्यैरपि भोज्यजातैः ३६ आधाय वैश्वानरमत्र कुंडे सम्यक्समभ्यर्च्य मंत्रैः क्रमशः कृशानोः तैरेवपूर्वं जुहुयाद्धुतेन मंत्री समस्तावनतस्त्रिवार ३७
तारेणलक्ष्म्याद्विरतासमरद्मा विघ्नेशबीजैः क्रमशोन्तु बद्धैः षट्त्रयेणापिच संस्मरान्विभज्यमंत्रीनवधाज्जुहोव ३८ पुनःसमस्तेनचमंत्रव
र्णसंख्यं प्रजुहुयात्स पिषेव पूर्वप्रदिष्टैर्जुहुयाद्द्रव्यैः क्रमशोपिमत्तैर्मधुरत्रयेण ३९ सचतुष्टयमार्यान्महत्सं संख्येयव... समिधा
दस्यातेश्वतर्भिरपिङ्कनाभावतरिष्टाङ्गिरं तरेणाद्दिनैः ४० करिकलभाः करिणीभिः संपात्यतेऽवटे त्रगेणपतिना प्रतिदिनमभ्यर्च्यहार्यव
विप्रात्मं वर्धितस्तनदर्शीभिः ४१ तेषां मातंगानां दृष्टात्पचा... हृद्विगुरवे नहि श्रीनवसुवाप्रसादितायाय... वा ४२ मिथुनानां
गणयानां निधोत्प्रतथा गमात्तलोकेश्यानां मंत्रैर्हुते स्वजुह्वाभ्यर्च्य च होमं समापये मंत्री ४३ पुनरुदञ्चनिवेषादिके समभ्यर्च्य गणपतिसाव

रणं उद्धारस्य विहृदये विहरेदिति पर्वनाक्रमो निर्दिष्टः ४४ प्रोक्तस्त्वेवं दशभुजमन्त्रः संग्रहेणाग्रभक्तो दीक्षां प्राप्य विधिवदभिजप्याथ हुत्वार्चयित्वा
नवानुवादिनमनु तथा तर्पयित्वा स्वकामाँल्लब्ध्वा चान्ते क्रान्तिमन्त्रिनिभिः प्रार्थनीयं पदं तत्र ४५ स्मृतिपीठः पिनाकी सानुग्रहो बिन्दुसंयुतः बी
जमेतद्ध्रुवः प्रोक्तं सत्तंभनुकरं परं ४६ चक्री याविलोमेन तारादि बिन्दुसंयुतः वेदोमन्त्रो हृदन्तो वा विधो ह्रोमेद्विठान्तकः ४७ गणक ऋष्या
दधिच्छन्दो निवृद्धि झो स्य देवता बीजेन दीर्घयुक्तेनर्द्दकिनां गक्रियेरिना ४८ रमोरुकांगराग गोश्च कऊरहमयुन स्तु दिलस्य हृदमो लिर्नेत्रेयुक्त
स्त्रिभिर्वामनकरचरणो बीजपूर्णन्यासः हस्ताग्राल्लपमपाशांकुशवरदवरदो नागवक्त्रोहिभूषो देवः पद्मासनो यो भवतु सुरनतो भूतये विघ्नरा
जः ४९ दीक्षितः प्रजपेल्लक्षचतुष्कं प्राक्समीरितैः जुहुयाद्दशभिर्द्रव्यैर्यथापूर्वं दशांशतः ५० पीठे तीव्रादिभिः क्तिमेकर्णिकायां विनाय
कं आवाह्य पूजयेद्दिक्षुचतुर्थ्यं पियजेत्ततः ५१ गणाधिपं गणेशं च गणनायकमेव च गणक्रीडं कर्णिकायां अङ्गैः किंजल्कसंस्थितैः ५२
वक्रतुण्डैकदंष्ट्रौ च महोदरगजाननौ लंबोदराख्यविकटौ विघ्नराड्धूम्रवर्णकौ समर्चयेन्मातृवर्गं वाह्ये लोकेश्वरानपि इतिप्रोक्तास्य
हेरम्बगणेशस्यार्यं समर्चना ५४ नारिकेलान्वितैर्मन्त्री सक्तुलाजतिलैर्हुनेत् आरभ्याक्षांप्रतिपदं चतुर्थ्यंतं चतुःशतम् ५५ दिनशः सर्वव
श्यं स्यात्सर्वकामप्रदं हुणं तिलतंडुलकैर्लक्ष्मीवश्यपशुश्चयशास्करं ५६ मधुरत्रयसिक्ताभिर्लाजाभिः समवासरं जुहुयात्कन्यकार्थीवा
कन्यकावावरार्थिनी ५७ चतुर्थ्यां नारिकेलैस्तु होमः सद्यः श्रियावहः हविषाघृतसिक्तेन सर्वकार्यार्थदो हुतः ५८ दध्यक्तलोणउङ्घाभि
र्जुनेत्रि प्रिच्चतुर्दिनं इष्टार्थसिद्धो मतिमान्सद्यः संवादसिद्धये ५९ ईदृशं गणपं ध्यात्वा मंत्री तोयैः सुधामयैः दिनादौ दिनशस्तस्य तर्पये
न्मस्तके सुधीः ६० चत्वारिंशच्चतुःपूर्वंतत्पूर्वं वाचतुः प्रातं चत्वारिंशाहनांतस्य कांक्षिता सिद्धिरेष्यति ६१ नवनीतेन वालिख्याद्दलोमवि
लोमकं उदरस्थितसाध्याख्यं तद्वीजं तत्प्रवेष्टितं ६२ समीरणं प्रतिष्ठाप्य जप्त्वाष्टशतसंख्यकं तूष्णीं प्रभक्षयेदेतत्सप्तवासराद्वशीकरं ६३

ग्रंन्यासनोथस्मृत्मो लोहितो मिथुनः सपवस्यात् सादोते नायार्णो नसंतो मन्त्रयं स्वबीजाद्यः ६४ ऋषिर्देवतेन पूर्वोक्ते छंदस्तु विराडमुष्य संप्रोक्तं
बीजेन दीर्घभाजा कथितोग विधिः क्रमेणाविंडमता ६५ धृतपाशांकुशाकल्पलतिकास्वरदस्तु बीजपूरयुतः शशिशकलकलितमौ
लिस्त्रिलोचनोरुणतनुस्तु गजवदनः ६६ भासुरभूषणदीप्तो बृहदुदरः पद्मविष्टरो ललितः ध्येयोनायतदोःयमरसिरुहःसंपदेसदामनुजैः ६७
दीक्षायुक्तः प्रजपेल्लक्षं मनुमेनमथ तिलैस्त्रयुतं त्रिमधुरयुक्तैर्जुहुयात्सर्वैर्निर्भीयवाशुभिर्द्विजैः ६८ विघ्नविनायकवीराःसम्पूरवरदेभवक्त्रकैक
रदाः लंबोदरस्यमात्राणामावृत्त्योरंतराथलोकेशाः ६९ पुष्पाःसितहुतपायसहवनात्संजायते महालक्ष्मीः केवलहुतेस्तु दिनो विप्रःसद्योवशीकरो इत
तिजगत् ७० एकसमिनारिकेलं सचर्मलोष्टेंधनं डुनेन्मंत्री दिनमथ चत्वारिंशद्दिनतःस तद्वांछितार्थमभ्येति ७१ सप्तशुकसक्तुकलाजातिलैस्मोदार्थ
सिद्धयेजुहुयात् साषूपनारिकेलेक्षुकदलीभिस्तथासमधुराभिः ७२ अष्टद्रव्यैर्विहितो होमः सर्वार्थसाधनोभवति दिनशःसपूगान्नदुतोशुह
यात्राप्रापकोश्रुहस्थानां ७३ मन्त्रस्तमहामादौगणपसंतर्पयेत्तद्यः पूर्वं चत्वारिंशद्दास्त्रेण [illegible] लेरिंद्दिशमयेमंत्री ७४ समहागणपतिस्तु केवि
द्यायैर्दशभिराढ्यैर्दिनशः तर्पणपूजाद्भुतविधिरपि वांछितसिद्धिदायको भवति ७५ विवादक्तदेवतस्समेत्यसविद्रः सोयानकेरजैस्तोयंतो
यजविघ्नं सृतनलनाटंतेसपापांकुशं नासां साध्यस्थकेनिधाय स्वधयानंद्भुनिर्यातयासिंचेतं पुनरन्त्वहंगणपतिंस्मरन्साम्भैस्तर्पयेत् ७६ प्रा
म्भाष्मिनानयिविधीन्विधिवद्दिदध्यान्मंत्री विशेषविदथान्वहमादरेण एकत्रवागणपतेर्मनुजाःस्वरुच्या नामानुरूपमनुमेनममीभजंतु ७७
इतिजपहुतपूजातर्पणैर्विघ्नराजं प्रभजतिमनुजोयस्तस्य सिद्धिर्विशाला भवतिसधनधान्यैःपुत्रमित्रादिभिस्तो विगतसकलविघ्नाविस्मसंवा
दिनीच ७८ इतिसप्तदशःपटलः १७ अथमन्मथमंत्रविधिं विधिनाकथयामिसहोमविधिंसजपं मथनस्पपुरमपिमोहकरं व्यथितारिवलस्त्रि
ज्ञस्नुराद्गिणं १ अजकलाप्रथमावनिशांतिभिर्युतसुधाकरखंडविलासिभिः निगदितोमनुरेषमनोभुवः सकलधर्मसुखार्थयशोवहः

कृष्णादिकाश्च संमोहनगायत्रीमनोभुवः प्रोक्ताः बीजेन दीर्घभाजा विहितानां गान्यसुख्यजातियुक्ता ३ अरुणम्बरणवासो माल्यदामां गरा
गं स्वकरकलितपाशांकुशाख्येक्षुचापं मणिमयमुकुटाद्यैर्दीप्तमाकल्पजातैररुणनलिनसंस्थं चिंतयेदंगयोनिम् ४ नवरणितलमसुं
मनुमादरात्समभिजप्य जुहुयान्नेत्रुदृशांशतः तदनु किंशुककैः प्रसवैः शुभैस्त्रिमधुराक्तैरैर्निजसिद्धये ५ मोहनी क्षोभणी त्रासी स्तंभन्याक
र्षणी तथा द्राविण्याह्लादिनी क्लिन्नाक्लेदिन्यः सरशक्तयः ६ आद्यां त्रिकूट्यवामश्रुतिसर्गेन्दुयुगं कलवलेश्वृस्तमेः शोषणमोहनसंदी
पनतापनमादनान्यजेक्रमशः ७ अनंगरूपामानंगमदनानंगमन्मथा अनंगकुसुमानंगकुसुमातुरसंज्ञका ८ अनंगशिशिरानंगमेख
लानंगदीपिका अंगाशापालयोर्मध्ये बाणानंगाद्वितीयजेत् ९ आलिख्यात्कर्णिकायामनलपुरयुटे मारबीजं समाध्यातद्वंद्वेगबद्धं बा
हिरपि गुणशो मारगायत्रिवर्णान् मालामंत्रं दलाग्रेष्वपि रहस्वः पार्थिवाश्रिष्वनंगं कुर्याद्यंत्रं तदेतद्भुवनमपि वशे प्रोक्ता कथ्यामान
वेषु १० प्रोक्ताथ कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि तन्नोऽनंगः प्रचोदयात् गायत्री ११ नत्वांते कामदेवाय प्रोक्ता सर्वजन
वदेत् प्रियायेति तथा सर्वजनसंमोहनाय च १२ दीपयित्वा ज्वल प्रज्वल च प्रभाषयेत् पुनः सर्वजनस्येति हृदयं मम चैतसम् १३ व
शमुक्त्वाकरवी ष्यकथयेद्वह्निवल्लभा प्रोक्तो मदनमंत्रोऽष्टचत्वारिंशाङ्गिरस्तैः १४ इति यंत्रकृतमकलपीवद्वशः कनमनरंनपरिमोय
ति प्रमदावनीश्वरसभानगरादिकमीश्वरानपि वशीकुरुते १५ वक्ष्ये विधानमन्यन्मनोभवस्याथ मोहनं जगतः येनार्चितः स देवो वा
छितमखिलं करोति मंत्रविदां १६ अमृतोद्भवो मकरकेतनश्च संकल्पजन्माह्वयात्तनयो इक्षुधनुर्धरपुष्पशरास्त्रावंगानि च वह्नि
जायांतानि १७ अरुणतरवसनमाल्यानुलेपनाभरणमिक्षुचापधरम् न्यस्तप्राप्तबीजदेहो ध्यायेदात्मानमंबुजरुचिरं १८ अंगवा
णावृतेरूर्ध्वमनंगाः षोडशाक्षरयः युवतिर्विप्रलंभा च ज्योत्स्नाभूर्मदद्रवा १९ सरतावारुणीलोलाकांतिः सौदामिनी तथा का

मद्वत्राचंद्रलेखाश्चकीचमदनाङ्कया २० योनिर्मायावतीचेति शक्तयःस्युर्मनोभुवः शोकोमोहोविलासश्चविभ्रमोमदनातुरः २१ अप
त्रपोयुवाकामीचूतपुष्पोरतिप्रियः ग्रीष्मस्तथान्तकर्जश्चहेमन्तःशिशिरोमदः २२ चतुर्थ्यामाहृतोपूज्याःस्युर्मारपरिचारकाः पराभूतस्मा
रमोचैवकणुकमेवाक्यातथा २३ अपांगभ्रूविलासौचहावभावौस्मरप्रियाः माधवीमालतीचैवहरिणाक्षीमदोत्कटाः २४ एताश्चामर
हस्ताःस्युःपूज्याःकोणेषुसंस्थिताः ह्लेखयास्तनाम्नाचप्रणवाद्यादीनांसमर्चनं २५ इंद्राद्यैश्चसमीपूज्यासम्यगर्चाविधिरीदृशः मदनविद्या
नामितीर्थंप्रोक्तंयोनेनपूजयेद्विधिना सतुसकललोकपूज्योभवेन्मनोज्ञश्चमंदिरंलक्ष्म्याः २६ विलसदहंकारतनुर्मनःशिवोवि
भ्रमास्पदीभूतः उद्दिशारीरांनारीनरःसदाचिंतयोनिमधिगच्छेत् २७ इतिमदनयोगलक्ष्म्यायोरमयेन्नित्यशोनिजांवनितां सतनु
क्षितिमित्रगामीवनिताजनहृदयमोहनोभवति २८ आत्मानंमदनंध्यायेदात्मप्रकृतिरिणतद्रूपकं तद्बीजाग्रेशिवंज्वालालीढंतन्वीततुः
तथा ३० सुधामयीचतद्योनिनवनीतमयींस्मरेत् संगच्छेच्छिवज्वालालीढंतद्धृदयादिकं ३१ आलिंगेदग्निसंस्पर्शंद्रुतेतद्रूपकाम्रतं
रसनंशिखयाकर्षेत्तद्धृतंवसनामृतं ३२ उद्भमात्रधियावाहोस्मरप्रोत्करहेरपि हानिंनऊर्यजीवस्पमंत्रीविशदमानसः ३३ रता
वस्थोधोमध्योर्ध्वक्रमेणैवंसमाहितः निजप्रियांभजेद्देवंमामारणारविह्वला ३४ ध्यायेदात्मगतांतस्यभवेदपिभवांतरे साध्याख्याः
कामवर्णैःप्रतिफलितसकर्णिकंपत्रराजेतारर्त्विकायत्नजाप्यदशसमिद्दत्तगंडांतगांतास्याच्छं आप्राप्यलांकितंतद्वियतिवि
पुदलेसम्यगालिख्यसेरम्यांस्तुजासस्यपाशपतिवशगतामाभवेत्सद्यएव ३५ हंसारूढोमदनस्त्रैलोक्यक्षोभकोभवेदास्य युयुतो
रुजनकृत्याजीवोपेतस्तथायुषेणास्तः ३६ तारयुजातमुनात्मोऽऊतासपातितेनचाज्येन संभोजयेत्पतिंवनितासनितांतदुर्जितो

प्र·यं
सा·
४६

भवति २७ दध्यक्ताभिर्जुहुयाल्लाजालिभिः कन्यकां समाकांक्षन् कन्यापि वरं लभते विधिनानित्यातुरक्तमनुनैव २८ अभिनवैः ह
मनोभिरशोककैर्दधियुतैर्विहिताहवनक्रिया परवधूपकरीपरिकांक्षितामभिवहेदचिरादिवकन्यका २९ अभीष्टदायी स्मरणा
दपि स्मरस्तथापि जपार्चनया विशेषतः प्रसादतोस्याखिललोकवर्तिनिश्चिराय वश्याश्च भवंति मंत्रिणः ३० इति पटलः १९ धर्म
चिंतरक्षख मोक्षफलाप्तयो ये स्थितामपि नृणां प्रवरेयत् मंत्रवरमतिगुह्यमिदानीं वक्ष्यते मतिमतामतिरम्यं १ दौर्भाग्यव्याधिदारि
द्र्यजराशोकभयातुराः भर्तृराजाभिभूताश्च स्त्रीविद्यार्ताः सदीप्सवः २ पुत्रभूम्यार्थिनो युद्धजयकामान्यवंचिताः हृतार्थाल्लिप्सवः सं
सारावग्रपसंवननार्थिनः ३ बलस्त्रियर्थिनश्चैव अंतर्धानाभिकांक्षिणः पाशुभिः परिभूताश्च सर्वविघ्नैरुपद्रुताः ४ मारणोच्चाटने
द्वेषस्तंभाकर्षणकांक्षिणः भजेयुः सर्वथैवेनं मंत्रं त्रैलोक्यमोहनं ५ हृदयपुरुषोलं मां तेत्वमतिरूयेतिचापि संभाष्य लक्ष्मीनिवा
सपरतोजगदादेः सकलस्तु समुदाहृतं ६ क्षोभयसर्वपदांते स्त्रीहृदयविदारणं भुवनेति समनोन्मादकरेति च उच्चाटय रांते वदेन्मनुजप
दं ७ भूपश्च सुंदरीजनमनांस्यथो तापयादिकान्वीप्स तापयदीपय शोषयमारयश्च शत्रुकामिकालवांतेन ८ भयं च द्रावयेति च
भूपस्याकर्षयेत्तु दीर्घांतः परमसम्भांते खांतं सर्वप्रदयोस्तु मध्यतः प्रवदेत् ९ सौभाग्यस्त्वहितं वक्त्रीन्ससर्वादिकं कामप्रदं च तं
द्राश्रीकं ठाद्यांसश्रवणं कं हृन्नहृदयं च वदेत् १० चक्रेणवाथगदयाखड्गेन च सर्ववाणैश्च मर्दयहृदयं च पाशेनांतेकहृदयं समाभाष्य ११
भूयोंकुशेन ताडयतरुयुग्मकं च किंच प्रवदेत् तिष्ठसितावद्यावत्समीहितं मे समाभाष्य १२ सिद्धं भवतु च ॐ फट् नमो तिकं मंत्रस्तु
ड्रेन मंत्री मन्मथबीजोपेतं ताराद्यं सर्वसिद्धिदं भवति १३ मंत्रपदानि द्वादश विद्याद्धात्रा पदानि तावंति संकुद्यंतोंॐ फट् नमोन्वि ४६

तास्त्वेवमंत्राःस्युः २४ मध्यन्दिनेतिचपरोगदितामुनिभिर्मनोरमुख्यात्तुनः ऋषिस्तुजैमिनिःप्रोक्तश्छंदस्तुजगतीमतं सर्वलोकशरण्यो
सौदेवतापुरुषोत्तमः २५ पुरुषोत्तमत्रिभुवनमनोन्मादकरेतिच हृदयंसकलेतिचजगत्क्षोभणइत्यपि २६ सलक्ष्मीदयितेत्येवंशिरो
मंत्रउदाहृतः मन्मथोत्तमशान्तेतिअंगजेकामदीपिनि २७ शिखास्याद्भगणाक्रान्तपरमाद्यंतदंततः सर्वसौभाग्यदत्येतेकरमप्रतिरूप
के २८ केशवस्मरवर्णेतिजातिचकवचंविदुः स्वरास्वरहृद्योमेध्येमनुजसुंदरी २९ विदारणपदंतस्मात्सर्वप्रहरणेतिच धरसर्वप
दांतेत्वकामिकेहनयुग्मकं ३० हृदयानिबंधनानीत्यथाकर्षयवीप्सयेत् ततोमहाबलेत्येत्पूर्वमंत्रमुदीरितं ३१ त्रिभुवनेश्वरसर्वांत
जनेत्युक्त्वामनांसिच हनदारययोर्युग्मंस्तंभयवशमानय ३२ नेत्रंतारादिकाःसर्वेहुंफडंतानमोन्विताः त्रैलोक्यमोहनांतेतहृषीके
शेप्रतीतिच ३३ रूपमन्मथसर्वस्त्रीहृदयाकर्षणेतिच आगच्छागच्छनमोमंत्रःस्यात्सापकाख्यः ३४ आवाहनादिविसर्गान्तेपूज्योयंचा
पिसूरिभिः सुदर्शनमहाचक्रराजेत्युक्त्वाथमह्यं सर्वदुष्टभयांतेतुकरछिंदयुगंततः विदारयहनांतेतपरमंत्रान्ग्रसग्रस ३६ भक्षय
द्वयभूतानित्रासयद्वयवर्मफट् चक्रायनमइत्येषचक्रमंत्रःप्रकीर्तितः ३७ शंखमंत्रोजलचरायस्वाहेतिप्रकीर्तितः कौमोदकीमहानि
तबलेसर्वासुरांतकि प्रसीदहुंफट्स्वाहेतिगदामंत्रउदाहृतः संवर्तकांतेमुसलपोथयद्वितयंततः ३९ हुंफट्स्वाहामुसलस्यशार्ङ्गाय
सशरायच शार्ङ्गस्यखड्गनीहारणांतेछिंदयुगकंखड्गमंत्रकः ३० अंकुशायकटद्वयमग्रेअङ्कुशस्यसमीरितः सानंतलोहितबकोबंधाकर्ष
यवीप्सको ३१ वह्निजायाचपाशस्यलक्ष्मीइडाभिर्नीतिदिशान् स्वाहांतःपक्षिराजायतस्यमंत्रःप्रकीर्तितः ३२ त्रैलोक्यमोहनायेतिवि
द्महेतिसमुच्चरन् स्मरायधीमहीत्युक्त्वातन्नोविष्णुःप्रचोदयात् ३३ गायत्रीमानयाचैषस्यानइत्यादिपयोधयेत् आसेदीहोदयाभिर्म

प्र॰ पं॰
सा॰
४५

47

त्रैर्नमोंतेश्चार्च्यतेहरिः ३५ भृगुःसबिंदुःखङ्गीशोदेव्यामंत्रउदाहृतः सूक्ष्मामरमहासेनक्लीवहीनस्वरैरसौ ३६ लक्ष्म्यादीनांतुशक्तीनांमंत्राःप्रज्ञावि
धोस्मृताः उद्यद्दिनेंदुपयोदभ्रमरपिकारावज्ञरत्नमसौरभो रत्नमनोहरेचकल्पकवृक्षोद्यानेरमायतिंध्यायेत् ३७ अरुणारविंदकर्णिकाम
ध्यगगरुडोपरिस्थितंदेवं उद्यद्दिनकरकोटिप्रतिमंसिंदूरनवजपाकांतिं ३८ दरचापमुसलपाशांचक्रासिगदांकुशान्भुजैर्दधतं अति
हृद्ययौवनोन्मुखसौंदर्यातिशायसाम्यानिमुक्तं ३९ मदस्खलितताम्रलोचनसरोजमतिविह्वलंस्मरस्यशरैः अतिरुचिराकल्पशोभितैर्दि
व्यांबरगंधमाल्यसंदीप्तं ४० औदार्यकांतिसौरभलावण्यसुधारसैर्जगत्सकलं सिंचंतमिवसमस्तानुग्रहिणींश्रीमुखाब्जरुचिहृष्टा ४१ वा
मोरुजंघगतयालिंगितदेहंप्रियामदोत्कटया तद्वक्त्रांबुरुहासवपिपासितश्रांतनेत्रषट्पदया ४२ रोमांचहर्षनिर्गतजलमुक्ताल
कृतांगयासततं वामकरस्थांबुजयाप्रतप्तकनकाभयातिसुंदरया ४३ अनुपमसौंदर्येणचसर्वाभरणैरुपेतयातिमुदा दि
विश्वयुङ्ग्प्रकारानेकैश्चपरिच्छेदैश्चदेवगणैः ४४ गंधर्वैःकिन्नरैर्नागैर्मुनींद्रैश्च संसेवितंपुरंध्रीवृंदैश्चानंगबाणसंतप्तैः ४५ भावहा
वमधुरस्मितवक्त्रप्रेंखितस्खलितभाषणयानैः स्पष्टकचवनस्तनभारैःस्रस्तवस्त्रचिकुरैर्मदलोलैः ४६ त्वरितमदनबाणवारि
स्वेदकणैर्विवस्त्रैर्मदनविगतलज्जैःस्पंदमानाधरोष्ठैः मृदुतरकरपद्माक्रमनत्यंजलीकैःप्रियस्मितमुषितधैर्यैःकंपितांगप्रेक्षणा
त्रैः ४७ ज्वरार्तैःश्वसद्भिःपतद्भिःशरीरैःशरैर्मारितैर्मन्मथस्यातिघोरैः समाध्याय्यापितैस्तस्यलावण्यदृष्ट्यासमुत्थायविक्षोभ्यस्तमेवा
भियातैः ४८ करतलकल्पितकोकनदैस्तत्पदयुगलंपुनःपरिपूज्य नयनजलैःसगद्गदवाक्यैर्भवपरमेश्वरपतिःप्रार्थनः ४९
इत्थंसंप्रार्थितंतंसकलसुरवरस्त्रीसहस्रैरजस्रंदिव्यैर्भोगैर्दिभिश्चाप्यखिलमुनिवरैर्भक्तितोमुक्तिकामैः ध्यात्वालक्ष्म्यर्धसंख्या ५०

जपत्तमत्तमिमं प्राप्य दीक्षो भिषिक्तो ऽङ्गव्यैरेतैश्च सङ्क्षम्भवति मन्त्रवरस्याधिकारी क्रियास्व ५० प्रातर्दधिघृतं पयः पृथग्गव्योद्धृतं साज्यहवि-
षाश्नीते न पयसाद्भुनेत्सविमिश्रं तथा सावत्ततिलैः तथाद्यप्राप्तो मिश्रं त्रिमधुभिश्चार्त्तवफलैः पलाशसमिधां प्राप्तं सममितो सपयेत्तं गुरुं ५१
ततो लक्षत्रयं जप्त्वा ॐ डेचार्यं नुसंनिमे जुनेदृश्मी रुद्दैर्जीतिक्रमेश्रयंवैरपि ५२ दक्षिणां प्रांवै लक्षवेवक्षो ब्राह्मणांश्चैव तोषयेत् ग्रंभोधासः
सदाभिन्ने सेतो संसिद्ध्यो खिलाः ५३ यथांभो निधिमायाति तथायांति निरंतरं मंत्रिणः कृतकृत्यं तं कोद्यमाणाः पुनः पुनः ५४ पीठेनुवे
लवेनित्यं पूजयेत्पुरुषोत्तमं अंगाधिकर्णिकायामयाऽदिदलेषु चाष्टलक्ष्म्याद्याः ताश्चश्चुर्लेमरश्मीकीकातद्वाद्याः स्वदर्शनिन्द्रियाः ५५ दर
चक्रगदाशङ्खलाः पूर्वाद्याशास्वचाग्रकोणेषु वह्न्यादिशार्ङ्गखड्गं [illegible] पाशादिशाधिपाः पूज्याः ५६ अंगानि देववर्णानि मदविवशाः
शाक्तयोऽन्लक्ष्म्याद्याः चामरहस्ताः सर्वाः स्वलंकृताश्चाथ [illegible] दर्याः ५७ योर्चयेत्स्वष्टाद्यो वपुरुषः पुरुषोत्तमं प्राप्य राज्यं श्रितां लक्ष्मीं प्रा
प्नोत्यमरवंदितां ५८ दुर्भगो वश्यसहस्रकृतेन स्यादतीव सुभगश्च मनोज्ञः दीप्तिमन्त्रं भवते लवरेण व्याधिमोक्षणाय रक्तुं तथैव ५९ श्रीफ
लैः प्रजुहुयात्कमलैर्वा किंचनोपि नरविसहस्रमतो सो स्याद्धनाधिपसमोयुतसंख्यं जप्तराधिरुपयाति विनाशं ६० यां प्रमदामभिकांक्ष
ति तस्या नामयुतं प्रजप्येन्मनुमेनं पद्ममहर्वदनेष्टसहस्रं सावशामेति न तत्र विचारः ६१ हयारिकुसुमैर्हविरं समभिपूज्य चाष्टोत्तरं सहस्रम
पिजुहुतो नंदवर्ग पुष्पैः शुभैः भवंति वशगा नृपा स्त्रियद्विपाभिर्दिनैः किंकराः पर्ष्वर्द्धनधनस्तथा कटुभवेन तैलेन वा ६२ समिद्भिरश्व
बोधिजैर्दशप्राप्तं तथाष्टोत्तरं त्रिमासमथवाजपेद्दशप्राप्तं तथा नित्यशः स एव पुनरेत्यत ह्वसमाहृतं मंत्रिणं प्रणम्य पुनरर्पयेत्स
मभितो [illegible]चोपाययेनैः ६३ राजीश्चाष्टोत्तरशतं जप्त्वा प्रातर्गृहे खनेत् हयारिकुसुमं वापि यद्वेशुक्के सितेक्रमात् ६४ शुक्लेरक्ते वेष्टितं च
केशैर्वा यस तद्विषोः नित्यं नेत्र समिद्भिस्तु चाष्टोत्तरसहस्रकं ६५ षण्मासं तत्ततस्तेजो वत्यास्तैलं सहस्रकं जुह्वतो म्रियते [illegible]

प्र·यं
सा·
४८

मासचतुष्टयात् ६६ अनेनविधिनावाथस्तंभनंस्यात्तथैवच तथैवजप्यात्कहूर्वीणंहोमतोस्मृच्यतेभयात् ६७ पयोन्नतोवाजपनतत्परस्त्र
त्रिमाससंकोलहृतंसहस्रकं नित्यंहुनेच्चैवनतत्त्रिमासेपूर्णेंद्रताग्रोपिचहूयमाने ६८ ग्रामेचमध्येदिवसस्यवह्नेःप्यार्श्वेप्रशांकप्र
तिमाश्रुदीप्ता संहृष्यतेवैगुलिका --- सहस्रमष्टोत्तरमेवमंत्रम् ६९ प्रतिमंत्र्यचतांवहनोगुलिकाममरैरपिदर्शनमस्यनभ
वेत् इहसिद्धिरथास्यभवत्यखिलावडवानलवृष्करयानसुखा ७० इतिसिद्धमुनीन्द्रयक्षविद्याधरगंधर्वमहाप्सरोभिराद्यैः प्रति
सेवितमुत्तमंविधानंकथितंतत्पुरुषोत्तमस्यविष्णोः ७१ कृदामध्यगतास्नायगोव्यर्णायवल्लभध्यगाः गोपीजनवकाराःस्युर्मायसाहा
स्मरादिकाः ७२ ऋषिस्त्रुनारदोस्यस्याच्छ्रायत्रंछंदउच्यते मंत्रस्यदेवताकृष्णस्त्वंगविधिरुच्यते ७३ मूलमंत्रचतुर्वर्णचतुष्केणहृदिकेन
च प्रोक्तान्यंगानिभूयोस्तुचिंतयेद्देवकीसुतं ७४ अव्यात्मीलत्कलापद्युतिरहिरिपुपिंछोल्लसत्केशजालोगोपीनेत्रोत्पलाराधितलसलि
तवपुर्गोपगोवृंदवीतः श्रीमद्वक्त्रारविंदप्रतिहसितशशांकाकृतिःपीतवासादेवोसौवेणुवाद्यक्षपितजनधृतिर्देवकीनंदनोवः ७५
अयुतद्वितयावधिर्जपःस्यादरुणैरंबुरुहैर्हुनेद्दशांशं सरसिजहितेतुपीठवर्येदिनशोनंदसुतःसमर्चनीयः ७६ अंगाद्यैर्वृष्ण्याद्यैःपरि
पूज्यचपायसेनससितेन हय्यगवीनकदलीफलदधिभिःप्रीणयेच्चगोविंदं ७७ गव्यादुग्धहविर्भिर्विमलैःसर्पिःसितोपलोपेतैः तु
ष्टातुष्टोलक्ष्मीसमावाह्येन्मुद्यएवगोविंदः ७८ बालंनीलांबुदाभंनवमणिविरणत्किंकिणीजालनद्धश्रोणीजंघांतयुग्मंविपुलरु
नखप्रोल्लसत्कंठभूषं फुल्लांभोजाभवक्त्रंहृतशाकटपतत्पूतनाद्यंप्रसन्नंगोविंदंवंदितेंद्राद्यमरवरमजंपूजयेद्वासरादौ ७९ वंद्यंदेवैर्मुकुं
दंविकसितकुरुवंदाभमिंदीवराक्षंगोगोपीवृंदवीतंजितरिपुनिवहंकुंदमंदारहासं नीलग्रीवाग्रपिंछाकलनसुविलसत्कुंतलंभानुमंतंदे
वंपीतांबराढ्यंयजतुचदिनशोमध्यमेह्नोरमायै ८० विक्रांत्याध्वस्तवैरिव्रजमजितमपास्तावनीभारमाद्यैरावीतंनारदाद्यैर्मुनिभिरनुदिनं

तत्वनिर्णीतिदृष्टीः सायाह्ने निर्मलं तं निरुपममजरं पूजयेन्मीलनाभासमंत्री विश्वोदयस्थित्युपहरणपरं मुक्तिदं वासुदेवं ५१ त्रिकालमेवं
परिचिंत्य प्राङ्मिःगं प्रपूजयेद्यो मनुजो महात्मना: सद्धर्ममर्थं सुखं श्रियं परामवाप्य देहापदि मुक्तिमाप्नुयात् ५२ ग्राममं गच्छेन्नगरमपि
वा मंत्री जायी मनुष्यो देवेशं तन्मुखमनुस्मरन्स्तत्पर्ययेद्भुक्त्यद्भुक्ता शुद्धैस्तोयैः सतुबहुरसोपेतमाहारजातं दद्यान्नित्यं प्रचुरधनधान्यान्युप
कारैर्मुकुंदः ५३ भिक्षाहूतिर्दिनमनुतमेवं विचिंत्यात्मरूपं गोपस्त्रीभ्यो मुकुरपदहृतं तमनोभिः सहैव लीलाहृत्या ललितललि
तैः स्मितैर्दुग्धसर्पिर्दध्यान्नाद्यं सपुनरमितामेति भिक्षां गृहेभ्यः ५४ ध्यानी मंत्री मंत्रजापी च नित्यं यद्यद्धाम्नोन्यत्र यत्र प्रयाति तत्रा
त्माप्ता तत्र तत्र प्रकामं प्रीतः क्रीडिष्ट्वेवबन्मानुषेषु ५५ एवं देवं पूजयन्मंत्रमेनं जपन्ध्यायन्मंत्री सर्वलोकप्रियः स्यात् इच्छन्कामान्प्रा
प्य संपद्वृत्तिर्नित्यं पुष्टिं तत्पदं धाम भूयात् ५६ इति श्रीप्र॰ एकोनविंशः पटलः १९ अथ प्रणवसंज्ञकं प्रतिवदामि मंत्रं परं सजा
पमपि सार्चनं सहुतलक्षितमिनोयासनं अशेषदुरितापहं विविधकामकल्पद्रुमं विमुक्तिफलसिद्धिदं विमलयोगिभिः सेवितं १
आद्यः स्वरः समेतो मरेणासधसममार्णबिंदुयुतः प्रोक्तः स्यात्प्रणवमनुस्त्रिमात्रकः सर्वमंत्रसमवायी २ मंत्रस्यास्य मुनिः प्र
जापतिरथ छंदश्च देव्यादिका गायत्री गदिता जगत्सु परमात्माख्यस्तथा देवता अक्षीर्विधुगमध्यमसुवसुभिः संगानिकुर्यात्स्वरै
मंत्री जातियुतैः समस्तपरहितैर्वाव्याहृतिभिः क्रमात् ३ विलसद्भास्वत्किरीटांगदवलयगलाकल्पहारोदरांघ्रिश्रोणीसूत्रा
सवत्सो मणिमकरमहाकुंडलामंडितांगं हस्तोद्यच्चक्रशंखांबुजगदममलं पीतकौशेयमाशाविद्योतद्भासमुद्यद्दिनकर
सदृशं पद्मसंस्थं नमामि ४ दीक्षितो मनुमिमं प्रातलक्षं संजपेत्प्रतिदिनेन च दशांशं पायसेर्हुतयुतैश्च तदंते विप्रभूसुरभवाः समि

प्र-पं
सा
४९

ध्यात्वा ५ सर्पिःपायसशालीतिलसमिदाज्यैरनेन यो जुहुयात् ऐहिकपारत्रिकमपि सकलं लभते वांछितं फलं न चिरात् ६ अ
भ्यर्च्य विष्णुमथो विधिनैव पीठमावाह्य तत्र सकलार्थकरं तु अंगैः समूर्त्तियुगशक्तियुगैः सुरेंद्रवज्रादिकैर्यजतु मंत्रितमः
क्रमेण ७ वासुदेवः संकर्षणः प्रद्युम्नश्चानिरुद्धकः स्फटिकस्वर्णदूर्वेंद्रनीलाकाराश्च वर्णतः ८ चतुर्भुजाश्च क्रुपांखगदापं
कजधारिणः किरीटकेयूरिणश्च पीतांबरधराश्च ते ९ शांतिश्रीसरस्वत्यो रतिश्चाश्रिदलाश्रिताः अंजपद्मरजोदुग्धदूर्वा
वर्णाः स्वलंकृताः १० आत्मांतरात्मपरमात्मज्ञानात्मा ब्रह्ममूर्त्तयः निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्याशांतिश्च शक्तयः ११ ज्वलज्ज्वालारु
चः प्रोक्ता आत्माद्या मूर्तिशक्तयः इति पंचावरणकैर्विधानं प्रणवोद्भवं १२ इत्थं मंत्री तारमंत्रं जपन्नर्चाभिर्देवं गीतात्यचतुर्ज्यादा
धियोगात् यैः संलब्ध्वा चेह सम्यक् श्रियमंतेऽच्छं विष्णोर्धामपरं प्राप्स्यति योगी १३ करपादमुखादिविहीनमनायतनद्वयमनन्य
गमात्मपदं यमिहात्मनि पश्यति तत्त्वविदस्तमिमं किल योगमिति ब्रुवते १४ योगापि दूषणपरस्त्वथ कामकोपलोभमदमो
हमदमत्सरतेति षट्कं वैरिजयेत्स्वपदियोगविदेन सम्यग्योगस्य धीरमतिरष्टभिरिष्टदैश्च १५ यमनियमासनपवनायामाः प्र
त्याहृतिश्च धारणाया ध्यानं चापि समाधिः स्यादंगानि चाष्ट योगसिद्धये १६ सत्यमहिंसासमतास्तेयं ब्रह्मार्जवं च वैराग्यं इ
त्यष्टकं यमः स्यात्स्वाध्यायतपोर्चनाव्रतानि तथा १७ संतोषश्च सशौचो नियमः स्यादासनं पंचविधं पद्मस्वस्तिकभद्रकवज्र
कवीराह्वयाः क्रमात्तदपि १८ रेचकपूरककुंभकभेदात्त्रिविधः प्रभंजनायामः संचेद्दक्षिणयानिलमथानयेद्वामया च मध्य
गया संस्थापयेच्च नाड्येत्येवं प्रोक्तानि रेचकादीनि १९ षोडशात्र द्विगुणा चतुःषष्टिं च मात्राणि तानि च क्रमशः २० चित्तस्यैका ४९

धृतस्य प्राणस्य स्थानसंहृतिः स्थानात् प्रत्याहारो ह्येष स्यात् तन्त्रयुक्तस्य सम्यगनिलस्य २१ स्थानस्थापनकर्म प्रोक्ता स्याद्धारणे
ति तत्त्ववेदिभिः योऽमनसि देवतायां भावः स्याद् अस्य मन्त्रिणः सम्यक् २२ संस्थापयेच्च तत्रैतद्ध्यानं विदंति तत्त्वविदः सत्तामात्रं स्फुटं नि
त्यमपि निरंजनं च यत्प्रोक्तं २३ तत्र विचिंत्य च तस्मिन् मनलयः स्यात् समाधिरुद्दिष्टः अष्टांगो रिति कथितेतु नराप्सु निरूह्यते।
रितात्मविदा २४ अथवा शोषणदाहनप्लावनभेदेन शोधिते देहे पंचाशद्भिर्मंत्री मात्राभेदैर्विधिवत्समायमेत्प्राणान् २५ पं
चाशदात्मकोऽपि च कलाप्रभेदेन तार उद्दिष्टः तावन्मात्रान्यसनात्कलाश्च विधूता भवंति तत्त्वविदा २६ पूर्वमिडया यावद्दनेविचिं
तयेद्धूम्रमानिलबीजं तेनागतेन देहं प्रशोषयेत्सांतरादिकरचरणं २७ पिंगलयाप्रतिमं चेत्तथैव काशानिवेन रक्तरुचा प्र
तिदह्य पूर्वविधिना मंत्री चैत्रे प्राकारेण हसितेन २८ संप्लावयेत्सुधामयजलशीकरवर्षिणा तनुं सकलां सुजीर्णमितभोजनः
सुखसमाप्तनिद्रादिकः संछुद्धतलसद्गृहे विरहिते च शीतादिभिः पद्मजिनकुशोत्तरे सुविष्टे च मृद्वासने निमीलितवि
लोचनः प्रतिविष्टस्तु स्वं प्राङ्मुखः २९ प्रसारिते वामकरं निजांके निधाय तस्योपरि दक्षिणं च ऋजुः प्रसन्नावहितेन्द्रियः स्वा
धारमत्यंतसमं स्मरेच्च ३० तन्मध्यगतं प्रणवस्थं बिंदुमपि च बिंदुगतं नादं विचिंत्य तारं यथावदुच्चार्य नयेत्सुषुम्नांतं ३१ तन्म
ध्यगतं स्फुटं शारदब्रह्मातिसूक्ष्मतंतुनिभं तेजः स्मरेच्च तारात्मकमपि मूलं चराचरस्य सदा ३२ ओंकारोऽपि प्रणवो बीजं प्रणवस्तारो ध्रुवश्च
वेदादिः आदिक्रमध्योमपरो नामान्यस्य त्रिमात्रिकास्तु तथा ३३ यस्माद्वेदादित्वात् सर्वमन्त्राणां प्रयुज्यते ह्यादौ योनिश्च सर्वदेहेषु व
तिसब्रह्मा सर्वसंवादे ३४ ऋक्चान्नदाद्यादिः स्यात् तन्मध्यांतयजुः सामान्तादिः सामापितस्य भेदाद्बह्ववः प्रोक्ता हि वेदलोकेषु ३५ उच्चार्यो

प्र॰ पं॰
सा॰
५०

न्वार्यचतंक्रमान्नयेदूपविषद्दूहयांतांतं मनसास्मरेत्यदास्मिन्मनोलयंयातितावदभ्यसेत् ३६ अथवाबिंदुवर्त्तुलमावर्तैस्त्रिभिरुपेतमेव
सिव श्रोत्ररविबिंबेनचसममभ्यसेत्कृतसुधामयंतेजः ३७ अथमृत्युरोगपापघ्नजिदचिरेणान्नृणांस्वसिद्धिदोयोगः अथवानलाधारोत्थि
तानप्रभाविस्रविभेदतंवनिभा ३८ वन्नाघृतकरविंबस्थूलाधातामृताक्षुनालिना स्थावरजंगमविषहृद्योगोयंनात्रसंदेहः ३९ अ
थवात्रिवलयबिंदुगधामप्रणवेनसस्तुन्नयेदूर्ध्वं यीतोर्णातंतनिभंसोषुम्नेनैववर्त्मनायोगी ४० तस्मिन्निधायचित्तंविलयंगमयेद्धिने
प्रसंख्याते पुनरावृत्तिविहीनंनिर्वाणपदंव्रजेत्समभ्यासात् ४१ अथवादिबीजमोक्षुनरुमपिविषितमपिसंहरेद्बिंदो बिंदुंनादेतमपि
शक्तौशान्तिंतथैवशांताख्ये ४२ तेजस्यनन्यगेचितितिनिर्द्वंद्वेनिष्कलेसदानंदे सूक्ष्मेचसर्वतोमुखएकस्वपदेस्वपनादिलक्षणेलक्ष्ये ४३
स्वात्मनिसंहृत्यैवंकरणेंद्रियवर्गनिर्गमितःपितः निलीनस्तुष्यपापोनिरुक्तुसब्रह्मभूतएवस्यात् ४४ अथवायोगीपेताःपंचावस्थाक्र
मेणविज्ञाय ताभिर्युंजीतसदायोगीसद्यःप्रसिद्धयेमुक्तेः ४५ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तीतुरीयतदतीतकोवताःस्तास्तु स्वैरिंद्रियैर्यदात्मा
भुंक्तेभोगान्सजागरोभवति ४६ संज्ञारहितैरपितैस्तस्यानुभवोभवेत्स्वप्नः आत्मनिरुपयुक्ततयानैराकल्प्यभवेत्सुषुप्तिरपि
यघपतिपरंयदात्मानिस्त्वमसाचेतसातुरीयंतत् आत्मपरमात्मपदयोरभेदतोव्याप्नुयाद्यदायोगी ४८ तत्तुरीयातीतंतस्यापि
भवेन्नहूरतोमुक्तिः अथवासूक्ष्माख्यायांपश्यंत्यांमध्यमाख्यवैखर्याः ४९ सहसुषुम्नाग्रगयोरपियुंजीयाज्जाग्रदादिभिःपवनं
बीजोच्चारोजाग्रद्बिंदुःस्वप्नःसुषुप्तिरपिनादः ५० शक्त्यात्मतातुरीयःशांतोलयआत्मनस्तुरीयांत अंगुष्ठगुल्फजानुद्वितयं
चगुदंचसीवनीमेढ्रं ५१ नाभिर्हृदयंग्रीवालंबिकाग्रंतथैवनासाच भ्रूमध्यललाटाग्रंसुषुम्नाग्रंद्वादशांतमित्येवं ५२ ५०

उत्क्रांतौ परकायप्रवेशने चागतौ च पुनः स्वतनौ स्थानानि यानि धारणायाः प्रोक्तानि मरुन्मयोगविधिनिपुणैः ५३ स्थानेषु
चात्मनः संयोग समीरकर्मणोभ्यासात् अचिरेणोत्क्रांत्याद्या भवंति संसिद्धयः प्रसिद्धतराः ५४ कंठे भ्रूमध्ये हृदि नाभौ
सर्वांगके स्वरे ब्रह्मपथः लब्ध समीरहृदैर्य्यैरनिलमकालवंचनेयस्मात् ५५ अवनिजलानलमारुतविहायसां धारणाभि
श्च---- साद्रूप्यमात्मनः स्वप्रतिनीलानामनहार्णुनयतिसुधीः ५६ एवं प्राप्ते योगैरायोरनुपततो नथा मानं अचिरेणभव
ति सिद्धिः समस्तसंसारमोचनी नित्या ५७ इति योगमार्गभेदैः प्रतिदिनमारूढयोगयुक्तधियः सिद्ध्यन्त्यलभ्यते मुक्तिश्च
रीसंप्रवेशनद्वारः ५८ कंपः पुलकानंदो वैमल्यं स्थैर्यलाघवानि तथा सकलप्रकाशवित्वं त्यप्रावस्थाप्रसूचिका सिद्धेः
त्रैलोक्यज्ञाने हामनेभ्रुक्तं नाकंदनो मदद्रोधः नाडीसंक्रमणविधिर्वा किं सिद्धिर्देहनस्य देहाप्तिः ६० ज्योतिः प्रकाशनं चेत्यष्टौ
सुः प्रत्ययायुजः सिद्धेः अणिमा महिमा च तथा गरिमा लघिमेशिता वशित्वं च ६१ प्राप्तिः प्राकाम्यं चेत्यष्टैश्वर्यादियो
गयुक्तस्य अष्टैश्वर्यसमेतो जीवन्मुक्तः प्रचक्ष्यते योगी ६२ योगानुभवमहामृतरसपानानंदनिर्भरः सततं इत्येवं प्रण
वविधिः समीरितो यं भजाति भजति योजयात्रिभेदैः सप्राप्नोति नितनित्यसुखं तद्विष्णोः परमं तत्पदं नराग्र्यः
इतिश्री त्रिपुराः पटलः ३० ॥ अथातु नरभिर्वचो मंत्रमहात्वराव्यं सकलडरितडः स्वधांतसंभेदभानु अणवहृदया
नारायणान्ते नयणाणीयपर इति समस्तहिष्टायमिष्टार्थदायी १ तारः प्राक्तयन्यनयानिर्दिष्टः सोहमर्थकः पूर्वं नार्णः
प्रतिषिधार्थमोंकारस्यायमर्थको भवति २ सलिलानलपवनधराः क्रमेण नारायणान्तराः प्रोक्ताः चरमोणस्तुविभ

प्र·पं
सा·
५२

ति व्यक्तार्थं दर्शितं तत्तदर्थार्थं ३ ऋषिरस्य मनोः साध्यनारायण इतीरितः छन्दश्च देवी गायत्री परमात्मा च देवता ४ अ
थ कुर्यान्महावीरद्युसहस्रपदादिकैः उल्केजातिष्ठुते ऽर्यान्तपञ्चाङ्गानि मनोः क्रमात् ५ अष्टाक्षरेण व्यस्तेन कुर्यादष्टाङ्गकं
सुधीः सहस्रारः शिखावर्मनेत्रास्त्रोदरपृष्ठके ६ अर्कौघाभं किरीटान्वितमकरलसत्कुण्डलं दीप्तिराजत्केयूरं कौस्तुभाभा
श्यवलरुचिरहारं सपीताम्बरं च नानाकल्पैः प्रभिन्नाभरणपरिवृतं श्रीधराश्लिष्टपार्श्वं वन्देऽदेः समचक्राब्जशङ्खदरगदं विश्व
वन्द्यं मुकुन्दम् ७ संदीप्तितोमसुमिमं प्रतिमुहूर्तमभिलक्षुयो जपेन्नवशक्तियुते योगपीठे अस्सोमयुग्मपद्मानननाभिसू
लपार्श्वहृदयैर्विदितं गात्रमनु ज्वलच ८ मध्यन्तत्ताद्विम्बियिसङ्ख्याना न्यासानि केयजेन्मन्त्री पीठाख्यमन्त्रपश्चिमस्थगन्धाद्यैः सुसं
म्यगुपचारैः ९ प्रणवं हृदयं चैव प्रोक्तो भगवते पदम् विसर्गवसमाभास्मसर्वभूतात्मनेपदं १० वासुदेवाय सर्वात्मसंयोग
पदम्बुधेत् योगपद्मपदे प्रोक्तावतः पीठात्मने नमः ११ अष्टमन्त्रेणैकद्वाभ्यां मन्त्रवर्णैस्तनौ न्यसेत् विन्यस्ते येर्भवेन्मन्त्री मन्त्र
वर्णात्मको हरिः १२ आधारहृद्वदनदोः पदमूलनाभौ कण्ठेमनाभिहृदयस्तनपार्श्वपृष्ठे कास्ये दृशोः श्रवणगन्धवहे च दोः
पत्संधिषंगुलीषु हृदि धातुषु सानिलेषु १३ मूर्ध्नि न्यास्य हृदयोदरसोरुजंघापादद्वयेषु लिपि विन्यसत्क्रमेण गण्डांस
कोरुचरणेषु रथाङ्गशङ्खश्रीमद्गदाब्जपदेषु समादिमात्मा १४ ततो द्वादशसंमूर्त्यर्थं स्मर्तव्यो द्वादशाक्षरः मन्त्रो द्वादश
मूर्तीस्तु तत्प्रभिन्नास्तनौ न्यसेत् १५ अथ प्रकृत्यात्मकायुक्तसंप्रोक्तोऽष्टाक्षरो मनुः अष्टानां प्रकृतीनां च चतुर्वर्णात्मनामपि १६
द्वादशानां तु संयोगो मन्त्रः स्याद्द्वादशाक्षरः आदित्या द्वादशप्रोक्ताऽऽत्मका द्वादशमूर्तिभिः १७ केशवादिप्रतिष्ठानां मूर्तीनां द्वाद ५२

गणादितः श्रादिस्वरयुतान्नामिनास्तु द्वादशमूर्तयः १९ ललाटोदरहृत्कंठदक्षपार्श्वांसतद्गले तथा वाममत्रये पृष्ठककुद्देशे यथाक्रमं
द्वादशाक्षरमंत्रं च मंत्रविन्मूर्ध्नि विन्यसेत् मूर्धस्थो वासुदेवस्तु व्याप्नोति सकलां तनुं २० पुनस्तु प्रतिपत्त्यर्थं किरीटादिमन्त्रं जपेत्
किरीटकेयूरहारश्चदत्वाभाष्यमंत्रवित् २१ मकरान्ते कुंडले च शंखचक्रगदादिकं अब्जहस्तं पदश्रोत्रापीनाम्बरधरेति च २२ श्रीव
त्साङ्कितमाभाश्चवक्षस्थलमथो वदेत् श्रीभूमिसहितं स्वात्मज्योतिर्द्वयपदं वदेत् २३ दीप्तिसुक्ताकरायेति सहस्रादित्यतेजसे हृ
दन्तः प्रणवादिः स्यात्किरीटादिमनुस्त्वयं २४ कृत्वा स्थंडिलमस्मिन्निःक्षिप्य निजासिकासमुपाविश्य पीठादिकं निजांगे प्रकल्प्य गंधा
दिभिः स्वशुद्धमनाः २५ सद्द्वादशाक्षरान्तं प्रपूज्य विधिवत्किरीटमंत्रेण कुर्यात्पुष्पांजलिमथ निजदेहे पंचशोथवास्त्रिषः २६
इति दीक्षितविहितविधिः संप्रोक्तो द्वादशाक्षरस्य मंत्रस्य शुद्धानां विमलधियां दीक्षाप्रतिवद्यतेऽत्र संक्षेपात् २७ कृत्वा त्रिगुणितादीनामे
कमंडलमुज्ज्वलं आत्मार्चनोक्तविधिनाशक्तिभिः पीठमर्चयेत् २८ विमलोत्कर्षणी ज्ञाना क्रिया योगेति शक्तयः प्रह्वीसत्या तथेशानानुग्रहा
नवमी स्मृता २९ निधाय कलशान्तत्र पंचगव्येन पूरयेत् पयोभिर्वा गवाप्रोक्तैः क्वाथैर्वा साष्टगन्धकैः ३० अष्टाष्टनागैरष्टार्णवैर्विधिष्ठाक्षरान्वि
तैः दलमूले यजेद्वयो वासुदेवादिकान्क्रमात् ३१ सप्राप्तिकोक्ष्णनोबाह्ये सहस्रान्हरिहेतयः चक्रशंखगदांबुजकौस्तुभमुसलाः सखड्गव
नमालाः ३२ रक्तोद्यपीतश्यामलकृष्णसधुम्रशुक्लाभाः शंखुः ध्वजश्चैव नानावृक्षप्रास्वयुष्यो दिग्गताः ३३ विघ्नार्यकौ तथा दुर्गाविश्वक्से
नो विदिग्गताः ध्वजः श्यामो विपोरक्तो निर्धीशुक्लारुणप्रभौ ३४ अरुणश्यामलश्यामपीता विघ्नादयो मताः इंद्रादयस्तद्बहिस्थाः पूज्यायुगदादि
भिः क्रमात् ३५ इति विष्णोर्विधानं स्यात्पंचावरणमुच्यते एवमभ्यर्चितविष्णावुपचारैस्तु पूर्ववत् ३६ अग्निमाधाय कुंडे तु ब्रह्मयागसमीरितैः

प्र॰यं
सा
५२

जुहुयाद्दशभिर्द्रव्यैर्मन्त्रेणाष्टाक्षरेण तु ३७ इत्थमष्टप्रातः कृत्वा तु नाद्यन्तावसिंचनः अभिषिच्य ॰रुः शिष्यं प्रवदेत्पूर्ववन्मनुम् ३८ ह्यग्निशालाद्व
मानेन समनुमंत्रं जपेत्ततः तदर्द्धसंख्यकं वापि शुद्धाचारो जितेन्द्रियः ३९ पद्मासनः प्राङ्मुखो मौनप्रलापी तन्मानसः लज्जैर्निवर्जिताभिः अक्षस्रजो वा
ङ्गुलिभिर्जपेत्तं नातिद्रुतं नातिविलंबितं ४० प्रागीरितैरथ जुहोतु दशांशकं वा दिव्यैः सुमैः सरसिजैर्मधुराप्लुतैर्वा रुक्मांशुकप्रवरकांचनगो
महीभिर्धान्यैर्यथाविभवतः प्रयजेद्गुरुं स्वं ४१ विप्रान्मन्त्रविदो यथाविभवैरथ मन्त्रजापी संपूज्य संयोजयेज्जपविधिं च ततः क्रमेण नित्यार्चनां च विहितां
विधिनामुनैव प्रोक्तक्रमेण विदधात्वथ चात्मपूजां ४२ इति जपहुतार्चनाद्यैर्मन्त्री योऽष्टाक्षरं समभ्यसेत् सत्वेह हि कीर्तिं च सिद्धिं प्राप्यान्ते प्रया
ति परमं पदम् ४३ अंगानि पूर्ववत्तत्र मूर्तिशक्तीः सकेशवादींश्च पुरंदरादीन् समर्चयेद्यस्तु विधानमेतन्नरो चिरात्कांक्षितमेति कामं ४४
यष्टव्याः स्युर्वासुदेवादिरादौ चक्राद्याः केशवाद्यादिकाः केशवाद्याः इन्द्राद्याश्चेत्येवमेव प्रदिष्टं ह्यष्टायुः श्रीकीर्तिसिद्ध्यै विधानं ४५ सा
वासुदेवादिकमर्चयित्वा भूयो ध्वजादींश्च पुरंदरादीन् क्रमेण विद्वान्विधिनार्चयीत त्रयं क्रमस्यात्रिदशाभिपूज्यः ४६ इत्युक्तविधिच
तुष्कं पूजयितव्यमेकमपि यथाशक्ति अचिरेण भवति लक्ष्मीर्हस्तगता सकलवर्गसिद्धिकरी ४७ अष्टाक्षराष्टकमूर्तिविधानानि
भेदभिन्नानि वक्ष्याम्यर्चयितॄणां वाञ्छितसकलार्थसिद्धिदानि सदा ४८ सिन्दूरकुन्देन्दुकरवेंदुकबन्धुजीवकाश्मीरपद्ममकरन्दरुचः क्र
मेण नीलोत्पलाभ्रकुहराग्ममानरूपाः स्युर्मूर्तयोऽष्टकथितास्त्वनुवर्णजाताः ४९ अविरलगदाब्जहस्ताः सर्वास्तु नकारमोक्षणीयो मूर्ती
शंखारिगदाब्जकरे लक्षणमन्यत्समानरूपं स्यात् ५० या मूर्तिरर्चने स्याद्भुजांतिपरिवारतोऽतद्वशिष्टाः अवशिष्टेत्ये याः प्रोक्तसंयं च प
रिवारतां प्रयाति तदा ५१ इयमेवावृत्तिरधिका ध्रुवजेश्रुवजाद्युरास्त्मत्विदिष्टात् भवविधानादिति गुनेरेषां प्रथमविधानमुद्दिष्टं ५२ ५२

अथद्वितीयाद्दरजेंगतोंतेवर्णाष्टमूर्त्तीरपिमूर्त्तिशक्तीः यजेद्विधानेनवपकलेतलोकपालादिकाञ्जकविधानत्कृपया ५३ मोका
रजेरतिधृतीचसकांतिनष्टिपुष्टिस्तीरपिवदीप्ताभिधांचकीर्त्तिं केत्वादिकंचसप्तानकानपूर्वकंचसंश्रजयेद्विमलधीःपुनरंगतोंते
नाकारजेंगतोंतेप्रपूजयेन्मूर्त्तिशक्तिलोकेशान् सवर्णजेनमूर्त्तिःश्रीभूमिमायामनोन्मनीश्चयजेत् ५५ क्रीःश्रीरतिःसपुष्टिर्मोह्या
निमायेमहदाद्वियोगाद्ये मायेचतृतीयावृत्तिरन्यदष्टौपुनरेवनिदिष्ट ५६ यकारजेविप्रांखौचसमाद्यहलशाङ्गकाः मुसलखड्ग
शूलौचतृतीयाग्णदरोद्भवे ५७ शेषोवासुकितक्षककर्कोटकपंकजमहापद्माः दरपालगुलिकाख्यौनतीयमन्यत्समंविधानेत्व
ग्नेःप्रथमावरणंमूर्त्तिभिरपिशक्तिभिर्द्वितीयमपि अर्कोकेशाविकेत्वादिभ्यांस्यात्पंचमंचमत्स्याद्यैः ५९ मत्स्यःकूर्मवराहौनृसिं
हखञ्जत्रिरामकृष्णाश्च कल्किःसानंतात्मापुनरमूर्तात्माषष्ठमिद्वियाद्यैः ६० समममपिलोकेशैरष्टममपितदायुधैश्चसंप्रोक्तं प्रा
गुक्तेष्वविधानेष्वालक्ष्येनोक्तमत्रयत्तदपि ६१ अष्टाक्षरादरविधानवत्तद्वत्युक्तंप्रोक्तक्रमेणविधिनाभियजेद्यएनं भक्त्यामुकुंदमनु
जापरतोनरात्र्याःप्राप्नोतिवांछितमयत्नतएवकामं ६२ इतिश्रीप्र· एकविंशःपटलः ॥ २१ ॥ अथप्रवक्ष्यामिचन्यासभेदभि
न्नानियंत्राण्यपिसंग्रहेण रेखाक्रमप्युतिविचित्रवर्णलसंतिविलोपविधानभांजि १ येऽजुर्यदिष्टाणिनिविष्टचेष्टाधरणंतनादि
कसंस्तकानि व्रतान्यभीष्टार्थदकल्पवृक्षैरनारतेनैवचसाधकेशाः २ मेषादिकंयच्चचतुष्कमाद्येमासेष्वतच्चापुष्करहावृतंस्यात्
सिंहादिकंभूरहसंहृतंचचापादिकंपार्थिवयुग्मबीजम् ३ मेषादिकेषुत्रिगुणात्मकानिचराशिभास्वद्गुणितात्मकानि स्थिरा
ण्यथोभद्रगुणितानितद्वैरूपकानियंत्राण्युभयात्मकानि ४ तानित्रिषट्द्वादशकात्मकोष्ठैःस्वर्लक्ष्यरेखपुपलक्षितानि स्वैः

लेख्यनामप्रविभक्तरूपभेदैर्बहिर्विहितविंबकानि ५ त्रिगुणितमपियंत्राष्टपत्राश्रितमथषड्गुणितंद्विषड्दलाख्यं स्थिरगतम
पिचाष्टयुग्मपत्रंतदपिचषड्गुणपत्रशोभितंवा ६ यत्रंचरोमस्थिरसंज्ञकेषुरक्तप्रपीतासितदलादिवर्णं मासेषुयंत्रोदरलक्ष्मतन्मा
साभिधामूर्त्यभिधाक्षराढ्यं ७ केशवमेषादीनांयेद्वादशमूर्तिराशिवर्णानां तेकृतानिभवंतिचनिगदितमितियंत्रलक्ष्मसामान्यं ८
स्ववर्णगोद्धीरजपाशिलालपीतेंद्रनीलारुणकेरवाभाः काश्मीरमेघांजनरोचिषश्चक्रमेणवर्णैरपिकेशवाद्याः ९ द्वितीयिना
श्चापिकिरीटहारकेयूरपीतांबरकादिकल्पाः सचक्रशंखाःसगदांबुजाश्चसंपूजनीयास्तपनैःक्रमेण १० धात्रर्यममित्राख्यावरु
णांशुभगाविवस्वदिंद्रयुताः पूषाह्वयपर्जन्यौत्वष्टाविष्णुश्चभानवःप्रोक्ताः प्रथमंकेशवधातृकमितरंनारायणार्यमाख्यंच
श्चान्यन्माधवमैत्रंपरमपिगोविंदवारुणंप्रोक्तं १२ पंचममपिविष्णुंशंमधुसूदनभवंचषष्ठमपि त्रिविक्रमविवस्वदाख्यंसप्तम
न्यच्चवामनेंद्रमपि १३ श्रीधरपौष्णंनवमंदशमंचहृषीकेशपार्जन्यं अंबुजनाभंत्वाष्ट्रंदामोदरवैष्णवविधानानि १४ आदौवि
धानेषुसमेतमूर्तीःशक्तीश्चतत्तोभियजेद्यथावत् राशिष्वथोभानुयुताश्चमूर्तीःप्रवेक्ष्यमाणेचनिरूप्यमंत्री १५ वृषहरिवृश्चि
ककलक्षणात्मकेष्वथोकेशवकेशवाद्योश्च मत्स्यादिकशेषाद्यैःसममभियजेदंतरासमावरणे १६ भानुप्रोद्यत्सुराशुहितयवृतमहावी
जकंशक्तिलक्ष्मीकामेशानाग्निकोणंवह्निरपिधृतसिंहान्वितक्रोडमंत्रं बीजानामंतरालेष्वपिचविलिखितैःकादियुक्तैश्चयुक्तंषा
ड्विध्यम्येहाहृतमभिमतकामप्रदमेषयंत्रं १७ गौरीदिशारतिधृतीवरधात्रुपष्टिदमासस्वतपः शूर्पोश्चमध्यमाघृणिराघोषणाव्याप्य
जाद्यैरपिकथिताः १८ हयगजरथभृत्यादीनभिभवशौर्यादिसिद्धिंच तेजोयशश्चविपुलंपूजयितुर्वितनुतेविधानमिदं १९ वर्णेराद्यैर ५२

मतैः समभिहृतमहाबीजमन्मथराजत्वांतन्नाद्यन्तराग्रेगुहन्यन्नङ्गताघ्राश्रिराजन्मथार्णं अग्रेर्गएडद्वयोद्यन्यवलिपिपरिवीतंत्वनाथैः स
कान्तैः काद्यैर्मन्तैश्च यंत्रंबहुविधफलदंपूजितंस्याद्धुषोत्थं २० नित्यानंतव्यापिनीव्योमरूपाशांतिर्विद्यारूपिणीचप्रतिष्ठा कल्पामोघ्राचदि
कादीर्विजिह्वेन्त्येवंप्रोक्ताकाहृतिःस्यात्तृतीया २१ रुत्थिहृयमृहृषीदासीदासाभरणोश्कादिप्रसिद्धिकरं हृषजंविधानमेतद्धृहोतेसिद्धिकृ
त्परस्यमतः २२ प्राणहृन्मात्रभिरव्यालिपिभिरभिवृतंयन्त्ररागक्रुष्टंतपोद्यैः स्वांतेस्तथाद्यैरपिपरिवृतनगंडंतदष्टांतयुक्ते से भाद्यैः कोनैः
प्रवीतमपरतवद्दयुग्मिंडयुग्मायुगेहाबीजंवांछाप्रदानप्रसवयुगलयुतंयुग्मजंयंत्रमेतत् २३ इंद्राणीकौमारिकाब्रह्मजानावाराह्याख्या
वैष्णवीवाथलक्ष्मीः चामुंडामाहेश्वरीस्यात्तृतीयारक्ताप्रज्ञाश्रीप्रदंस्याद्विधानं २४ पाशाद्यष्टाक्षराणप्रतिघटितमहाष्टाक्षरार्णं
वृत्तांतर्बीजंप्राग्वांतवृत्तंगगनन्द्धरिबीजांतकोणंबहिश्च कामिन्यष्टाक्षराद्यंनगहृविहृरबीजाहृतंपत्यनूयहर्णाध्वंवायुगेहस्थित
स्थितमितिगदितंककोटीत्यंचयंत्रं २५ रकारमाकरालीकमलाचंडेंदिरामहोल्कुष्मा श्रीरतिमूर्तियुगलयोर्मध्येगतावाहृतिरियंचा
पि २६ भूतिर्विभूतिरुन्नतिर्धृतिरतिसंपत्तिपुनयः श्रावृत्तिरेषाप्रोक्ताश्रीवश्यकरंविधानमितिगदितं २७ कृष्णार्णाष्टाक्षरावेष्टितहृ
तहृदयमथोद्धादशार्णैगतकोणंसांतस्थानमाष्ठवर्णैः क्रमगतविगतेस्वल्लसन्तत्वगंडं सिंहाद्युष्ट्रदयार्णैतरितहृतकलालेक्षतं
चाप्यवक्तिप्राणेप्राग्नत्यादाश्रिगकव्रतन्पत्वकरुलंसिंहयंत्रम् २८ पुष्टिस्तुष्टिर्धृतिस्मृतिकृतिः शांतिकांतिप्रमोदामेधाहर्षास्व
निरभिमताव्हांतिकास्यात्तृतीया हृसः सत्पोन्द्धरिवरदैविश्वमूर्तिर्वरेण्यः श्रीपतिः श्रीशोनरमुरजितोविश्वजित्स्वूवन्दथी २९ वि
पत्तन्नियहृंतेजोयशश्चधनसंगमं करोत्यर्चयितृणांचविधानमितितिसिंहजं ३० सर्गाद्यान्ताद्यमतेरभिहृतहृदयंदंडि ॰॰ स्वाथहाही

ह्रैं ह्रैं ह्रौं ह्रर्भिरानतास्तकमथतत्रिखाद्योतिवर्गान्त्यवर्णं वर्णैः प्रत्यन्वितैः प्रावृतमवनिपुरशोल्लसत्कामबीजं क्लिन्ने स्वाहार्णयुक्तं महि
ननरफलं कन्यकोत्थं च यंत्रं ३१ अत्राद्यौ मधुसूदनस्तवथहृबीके शोदयो मोहिनी वैकुंठो विरजाह्वरिः सरसिजाप्रागं ह्रीं नमो हारिणी
अभारव्यः कमलावती च समुत्कंठा ख्यो स्मेतिक्रमान्मनत्पाद्येष्वनताश्च गोमहिषसौभाग्यप्रदं पावनं ३२ आद्यैरावीन बीजं ग्रह्व
लयपुतं ह्रौं फडाघुत्तकोणं बाह्ये पाशांकुशार्णावृतमथयुगाष्टमूर्तिनामार्णमर्णैः प्रत्यन्वेषड्रिपुघ्नं द्विगुणतह्वरवर्णैष्ठवीतं थरायाः
कोणेषु घन्नृसिंहाद्यमिति कथितं स्यात्कलायंत्रमेतत् ३३ प्राकर्णो भेष्ठकाद्यैरुकास्यसमावृतिस्तृतीयास्यात् येनोपलब्धिमेतत्
करोति वाणिज्यलाभं च ३४ अक्लींवह्नादशान्मादशालिपितृनहल्लेखमध्यिहिषद्भोल्लासयष्टान्यदत्तरोष्मार्णकमपिलिपिभिः का
ट्मिष्ठाभिवीतं नहाह्येचंद्रबिंबप्रभृतिनवरुथामंडलाभ्रिप्रराजल्लीवार्णैर्वृष्णिकोष्ठप्रवरतरफलमाप्तिदं यंत्रमेतत् ३५ वि
द्रुपाद्विन्मयाचिंतामणिश्रीः शोणिमंत्र ‥ रतिश्च पावनी धाराधरश्रीनारणीनतथा ३६ द्वावर्णोमोहनीचेतितन्मीयेयं समावृतिः
अन्वयाभिर्धर्मरतिप्राप्नुयाद्स्यचार्चनात् ३७ षट्कोणावडवाणस्नविवरसुनारसिंहंतदंतः शाक्तो बाह्ये परान्तु प्रचितलघु
संध्यार्णयुक्तं च काद्यं अष्टिष्वाबडशिष्टस्वरगुपविलसद्भूलकप्रामवर्गाभूम्पोरष्टाश्रिकोद्यडजडलववंचापयंत्रं तदेनत् ३८
हृद्याह्वाह्नदारुणणसगगनाद्योरासमाङ्गवर्णीवीरावीरिणिहारिणीसहरिणमहारिकाह्लादशा प्रोक्तेयं च समावृतिः श्रुनवृंदं
मृत्युंजयश्राप्नुयाल्लक्ष्मीसंततिवृद्धिवश्यपटुतां कांतिं च भक्तिं शुभां ३९ मध्यस्थायाः परीतो विलसदनुपरानन्तरमाकाराध
सिंहार्णैतान्तिगंडेस्फुरितहृदिहार्णैर्महार्णावृतं च नहाह्येषोडशार्णैर्दलरचितनभकृद्योतितं कोणरामन्सो हृहंसाद्वराद्येम ५५

कस्मवमिदं यंत्रमिष्टार्थदायि ४० मेधाहर्षश्रद्धाकृपारतिर्वाक्सरस्वती प्रीतिः वाणी चेति लक्ष्मी याहृति रुक्मामकरजे विधा
नेस्मिन् ४१ स्वद्वेत्रवर्त्तिनः स्युर्ग्रहाः क्रमात्केशवादिभिः सहिताः अर्चयितॄणामेतद्धनधान्यसमृद्धिदं विधानं स्यात् ४२ शक्ति
श्रीकामबीजैः श्रुति तद्धरिहरब्रह्मभिस्यावृतांतबीजकोणद्वयदक्षस्फुरितमहरिबीजप्रतिघोतितेच आदित्याग्नेयश्रवणैर्वृतमवनि
गृहद्वंद्वकोणांतकामश्रीप्राक्तिद्माणं चिंतामणिमनुतदिदं श्रीकरंभयंत्रं ४३ अच्युतकामिनिमनोज्ञाविश्वनंदा विमलाद्
रिभद्रे सूचमसरस्वतिनंदनसंध्यासाद्दितिमध्यगताहृतिरेषा ४४ अवनिपशुपुत्रसंपदमपिपित्सौख्यंचहल्लबोधंच कु
रुते विधानमेतत्प्रयोक्तरं तेचनिर्वृतिपरमां ४५ प्रान्वेषाद्वस्वदीर्घसमभिहृतमहाबीजमस्त्रेषुषट्स्वघोनतसोमारलक्ष्मी
गिरिंदुहित्धराबीजकंप्रीसमेतं बीजंकाद्यैकषान्तैर्वहिरपिचकुकोणेषुकोलासिद्धंसर्वार्थाः साधकेभ्योवितरतिविधि
वत्कल्पितं मीनयंत्रम् ४६ हविर्भुष्टिरविद्विश्वासश्रुतिः कांतिर्मेधा मंगला वामसंज्ञा दुर्गा मज्जा भारती मध्यसंस्था वाक्ता
मर्थाश्रीकरस्याद्विधानं ४७ एभिर्विधानैर्धरणीश्वरादीन्दीक्षाविधिर्यैर्विधिनाप्रकुर्युः तेपुण्यभाजोनितरां समृद्धाः सपुत्रदाराः
सुखिनोभवंति ४८ दीर्घायुषोसुरम्यतेरदिराश्रमहाप्रभावास्त्वसमानवीर्याः कलेवरांते विगताधयस्ते विशोरनंतं पदमाप्नु
वंति ४९ एभिर्विधेयाः कलशाश्चतन्मासोतयंत्रेषु नैवेद्यथावत् निजेप्सितं प्राप्यमनोरथं ते भुक्त्वेष्ट मुक्तेरनुभावकाः स्युः
कर्पूरान्मिते च हाटकपट्टे यंत्रं विलिख्य च तत्र रक्षेत् तद्दिक्पाशकृते षाकलशेषु विनिक्षिप्य च दीक्षाद्ध ५१ अभिषिच्य यंत्रकनकं
गुरवे प्रदद्यात्तु संयतमतिः स्वमतिः इति तापनीयविधये पुनये यशसे श्रियेमति संपतये ५२ एषां योगविधीनामेकेन वपूज

प्र·पं
सा·
५५

यंतत्स्वरूपमाने नन्नमूर्त्तिर्मीतिर्भिसंस्तोतव्योनयाहरिःस्तुत्वा ५३ प्रसीदभगवन्महात्मज्ञानात्तोऽठितात्मने नवांघ्रियंकजरजो
रागिणीभक्तिरस्तुमे ५४ अजप्रसीदभगवन्नमितद्युतिपंजर अप्रमेयप्रसीदास्मद्दुःखहन्पुरुषोत्तम ५५ स्वसंवेद्यस्वरूपात्म
न्नानंदात्मन्ननामय अचिंत्यसारविश्वात्मन्प्रसीदपरनिरंजन ५६ प्रसीदत्वंगरुडगानां प्रसीदशिवप्रोन्नम प्रसीदसुपर्णगभीर
गंभीराणांमहाद्युते ५७ प्रसीदत्वाक्ककव्यस्तीर्णब्यस्तीर्णानामणोरणो प्रसीदाद्ईद्जातीनांप्रसीदानायनापिना ५८ गुरोर्गरीयः
सर्वेशप्रसीदानन्तदेहिनां जयमाधवमायात्मञ्जयकेशवकेशिहन् ५९ जयसुंदरसोमपात्मञ्जयशाश्वतशार्ङ्गभृत् जयप्राङ्गेय
वश्रीमञ्जयनंदकनंदन ६० जयचक्रगदापाणेजयाजय्यजनार्दन जयरत्नोत्कराबद्धकिरीटाक्रान्तमस्तक ६१ जयपक्षिपतिच्छाया
निरुद्धार्ककराकर नमस्तेनरकारातेनमस्तेमधुसूदन ६२ नमस्तेनलिनापांगनमस्तेनयनांजन नमःपापहरेशानन्नमःस
र्वभयापह ६३ नमःसंहृतसर्वात्मन्नमःसंभृतकौस्तुभ नमस्तेनयनातीतनमोतिक्रान्तवाक्पथ ६४ नमोविभिन्नदेयांशान
मःस्मृतिपर्यंतिग नमस्त्रिमूर्त्तिभेदेनसर्गस्थित्यंतहेतवे ६५ विश्वेवेत्रिदशारातिजिष्णवेपरमात्मने चक्रभिन्नारिचक्रायचा
क्रिणेचक्रबंधवे ६६ विश्वायविश्ववंद्यायविश्वभूतात्मनेनमः नमोस्तुयोगिध्येयायनमोस्त्वध्यात्मरूपिणे ६७ भुक्तिप्रदायभ
क्तानांनमस्तेमुक्तिदायिने ६८ मनोवाक्कायचेष्टाःस्युर्यान्मस्तुतिनमस्क्रियाः देवेशाकर्मसर्वंमेभवेदाराधनंतव ६९ इतिह
वनजपार्चाभेदतोविष्णुपूजानिरतहृदयकर्मायस्तुमंत्रीविनाय सवलुसकलकामान्प्राप्यहृष्टांतरात्मा जननमृतिवि
युक्तोमतमांमुक्तिमेति ७० इतिश्री·द्वाविंशःपटलः २२ अथोच्यतेद्वादशार्णसंज्ञोमंत्रस्तुसांगःसजपःसहोमःविधा

55

नतोयंप्रतिजप्यभक्त्याश्रुतेष्यश्रुतेष्वयदंभवेद्भुः १ नारंसहस्रंयमधीगवतेसुर्भवार्णयोः स्वपयोस्तुतथादेवाम्मंत्रोयंद्वादशाक्ष
रः २ ऋषिःप्रजापतिश्छंदोगायत्रीविस्तरुच्यते देवताहृद्वेषिण्यात्रसमासाभिरुच्यते ३ चक्रैर्भिसुशिखावर्णैःपंचभिःकवचं
भवेत् प्रोक्तमस्त्रंसमस्तेनपंचांगविधिरीदृशः ४ सपादजानुयुगललिंगनाभ्युदरेषुच हृद्ग्रीवागलास्यदृङ्मस्तकशिखास्वरयोन्य
सेत् ५ शिखाललाटनेत्रास्यगलदोर्हृदयेष्वपि सकुक्षिनाभिलिंगेषुजानुपादेषुविन्यसेत् ६ हस्तकुक्षिनाभिषुतथागुह्यजानुपदे
षथ करकेशास्यदृङ्मस्तकशिखामूर्धचविन्यसेत् ७ संहृतेर्दोषसंहारःस्थेम्नश्रुभसंश्रयः स्थितेस्तुशांतिविन्यासस्तस्मात्कार्यस्त्रि
धामतः ८ हरिमुज्ज्वलचक्रदराब्जगदाकलदोःपरिलंबितपद्मगतं वलयांगदहारकिरीटधरंनवकंजदृशंचिरप्रणमामिसदा ९ ॥
विधिवदथविहितदीक्षोजपेन्मनुंवर्णलक्षमानमथ पुष्टैःसतिलैर्नंद्याज्जुहुयात्दशांशसाहस्रसंख्यकमंत्री १० पीठेस्मिन्स्थाङ्गैः
सशक्तिभिर्मूर्त्तिभिश्चतदनुयजेत् केशवनरनाथाद्यैरपिदेवभक्तिसंयुतोविद्वान् ११ समिधामथदुग्धवृक्षाणांनाज्येनजुहुया
दर्कसहस्रकंसदुग्धं मनुमःपरिपठन्नयेमनस्वीसहितेनापिपयोधसाक्षितेन १२ द्वादशाक्षरजपंतुसार्चनंयोभजेत्त्रियम
तोदिवेदिने येहिकंसमुपलभ्यवांछितंप्रेत्ययातिपदमक्षयंहरेः १३ अथप्रवक्ष्यामिसुदर्शनस्यविधिंमनोःसंयुहभोज
पादैः यत्सिद्धितःसिद्धिमवाप्नुवंत्याशिष्टास्तुनींद्राअपिसाधयंश्च १४ अंत्यतुरीयतृतीयादिकभृगुदहनानंतवह्निवर्मास्त्रैः
ताराद्यैर्मनुरुक्तःस्यादभिमतसिद्धिप्रदोषडर्णाख्यः १५ ऋषिरस्याहिर्बुध्न्यश्छंदोनुष्टुप्सदेवताविष्णुः चक्रपदैरादिवि
धीमञ्ज्वालाद्यैःशिरोन्विताङ्गं १६ षड्भीसमारम्भादिशंबध्नन्नादंतंसमुत्कारंमयोदृष्णामा चक्रेणबध्नामिनमस्त्रा।

प्र॰पं
सा॰
५६

थोल्काचक्राय शीर्षं च दिग्बंधः १७ त्रैलोक्यं रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहेति चोदितः तारादिको यं मंत्रः स्यादग्निप्राकारसंज्ञकः १८
तारं नमः मूर्ध्न्यथ सितारुणकृष्णवर्णं मध्ये भ्रुवोश्च समथो वदने हकारं हृद्गुह्यजानुपदसंधिषु चावशिष्टान्वर्णान्न्यसेदिति मनोः
पुनरग्निवर्णान् १९ प्रत्यग्रभास्करसमप्रभाभिररविंलाभाभिर्दिशो भासयन्भीमाक्षः स्फुरदट्टहासविकसद्दंष्ट्राग्रदीप्ताननः दो
र्भिश्चक्रदरौ गदाब्जमुसलास्त्राणि सपाशाङ्कुशान्बिभ्रत्पिंगशिरोरुहोऽथ भवतश्चक्राभिधानो हरिः २० प्रोल्कासुदर्शनाये।
ति विद्महे ते महापदं ज्वालाय धीमहि प्रोल्का तन्नश्चक्रः प्रचोदयात् २१ सौदर्शनीयं गायत्री जप्यास्मिन्कृता सान्निध्यकारि
णी मन्त्रोद्दर्शये त्वया सुधीः २२ नमो भगवते प्रोल्काय महासुदर्शनाय च महाचक्राय च तथा महाज्वालाय चेत्यपि २३ दीप्तरूपाय
चेत्युल्काः सर्वतो रक्ष रक्ष मां महाबलाय स्वाहेति प्रोल्कस्तारादिको मनुः २४ रक्षाकरः प्रसिद्धोयं क्रियमाणेषु कर्मसु षट्कोणान्त
स्यतारं विवरलिखितमंत्राक्षरं संधिराजत्स्वाङ्गं बाह्ये कलाके समस्तु दृग्गताष्टान्तरं चाष्टपत्रं पत्रं वर्गैर्विराजद्विकृतिविदलल
सत्षोडशप्राणैस्त्रिवीतं व्योमामाशै स्वनाम्ना विरचितमुपणपाशांकुशं प्रोच्च चक्रयंत्रं २५ प्रणवहृद्भगवद्युतङेऽमहाद्रिप्रयोगचतुर्थी
ङुमस्त्रकैः निगदितमिति षोडशार्णको मनुर्वरो मुनिभिर्विहितादरः २६ कर्त्थैः पयोभूरुहच्चर्म सिद्धे डुंग्ये नगव्यैरथपिंव
भिर्वा मृत्स्नैः पयोवाप्रतिसूर्यंजं भस्म सर्वं यच्च चक्राहरि क्रमेण २७ मार्गैः प्रथमावृत्तिरविपूज्याक्रोदिभि द्वितीयाच लक्ष्म्यादिभि
स्तृतीयाक्रमात्तथेन्द्राद्यैभिश्च चतुर्थी स्यात् २८ चक्रशंखगदापद्ममुसलाय तुरेव च पाशांकुशौ पीतरक्तसितश्यामतिव
स्विमाः २९ लक्ष्मीः सरस्वती चाथ रतिः प्रीत्याद्ययानतः कीर्तिः कांतिस्तुष्टिपुष्टी क्रमेणैव तत्प्रकयः ३० संपूज्यैवं विधिनाहरिं ५६

तृप्रीयंतु हुः मीततमोभिषिंचेत् भक्त्या स्वशक्त्या विभवैर्द्विजातीन् संतर्प्य भूयो गुरुणानुशिष्टाः ३१ एकाग्रचित्तो रविलक्षसंख्यं
जपेन्मंत्रं नित्यकृताभिषेकः तावत्सहस्रं तिलसर्षपाज्यबिल्वाज्यपैर्गंधानि जुहोत सम्यक् ३२ समुद्रतीरेऽथवाद्रिशृंगे समुद्रगा
नां सरितां च तीरे जपेद्द्विविक्ते निजएव गेहे विशोर्गृहे वा गुरुणा मनस्वी ३३ यथोक्तसंख्यं विधिवत्प्रजप्य मंत्रं पयोभिःश्रुत्वा जुहुते हुताशे
द्रव्येरथ स्वार्थपरार्थहेतोः कुर्यात्प्रयोगान्विधिना यथावत् ३४ पीताभाकर्णिकास्था द्रुक्रुणान्तरमर्घ्यामलं चांतराले नेमिः स्व
ना च बाह्ये विरचितशिरवे स्वाक्षलं पार्थिवांत चक्रं दंहलि लिखित्वा विशादमतिरथो सोमपा मांच मंत्री ॐ भसं पूर्य सोमा प्रच
यत्तनथाद्दक्षिणे होमकर्म ३५ षड्विंशाच्छतसंविनैरथ सहस्राणां मार्गकिध्माद्वितैः सद्राजीतिलपायसैश्च समकैलेर्गव्यैर्हुत्वा निःक्र
मात् कुत्वान्हुतमिष्टमन्नविधिवद्दिक्षुप्रतिद्व्यकं प्रख्याधार्यात्रि कृतं च पिंडमम लं ॐ भोदके मंत्रवित् ३६ संस्थाप्याद्रिप्रादक्षि
णस्याप्ताध्यं कुंभेन तेन नीराज्य तं मस्तं बहिराग दृशे मेद्विपेक्षापो ३७ अस्यादिकमपि सर्वाक्षिपेदथ दक्षिण
भागे कृतशोषान्नेन बलिं मंत्रेणानेन मंत्रवित्कुर्यात् ३८ ह्रद्यांते विस्तुपदं प्रोक्ताथगणेभ्यः शांतिकरेभ्यश्च बलिरिहं
वितिशांतयेनमोंऽतं स्यात् ३९ ज्वरादिको रोगपरंपरा वा विसूचनापस्मारभवा रुजं वा रक्षःपिशाचग्रहवेशनं वा विधिस्त्वयं मंत्र
हरेद्विकारं ४० पालाशोर्वास्त्रनकुमजैर्वा पंजरिकृतैः फलकैः सपूर्ये पंचगव्येस्तत्रतत्र संस्थाप्य मपि गतिं ४१ पूर्वाद्दिक्ष्वेदिक्षु च
संजयत्कुंभः पृथग्विजावप्नि द्रव्यैः सदक्षिणातानभ्यर्च्य च जातेः ४२ विप्रदीर्यतु मत्वा लयजस्त्वरकाश्मीरक्
छत्रियामात्रियामाबिल्वापामार्गराजीतिलतंदुलसिद्धगक्रांति दूर्वायवार्कैः लक्ष्मीदेवी कुमारी मयकमलवचारोचनापंचगव्यैः
सिद्धैर्ग्रो ॐ भसिद्धमनुजपसहितं भस्म सर्वार्थदायि ४३ लक्ष्म्यायुष्करमवलं पिप्रणच भूतापस्मारादिकमचिरेणनाशयेच्च त्वाष्टदी

प्र·यं
मा·
५२

57

नपिविविधांस्तथोपसर्गान्निहन्त्यापरतरा समाप्तिरन्त्या ४४ जङ्घयात्कृगुलगुलिकाम्महन्तकं साष्टकं च मंत्रितम्मः त्रिदिनं च
तर्दिनं वा सर्वोपद्रवनिवारणं भवति ४५ खदिरमञ्जर्याः समिधामयुतं वा मन्त्रवित्तमो जुहुयात् ज्वरभूतामयविस्फोटप्रसूतीः प्र
शमयितुं नियतचित्तः ४६ आज्याक्तैर्जुहुयाच्छ्रियेसरसिजैर्दूर्वाभिरथायुषे मेधायै हि जिनभू रुद्रे: श्वेतैस्तथा वाससे गुग्गु
लैः पद्मावेष्टुं ब्रह्मवैः आयुषायुष्यमैरेकाहविधिवन्महत्समितिरहोत्तरं सजयेत् ४७ चक्रस्य नाभिसंस्थं दृष्ट्वात्मानं ज
पेन्मन्त्रं स्वयमेकोपि न युद्धे बहुभिर्मर्त्यैरपराजितो भवति ४८ मन्त्री स नियतचित्तश्चक्रस्यारामये छिद्याग्रस्तं आविश्य कसक
लमुक्त्वा मुंचति दुर्ग्रहाग्निनाशुनाभिभुवा ४९ दीप्तं करालदहनप्रतिमं च चक्रं यस्य स्मरेच्छिरसि कस्यचिदप्रियस्य समाहृतो
सद्दहनप्रतिमो ज्वरः स्यात्त्रिप्राह्निकेष्व सपरेतपुरं प्रयाति ५० कलावृतं यादृशपद्माभिवेष्टितं समस्तं यच्छिरसि स्मरेत्सदा द
ग्रहातो सौ प्रतिबाध्यते रिपुर्मृतिं तथा मंडलतः प्रयाति ५१ सांतं वायसवर्णपुष्पो: शिरसि स्मरेच्च समाहृतं उच्चाटयति रिपुं प्रमा
रयति वा धियो स्थाने श्रीन्यात् ५२ स्रवत्सुधावर्षिणमिंदुमप्रभं समस्तं यच्छिरसि प्रचिंतयेत् क्षणात्समाप्यायितसर्वविग्र
ग्रहो भवेत्स मर्त्यः स चिरं च जीवति ५३ मध्ये तारं तदनु च मन्त्रवर्णपुष्पाः कोणषट्के बाह्ये चाग्नेलिखेद्वकनके रूप्यके वाथ ताम्र
पाषाणे वा विधिवदभिजप्याथ संस्थापितं तच्चक्रं चोरग्रहरिपुभयध्वंसि रक्षाकरं च ५४ स्थाने हृषीकेशविदर्भितं च साध्य
नारं वाप्यभिजप्य मेनत् रक्षां ग्रहादेः सततं विधत्ते यंत्रं सकलं च मनुजस्य ५५ अष्टाक्षरान्तरितपादचतुष्ककोष्ठकोष्ठत्रयो
ल्लिखितसाध्यतदर्शनेन च रेखाभिरष्टभयतः श्रुतिशाः प्रबद्धतत्त्वकोष्ठमिति यंत्रमिदं प्रशस्तं ५६ भूर्जे वा लोमपटे तेन
मस्तरणतरेकर्पटे वास्य यंत्रं मंत्री सम्यग्लिखित्वा गुनरपि गुलिकीकृत्य लाक्षाभिवीतं कृत्वा भस्माभिहोमप्रविहितनयुतसा ५२

पातपातां न शान्तिं जमं सम्यग्भिर्दध्यात्ततिग्रामसुपयांत्येव सर्वैर्विकाराः ५७ इति जपहुतार्चनाभिर्यत्र विप्रोपेक्ष्य साधु मंत्रमि
मं भजते यो सो मंत्री लभते भुक्तिं स्वेन मुक्तिं च ५८ इति श्री त्रयोविंशः पटलः २३ ॥ अथोच्यते श्रीकरनामधेयमष्टाक्षरं लो
कहिताय तावत् येन प्रजप्तेन समर्चितेन हुतेन सिद्धिं समुपैति मंत्री १ सर्गाद्यर्कैः स्वतो विप्रशांतियुगमिथुनं प्रांतगं चंद्रबिंदुं श्रीबा
जः शुक्लमेदोहरिद्रायन हकारो मनुः श्रीकराख्यः अस्याद्यावामपंक्तौ हरिरपि पुनरंगानि यांते ईं मते भीषणासप्रमर्दं मसहित
गतं ध्वंसरश्चैर्हृदि रुक्तैः २ मूर्धाक्षिकंठहृद्योदरसोरुजानुपाद द्वयेषु लिपिघ्नोन्यसेत्तो स्वदेहे विप्रादिकान्स्वखकरौ रूपदेषु व
र्णान्सक्राद्यिकानपि करे भुतनस्तद्रूसान् ३ दुग्धाब्धिद्वीपवर्ये प्रविलसितसुरोद्यानकल्पद्रुमाधो भद्रांभोजन्मपीठोपरिगत
विनतानंदनस्कंधसंस्थः ४ दोर्भिर्बिभ्रद्रथांगं सदरमथ गदां पंकजे स्वर्णवर्णो भास्वन्मौलिर्विचित्राभरणपरिगतः स्याच्छ्रियै वो
मुकुंदः ५ दिक्पत्रेषु श्रीरतिधृतिकांतीः कोणकेषु मूर्तीश्च इष्ट्वाभितो निधीशो विष्वक्सेनं च दिक्पालानप्ययजेत् ५ आराध्यैवमेवं
विधिनाथ विशुमंत्री पुनर्होममविधिं करोत श्रीडग्धवृक्षोथ समिद्भिरंभैः साज्येन दोग्धेन च सर्पिषा च ६ पृथग्दशशतं क्रमेण हु
त्वा कलकाधैरपि तैर्गुरौ च अभिषिच्य तथाभिपूज्य विप्रान्मनुमेनं प्रजपेद्दध्याच्छुलक्ष्म ७ इत्थं सैतैः प्रतिष्ठः स्याद्दूपागमप्रमानेरा वा
र्धं पुनरपि पूजयेज्जपांते स प्राप्नोत्यपरिमितां श्रियं च कीर्तिं कांतिं चाचिरमनुरज्यते च लोकैः ८ दूर्वाद्युतप्रसिक्तां जुहुयाद्दयुत
नरस्तु कृतभिषेकः अन्नोस्य नरस्तु पयुज्याद्दध्याज्जुहुवेच दक्षिणया ९ यदि भोजयेच्च विप्रास्ते सुदिने सुखमाप्नोति भक्त्या अप
मृत्युरोगपापान्विजित्य दीर्घमायुराप्नोति १० अयुतं दिनमादित्यमनु जप्त्वा प्रजपेद्धृधीकृतस्त्वबाहुयुगः नसप्तहेम समृद्धिस्थिराय

संजायते सुपुष्कलतरा ११ एवं प्रोक्तैः प्रतिजपहुतार्चादिभिर्मंत्रमेनं भक्त्या यो वा भजति मनुजो नित्यशः सोचिरेण दृष्टैः पुत्रैर्धनधरणिधा
न्यादिभिर्हृष्टचेताः स्याद्ध्यायते परमपरिशुद्धं परं धाम विष्णोः १२ अथ कथयामि विधानं महावराहाभिधानमंत्रस्य सांगस्तजपहुतार्चा
धनमपि मंत्रिणामभीष्टाप्त्यै १३ वाक्यं प्रोक्त्वा हृदा स्यात्तदनु भगवते शुभ्रवराहरूपायेत्युक्त्वा व्याहृतीनामनु परिवपतये भूपतित्वं च
मे ते देहीत्याभाष्य दद्यात्तदनु तु मतिशुन स्वस्थ दापय स्वेति हान्तं प्रोक्तो तारादिकोऽयं द्विरनमनुवरं तत्त्रयस्त्रिंशदर्णः १४ ऋषिस्तु भार्गवः प्रो
क्तो तु छंदस्तु देवीरितं वराहो देवता चास्य कथ्यन्ते गान्यतः परं १५ अस्यैकशृंगो हृदयं शिरोपि व्योमोल्कतेजोधिपतिः शिखा च स्या
द्विश्वरूपः कवचं महाद्वंष्ट्रोऽस्त्रमुक्तं स्वयमेव चांगं १६ सप्तभिः पुनः षड्भिः सप्तभिश्चाथ पंचभिः अष्टभिर्मूलमंत्राणैर्विदध्याद
ंगकल्पनां १७ जानोरापादमुद्यत्कनकमिव हिमप्रख्यमाजानु नाभेः कंठादानाभि वह्निप्रभमथ शिरसश्चागलं नीलवर्णं मौ
लेर्व्योमाभमार्ककरलसदरिशंखासि खेटं गदा शक्त्या ख्येष्टाभीतिहस्तं प्रणमत वसुधोल्लासिदंष्ट्रं १८ सजलांबुवाहनिभमु
द्यत्तनोः परिबृंहधराधरसमानतनुं सितदंष्ट्रिकाधृतभुवं त्वथवा प्रविचिंतयेत्स्फटिकोज्ज्वलमस्मु १९ हेमप्रख्यं पार्थिवमंडले
वा नीहाराभं नीरजेऽग्रे सदाभं वायोः कृष्णं धूम्रभं वादिविस्थं क्रोडं व्याप्तं सह्यसंस्थं यजेद्वा २० अष्टपत्रमथ पद्ममुल्लसत्कर्णिकं
विधिवद्विरच्य मंडलं रविसहस्रसंनिभं सूकरं यजतु तत्र सिद्धये २१ प्राग्दक्षिणप्रत्यगुदक्षु प्राग्वच्चतारि चांगानि यजेत्क्रमेण
अस्त्रं विदिक्षु ध्रुवमथ चक्राद्यस्त्राणि भूज्यानि वराहमूर्तेः २२ अरिदरं खड्गपाणखेटं संज्ञान्सगदाशक्तिवराभयाह्वयांश्च अ
भिपूज्य दिक्ष्वधिपान्यथावद्गंधाक्षतपुष्पधूपदीपैः २३ दंष्ट्राग्रावसुधां सशैलनगरारण्यापगां कूर्महो वागीशां द्युसितं

निलं रविप्राशी बाह्वोः षट्दलान्ययोः ऊर्वोः स्तुर्वसवो दिग्गः श्रुतिपथे दंष्ट्रो हग्गोः पादयोः पद्मो याहृदये हरिः पृथ्वगमी स्त्या
गुरवेप्रा-- २४ एवं काले कोलमभ्यर्चयित्वा जप्यो मंत्रो सो ऽयुतलं द्दशसंख्यं होमं कृत्वा तदूर्ध्वंशो ऽस्य पंचैस्त्रिस्वाद्वन्नैः प्राग्वया
दूर्वसमृद्धिं २५ ध्यानादपि यत्न सिद्धिर्मंत्रजपाज्ञाधरो भवेत्साधकः जपपूजाहुतविधिभिर्महत्तु नरो धनधान्यं दिवात्यात् २६ ध्या
नः सेन्दुर्हृदि सो ऽभ्युदयमन्नलजनं राजराकृष्णे शान्तिमुक्तं ग्रहरोग्ये वश्यकीर्त्यादिकमनिलगुरस्योपयुक्तवाटनादीन् रक्तांभोमिश्रित
ग्रहविषदुरितेभ्यो निलाश्वापि पीडांपुढेवह्नीः स्यार्विनयमपि सतताविधत्ते वराहः २७ हरिस्थ्ये केर्ष्यामध्यसितरुचौ को
लवसुधासितांगवैर्युक्तो प्रयुतमभिजप्यामपि शिलां उदयु क्रोमं मंत्री मन्त्रजपरतः स्थापयन्नामयन्तन्दे ग्रेषु ऽतमरिनि
रोधं शमयति २८ भौमवारेऽथभानूदयमनुजपवान्संगृहीत्वा मृदंशं कोलात्मावेरिरुद्धादपि च कृतलतं स्तनवक्रीतवाग्रणी
श एकं जातो विलिप्यात्तु नरयरतं रंपाकपात्रेन थान्यानीयेत तस्मिन्कुण्डे प्रतिपचवहविः संस्कृते हव्यवाहे २९ आराध्य चा
ष्टोर्ध्वशतं प्रमाणमाज्येन मंत्री हविषाथतेन समारवारं जुहुयाद्यथावत्तेनोत्थितापत्प्रशमं प्रयाति ३० भूयो वाराहमन्त्रे
संगृह्य मृदं हविः संपाद्य जुहुयादीरितविधिना बलिमपि दद्यान्महीविरोधेषु ३१ इत्तक्रियेवं दिवसैस्तु सप्तभिः प्रशाम्य
भूमिविवादसंकटे परेतवेतालपिशाचडाकिनीसमुत्थितं वा विकृतिं विधिस्त्वयं ३२ विलोड्य नामैवमृदं च कुण्डे ऽन्येद्युर्नेहुतेना
ष्ट युतसहस्रं द्विमंडलादेव महीमहार्घ्यास्थानं मंत्रिणो सेवते नित्सपत्ना ३३ नृपतरुसमिधामयुतं मंत्रेणानेन योजुहोति
मंत्री गृहयात्रासु न सीदेत लेखादिकमपि वर्धते क्रमशः ३४ अष्टोर्ध्वशतं मंत्री दिनशो यो वाजुहोति शालीभिः सवत्सरे

णामंत्री विरजेतन्त्रीह्रिंहुंजस्फुरत्फुटः ३५ मंत्रेणानेन सार्धिर्ज्जुतद्ग्राग्रान्तं मंडलान्तर्णसिद्धिः स्याद्दत्ते नांजलिनाश्र पिङ्गस्व
मसहस्रेणवावासमाच लाजानां कन्यकायाश्च पिचमधुयुजां होमतो वा किलायाः सिद्धी रक्तोत्पलानामपिचमधुरयुजां स्या
द्भुताङ्गीः समग्रा ३६ दंष्ट्राधीशो व्योमासनस्तु वाराहमुच्यते बीजं अमुनानुसाधितेन प्राप्स्यति नराः समृद्धिमतुलां तरा ३७ ला
वैरमुमपिलिखित्वा तद्बाह्ये नलपुरं समापूरितेन तद्बाह्ये केचचतुर्दलमब्जं स्यात्तद्बहिस्तथाष्टदलं ३८ तद्बाह्ये षोडशपत्रमंडलमालिख
डलीयमपि बाह्ये सूकरबीजे साध्यं दोर्गाख्यां चक्रमत्रमपि शुच ३९ रंध्रेष्वंगमनूनपि दलमूले षाणि केसराणि लिखेत्
अष्टावष्टौ दलमनु सूकरमंत्रस्य चाक्षराक्रमशः ४० अत्वा विधिहि मन्त्रमथाष्टपत्रे सराख्यकिंजल्के वर्णान्यत्वतरपि
तथाष्टमे पंचवालिखित्पत्रे ४१ अंजनकिंजल्के तौ हौ हौ त्रयमंतिके दले विलिखेत् नारमहीकोलार्णैः प्रवेष्टयेत्साध्यव
र्णपरिपूरितैः ४२ तद्बाह्ये मनुवर्णैर्विदर्भिताभिस्साध्यपदलिपिभिः स्याद्विंबचतुष्कोणगर्भगसाध्याद्दंष्ट्रबीजे ४३
अष्टसु शूलेषु तथा वाराहं वा हयेन संयुक्तं लाक्षाकुंकुममचंदनलघुकर्पूरैः सरोचनैर्विलिखेत् ४४ गोशकृद्भोयुक्तेलेखि
त्वा हैमयादिन प्रवरे सो वर्णा राज्यसिद्धिं स्नतजफलके ग्रामसिद्धिं च ताम्रे साहस्रस्वर्णसिद्धिं भूर्जदले लिखित्वाश्वसार
यात्रा हौमे लाभं धरायापितु तरुफलके कार्यसिद्धिं निजेछायंत्रं संजमलं मन्तं तदुतद्भूतसंपानपानं करोति ४५ मंत्रीसमा
स्याय वराह रूपं साध्यप्रदेशे निखनेत्तु यंत्रं स्थिरारव्यराणावभिबाह्यकोलमंगानि दिक्षु दिपनाय यथावत् ४६ यंत्रमुद्र
ताये रोगग्रहैवेष्टिते शुभंत्रतो संजप्यशिरसि विधानाद्वनीरोगस्त्वयत्नतो भवति ४७ स्तोत्रं प्रणिगदतो वराहमंत्रोपसत्वेन

प्रभजति नित्यशोजपाद्यैः सम्प्राप्नोत्यखिलमहीसमृद्धिमस्मिन्देहान्ते व्रजति हरेः परंपदंनव ४८ इतिश्री चतुर्विंशः पटलः २४
अथप्रवक्ष्यामि नृसिंहमंत्रमस्यानुष्टुभः सहतद्विधानं सांगंसजापंसहहोमक्रमंच सार्थंविधानेन निजवांछिताप्त्यै १ उग्रंवीरयुतं
महान्तिकमथो विष्णुंज्वलंतान्वितंसंप्रोक्ता अथ च सर्वतोमुखंनृसिंहाख्यंस्तुथा भीषणं भद्रंमृत्युयुतंचमृत्युमपिचप्रोक्तान
मास्यायुतं नृयोहं पदमन्द्रैरेभिरनुष्टुभिर्मंत्रीसमस्तार्थदः २ ब्रह्मप्रजापतिर्वाप्रोक्तो ऋषिरनिरदश्चविहद्भिः छंदोनुष्टुब्दाहृतम
थविल्लर्देवतानृसिंहाख्यः ३ वर्णैस्त्रयत्रर्भिस्त्रतर्भिकदिनहृद्यमि स्थनावद्भिरषड्भिस्त्याः स्यषिरवाप्रदिष्टा षडंगमंत्रम्नय
नेवचतर्भिस्त्रप्रोक्तं क्रमेणमन्तुनादरश्मा: षडंगं ४ सन्धिरोललाटदृग्युगमुखकरपदसंधिकेषु साग्रेषु उदरं हृद्गलपा
र्श्वपरेककुदिक्रमान्न्यसेद्वर्णान् ५ प्रतिपत्तिरस्यबोक्ता प्रसन्नताक्रूरताविशेषेण द्विविधाप्रसन्नतयास्यात्साधनेश्रजे
न्यया प्रयोगविधिः ६ जान्वोरासक्ततीक्ष्णाखनखकविलसद्बाहुसंस्पृष्टकेशपाशं क्रोधं च दोर्भ्यां दधदनलसमज्योतिषाभ
ग्रदैत्यः ज्वालामालापरीतं रविशशिदहनत्रीक्षणंदीप्तजिह्वं दंष्ट्रोग्रधूतकेशं वदनमपिवहन्यातवोनारसिंहः ७ उद्यद्भा
स्वत्सहस्रप्रभमशनिनिभं त्रीक्षणंविदारतं वक्त्रेनहायविद्युन्नतिविततभसटाभीषणंभूषणोघैः दिव्यैरादीप्तदेहं निशित
नखलसद्बाहुदंडैश्चतुर्भिः संभिन्नाभिन्नदैत्येश्वरमतनुतनुं नारसिंहं नमामि ८ नरसिंहमसंधियेवपूर्वंप्रणिपाताद्यकया
घमाचमाद्यैः प्रयजेत्सहगंधपुष्पधूपादिभिरेवप्रवरैस्मन्त्रनृगीतैः ९ हविशदमतिरथवहिरपिसंपर्कात्पूर्ववेलवे
पीठं तत्रावाह्यचनरहरिस्त्रुपचारैः सम्यगर्चयेत्प्रवरैः १० अंगैः प्रथमावृतिरपिपद्मैरनंतशार्वकमलसंभवैः सश्रीह्रीष्ठ

तिष्ठद्भिरपरैर्नाम लोकपालैर्वेरन्या ११ प्राक्पूर्वप्रमथप्राभिनां दिग्गजिनामृत्यो नलादिषु च स्तु:प्रोक्तयद्भत्वेवं भक्त्या
परयाशुतो वयैदेव १२ क्षात्रिपातिकसहस्रेश्वरथिकृतेस्तुतेभवितुस्मरणं तावद्भिस्तावद्भिर्लक्षैः सिद्धिः समीरिता वास्या
मनोः १३ विकृतिर्द्विगुणमहस्रैर्जक्रयादाज्यान्वितैस्मृद्धूयाग्नेः जपपरिपूर्णैर्मन्त्री दिग्गणः संपूजयेत्तु नरसिंहं १४ वि
धायतद्वीजविशिष्टकर्णिकं चतस्रुवर्वर्णलसद्दलाष्टक स्वलंकृतं मण्डलमन्यलक्षणैर्निधायतस्मिन्कलशांश्च पूज्य
च १५ यथोक्तमार्गेण समर्च्य चाष्टकं सहस्रसंख्यं प्रजपेन्मनुं ततः त्रिरुच्चरन्मन्त्रमथाभिषेचयेद्यमेषमन्त्रो प्रतिमन्त्र्या
नेस्त्रवात् १६ वर्णान्त्यानलभुवनाबिन्दुभिरुत्क्रान्तसिद्धबीजमिदं नवास्तिसम्यगमुना मन्त्रविदा साधिते न यदसाध्य
मष्पाटिकमपि पूर्ववद्यं बीजेन दीर्घयुजा ध्यानार्चनादिकमन्यत्प्रोषसमानं स्यात् १७ विभवानुरूपतोऽस्मै दानव्या
दक्षिणा च निजमुखे प्राणप्रदानकर्त्रे न च कार्यं वित्तशाठ्यममलधिया १८ संप्रीणयित्वा गुरुमात्मशक्त्या संपूजयेद्द्विज
वरान्यथावत् सर्वेष्टिकीर्तिमिव पापप्रणाशं परंपरमाप्नुयात्पदं समेति २० दूर्वात्रिकैरष्टसहस्रसंख्यैराराध्य मन्त्री जुहुयात्पृथ्वा
श्च शान्तिप्रयोगे चत दोषमृत्योरपोहितुरागाद्धिरिति श्रुतिः स्यात् २१ अथानेसतिमहतिहुतप्रद्वाराणां होमोऽपि भवति च शान्ति
दोषवारणं यष्टान्यत्रिजमनसेप्सितं च कामृतमाप्नोत्यखिलं ऋणं मियस्य २२ इत्थं समभ्यर्थितदेवसंवर्धिता जाग्रतानि प्राणेन या
जपमानमन्त्रप्रसन्ने मन्त्रोपासको भवति तत्क्षणादेव २३ चरत्ववेनुश्रूयगापिचारमालक्रजले मन्त्रमिमं जपेद्यः असाधितं साधितमे
वतस्यनविद्यते भीर्वज्ररूपजाता २४ जप्तेनाष्टसहस्रं कलशेनाप्यद्दिविषार्तमभिषिञ्चेत

श्रेष्ठोत्तरश्मशानजातायान्मनुवरयमभिमंत्रितं च भस्माद्यं
सघिरोदितिकर्णहृत्कलऊदिविरुजान्वरविसर्पवमिहिक्काः मंत्री वधाभिचारिककृतान्विकारान्शमनुःशमयेत् २७ नरहरिविष्णु
षान्मनागृहीतेन हरिणशिखनिजवैरिणं विचिंत्य हिषकगगनतः द्विनोस्सुहृद्वयमनुहिनं प्रतिचाद्यति स्म मासात् २८ याचहिंश्यं
प्रतिमनुनादितिमीसौनांदिशंप्रयात्यचिरात् पुत्रकलत्रधनादीन्स्यात्कान्वयुनन्निहृनयेसहसा २९ नरहरिविष्णुषान्मनानिजाति
रवस्नरवराग्रसमग्रभिन्नदेहं रिपुमिव निहतं विचिंत्य खादन्नविजयनामनुमेषनाशमेति ३० पूर्वतरेमनुपदे विधायनिजसा
ध्यनाममंत्रितमः नूरेणचतुषानदहन्निवालोकयन्पठन्समहितं ३१ हिनमोर्ईसहस्रं त्रियतेरिपुस्यनाभसदेहः मारण
कर्मनशास्त्रं क्रियते यद्येतुनमथ्यजपेच्छान्ते ३२ वश्याकृष्टिद्वेषणमोहोच्चाटादिकानियद्दिवाक्षेत् नदर्हेयाप्रतियत्यानतनत्कर्मप्रा
साधयेन्मंत्री ३३ हिनमनुदिननाथं पूजयित्वाहिनांते नरहरिमपि सम्यक्चोमकमार्गेण मंत्री तदनुतदनुमत्याभस्मनामंत्रितेन
प्रतिरचयतुराज्ञेवाप्यभीष्टायरक्षां ३४ न्यासोक्तेषु स्थानेष्वपिन्यसेद्भस्मनाचमंत्रार्णान् अखिलोपद्रवशान्त्यै संपत्त्यै वाञ्छिता
र्थसिद्ध्यैच ३५ अथपरराष्ट्रजयेच्छोराज्ञःजयोत्प्रयोगविधिमेवं नरहरिमपिविधिना तं हिरण्यकशिपुद्विषं समभ्यर्च्य ३६ त
स्यपुरस्ताद्विधिवन्निधायवह्निं विभीतनरुकाष्ठैः ज्वलितेकज्वलनेसमूलतूलैःश्मारेधमप्रातदग्रकैः ३७ खादिरवीचत्रैन्मतु
मेरोष्ठभिंदन्निवदिपेत्समिधः हुत्वापरराष्ट्रभ्यःशतनासेन्नाह्यसंन्तुरवेनसप्ताः ३८ निघ्नंतं रिपुसेनासमरेऽसिंहपुरेव दिति
तनयान् यावज्जितारिरेष्यति न्यतिस्तावज्जपेत्समरन्देवं ३९ सेन्द्रसुरवरलोयपत्रानपिजयतिकाकथामनुजे श्रीकामःश्री
प्रसूतैर्देशाकमध्यप्रातानाऊनेहिल्वकाष्ठैस्तत्प्रतैर्वाप्रसूनैः स्वमतिरथसमिद्भिः फलैर्वानदीये: पुत्रेप्सुःपुत्रजीवैर्यनवि

प्र॰ पं॰
सा॰
६२

61

तद्दहनेनतत्फलैर्वासहस्रंहुत्वाभिस्तावुपेक्षादभिमतमखिलंप्राप्नुयान्मंत्रजापी ४० ब्राह्मीवचामधुयुतामभिजप्यप्रातःसमश्नात्
हरिंविचिंत्य संप्राप्यमेधांसकलवेदशास्त्रनिष्ठातधीःस्याद्वपिवत्सरेण ४१ उक्तैःकिमत्रबहुभिर्मनुनामुनैवसंप्रार्थितंसकलमे
वलभेद्विधिज्ञः तस्मादमुंभजततत्प्रतिपन्नचित्ताःसंसारसागरसमुत्तरणार्थिनोये ४२ पाशांकुशांतरितशक्तिनृसिंहबीजे
वर्मास्त्रयुग्ममनुरयंकथितःषडर्णः ऋष्यादिकाःस्वभवपंक्तिकनारसिंहावर्णैश्चमंत्रनिहितैःकथितंषडंगं ४३ ब्रह्मान्निर्मा
जरोद्यत्कृतिरतिविकृतास्योल्लसन्नीलदंष्ट्रःक्रेशंखचपाशांकुशकुलिशगदादारणाख्यान्दधानः रक्ताकारस्त्रिनाभेरध
उपरिसितोदिव्यभूषाविशेषोदेवोकार्योग्रीडनेशोनिखिलसुखकरोनारसिंहःश्रियेवः ४४ षट्कोणस्यास्तदर्शनेवसुदलप्रो
ल्लासिताष्टारबाह्यद्वादशावर्णपत्रकमलेनतत्षोडशार्णच्छदैः द्वात्रिंशन्मनुवर्णपत्रकमलेनोल्लसन्मातृकेमध्यतोस्यंपु
वमूर्विबीजवलयंचक्रान्तःसिंहात्मकं ४५ हल्लेखांतस्यसाध्यंदहनपुरयुगाश्रिस्थमंत्रार्णमंतःसिंहार्त्तहृच्चतुर्वर्णकलसि
तदलाद्यंकलाकेसरंच इत्थोद्यद्भंजनावेष्टितमवनिपुरांतस्थचित्तोपलेनद्यंत्रकृत्तःपिशाचामयरिपुविषैर्विध्वंसनेनारसिंह
इतिविरचितयंत्रप्रोज्ज्वलेमंडलेप्राक्तमभिहितकषायांभोधिराष्ट्रपूर्वकुंभं प्रतियजतुतदंगेस्वभेदैस्तदीयैस्तदनुशतमखा
द्यैःसायुधज्ञादिकैश्च ४७ रथचरणशंखपाशांकुशकुलिशगदाहूयानिचास्त्राणि दारणमुद्राकरयोस्तदीयोकृपाणखे
टाख्यौ ४८ इतिकृतदीक्षःप्रजपेदक्षरलक्षप्रमाणकंमंत्रं जुहुयाच्चघृतहुतंस्वजपावसानेघृतेनशुद्धेन ४९ खरमंजरीसमुत्थं
जुहुयादथमंजरीसहस्रयुतं प्रस्तांतपंचगव्यंसमदिनंभूतशांतयेमंत्री ५० छिन्नरुहांसमिधांत्रिसहस्रंपयसाजुहोतिच
तद्दिनमात्रं दुग्धयुतेनचिरान्मनुजानांहोमविधिर्ज्वरशांतिकरःस्यात् ५१ अस्ययंत्रमभिलिख्यभूर्जके साधुवाथरूप्यरा ६२

जप्त्वके मंत्रजप्तमथ शीर्षबंधनाज्जूर्तिविभ्रमशिरोरुजापहं ५२ रक्तोत्पलैः प्रतिदिनं मधुरत्रयाक्तैर्यो वा जुहोति नियमेन सहस्रसं
ख्यैः मासेन वांछितमवाप्स्यति मंत्रजापी स्यात्क्षत्रिरोपि धनधान्यसमृद्धगेहः ५३ आरक्तकैरवरणिसहस्रकं प्रफुल्लैरंभोजैस्त्रिमधुर
संयुतैर्जुहोति लक्ष्मीः स्यादतिमहतीमहत्तयायुः संप्राप्ता सकलजगत्प्रियश्च भूयात् ५४ लाजाभिस्त्रिमधुरसंयुताभिरह्नो मासा
र्धं प्रतिजुहुयान्मखे सहस्रं कन्यार्थी प्रतिलभते वरेण्यकन्यां कन्या वा भवति वरार्थिनी वराढ्या ५५ तिलैः सराजीस्वरमंजरीस
मिद्धविर्हुतैः प्रह्विसहस्रसंख्यैः प्रयुक्तमेतेन वशं जाय प्रहोडवानचाभिचारस्तितिक्ष्यमायते ५६ दशाधिकशतैः पयोहुतघृतेस्व
हिसहस्रसंख्येर्हूर्वीजयेर्जुने हिनम्रखविभुं नरहरिं विचिंत्यानले अवाप्य सत दीर्घमायुररिविलोर्विमुक्तो गदैः सुखीभव
तिमानवो निजकलत्रपुत्रादिभिः ५७ विस्तारैः किं प्रतिजपतियो मंत्रमेनं यथोक्तं लज्जाकामान्समभिलषितानाशु मंत्री स
भूयात् इत्येरात्रोहिज्जनन्पवरैः पूजितः प्रांतचेमा देहांते स्यात्पपरमपदे विष्णुरूपः स धामविष्णोः ५८ इति श्री पंचविंशः पटलः २५
अथ संप्रति विष्णुपंजरस्य प्रतिवक्ष्यामि समासतो विधानं जितवांस्त्रिपुरं हरो यदि येन त्रिदशानामधिपो बलासुरं च १ शतेर्ही
दशाग्रणितेयंत्रेमंत्राणि मंडलान्यपि च बीजानि यानि चोक्तान्येभिः कृतं पंजरं विष्णोः २ विष्णुलिखेन्मध्यगशक्तिविदो
कपालयोः सिंहवराहबीजे नृसिंहरूपाह्वयमंत्रबीनप्रवेष्टयेत्षोडशावर्णकेन ३ नारहृदंते भगवत्पदं महाविष्णुवासुदेवोच
डेनो विषादिरूपधारणं भव मे प्रभविष्णवे नमः स्यान्मंत्रः ४ द्वादशाक्षरमंत्रान्ते भवेताकवचास्त्रको स्वाहांतः प्रोडशार्णोयं
मंत्रः सर्वार्थसाधकः ५ क्रमेणतद्वर्णविकारजातान्स्वरांश्चकादिकान्षोडशसम्प्रतियैः स्युः याभिरथु विष्णोरिह पंजरस्य प्रवर्तने शक्ति

प्र·यं
सा
६२

रुनेकरूपा ६ यंत्रस्य बीजेषु चतुर्षु पूर्वं प्राग्दक्षिणपश्चिमोदग्गतेषु विद्वांस्तु चक्रं च गदां च शार्ङ्गं खड्गं मंत्रैः सहितं विलिख्यात् ७ शं
खहलमुसलशूलानन्याग्निपश्चिमथाष्टबीजेषु विलिखेद्धूंडंकं तं प्रासिं पाशांकुशं शंफलिपापस्खप्रातमन्खवज्रीन् ८ सप्तपत्रवह
दयमग्नावह्निस्थ्यातव्यानमूर्तिर्धरयुक्ताः सेनापतिपदसहितानिजमंत्रानामूर्तयोत्रलिखितव्याः ९ सहस्रारपदपूर्वको मोद
कीतनतोवदेत् महाशार्ङ्गपदपश्चान्महाखड्गपदेष्टुनः १० ओंकानिवर्मासह्स्रानानि निजमंत्राणि विक्रमात् पूर्वं महापाचजन्यम्
हलमनंतरं ११ ततो महामुसलकं महाशूलं ततः परं स्वाहांतानि मंत्राणि शंखादीनां क्रमाद्विदुः १२ दंडादीनामथाष्टानां मंत्रे
युज्यान्नमःपदं योत्र धृतधरं विद्वान्वराह्वविरुत्रभिख्ययोः १३ अंतरायोजयेन्मंत्री नारसिंहेषु नः सुधीः नखं च दलिने चैव वरिष्ठविग्र
हमेव च १४ योजयित्वा नृसिंहाख्याविंसिंहमंत्रे समापयेत् विसोर्गनेमहापद्विरजायचगरुत्मते १५ हविष्पूर्ववाहनायप्राणा
मनङ्गीरयेत् नमोनमो सोन विहङ्गिमिंत्राणगरुत्मतोमतः १६ सत्रिष्टुभावक्तियुद्देणपूर्वं सानुष्टुभेदोर्निलयेनचोपि गायत्रिमंत्रोल्ल
सितेन भूयः संवेष्टयेदर्कनिकेतनेन १७ अनुलोमविलोमगैश्च वर्णैरभिवीतं वसुधापुटं हयेत् नलिनं बहिरष्टयुग्मपत्रं प्रविद
ध्यादथमूर्तिमंत्रयुक्तं १८ तद्बहिर्मंडलं सर्वलक्षणैरभिलक्षितं तस्मिन्नावाह्यविधिवद्विश्वरूपं हरिं यजेत् १९ अग्नीषोमात्मक
मरिगदाशार्ङ्गखड्गैः सपाञ्चजन्यघ्नाङ्गहलमुसलशूलैः सदंडैः सकुंतैः प्राकृयायाश्पांकुशांकुलिशांस्वाग्निभिश्चार्कवह्निद्यो
तद्दक्राग्निकसरसिजनमकार्तस्वराभं २० विसुभास्वत्किरीटमणिमुकुटकटीसूत्रकेयूरहारग्रैवेयोर्म्यादिमुख्याभरणमणि
गणोल्लासिदिव्यांगरागं विश्वाकाशावकाशप्रविततमपुनादित्यसंकाशमुद्घद्धक्ष्मयमगनानायुधनिकरधरं विश्वरूपं नमामि

अभ्यर्च्य पूर्ववत्पीठं नवशक्तिसमन्वितं अर्चयेत्क्रमशो विद्वान्मूर्तिशक्तिं च तत्पूर्वं २१ शंखं च चक्राङ्ककिरीटमौलिं सशंख
चक्रं सगदं सशार्ङ्गं रक्ताम्बरं रक्ततनुं करालदंष्ट्राननं प्राग्दलके र्चयीत २२ हृष्याङ्गदाङ्गदाङ्कितमौलिः सगदासचक्रशंख
धनुः पीताम्बरानुलेपा यो नीलाभ्रहाच याम्यसंस्थदले २४ प्रणामशार्ङ्गाङ्कितकं शार्ङ्गं शार्ङ्गीति दगादादहस्तं रक्ताङ्गकान्तले
पनमाल्यादिकं वारुणे यजेत्पत्रे २५ खड्गं सखड्गाम्बरं सखड्गारिगदाधनुःकरं धृत्वं विकृताम्बरानुलेपस्रजं समर्चयेद्
दक्पत्रे २६ शंखं सशंखखड्गशरसंशंखारिगदाधनुःकरं सितं सितवदनमाल्यभूषं यजेन्महानादमग्निसंस्थदले २७
शंखोज्ञचिह्नभूषान्खड्गाद्यादिकधरचतुर्भुजान्नपरान् हलमुसलस्थूलमंत्रान्यजेत्त्रिपाटादिकेषु पत्रेषु २८ दंष्ट्रादिकांस्त
थाष्टौ किंदलेष्वर्चयीत रक्ताभान् खड्गाद्युधप्रधानांस्तत्रभुजाञ्ज्ञानमुद्रान लांनाम्ना २९ दंष्ट्राग्रलग्नवसुधं सजलांतु
वाहघोरनिघं नभियजेदथ साष्टबाहुं चक्रासिबाणसगदादरचर्मशार्ङ्गपाशाम्बुकात्कधनमादिमहावराहं ३० अ
कानलोज्वलमुखनयनैस्त्रिभिश्च वह्निवमं तमवधूनसटाकलापं पूर्णाभभूषमरिशंखगदासिबाहुं भूयो भिराधय
व विच्च महानृसिंहं ३१ अग्रे समग्रबलमुग्रतनुं स पक्षविक्षेपविक्षतविलक्षविपक्षपक्षं खड्गाग्रतुंडमसमुत्तुंडजदंडना
श्रमाराधयेदथ च पंजरगस्य विष्णोः ३२ भूयोपि केशवेन्द्रादिकौ समभ्यर्चयेद्ध्वजादीन् गंधादिभिरुपचारैः पंचभिरस्य
संयतात्मको मंत्री ३३ निवेदिते होमविधिश्च कार्यो दीक्षाविधानाभिहिते वह्नौ समर्पिषान्नेन तु वह्निमूर्तीईशानावनिः विसो
मंत्रात्तथैव ३४ जप्त्वा मन्त्रवर्णसमं षोडशावर्णं जपेद्वा षोडशांशः नद्याञ्च वा हृदे वा दिकशांत्यादीश्च कृद्धसंख्येन ३५

दुग्धतन्तूत्थासमिधः क्रमेणैव क्रमादिभिश्चतुर्मन्त्रैः जुहुयाद्द्वोर्ध्वप्रान्तं प्रांत्वा ध्यायेद्द्वादशाभिरष्टमन्त्रभिः ३६ तिलसिद्धार्थैर्जुहुयाद्धि
कारसंख्यं पृथक्पृथग्जुहुत्री त्रिष्टुबनुष्टुबन्त्यादष्टमेत्रैर्मंत्रार्णसंख्यकं हविषा ३७ सघृतेन केशवाद्यैर्दिनकरसंख्यैर्नत्यै द्रवद्राद्यैः
जुहुयात्पृथगपि वक्ष्यामि तमथैव महाव्याहृतीर्जेन्मतिमान् ३८ आद्यंथचविष्णवाग्निमभिषिच्यावसंयतः विष्णोरष्टपञ्ज
रं कुर्याद्धृषीकं ब्रह्मबृहस्पती ३९ छंदस्तु त्रिष्टुप्ऋषिघ्नंतिभिः समुदाहृते विश्वरूपादिको विष्णुर्विष्णुपञ्जरदेवता ४० अष्टाणं
चक्रमनुमध्यगे नेत्रपादे वर्मस्ते तथा स्वमैतिरोस्त्रच येन स्मरेत्: गीतामनोः क्रमप्राप्य वत्सजातिर्युञ्जिपंचांगकानिहृदिपं
जरकल्पितानि ४१ विष्णुः प्राच्यादिकमथ जपेन्नरसिंहावसांते त्रीस्त्रिर्मन्त्रानुनरपि तथा पंचशस्त्रैकविंशान् तुल्यैः स्वा
स्थप्रभृति च तथा पंचवारं त्रिगाथाभूयो जप्याद्धिमनिविष्ठिनधीस्त्वक्रमंत्राभिधानं ४२ नमो भगवते सर्वविजिष्णवे विश्वरूपि
णे वासुदेवाय चक्रादिसर्वायुधभृते नमः ४३ अर्केन्दुवह्निनिलयस्फुरितत्रिमंत्रशक्तिप्रकृष्टमहसः परमस्य विष्णोः
पादारविंदगलितामृतसिक्तगात्रं साधास्मरेज्जपविधावपि साधकेशः ४४ विष्णोः सान्निध्यलब्धोल्लसितबलचा
लङ्कृतं दोर्घृतास्त्रैश्चक्राद्यैर्भीषणास्येत्वणवचोद्यासकंकाबद्धोरैः उल्लिमाद्भिप्रकृतस्फुटितविदलिताचूर्णितध्वस्त
गात्राध्यायेद्वेतालभूतग्रहडाकिनीपिशाचादिरोगान् ४५ पूर्वस्यां नेहृषीकेशमंत्रयुक्तविधानवित् विश्वरूपा
त्मकं जप्याद्देवस्वं मूलमंत्रकं ४६ योजयित्वा जपेत्स्वास्त्रक्रादिषु यथाक्रमं चतुर्भुजचतुरः पादान्नीता विष्णुस्तु ध्वजे ४७
पूर्णेषु षोडशाखेवमाद्यपादं वराहके द्वितीयं नारसिंहे च तृतीयं गारुडे पुनः ४८ चतुर्थं चक्रमंत्रे च योजयित्वा जपेत्सुधीः

च

मंत्रस्तु दर्शनं चैव स्पर्शमिमम् अष्टादशं मतं ४९ संयोजयेत्ततो होमं इति जपेन्मंत्री विधानवित् बाह्ये गुरुरेवाग्रामे वा विद्याद्धिषयेपिवा मध्ये
चषोडशाश्रांते खनेदष्टादशावटान् ५० आग्नेये वह्निमार्गेण विधानेन समाहितः सिकतोपलचर्वादीन्साधयेदश्यतेः क्रियाः ५१ अ
ष्टादशांतमध्यस्थ विद्ध्यात्स्तुरतोवटं हस्तमात्राधस्तथायामाश्वतस्रस्त्वास्समंततः ५२ अन्योन्यतश्च क्रमार्धं श्वभ्रान्मार्गान्विधापयेत् गो
मयेनोपलिप्यैतानानीय स्थापयेत्स्तुपि ५३ शुक्लकृष्णकरंपैश्च भूमिं दद्याद्विरातिष्वपि ततो मध्यगकुंडस्य प्रविश्य पुरतो गुरुः ५४ तदंत
हिष्ठापीठं तत्रयंत्रम तु स्मरन् स्थापयेद्धेमवेस्थाने विसृजेत्पाधियास्तधीः ५५ ततः क्रमेण चक्राहीन्दि कुंडेषु चतुर्ष्वपि पुनः शंखा
दिकोलत्कूर्मकुंडेष्वशास्त्रितेष्वपि ५६ तथा दंडादिकानष्टौ दिक्षु द्वाराण्यप्रकल्पयेत् मध्ये पुनर्बध्वा ऊर्ध्वकोलकेसरि प्रयोजयेत् ५७ च
क्रस्य प्राकृते कुंडे स्थापयेद्दिनतास्तनं ततः समस्थलीकृत्य क्रमात्समुपलिप्य च ५८ प्रत्यगानैश्च आसीनो मध्यगस्थंडिलेस्थिते यंत्रे
कांचनपट्टस्थे पूजयेत्पूर्ववत्क्रमं ५९ वादित्रघोषबहुलं निवेद्यांतं यथाक्रमं कुंभेषु पूर्वसदिष्टैर्द्रव्यैः पूर्वोक्तमार्गतः ६० आशापा
शांतराशांतबलिंदद्यात् द्विजान्दिशः क्रमाच्चक्रादिमूर्तीनां पंचकुंभां समस्तथी: ६१ ततस्त्वाश्वदेवशांतपूजांपरिसमाप्य च दत्वा हेमवर्ण
वासांसि गुरवे ब्राह्मणानपि ६२ प्रत्यक्षविभवैः सम्यग्भोजयेद्दैवताधिया नत्वोपसर्गान्पश्यंति नरनारी महीश्रिताः ६३ ग्रहदुग्ध
पिशाचाद्यानेतेनैतादिशं भयात् अपमृत्युपातादिकायेऽभयाननश्यंति चिरात् ६४ सम्यग्दुर्गे समृद्धिश्च प्रजावृद्धिश्च जायते धनधा
न्यसमृद्धिश्च वर्धते तत्कुलक्रमात् ६५ दारिद्र्यरोगनिर्मुक्तः स्वरूपमाभूतसंभवं रक्षोभिरस्तनबलैरसौ दैत्यैः सर्वैः समुद्यत
महास्त्रकरैः परीतं विहास्तपंजरमिदं प्रभजन्नमव्यात्साक्षात्पदीक्षमयत्र जनैकथाका ६७ इतिश्री-बुद्धिप्राःपटलः २६ ॥ ॥
अथाभिवक्ष्यामि मनुसमासात्प्रसादं समस्तं जगतो हिताय येन प्रजप्तेन यथार्थितेन द्रुतेन सिद्धिं लभते यथेष्टां १ प्रसादनेनात्मन

प्र० पं०
सा०
६४

64

सोयथावत्प्रसादसंज्ञोस्य मनोः प्रदिष्टः अंत्यात्तृतीयः प्रतिलोमतः स्यात्स्वग्रहार्येन्दुयुतस्य मंत्रः २ ऋषिरस्य वामदेवः पंक्तिश्छंदस्य देवतने
शः स्यात् तेनैवाल्लीवकलादीर्घयुजांगानि तस्य बीजेन ३ शूलाहीटंकघंटासिसृणिकुलिशपाशाग्न्यभीतीर्दधानं दोर्भिः शीतांशुखंड
प्रतिनिजघभास्वन्मौलिंत्रिनेत्रं नानाकल्पाभिरामापघनमभिमतार्थप्रदं सुप्रसन्नं पद्मस्थं पंचवक्त्रं स्फटिकमणिनिभं पार्वतीशं नमामि
ईशानादीन्मंत्रवित्पंचमंत्रान्मूर्धाद्यंगुष्ठादिष्वंगुलीषु क्रमेण न्यस्येद्दृग्भिर्वृत्तिकमाद्योमगाभिर्ईशाद्याभिस्ताभिरेवांगुलीभिः ५ ईशान
स्तत्पुरुषाघोराख्यो वामदेवसंज्ञश्च सद्योजाताह्वय इति मंत्राणां देवताः क्रमात्पंच ६ मूर्धाननगुह्यकपादेषु च नामभिः स्वबीजाद्यैः
ऊर्ध्वप्राग्दक्षोदक्पश्चिमजेष्वाननेषु विन्यसेत् ७ प्रतिपाद्य निजं शरीरमेवं प्रजपेद्दिक्षियलक्षकं शिवात्मा जुहुयाच्च दशांशतस्तदंते
मधुराक्तैः करवीरजप्रसूनैः ८ अथवाज्यहुतैर्जपासमस्तैः कमलैर्वा विमलेन पायसेन नृपवृक्षभवैः समिद्वरैर्वा जुहुयात्साधक
सत्तमः समस्तैः ९ अष्टपत्रगुणवृत्तराशिभिर्वीथिकल्पतरुभिः समावृतं मंडलं प्रतिविधाय शूलिनः पीठमत्र नवशक्तिभिर्य
जेत् १० वामाज्येष्ठारौद्रीकल्याणाख्या कलबलाद्यकरिण्यौ सबलप्रमथिनि सर्वभूतदमन्यौ मनोन्मनी च यजेत् ११ नादादिकं व
निमपि प्रोक्ता भगवत्यः स्वं चतुर्थ्यंतं सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय चेति संभाष्य १२ भूयो नंतायेति च योगांते पीठमात्मा
नेचेति नमसा युक्तं ब्रूयात्पीठाख्योयं मनुः समुद्दिष्टः १३ न्यासक्रमेण देहे मंत्री गंधादिभिः समभ्यर्च्य पूर्वोक्तदिक्षु मूर्तीर्विदि
क्ष्वमनिवृत्तिपूर्विकाश्च यजेत् १४ सद्योवेदाक्षमालाभयवरदकरः कुंदमंदारगौरो वामः काश्मीरवर्णोभयवरदपरश्वक्षमाला
विलासी अक्षस्रग्वेदपाशांकुशडमरुकखट्वांगशूलान्कपालं बिभ्राणो भीमदंष्ट्रोंजनरुचिरतनुर्भीतिदः स्यादघोरः १५
विद्युद्वर्णोथवेदाभयवरदकुठारान्दधत्पूरुषाख्यः प्रोक्ताः सर्वे त्रिनेत्रा विधृतमुखचतुष्काश्च तद्बाहवश्च मुक्तागौरोभयेष्टा ६४

धिककरकमलो घोरः पंचवक्त्रस्त्रिनेत्रो ध्येयोऽब्जजन्मोद्भवमुररिपुरुद्रेश्वराः स्युः शिवांताः १६ भूतानां शान्तिर्वा आसमत्वाज्ज
गतिर्वा निवृत्त्याद्याः तेजोरूपाः करपदकर्णविहीना मनीषिभिः प्रोक्ताः १७ अनंतसूक्ष्मौ च शिवोत्तमश्च तथैकपूर्वावपि ने
त्ररुद्रौ त्रिमूर्त्तिश्रीकंठशिखंडिनश्च प्रागादिपत्रेषु समर्चनीयाः १८ शूलाशनिशरचापोल्लासिदोर्दंडभीषणाः सर्वे पद्मा
सनाश्च नानाविधभूषणभूषिताश्च त्रिनेत्राश्च १९ पाटलपीतसितारुणशितिरक्तशितिप्रभाश्च पूर्वान्ताः कोटीरकोटिघटित
विलसच्छशिकलायुताश्च मूर्त्तयः क्रमशः २० अथ चंडेश्वरो नंदी महाकालो गणेश्वरः वृषो भृंगिरिटिः स्कंदः संपूज्याश्चोत्तरादिकाः
कनकविद्रुमजविद्रुममरकतमुक्तासिताब्जनिभाः पद्मासनसंस्थाश्च क्रमाडमाद्याश्चतुर्हान्तिकाः प्रोक्ताः २२ पुनराशेशास्त्र
दंडचक्रलिंगाद्यादिक्रमेण संपूज्याः प्रासादविधानमिदं निगदितमिति सकलवर्गसिद्धिकरं २३ अमुना विधिना महेश
पूजां दिनशो यः कुरुते समाहितात्मा सततसम्यगवाप्य शुभोगान्यमंते परिपूर्णमेति धाम २४ वक्ष्यामि शैवागमसारमशे
षं शांतकलान्यासविधिं यथावत् सपंचभिर्ब्रह्मभिरीशपूर्वैः सषडंगादिकैः सांगविशेषकैश्च २५ ईशो मूर्ध्न्यरीश्वरास्तत्पुरुष
स्तु गायत्र्यामघः पुनरत्र हृद्वामदेवो वासकृतिर्भगाह्वस्तत्पुरुषभागयुक् २६ इंद्रियनाशसमेत सर्वज्ञापेतिहृद्भिरत्र स्मृते तेजो
मालिनि पूर्वं तस्मा ये ब्रह्मशिरस इति कथितं २७ ज्वलिताशिशिखाशिखांते त्वनादिबोधाय चान्विते हृच्छिखा वर्मणि वज्रधर
यत्वांते नेत्राय वर्म नेत्रं च २८ सोचो ह्रो बिंदुयुतं संप्रोक्तान्नलमप्राक्तयेच तथा सश्रीपञ्चफट् अनंतमाक्तयेत तथाचास्त्रस्यात्
समुक्तं सद्देवतयुक्तं तदंगषट्कमिति कथितं कादेहमुखन्यासमंत्रैः पूर्ववदाचरेत् कलाप्रविन्यसेद्देहे वक्ष्यमाणक्रमेण

प्र·पं
स्रा·
६५

65

तास्तुः पंचवक्त्रसौम्येशोऽघोरयोर्दक्षिणाच तद्धृदयं अथ त्रिंशात्कलाः सम्यक्प्रयस्त वामांत्रवित्तमैः ३१ दिक्षु प्राग्याम्यवारीदूक्षु निजमुखवामेंद्र
वारार्किराज्ञां हृद्ग्रीवासहृद्यीनाभ्युदरवक्षमवक्त्रः सृष्टाद्योऽङ्घ्योश्च सौर्वीऽर्जान्वोः स्यन्दबाक्षिफिकुभयकटीपार्श्वपृष्ठेस्तनेषु घ्राणेकेबा
ह्वयुग्मेष्वपि विविध्यादमतिर्विन्यसेदङ्गुलीभिः ३२ विन्यासः प्रतिमाकृतौ च नितरां सांनिध्यकृत्स्यात्स्वयं देहे चापि प्रशरीरिणां निगदितः
सांनिध्यकारीति च प्राप्तेयत्र तथाम्बुनैव दिनशोधिविन्यस्तदेहः प्रमान्ते त्रिदेवमसुं च योजनमितप्रोवाग्मजाविड्ः ३३ न्यस्तैर्वपुच
भिर्ब्रह्माभिरथापि वमाराधयेद्दृग्भिराभिर्मध्यप्राग्याम्यसौम्यापरदिग्विभुवनरोगेवनंतादिभिश्च अन्योन्याद्योर्दिग्यायैः पुनरपिकृति
प्राद्यैर्यजेदेवमुक्तं पांचब्रह्मविधानं सकलसुखयशोभुक्तिमुक्तिप्रदं च ३४ पंचाक्षरविहितविधिं वक्ष्ये जपतामभीष्टसिद्धिक
रं सिद्धेन येन देही प्रेत्येह च वांछितं पदं लभते ३५ द्वीघीविषोदिविसर्गीमनुः स्यादीशवाचकः पवनः ताराङ्कवतियदस्मान्नदादि
रभिधीयते मनुप्रवरः ३६ अस्माद्वर्णा एवमूर्तिचपंचसुः पंचभूतगानि तथा जगदपि भूतारब्धं तेन हि जगदात्मतोदितास्य मनोः
प्रोक्तमृष्यादिकं पूर्वमंगवर्णैस्तु मंत्रजैः अंगुलीदेहवक्त्रेषु मूलमंत्राद्दशादिकं ३८ न्यसेत्तत्पुरुषाघोरसद्योवामेशसंज्ञकान् स
तर्जनीमध्यमांत्यानासिकांगुष्ठकेषु च ३९ वक्त्रहृत्पादगुह्याख्यमूर्धस्वपि च नामभिः प्राग्याम्यवारुणोदीच्यवक्त्रेष्वपि च मूर्धनि ४०
विश्वसूर्भिः कुठारं मृगमभयवरौ च प्रसन्नो महेशः सर्वालंकारदीप्तः सरसिजनिलयो व्याघ्रचर्मात्तवासाः ध्येयो मुक्तापरागामृ
तरसकलिताद्रिप्रभः पंचवक्त्रस्त्र्यक्षः कोटीरकोटीघटिततुहिनरोचिःकलोत्तुंगमौलिः ४१ अक्षरलक्षं च तद्दशांशं जप्यात्तावत्सहस्र
मपि जुहुयात् पुष्पैस्तिलैर्घृतैर्वाऽङ्ग्याद्यैर्दुग्धभूरुहैर्यैर्वा ४२ तत्पुरुषाद्याः सर्वप्रवन्यसं प्रोक्तबाह्ये हेतिधुनाः उल्लसितमुख ६५

चतुष्का ह्येजोत्रूपो विलक्षणस्त्वीशः ४४ आवृत्तिरष्टाभिर्मूर्त्तिभिरंगैरन्याप्यनंताद्यैः अघोरमादिभिरपरैरष्टाभिरपरानदायुधैःप्रोक्ताः
कथयामि मनोर्विधानमन्यन्मुनिपूज्यं प्रवरं पिनाकपाणेः सततमौपयिकं लयपीठमंगान्यपि विन्यसेत्तथैव मंत्रवर्णान् ४५
हृन्मुखांसोरुयुग्मेषु षड्वर्णान्क्रमशोन्यसेत् कंठमूले तथा नाभौ पार्श्वयुक्पृष्ठहृत्सु च ४६ मूर्धास्यनेत्रघ्राणेषु दोःपत्स्वथाग्रके
षु च सन्धिषु वक्त्रहृत्पृष्ठजठरोरुपदेष्वपि ४७ हृदाननपरस्त्रिणभीत्याख्यवरदेषु च मुखांसहृदयेषु मीनपरान्पादोरुकांतिषु ४८
ऊर्ध्वाधःक्रमशः कुर्याद्दीलकन्यासमुत्तमं पुनस्तत्पुरुषाघोरसद्योवामेशसंज्ञकान् ४९ ललाटजठरांसहृदयेषु क्रमान्न्यसेत् पु
नस्तत्प्रतिपदार्थं जपेन्मंत्रमिमं सुधीः ५० नमोस्तु स्थाणुभूताय ज्योतिर्लिंगामृतात्मने चतुर्मूर्तिवपुश्छायाभासितांगाय शंभवे
कुर्यादनेन मंत्रेण निजदेहे समाहितः मंत्री पुष्पांजलिं सम्यक्शिरःस्थं च पापदवा ५१ एवं क्रमेणैव पीठमंगैर्मूर्त्तिभिः शक्तिभिस्तद
नु वृषपालचंडदुर्गागुहनंदीगणपसैन्यपाः पूज्याः ५३ एष्वाश्रुवासवाद्याः पुनरुपहारैः क्रमेण भक्तिमता अभ्यर्चितेडूनेन च स्तोतव्यः
संस्तवेन पुनरीशः ५४ नमो विरिंचिविष्णवीशभेदेन परमात्मने सर्गसंस्थितिसंहारव्याहृतिव्यक्तमूर्त्तये ५५ नमस्तेर्थोद्भूतभूत
भीतात्मने भुवः भूरिभारार्त्तिसंहर्त्रे भूतनाथाय शूलिने ५६ विश्वग्रासाय विलसत्कालकूटविषाशिने तत्कलंकितग्रीव नीलकंठा कां
यते नमः ५७ नमो ललाटनयनप्रोल्लसत्कृशवर्त्मना धृतस्मरनिरस्ताधियोगिध्यानाय शंभवे ५८ नमो देहार्धकांताय दग्धद
क्षाध्वराय च चतुर्वर्गेष्वभीष्टार्थदायिने मायिने णवे ५९ स्थूलाय मूलभूताय मूलदारितविद्विषे कालहंत्रे नमश्चंडखंडमंडितमौ
लये ६० विवासभैकपर्दानिशांताद्रिसविद्विषे देवदैत्याहवेंद्राणां मौलिचूडांघ्रये नमः ६१ भक्ताभ्यकाय भक्तानां भुक्तिमुक्तिप्र
दायिने अकायायकसत्रूपाय शंकराय नमो नमः ६२ नमोंतकांधकारिपंचपुरविद्विषे नमोस्तु ते हरिदवराहभेदिने विषोल्ल

सितफणिकुलकॢप्तभूतयेनमः सदावृषवरवाहनायते ६३ वियदमरतटिनवहद्वालखंडधरामभीश्वरस्वामृतमूर्तयेनमः सदानरकभयावभे
दिनेभवेहनोभवभयभंगकृद्विभो ६४ स्तुतिवेडुषलंडयविमंडितमौलिमेवमुदाराम्येतुनरसेहृदयांबुजेस्व अभ्यर्च्यदेहमपिसंयुतचित
वृत्तिर्भूत्वाशिवोजपतुमंत्रमहेशमेनं ६५ संतर्प्यविप्रान्तुनरेवमेवंसंपूजयेदिंडुकलावतंसं जपेद्यथाशक्तिशिवस्वरूपीभूत्वा
तथांतेचशिवःसभूयात् ६६ अथमेवमनुवरंमनुलक्षहुत्वात्वयाभितोनिरुद्धं जप्त्वानुपतरुसमिधामधुरत्रजांभसहस्रमपि
जुहुयात् ६७ वंदेहरंवरदशूलकपालहस्तंसाभीतिमुद्रितनयोज्वलदेहकांतिम् वामोरुपीठगतयानिजवामहस्तन्य
स्ताकुलोत्पलयुजापतिरब्धदेहं ६८ आवृतिरंगैराद्याहल्लेखाद्याभिरष्टमूर्तिभिरन्यैः मात्राशेषेरुतन्यचावरणविधानमीश
स्य ६९ आप्यायिनीत्याशिवयुतान्ययरुणात्रिमायाविहृतिकाचलकुलीभुवनेड्युक्ता दीर्घाकलायुतविषाचशिवायवर्णाः
स्यात्शूलिनोमनुरयंवसुवर्णयोगी ७० वामांकन्यस्तवामेतरकरकमलायास्तथावामबाहुन्यस्तारक्तोत्पलायास्तनवि
धृतलसद्वामबाहुःप्रियायाः सर्वाकल्पाभिरामोधृतपरशुमृगेष्टःकरैःकांचनाभोध्येयःपद्मासनस्थःस्मरललिततनुःसं
पदेपार्वतीशः ७१ पंचार्णोक्तांगाद्यःपंचब्रह्मप्रदिष्टपूजश्च वसुमितलक्षजपोयंमंत्रस्तावत्सहस्रहोमश्च ७२ इतिज
पहुतपूजाध्यानकैरीशयाजीप्रियतमसचिवितःस्यात्सर्वतोदेहभाजां धनविभवयशःश्रीसंपदादीर्घजीवीनतुविपदिचशो
वंतत्परंधामभूयात् ७३ इतिश्री·सप्तविंशःपटलः २७ अथप्रवक्ष्यतेमंत्रोदक्षिणामूर्तिसंज्ञितः जपतामिष्टसंसिद्धि
विधानस्वरपादपः १ अत्रिर्हिणाकालकर्णकामिकायुग्रयेन्दुराः रुध्यामथ्यगताःसुभर्पवटमूलनिवासिने २ नेधात्म
निरतांगायनमोरुद्रायशंभवे तारशक्तिनिरुद्धोयंमंत्रःषट्त्रिंशदक्षरः ३ मुकःओंक्रोंमुनिश्छंदोप्यनुष्टुप्समुदाहृत द

द्विरणमूर्त्तिरुद्रोऽस्य देवता समुदाहृता ४ नामयान्त्यादिके श्रीमाद्यन्तैर्मन्त्राद्यैः क्रमात् अन्वहिविरुवसम्रिर्गुणवर्णैर्विभा
गशः ५ मन्त्रीजयन्निषडंगानि जातियुजि समाहितः कालिकासु तिद्रगांडहृदयनासास्यकेष्वपा ६ दोःसंधिके ष्ठस्तनहृन्नाभिकटी
धुष्वक्रमात् पत्सु धियुग्मनर्द्वाभ्यां मंत्रविन्न्यापकेन्न्यसेत् ७ एवं न्यस्तशरीरोऽथ चिंतयेन्मंत्रदेवतां मुद्राभयार्थदां त्रीसपरशुहस्ति
एणं बाहुभिर्वज्रमेकं जानुवामसंस्थानो भुजगवरसमाबद्धकक्षोवटाधः आसीनस्संद्रखंडप्रतिघटितजटः क्षीरगौरस्त्रिनेत्रो
दद्यादाद्यैःशुकाद्यैर्मुनिभिरभिवृतो भावशुद्धिं भवो वः ८ प्राक्प्रोक्तविधानेन सम्यक्संपूज्य साधुकलशाद्यैः कृतसंदीक्षो मं
त्रीजप्यादेनं समाहितधीः ९ द्वात्रिंशल्लक्षमानं प्रतिजप्यञ्च होमं हुयाद्दशांशमितैः दुग्धाक्तैस्तिलैर्वा साज्येन पयोंधसा
नापि १० जप्त्वैवं मंत्रमेनं दिनमनुगिरिशं प्राप्यजयित्वा बहुनाम् स्तुत्वा नत्वा मनोवाक्तनुभिरवहितः प्राप्यकामानशेषान् व्याख्या
ताचागमानां भुवि कविवरः सार्धवेदान्तवेदी वादी वाद्देन विद्याफलममलतरं याति शैवे तत्र ११ सजीवप्राणिविकर्णेरेफा
न्ती वीप्सा प्रादिकाश्च षन्नरपितान् मेधाव्याविनियात्तात्तानेवतत्रातिकान्समतचतुर्भूयान् १२ आभाष्य चटप्रवृत्तोसकवहदवसो
वंयवातयोवीप्सा प्रोक्ता वर्मास्त्रावपि सर्वशुद्रे कात्मि पूर्वके मंत्रे १३ ऋषिरस्याघोराख्यः संप्रोक्तस्त्रिष्टुबुच्यते छंदः रुद्रोऽप्य
घोरपूर्वः संप्रोक्ता देवता तथास्य मनोः १४ हृत्पंचभिस्तदर्णैः शिरोऽपि षड्भिः शिखा तथाष्टाभिः तावद्भिः कवचं नेत्रमा
भिर्द्वादशाभिरपि चास्त्रं १५ कंठगलकंठहृन्नाभ्यंसपृष्ठभुजानुजंघयोः पदयोः एकादशाधाभिर्न्नैर्मंत्रार्णैर्न्यसेत्तनुं विग्रहे मंत्री
पंचभिरथो सषड्भिर्द्वाभ्याम्पष्टभिस्त्रिभिः षड्भिः सत्रिभिर्नवयेण च षड्भिर्द्वाभ्यां च भेदितैः क्रमशः १६ कालाभ्राभ्रैः करा

प्र॰पं
सा
६७

ग्रैः परश्वडमरुकौ खड्गखेटौ च बाणेष्वासं शूलं कपालं दधदतिभयदो भीषणास्यस्त्रिनेत्रः रक्ताकारोऽम्बरोऽहिप्रवरघटितगा
त्रोऽखिलनागग्रहादीन्खादन्निष्टार्थदायी भवदभिमततो बक्रितेयस्यादघोरः १८ लक्षं जप्तो हुतोऽस्तु भवेदघोरः काम्यक्रियायामपि
रक्तवर्णः कृष्णोऽभिचारे ग्रहविकृतिषु च प्रोक्तो जपः स्यादपि लक्षमानः १९ हुतावसिक्तैस्तिलतण्डुलैश्च जपावसाने जुहुयाद्
घृताक्तैः कृतप्लुतैर्वाथ हविर्भिरेव नाबध्यज्ञकृत्स्नमुपैति कामान् २० हृत्स्थे खाग्निस्थितं साध्यमादराद्विलसितकर्णिके कलावीत
वर्णाष्टकान्तकेसरमन्तेऽसहल्लहयाद्वरोल्लसितं २१ मंत्राद्यक्षरत्रयोद्घद्दलमभ्यर्च्य दलाग्रकं चतष्टाष्ट वह्निपुटाश्रिसमाश्रितक
वचाद्यं प्रतिविलिख्य यन्त्रमिदं २२ कृत्वा समाप्य मण्डलमथ विधिना क्षिप्य एनयेत्कलशं पीठे पिनाकपाणिं गन्धैर्वा क्वाथजलमा
तोयैर्वा २३ अंगावृतेरुच हेतिभिरीरितनाभिः पश्चाच्च मातृभिरथापि दिगाधिनाथैः संपूजयीत विधिनेति षडक्षरोऽस्य मार्गेण
वामनुपरिस्फुरणाय मंत्री २४ आज्यापामार्गसमित्तिलसर्षपसाज्यकैः पृथक् रात्रौ सहस्रहोमाज्ज्वरतापस्मारादिशान्तिरुदिष्टा
सितकिंशुकनिर्गुण्डीकनकापामार्गजन्मना समिधां पृथगपि सहस्रहोमान्नियतं मोचोचिराद्ग्रहार्णैः स्यात् २६ गव्याज्यैर्जुहुयात्
पृथक्पृथक्प्रातर्मंत्री प्रसूतेऽथ वैशूर्यतैलैश्चतुरंगुलैश्चाश्वत्थपञ्चम्यां निशायां हुनेत् सर्पिर्मार्गसंपञ्चगव्यचरुसर्पिर्भिः संसंपातकं हु
त्वा तं प्रतिभोजयेत्प्रतिपामं यान्त्येव सर्वग्रहाः २७ षट्कोणकर्णिकायां स्फुरद्युगलहृतां साध्यगर्भां च शक्तिं कोणेष्वप्रस्फु
रद्धंहकमथ विलिखेन्मन्त्रवर्णान्दलेषु षट्सु द्वंद्वं द्वंद्वं द्वादशतद्युगणं वद्धस्वपकान्वाहायवद्धे वर्मास्त्राख्यान्तदेनक्रूरमदस्मयद्
यंत्रमाघोरमाशु २८ न च रिपवो न च रोगा न ग्रहपीडा न शस्त्रबाधा च नैवेलक्षज्जो मर्त्यो नरो प्रोक्तघोरास्त्रमंत्रजापरतानां २९ तं॰ ६७

मृ॰सु

स्मा दक्षो रात्रस्मर्त्तुं प्रजप्यान्समर्चयेन्न दिव्हिनं विधानं जुहेनेच्चनेलेनसम सत्त्वां छ्रा संसिद्धये चाथ विमुक्तये च ३० खसमम ः कर्णयुतो र्धचं
द्रवान्कृपंचमोह्णीं दुयुतो बुवादिकः मन्त्रस्तु यं मृत्युञ्जयात्मकः स्फुटं समीरितः साधकरक्षणक्षमः ३१ अस्यर्षिरस्य कहोला ख्य श्छंदो देव्या
द्विकाच गायत्री स्याद्देवता च मृत्युंजयरुद्रो योगान्यथा चोद्धृतेन ३२ प्रदितवलितसस्थ मौलिनद्धेन्दुरेखा गलदमृतजलार्द्रं चन्द्रव ह्न्य
र्कनेत्रं स्वकरकलितमुद्रापाशवेदाक्षमालं स्फटिकरजतमुक्ता गौरमीशं नमामि ३३ जपमयुत मंत्रव र्यस्त्रिलक्षं दीक्षा पूर्वहोमं कृत्सा
द्दशांशः दुग्धाज्याक्तैः स्फुटद्रवैर्दूर्वाग्रद्वादिभिस्तत्साधको हव्यवाहे ३४ अर्चाकार्या नित्यशः शैवपीठे स्यादंगैर्लोकपालैस्तदस्त्रैः
सम्यक्पूजावक्त्रभिर्मंत्रजापी प्रोक्तैर्होतव्यं मंत्रजेव विधानैः ३५ इति जपहुतार्चनादिभिः सिद्धमंत्रो मकमूर्तिविहितततुः संभाव्ययोनि
ञानयोगं कृत्वापं ज्ञानकरं ३६ तारनालमथ मध्यपत्रकं हादिकर्णिकयुतं क्रमोत्क्रमात् चिंतयेत्रियतमंतरात्मनि शिवं नीरुग्भवति
यत्नात्मुखे त्रयोः ३७ ऊर्ध्वाधः प्रोतपद्मद्वयदलनिहितैरक्षरैस्तैर्ध्रुवाद्यैराद्यंतैर्मंदमंदप्रतिगलितसुधाप्लुतैः सिच्यमानं ईशानं सत्त्वरूपं
विमलतरमुपात्तरामं निरीक्ष संध्यायन्नाप्नोति रोगैर्नियतपरिहृतस्तज्जया दीर्घमायुः ३८ प्रादौ तारं विलिख्य तत्सरस्वत्याद्यं कर्णि
कायां दिक्पत्रेषु प्रापरसमपरव्याधितत्को णकेषु भूयो भूमेः पुरस्तु मृगांकेतदस्त्रैषु दंतं जप्यावद्वंद्वयहृद्गदविषधं स्यियंत्रं तदेतत् ३९
इति कृत्वा यंत्रविभूषितं मंडलमध्ये निधाय कलशमपि आपूर्य चाभिषिंचेच्छ्रीवपकरं यदुत्ता भिचारहरं ४० वल्लरं तुलपविमार्ग
दग्धतामाकाञ्चस्थार्कसाहस्रं जुहुयाच्च दुग्धसिक्तै रोगप्या याषुषे फलदमेव च ४१ ततस्त्रिनोद्भवानां च समिद्भिस्तु वटशुलैः दुग्धा
सिक्तैः समिद्भिर्गोधद्धृतहस्तहयंहुनेत् ४२ यस्तु वह्नौ जुहोत्येवं यावत्संख्येन साधकः तावत्संख्याभिरग्निः प्रीणाति शंकरं ४३

प्र·पं
सा·
६८

आप्यायितोग्निना शर्वः साधकस्यापि तान्वरान् प्रदद्यादायुरारोग्यसंपद्धस्तान्प्रलयांतिकान् मंत्रान्ते साध्याख्यां पालययुगलं प्रतीपममिमं
त्रं प्रोच्चार्य समापयेन्मृत्युमयमपि मृत्युंजययाजकयोर्मंत्रः ४५ अथवामलकमलस्थं दंतरितं शिशुवेषभूषणं रुद्रं ध्यात्वा जप्याद्यथावद्धु
तज्ञमयामृत्युनाशानंदहृष्टं ४६ अमृतावटतिलदूर्वापयोघृतं पायसं क्रमेणेति सप्तद्रव्याण्युक्तान्येतैर्जुहुयात्पृथक्सहस्रत्रयं ४७ तैश्चिव
रैर्घोरतरभिचाररोगोन्मादकेदाहगदेश्च मोहे तनोति शांतिमचिरेण होमः संजीवनं चाहुः प्रातरप्रमाणं ४८ संभोजयेद्धोमदिनेषु विप्रा
न्समाधिकान्स्वादुभिरन्नभोज्यैः सतर्पिकाणगायुष्कृता अवसाने दद्याद्द्विजेभ्यो हुतकर्मकृद्भ्यः ४९ निजजन्मदिने प्रातः प्रातर्योजुहुयाद्दू
र्वावैरष्टसमस्तैः मधुरैः प्रतिभोजयेच्च विप्रानभिवांछन्नियमेन दीर्घमायुः ५० अथवासमभिरेतैर्द्रव्यैरेकैकनवासहस्रतयं जन्मर्क्षे
होमात्प्राप्निरुपद्रवमुत्तमं व्रजेदायुः ५१ दूर्वात्रितयैः पयसाज्यजुहुयादेकादशाहुतीर्दिनशः जित्वापमृत्युरोगान्प्रयात्यसावा
युष्यसदैर्घ्यमपि ५२ जन्मर्क्षेण त्रितये छिन्नाकाश्मर्यवकुलजैर्विधैः क्रमशो हुनेत्सहस्रं न पश्यंत्यपमृत्युरोगदुरितानि ५३
सितसिद्धार्थैः सहस्राहुत्यान पश्यंत्युपद्रवांश्चसताः तद्वदपामार्गहुतान्मृत्युंजयमप्यरोगतां लभते ५४ प्रोक्तैर्ध्यानजपार्चनाहुत
विधानाद्यैस्सुमृत्युंजयं यो मंत्री प्रभजेन्मनुं प्रतिदिनं प्रातः प्रसन्नाशयः तस्येष्टानि भवंति संततिरपि स्फीता च पुत्रादयः संपन्नाः
सततर्वा चजीवति चिरं देहापदि स्याच्छिवः ५५ इतिश्री अष्टाविंशः पटलः २८ अथ सजपहुतार्चनाद्यैर्वद्यते साधु चिंतामणिर
भिमतकामप्राप्तिकल्पद्रुमोयं अनलकुषमेरेफप्राणसद्यांतवामश्रुतिहिमकरचित्रविंडैर्मंडितो मंत्रराजः १ ऋषिरपिकाश्यप
उक्तश्छंदोनुष्टुब्देवतामेषाः यांतैः षड्भिर्वर्णैः रंगं वा देवनार्धनारीशः २ अहिद्युदाधरवणगावळगामामौलिस्फुरद्धगणनता ६८

त्रिस्त्रीचणस्त्रीविलासः भुजगपरशुशूलान्खड्गवह्नीकपालं प्राप्तमपि धनुरीशो विभ्रदव्याच्छिवं वः ३ हावभावललिताद्र्धना
रिकं भीषणार्द्धमथवा महेश्वरं कामसोत्पलकपालशूलिनं चिंतयेज्जपविधौ विभूतये ४ अथवा षोडशशूलव्यग्रभुजा त्रिन
यना हिमरुहंगी अरुणांशुकानुलेपनवर्णभरणा च भगवती ध्येया ५ विहितार्चनाविधिरथानुदिनं प्रजपेद्दशायुतमितं मति
मान् अयुतं जुहोत्रिमधुरार्द्रतरैस्तिलतंडुलैस्तदवसानविधौ ६ पीठेवा कमपीठेगपदैर्यथावह्नेवचड्युगनगैः समैर्गुरवाद्यैः समात्मि
र्दिकान्तिभिर्महेश्वरं पंचोपचारैर्विधिनार्चयीत ७ आस्यादिज्वलनं दिवाकरस्थैरष्टभिर्मनोवर्णैः आराधयेच्च मात्मभिरितिसंप्रो
क्तः प्रयोगविधिरपरः ८ कान्पूर्वेदृसलिलपिसंयुतं जपादौ जन्हारणमवरमिनीह्वकेविदाद्भुः साधाद्युतं जपेन मंत्रज्ञ जयोर्द्दवेषणा
दिकमपि नीरुजां च मंत्रः ९ शिरसोवतरत्त्रिशिरा बिंबस्थितमग्निमर्द्धनमा गलत्सुधार्द्रं अपमृत्युहरं विषज्वरापस्मृतिविभ्रान्ति
शिरोरुजापहं च १० निजवर्णविकीर्णकोणवैश्वानरगोहहितया वृतत्रिकोणे विगतस्वरवीतमुत्तमांगेस्थूनमेनमनन्तपयेत्तरणा
द्भ्रमार्ति ११ वक्त्रे बिंबवह्निवत्प्रज्वलंतन्यस्त्वा बीजमस्तके ग्रस्तजंतोः ध्यात्वा बीजं कारयेद्धं धुजीवंतज मंत्रवासमंत्यगात्राप्रणेन १२
शुक्लादिः शुक्लभाः पौष्टिकस्तु प्रामविधौ क्षेप्यवश्येपुरक्तोरक्तादिः क्षोभस्तंभनविधिषु हकारादिको हेमवर्णः धूम्रोगाम
र्द्दनोच्चाटनविधिषु समीरादिकोलादिकृष्णः पीताभः स्तंभनादौ मनुरतिविमलो भ्रान्तिभाजामसादादिः १३ कुलाभग्राणगेहा
स्थितमथ नयने ध्यातमांध्यं विधत्ते बाधिर्यं कर्णरंध्रे र्द्दितमपि वदने जिह्वाग्रं मूलमाशु मर्मस्थाने समीरं सपदि विषमसि वाडः स्फुटी
शीरोगं वाग्रोधं कंठनाले वनिहृतमथ तन्मंडले बीजमेतत् १४ प्रालेयविधिषिच स्वरावृतमिदं नेत्रे स्मृतं तज्जुजं योनौ वामहशा मस्क्षा

प्र·पं
सा·
६९

64

स्तुतिमथोऽक्षतोवक्षूलंजयेत् विस्फोटेसविषज्वरेरक्षितथारक्तामयेविभ्रमेराद्रेप्रीधैगदेक्ष्मरेद्विषिमिमंसत्मयेमंत्रवित् १५ साध्या
याहृदयकश्रोणायोदरस्थप्राणा ······ मभिवयाबीजवर्णैः तेजस्तक्लिरसिविधुविधायवातेनाकर्षेदपिनिजवांछयेवमंत्री १६ पार्श्वद
स्तमनोदलभंद्वक्निबिंबगतमद्दरमिनत् संस्मरेक्लिरसियस्यसवश्योजायतेनखलुतत्रविचारः १७ निजनामगर्भमथबीजमिदंप्रवि
चिंत्ययोनिस्तुधिरेसदृशः वशयेत्तणाक्लिततयामनसःस्ववयेत्तशुक्लमथवारुधिरं १८ निजशिवशिरःश्रितंतद्बीजंस्मृत्वाप्रवेश
येद्योनौ यस्यास्तसंपर्कात्ताचस्रवयेत्क्रमेणवशयेच्च १९ परेफगर्भथतसाध्यपदंत्रिकगंकृताप्रावृतषट्क्ररतं विगतस्वरावृतमगार
भुविस्थितमेतदास्तुवशयेत्क्रमणान् २० मधुत्रयसंयुतेनशालीरजसापुत्तलिकांविधायतेन मनुनाजुहुयात्तयाविभज्यत्रिदिनंय
स्यकृतेवशीभवेत्सः २१ विषयावकोद्यदभिधानपदंठगतंककोणधृतलांगलिके अहिपत्रलुम्पविजमिदंधिस्सोरुजंप्रशम
येदनात् २२ कंठेकेनाववधार्पितदहनयुजामग्रयामेवामदत्तंसंवेष्टयवक्तोरुहमनलसमीरेभिरसहयंच वज्रेनाभौचदीर्घ
स्मतिरथविनिःक्षिप्यबिंदुनिशेशंवक्तसपादायवध्याचिरमिवविहरेमंडुकेरात्मसाध्यैः २३ शान्तावक्ष्ःसुरमनुमनुबंधुजीवनत
सित्राधायाग्निविधिवदभिसंपूज्यचाज्यैःप्रतानाख्ये त्रैलोक्याक्षोप्रतिविहितसंपातमष्टोत्तरंतद्धुत्वाजमंडुरितविषवेतालभूतादिहा
रि २४ साध्याख्यागर्भमेनंलिखनदहनपुरेकर्णिकायांषडस्रेबाह्याश्रिद्वंगमंत्रान्दलमनुपरितोबीजवर्णान्विभज्य भूयोचःका
द्यियान्दीस्त्रिपुरतिपुरगेहास्तकेनारसिंहंतस्मिन्कार्यंयथावत्कलशविधिरयंसर्वरक्षाकरःस्यात् २५ ठंतेलिख्यात्कलाभि
वृत्तिमस्तुमनलावासयुग्मेनवह्नियोतत्कोणेनबाह्येतदसुसवितरबिंबेनकाद्यर्णभाजा तद्बाह्येचाप्सुराभ्यांलिखितरहस्युक्ताख

६९

काभ्यां तदेतद्यंत्रं रक्षाकरं स्यात् दुष्टभयविषमज्वरलूतादिरोगे २६ बिंबं हृद्देहस्थानो विलिखेत् मणिमिमं समसाध्यं तदग्रे विभक्त्यादीन्वा।
जनार्णान्नामयुगलमथो संधिषु द्वेयथावत् नाराचीतं च बाह्ये शक्तहृत्परिवृतं गोमयाज्ञोचनाभ्यां लाक्षाबद्धं निबध्याज्जपसहितमिदं
साधुसाध्ये नमाग्गे २७ लक्ष्म्यायुःपुष्टिकरं परं वशीभाग्यवश्यकृन्नमनं चौरव्यालमहोरगभूतापस्मारहारि यंत्रमिदं २८ साध्याख्याक
मयुक्तं दहनपुरयुगे मंत्रमेतन्न दाग्निषु षग्निज्वालाश्च बाह्ये विषनरहरिबीजसाग्रस्थानं विलिखित्वा जप्तो च्छिष्टं सहस्तरहरिकृतनाधियास्याप्ययेमत्र
सत्तुम्याह्याह्निको ऽश्चौरादिभिरपि च पिशाचाद्यो न व्रजंति २९ ससिद्धस्तरक्षितः सकलवर्गसंसाधको ग्रहज्वरविषापहो विविधकामक
ल्पद्रुमः किमत्र बहुना नृणामभिमतार्थचिंतामणिः सप्तमंत्रः संग्रहान्मनुवरस्तु चिंतामणिः ३० धृतसरोरुहनववहस्तपयोरुहरी यावाहि
रोमनुरयं कथितः फट्नः अस्य त्रितो निगदितो मुनिरस्यानुष्टुप्छंदश्च चंडसहितामनुदेवते प्राः ३१ दीप्तज्वलज्वालिनि भिस्तटेच वह्
नेश्च सर्वज्वालिनि संयुक्तैः फडंतैरंगमाहरेत् ३२ अव्यात्कैपर्दकलितं दुकालः करात्तशूलाक्षसूत्रककमंडलुटंकईशः रक्ताभवा
र्णवसनो हरणपंकजस्थो नेत्रत्रयोल्लसितवक्त्रसरोरुहो वः ३३ कृतसंदीप्तो मंत्रीजप्यान्लक्षत्रयं च मंत्रमिमं जुहुयात्त्रिमधुरयुक्तैः सति
लैरयितंडुलैर्दशांशेन ३४ व्याघ्रातसमिद्भिर्वा मनुजापी नावती भिरथ जुहुयात् पूर्वोक्तपवपीठं गंधाद्यैस्तर्पयेच्चंडीशं ३५ चंडचंडायेः
त्युक्ताप्रवेदेद्विश्वहृपदं चंडेश्वरायच प्रोक्ता धीमद्दिपदस्तु दुरेत ३६ नत्रसंडरतिप्रोक्ता हृयाहुपत्र वोदयात् ३७ एषा तु चंडगायत्री जपा
त्तांनिध्यकारिणी अग्रे समात्र्यभिर्मंत्री लोकेशोः संप्रपूजयेत् कूर्मो विलयुतोदंडी बीजमस्योच्यते बुधैः वदेच्चंडेश्वरायेति बीजादिहृदयाः
तिकं ३८ अर्चनादिविमिमं मंत्रं यथावत्संप्रयोजयेत् एवं जपहुतार्चाभिः सिद्धे मंत्रे तु मंत्रिणः ३९ वांछितादधिकं लभ्यं त्काचनं नात्र संशः
यः अन्तरस्य जपो यावन्मावज्जप्यात्सहस्रं ४० ऐहिकामुष्मिकीं सिद्धिं तथाह्नि लभते नरः कृतापिष्टेन पाल्या प्रतिकृतिमनलं चापिका

हेम्बिनाननमाधायास्यपुंसस्त्विमधुरस्तुलितं दद्विगणं गुप्तदेशात् छिन्नाछिन्नाहृयुतं प्रातमथजुहुयाद्योषितोवामभागाद्विप्रादी
नांचतन्नर्णवशंकरमनिशंमंत्रमेतद्धुतानं ५२ अस्तुदिनमहप्रातं योजुहुयाद्धिष्ण्येनेनमंत्रेण सप्तदिनैः सलभतेवासस्तहर्णसंका
शं ५३ अहरहरहप्रातंयोमंत्रेणानेनतर्पयेदीशं तस्यतुमासचतुष्कादर्वाकं संजायतेमहालक्ष्मीः ५४ साध्यर्क्षोत्थिपचर्मणासुमसृणा
पिष्टेनलोणैः कृतांछित्वापुत्तलिकांप्रतिष्ठितचलांजुह्वात्स्तराग्नौजुहुनेत् समाहंप्रक्षसैर्मनायद्दिदिविरं धृष्यस्त्ववश्यंभवेदस्मिजन्मनि
मात्रचोद्यविषयोदेहांतरेसंशयः ५५ इतिचंडमंत्रविहितविधिवद्विधिप्रमादरेणयःशंभुभजते सतुवांछितंप्रदमिहयापुनःशिवरू
पतामपिपरत्रलभेत् ५६ इतिश्रीप्र॰ एकोनत्रिंशः पटलः २९ अथाखिलार्थानुमतेवशक्तिर्गुंकाचतद्विंशतितत्प्रभेदैः गायत्रि
संज्ञापिचतद्विशेषान्सहप्रयोगात्प्रवदाभिसांगान् १ ताराहृतयाव्याहृतयश्चसप्तगायत्रिमंत्रः शिरसासमेतः अन्वर्थकंमंत्रमिमंतुवेद
सारंपुनर्वेदविदोवदंति २ जप्यःस्यादिहपरलोकसिद्धिकामैर्मंत्रोयमहिततरोद्विजैर्यथावत् भूदेवान्नरपतयस्तृतीयवर्णाः संप्रोक्ता
द्विजवचनेनतत्रभूयः ३ तेषांपुडक्तलहयोत्यमसदृसामारभ्यतनक्रियातारव्याहृतिसंयुतासहशिरोगायत्रुपास्यापरा संध्योपासनया
जपेनचतथास्वाध्यायभेदैरपिप्राणायामविधानतोमतिमताध्यानेनतथानित्यशः ४ आदौतारः प्रकृतिविकृतिप्रोक्तितोसौचमूला
धाराद्धारादलिविरुतिशाविशयसौषुम्नमार्गं आद्यैःप्रांतावधिभिरनुगतोमात्रयासप्तभेदैः शुद्धोमूर्धावधिपरिगतःशाश्वतोंतर्बहिश्च
प्रकाशितादौप्रणवप्रपंचतानिगद्यतेव्याहृतिसप्तकेपुनः सभूर्भुवःस्वश्चमहोजनस्तपःसमन्वितंसत्यमितिक्रमेणच ६ भूपदाद्याव्या
हृतयोभूताभूतस्तद्दिवर्तते तत्पदंसदितिप्रोक्तंसन्मात्रत्वाच्चभूस्ततः ७ भूतत्वात्कारणत्वाच्चभुवःप्राभूस्यसंगतिः सर्वस्वसीरणात्स्वात्मतया
वस्वरितीरितं ८ महत्वाच्चमहस्त्वाच्चमहःप्राहुःसमीरितः तेदेवसर्वजननात्तस्माज्जव्याहृतिर्जनः ९ तपोज्ञानतयाचैवतथातापतया

स्मृतं सत्यं परत्वादात्मत्वादनंतज्ञानतः स्मृतं १० प्रणवस्य व्याहृतीनामतः संबंध उच्यते अकारो भूरुकारस्तु भुवो मकारः स्वरीरितः ११
बिंदुर्महस्तथा नादो जनः शक्तिस्तपः स्मृतं शांतं सत्यमिति प्रोक्तं यत्तत्परतरं पदं १२ प्रणवस्य व्याहृतीनां गायत्र्यैक्यमथोच्यते अत्रा
पि तत्पदं पूर्वं प्रोक्तं तदत्र वर्ण्यते १३ तदिति द्वितीयैकवचनमनेनाखिलवस्तुनः सृष्ट्यादिकारणं तेजोरूपमादित्यमंडले १४ अभिध्येयं
सदानंदं परं ब्रह्माभिधीयते यत्तत्सवितुरित्युक्तं षष्ठ्येकवचनात्मकं १५ धातोरिह विनिःपन्नं प्राणिप्रसववाचकात् सर्वेषां प्राणि
जातीनामिति प्रसवितुः सदा १६ वरेण्यं वरणीयत्वात्सेवनीयतयात्तथा भजनीयतया सर्वैः प्रार्थनीयतया स्मृतं १७ पूर्वस्याष्टाक्षरस्येव
व्याहृतिर्भूरिति स्मृता पापस्य भर्जनाद्भर्गो भक्तस्निग्धतयात्तथा १८ देवस्य वृष्टिदानादिगुणयुक्तस्य नित्यशः प्रभूतेन प्रकाशेन दीप्य
मानस्य वा तथा १९ ध्यै चिंतायामतो धातोर्निष्पन्नं धीमहीत्यतः निगमाद्येन दिव्येन विद्यारूपेण चक्षुषा २० दृश्यो हिरण्मयो देव आदि
त्ये नित्यसंस्थितः हीनतारहितं तेजो यथास्यात्स हिरण्मयः २१ यः सूक्ष्मः सोहमित्येवं चिंतयामः सदैव तु द्वितीयाष्टाक्षरस्यैवं व्याहृतिर्भु
वईरिता २२ धियो बुद्धीर्मनोरूपाश्छांदसत्वाद्य ईरितः कृतस्य लिंगव्यत्यासः सूत्रात्सुप्तिङुपग्रहात् २३ यत्तेजो निरुपमं सर्वविश्वयात्म
कं भजतां पापनाशस्य हेतुभूतमिहोच्यते २४ नइति प्रोक्त आदेशः षष्ठ्येषु युष्मदस्मदोः तस्मादस्माकमित्यर्थः प्रार्थनायां प्रचोदयात्
तृतीयाष्टाक्षरस्यापि व्याहृतिः स्वरितीरिता एवं दशपदान्यस्यास्त्रयस्त्र्यष्टाक्षराः स्मृता २५ षडक्षराश्च चत्वारः सुप्युतविंशदक्षराः इत्थंभू
तेपदे तस्य देवस्य सवितुर्विभोः २६ वरेण्यं भजतां पापविनाशनकरं परं भर्गोस्माभिरभिध्यातं धियस्तन्नः प्रचोदयात् २७ उक्तैवमत्र गा
यत्री पुनस्तच्छिर उच्यते आपो ज्योतिरसश्चेति सोमाग्न्योस्तेज उच्यते २८ तदात्मकं जगत्सर्वं रसस्तेजो द्वयायुतं अमृतं तदनाशित्वाद्बृ
हत्वाद्ब्रह्म उच्यते ३० यदानंदात्मकं ब्रह्म सत्यज्ञानादिलक्षणं तद्भूर्भुवः स्वरित्युक्तं सोहमित्योमुदाहृतं ३१ एतद्वेदसारस्य शिरस्त्वा

ग्र·यं
स्ना·
७२

छिद्रमुच्यते लक्षणोरितिनिर्दिष्टं वेदसारे सुनिश्चितः ३३ फलार्थी फलमाप्नोति मुमुक्षुर्मोक्षमाप्नुयात् अघमर्षणसूक्तस्यायकृतघ्नोच विधिर्द्विजः
दृष्टानांधावत्येव वजिह्मानिर्लेखनादिकं कृत्वा स्नात्वा समाचम्य मंत्रपूतेन वारिणा ३४ आपोहिष्ठामयाभ्याभिस्तृभिस्तिसृभिरेव च प्र
भुत्वा पुष्पं देहे सन्धृहीत्वांजलिनाजलं ३५ आदित्याभिमुखो भूत्वा नङ्क्त्वान्मोर्ध्वलोचनः वेदसारं जपंज्योतिर्मूलभूतं परात्परं ३६ ह
न्तस्य सर्वस्य लोकस्य मण्डलान्तर्व्यवस्थितं चिंतयन्परमात्मानमपऊर्ध्वं विनिःक्षिपेत् ३७ एतस्मात्प्रतिनिष्ठंति जगद्व्याप्य पर्यन्तिच ततः
प्रदक्षिणीकृत्य पुनराचम्य संयतः ३८ क्रमात्ताराद्मिंत्राणमृष्यादीन्विन्यसेत्सुधीः तत्र तु प्रणवस्यादावृषिरुक्तः प्रजापतिः ३९
छंदस्तु देवी गायत्री परमात्मा च देवता जमदग्निर्भरद्वाज भृगुगौतमकाश्यपाः ४० विश्वामित्रवसिष्ठाख्या ऋषयो व्याहृतीरिताः
गायत्र्युष्णिगनुष्टुप् बृहती पंक्तिरेव च ४१ त्रिष्टुब्जगत्यौ छंदांसि कथ्यंते देवता अपि समार्चिरनिलः सूर्यो वाकपतिर्वरुणो वृषा ४२
विश्वेदेवा इतिप्रोक्ताः सप्तव्याहृतिदेवताः हृन्मुखांसोरुयुग्मेषु सोदेषु क्रमशो न्यसेत् ४३ विश्वामित्रस्तु गायत्र्या ऋषिश्छंदः स्वयं स्मृ
तं सविता स्याद्देवता च ब्रह्माशिर ऋषिः स्मृतः ४४ छंदस्तु देवी गायत्री परमात्मा च देवता - - - - - - - - - - - - - - - - ४५
गायत्री शिरसा विद्वान् न्यात्रिःस्याङ्न्यासता हृदये धस्तथार्धं च महादित्व पिसयतः ४६ व्याप्ये व्याहृतीः सप्त गायत्री च शिरो युतां
सार्थं संस्मृतिसंजप्या त्रिरिदं जपलक्षणं ४७ आत्मन्यथ स्वोपरिचक्रिणस्ताः समुपानयेत् गायत्रीपूर्ववज्जप्यात्ता ध्यायविधीरितः
एतत्त्रयं त्रिशः कुर्याद्द्रकायसुवनन्सुधीः निरुच्छास स विज्ञेयः प्राणायामो मनीषिभिः ४९ ध्यानस्य केवलस्यास्य व्याख्यानेदर्शि
तः क्रमः त्रिव्याहृत्यादिमन्यसेद्गायत्रीसंध्ययोः सुधीः ५० प्रातर्वाथ सहस्रं वा मंत्रार्थगतमानसः पूर्वप्रपंचयागोक्तानङ्गाण्यत्र ज
पादिकान् ५१ लिपिन्यासादिकान्सांगान्ग्रहन्यासादिसंयुतान् सनिजर्ष्यादिकान्सर्वान्विदध्याद्विधिवद्बुधः ५२ पादसंधिच तु स्का ७२

घुनाभिहृत्कलयोर्द्वयोः संध्यास्थानामागंआदिकर्णभ्रूमस्तकेष्वपि ५३ वाहनैर्देवयामध्याशूर्ध्निगेषु मुखेषु च क्रमेण वर्णान्विन्यसेद्ध्रा
यन्मंत्रवित्तमः ५४ शिरोभ्रूमध्यनयनवक्त्रकंठेषु वै क्रमात् हृन्नाभिगुह्यजान्वास्यपादेष्वपि पदान्न्यसेत् ५५ सब्रह्मविष्णुरुद्रेशैस्सर्वैः
समस्तांश्चिवैः समस्तवीजाद्यैरर्याद्देगन्यासः समाहितः ५६ एवं कृत्वा तु सिद्ध्यर्थं गायत्रीं दीप्तितोजपेत् अथ त्रिगुणितप्रोक्ते विचित्रे मंड
लोत्तमे ५७ शक्तिभिः आकाशगुप्ताभिः सौरेपीठे समर्चयेत् नवनिः द्विपंकलशं यथाशक्त्यैवोपचारतः ५८ गन्धैर्दीपैश्चभिः कायजलैर्वाथ पूरये
ततः तस्मिन्नावाह्य कलशे शक्तिमित्यविचिंतयेत् ५९ मंदाराक्ष्यरोचनाजनजपाकाभैर्मुखैस्त्रिडमद्दन्तोद्युन्मुकुटाङ्गसंततचक्र वि
ष्णार्णचित्राम्बरः अक्षेचारिगदाङ्कयोगुणकपालाख्योचयापाशांकुशेष्टाभीतीर्दधती भवेद्भवदभीष्टा तारणी तारणी ६० संचिन्त्य भ
नरश्मिति प्रमाणं त्रिःशक्तिमूर्ती प्रथमं समर्च्य आदित्यशक्त्याख्यचतुष्टयेन यजेद्द्वितीयावरणे दिनेशं ६१ प्रज्ञादिनी प्रभा नित्यास
विश्वंभरसंज्ञिका विलासिनी प्रभावत्यौ जयाशान्त्या क्रमाद्यजेत् ६२ कान्ता दुर्गा सरस्वत्यौ विद्यारूपा ह्ययातथा विशालेशा व्यापिनी
च विमलाख्याः क्रमाद्यजेत् ६३ तमोपहारिणी सूक्ष्मा विश्वयोनिर्जयावहा पद्मालया परा शोभा पद्मरूपा तथा यजेत् ६४ मातृभिः सारुणं
ताभिः षष्ठ्यथो सप्तमीग्रहैः आदित्यपार्श्वदैर्नैर्ग्राध्येमीश्चादिभिः सुरैः ६५ आवृतिः कथितं चेति विधानं परमीदृशं गंधादिभिर्निवेद्या
न्तैर्दिनेशं सम्यगर्चयेत् ६६ अथ पुनरस्त्रमभिषिंचेत् संयतचित्तः च देशिकः शिष्यः कृतकृतविधिमपि विधिवद्दिहितबलिं दत्तदा
ति एवं मुखे ६७ भूयस्तत्वदूरलक्षं गायत्रीं संयतात्मको जप्त्वा जुहुयात्पायसघृततिलदूर्वाभिर्दुग्धतरुसमिद्भिरपि ६८ एकैकं त्रि
सहस्रं मंत्री समभीष्टसिद्ध्यै तु तैः अथवाऽष्टसहस्रसंख्यं तु ख्यातैः केवलैस्तिलैर्जुहुयात् ६९ इति तीक्ष्णेदनविषये मंत्री दीर्घा
युषे च विशदमतिः आयुष्कामो जुहुयात्पायसमपि वाज्यके वलाज्येषु ७० दूर्वाभिः सतिलाभिः सर्वैर्वा त्रिसहस्रसंख्यकं मंत्री

अथवा त्रिमधुरसिक्तैर्वरकर्णैर्जुहुयाच्छरीरे वहे रक्तं नष्टश्रीरपि भूयो भवति मनोज्ञश्च मंदिरं लक्ष्म्याः अपामार्गसमिद्भिरपि पालाशैर्वा
ब्रह्मवर्चसे जुहुयात् ७२ सर्वैरेतैर्जुहुयात्सर्वफललाभेच्छुर्हि जे स्वरोमेतिमान् इतिपरमरहस्यं वेदसारस्य सारं गदितं मजस्वपुरे
योगिभिर्ध्यानगम्यं अमुमथ जपहोमध्यानकाले परावं भजति सतु विमुक्तः कर्मभिर्मुक्तिमेति ७३ इति श्री· त्रिपुरा·पटलः ३·
अथ वक्ष्यामि विद्याया विश्रुतः प्रवरं विधिं ऋषिच्छंदोदेवताभिर्न्यासक्रमेः सह १ मारीचिः कश्यपो नाम ऋषिः छंदः स्व
यमुक्तं देवताजातवेदाग्निरुच्यते न्यतोमनोः २ नवभिः सप्तभिः षड्भिः सप्तभिश्च तथाष्टभिः सप्तभिर्मूलमंत्रेणाङ्गपादंगानि वर्णं
कैः ३ अंगुष्ठगुल्फजंघाख्यजानूरुकटिगुह्यके सनाभिहृदयोरोजपार्श्वपृष्ठकेषु च ४ स्कंधयोरुभयोर्मध्ये बाहुमूलोपबाहु
षु प्रकूर्परप्रकोष्ठेषु मणिबंधतलेषु च ५ मुखनासादिकर्णेषु मस्तमस्तिष्कमूर्धसु विन्यसेद्दश वान्मंत्री क्रमान्मंत्रसेमुद्भवा
न् ६ शिखाललाटदृक्कर्णयुगोष्ठरसनासु च सकंठबाहुहृत्कुक्षिकटिगुह्योरुजानुषु ७ जंघाचरणयोर्न्यसेत्पदानि त्रिष्टुभः स्व
धीः उद्यद्विद्युत्करालाकुलहरिगलसंस्थाविभ्रांखासिखेटेषु स्वासाख्य त्रिशूलानरिगणभयदां तर्जनीं चाद्धाना वर्मास्तु
कूर्णदोर्भिः प्रहरणनिपुणाभिर्वृताकन्यकाभिर्दद्यात्कार्शानवीष्टा त्रिनयनलसिता चापिकात्यायनी वः ८ इति विन्यस्तदेह
हस्तु कुर्याज्जयादिकाः क्रियाः दीक्षाप्रवर्ततिपूर्वं यथावद्देशिकोत्तमैः ९ ततोर्चात्कृतिः संप्रोक्तास्यास्य योगविधिस्ततः दीक्ष
काख्या दशार्णपादौ शांत्या वेष्टनतो बहिः १० यत्र षड्गुणितक्रातवाडवैर्णलसिताखकं बहिरष्टदलपद्मप्रोक्तलक्षणलक्षितं ११
अत्र पीठयजेन्मंत्रीक्रमात्तनवशक्तिकं जयास्वविजयाभद्राभद्रकाली सुदुर्मुखी १२ व्याघ्रसिंहमुखी दुर्गा त्रिष्टुभो नवशक्तयः
तत्राधायचरंगवक्राथमूत्रपयोभसा १३ पकेनस्वरणकृताश्रावाहाद्यविभावरः अंगावृतेर्बहिरष्टादिपादैष्टकाविभिः स्वताः

मूर्तीरभ्यर्चयेद्बीजैर्नवेदादिकाः क्रमात् पृथिव्यम्बुनलेशानव्यात्मने पदसंयुतान् ॥ ६ ॥ अर्चयेद्दिक्षु कोणेषु निरृत्याद्यैर्यथाक्रमं
दिव्येकादशसंख्याः स्युर्जीर्णाद्या वर्णपाश्चयः ॥ ६ ॥ लोकपालांस्ततो हेतीर्विधिनेति समर्चयेत् जाग्रता तापनी वृद्धगर्भा दह्नरूपिणी ॥ ७ ॥
सेंदुखंडा सहेंभद्रेश्री सन्नम्भा स्वाविलीनतथा वागीश्वरी मदवहा सोमरूपा मनोजवा ॥ ८ ॥ मरुद्वेगा रात्रिसंज्ञा तीव्रकोपा यशोवती तोया-
त्मिका तथा नित्या दयावत्यपिहारिणी ॥ ९ ॥ तिरस्क्रिया विदग्धा ना तथान्वादमरप्रिया समाराध्या नंदिनी च परा रिपुविमर्दिनी ॥ १० ॥
षष्ठी च दंडिनी तिग्मा दुर्गा गायत्रिसंज्ञिका निरवद्या विशाला दीक्ष्वासो ह्वाह्वा च नादिनी ॥ ११ ॥ वेदना वह्निगर्भा च सिंस्वाहा ह्व्या तथा
धुर्याडुर्विमहा चैव विरसा तापहारिणी ॥ १२ ॥ व्यक्तदोषा निःसपत्ना चत्वारिंशाच्च तर्युताः अभिषिच्य गुरुः शिष्यं कुंभादीनाकृणुहवे
त् ॥ १३ ॥ ईदृशे यत्र मार्गे हाजपे छिन्नाः स्त्रयंत्रितः मंत्रा द्रसहस्रं तु सिद्धार्थं गुरुसन्निधौ ॥ १४ ॥ सर्वजापेषु चाग्नेयां गायत्र्या द्विगुणो ज-
पः कर्तव्यो वांछितानां वाप्येरक्षायै कार्यसिद्धये ॥ १५ ॥ तिलराज्यं नलदीर्घसेध्महविराज्यकैः सर्पिःसिक्तैः क्रमाद्धोमः साधयेदीप्सितं
नृणां ॥ १६ ॥ चत्वारि चत्वारिंशाच्च चतुःशतसमन्वितं चतुःसहस्रसंयुक्तं प्रोक्तो द्रव्यो हुतक्रिया ॥ १७ ॥ एवं संसिद्धमंत्रस्य पश्चाद्रक्षादिकाः क्रिया
मताः चत्वारि चत्वारिंशाच्च वर्णानामस्तु मिष्यते ॥ १८ ॥ प्रलोमपाठो वर्णानामूर्ध्वमाद्भर्मनीषिणः पादाष्टकमिदं विद्यात्तोछ्गोमतुस्त्व-
यं ॥ १९ ॥ जहुका मोमतुसेन पादं स्तु प्रतिलोमतः जपेत्तथाह्निमंत्रोयं नाल्पते डषडूषितः ॥ २० ॥ आद्याः पञ्चाक्षराः पादस्तु यः सप्ताक्षरोप-
रः पंचमस्याथ षष्ठस्य हौतु पादौ षडक्षरौ ॥ २१ ॥ पंचाक्षरेण तदन्यौ चतेषां भावो निगद्यते आद्यं ज्ञानेन्द्रियं कामं द्वितीयं पाचभौतिकं ॥ २२ ॥ तृ-
तीयं धातवः सप्त चतुर्थं वर्णसप्तकं षडूर्मयः पंचमः स्यात् षष्ठः स्याद्दोषिको मतः ॥ २३ ॥ सप्तमस्याष्टमः पादः प्राणाद्यं वचनादिकं सांगः
सप्रतियत्निकः सद्गुरु पदद्वंद्वप्रणाममक्रियो जाप्यो दिष्टं तत्कौलविशतो वर्णप्रतीपस्तथा गुर्वादिष्टविधानतस्त्रिविधिवद्याज्ञो नमन्तु मां ।

प्र॰ यं॰
मा॰
७३

73

त्रिणतत्तत्कार्यसमाप्तयेखिलविघ्नशान्तये चानुदय: ३४ अनुलोमजपोमालामपि पाठोनुलोमक: प्रतिलोमानितानिस्यु:प्रतिलोम
विधौतथा ३५ प्रतिपत्तिविशेषांश्चतत्रतत्रविचक्षण: गुर्वादेशविधानेन प्रविदध्यान्नचान्यथा ३६ जप:पुरोक्तसंख्य:स्याद्धुतन्तत्क्रमिस्त
थाभवेत् नीमस्त्वसमिद्राजी तिलहव्यघृतै:क्रमात् ३७ अथकापंचकाख्योत्यचक्रुण्डहुतमुच्यते अत्यन्तसुखेनकर्तव्यंप्रयोजपङ्कजादि
कं ३८ तत:सुमंत्रवर्णाभ्यांहुत्वावत्यावह्निदेवता: प्रत्येकमाहुतास्तास्तुपंचकेननतस्तुवा ३९ तत्पंचकंचप्रत्येकमाहुतंपंचभि:दृष्टक्र
प्रत्येकंपंचकानांचषोडशाहुतिरिष्यते ४० प्रत्येकंषोडशानांचकोटय:परिचारिका: इत्येकाहनजातस्तु वादेकस्मात्षोडशात्मकात् ४
तावत्यस्तुजातास्तद्दिवितांशेनरहृदयेत् ४२ तत्रत्रिविद्रियजा:प्रोक्ता देवतास्तूर्ध्वहृदय: तिर्यचोभौतिका:प्रोक्ता धातव्यास्तुभयाननाः ४३
ऊर्मिजास्तूर्ध्ववक्त्रास्तिर्यचस्थाश्चकोशजा: स्त्रीवास्तुस्वहृद्योपिता गोचरोस्यास्त्रियोमता: ४४ अधोमुख्याश्चतिर्यचश्चस्तुक्तोमूर्तिसग्रह:
आभि:सर्वाभिरपिच प्रीत्वाभिर्जातवेदस: ४५ व्याप्यतेपरराष्ट्रंतु हस्तगुल्मलतादिकं आरंभेमातृकाणांस्तुर्नेत्राणएपभिचारके ४६
कर्मणामस्त्रसन्निस्युर्देवानिस्युस्तथाहुतौ अत्यात्खी ह्वकादितिथय: हरिभिमानिलाद्ध्यादेवा: पूर्वोत्तराश्चयीयमहरविधयोमातृ
या:परेश्चरभा: तदास्वास्पपरिक्रास्तप्रयोक्त्यात्मनिसंहरेत् ४६ भद्रास्तंसमग्रंहुत्वकुर्यादिजयास्वरविशेषत: आरेकण्डरभ्यमदेशप्रयोज्या
दित्यवारके ४७ संहरेत्सप्तहकुर्यादिह्वारेत्वाचार्ययो:सुधी: चौर्यविसृज्योभयकेरात्रेहरेद्धर्मप्रसेत्स्थिरै: ४८ दिनास्तुदिनकृद्युक्तेवारग्र
हसमन्विते कृत्तिकादिचकृत्पातकत्वास्तुजातवेदस: ४९ नक्षत्रात्माङ्गनाप्रा:स्यात्तिथ्यात्मनेतुरुदाहृत: नाभ्यांकरोतिहिदिनकृद्धि
सर्गाद्यानकर्मणी ५०

वियत्पूर्वं

हुत्वास्त्वं

तेनैव ७३

धारा
नात्रकार्या
चिताम्ब
सर्वथा
सर्वथं
वालकंसात्त्वकं
चतुर्दशप्रणामथ
श्रासत्य
लोकं
माहिषगव्य
सत्यवार
समूल
ड
एकैकं
शुद्धिं
चत्वारिंश
प्रारव्य
त्रिशनक्षत्र
मद्दिष्यावत्सकं
त्रिकोण
ऊंड
श्राधाराङ्गस्थितं
श्रात्रिपीठ
ग्रस्मादिक
इंद्रह्मितारक

प्र॰ पं वैविएं
स्ता
७४ ग

यत्रकुत्रचित् - - - - - - -

योगाग्निना - - - - - - - - - स्वाधिष्ठा

यत्रकुत्र - - - - - - - - - - -

संध्याश्रय - - - - - - - - - - - - - - दुर्गालय - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - मध्याह्न - - - - - - - - - - - - - - -

अस्यैव - - - - - - - - - -

उलाभ मंडलेभास्करस्य

इंद्रघ्नी

अस्त्रविद्या

ब्रह्मनाड्या

स्वाधिष्ठान मणिपूरक

अनाहतार्का

नक्षत्रात्माङ् ७४

नाशाः स्यात्तिथ्यामेन्दुरुद्रहतः ताभ्यां करोतिदिनकृद्विसर्गाद्दानकर्मणी हत्वानिग्रहकर्मणोस्तुपरावक्त्राः प्रधानाकृतिप्रख्यामंत्रविधा
नविच्चादिलिपिदिग्विकाटयोकाटयः संस्थाप्यक्रमशोदशेदिनरुचीः प्रान्तेजपिद्वामनुसम्पद्यान्जुहुयादत्रप्रतिगतंसिध्येसमाराधयेत्
पीतायामुद्गिगदाहस्तामहिष्याज्यसंप्रलोकैः वैभेनकारिष्टसमित्कोद्रवैकैः स्तंभयेच्चङ्गविधिना - ह्यसितापाशांकुशाश्रुविगल
द्वाष्पप्रवाहसंभिन्ना वेतसस्समिदाज्यमधुरयुजामंद्रवर्षयेदुर्गा - रक्तापाशांकुशिनीनिशिफलिनीकिसरोजैवैःकुसुमैः चंदनार
सःसंसिक्तैर्होमाद्दुर्गावशीकरोतिजगत् - लवणेस्त्रिमधुरसिक्तैस्तन्वजनयावाज्यहोतानुगतनल्पा उडुतरुकाष्ठैर्नतंसमाहारयपतिमपि
वशकरुते - सकपालशूलपाशांकुशाहस्तारुणतरातथादुर्गा आकर्षयेच्चलावणपुत्तल्पात्रिमधुराक्तयाहोमात् - धूमावधू
म्रामुसलत्रिशिखकरामस्थिभिश्चतीक्ष्णाक्तैः कार्पासानांनिबकछदमेघघृतैर्जुतताच्च विद्वेषः - धूम्रातर्जनिशूलाहिनहस्ताविष
दलैः समहिषाज्यैः होमाच्चमरिचसर्षपचकणिभिज्जारुधिरसेचितैरटयेत् - पिशितिशूलकराग्निनिभासर्षपतैलाक्तमुनबीजैश्च मरि
चैर्वारात्रियुतैर्होमाद्दहितान्विमाहयेदुर्गा - कृष्णाशूलासिकराविभुदिनकृत्तोड्वैःसमिन्नवैरैः ब्रणकृत्तसमिन्तोहोमान्मारयतिमा
सतोदुर्गा - नक्तंचरवृक्षसमिधोमरिचानिशतीक्ष्णश्वित्र्याकलानि मारणकर्मणि विहितान्यारुष्कस्नेहसिक्तानि - नक्तचरवृक्षसमि
धांविलिखितसाध्याभिधानकर्मरता चतेश्वनाशिमानलयुजाहोमकर्ममारणकरं - मरिचैस्तोक्षसमेतप्रत्यक्कुष्मीपरागसंभिन्नैः
उल्लाभः परिलुलितंप्रसेचयेद्दलहृदलउनल्पाः - हृदयवदनेचरियोः सन्मुखतः संप्रतिष्ठतेरापः सूर्याभिभूतोरिःस्यात्लाघुना
त्वतमात्रकान्म्रियते - सेवप्रतिकृतिरसकृत्प्रतिष्ठितसमीरणाचविषादधिया तीक्ष्णलिहाभिलिमाविलोमजायेनतापनी
यामौ - विधिनाज्वराविद्धःस्यादयपञ्चनहोमेनहानिरंगस्य सर्वाङ्गत्यामरणंप्राप्नोतिरिपुर्नतत्रसंदेहः - प्राक्प्रोक्ताम्भूतवर्णो

न्त्यादष्टायुगषष्ठो बिन्दुयुक्तात्रसोनान्योनेर्मध्यात्रिमध्येषु पिङ्गनत्रयसंस्थाप्यमून्नामवर्णान् वर्णैरन्यैः साकमग्नेर्मनुमपिजुहुलि
प्ताद्यैः स्वचिह्नैः समेतं कुर्यात्कर्माणि सम्यक् वाट्टविशादमतिः स्तम्भनाद्यानि मंत्री ॰ ऊर्द्धाद्विलान्ताः कोणेसोचतुर्थ्यो णिकावसौ वा
नौ हृत्पोद्वितीयस्ततावक्त्रेहृद्वयोनिकादियक्षौः मरुतः कपोलबिन्दुकपंचमवर्णः प्रोक्तो तथा वोऽन्तः मनुमुपरेष्वपि मंत्री करोतु क
र्माणि तस्य संसिद्ध्यै ॰ उन्मत्तद्वैलनेत्रकुसुमभवसमिधां सम्मसाहस्रकं तं प्रत्येकं राजितैलाललितमथ जुहुनेन्माहिषाज्यप्लुतं वा
शुक्लाष्टमाद्यमेवं स्वनियतचरितः सप्तरात्रं निशायाः निःसंदेहो सपत्नः स्त्यजति किल निजं देहमाविष्टमोहः ॰ सोमुद्रे च सहि
गुंजैरंकविषैसाद्यार्द्रवृत्ताकृति शत्वाधो वदनाजलेष्टकटाह्यादिश्रितेक्वाथयेत् समाहृत्य वलनं जपत्विषतरोयष्टमापिरस्ताद
नेकर्वन्त्सप्तदिनांतरे यमपुरं क्रोडापरः स्याद्दरिः ॰ अर्कस्यंदनकदुपत्रगमनस्वग्रस्ता त्रिमाषा बन्धपष्टा तिलजास्तु नविषघृतं दी
मंकैरेभिर्मास्वतः वायुप्रेरितवह्निमंडलमहाज्वालाकुलास्यादिकं ध्यायन्वैरिणमस्तिपिंजलमसुमंत्रं जपन्नन्नपवे ॰ श्राद्धस्थकोष्मि
मन्नात्रथ सप्तरात्रं सिद्धार्थतैललुलितैर्मरिचैर्जुहोतु आरभ्य विष्टिदिवसेनिरतः प्रलापमूर्च्छान्वितेन विषयी क्रियते ज्वरेण ॰ ता
लस्य पत्रे भुजपत्रके वा मध्ये लिखेत्साध्यनराभिधानं अथाभितो मंत्रमिमं विलोमाविलिख्य भूमौ विनिखन्य तत्र ॰ आधाय वैश्वानु
रमादरेण समर्च्य सम्यक् प्रविचेर्जुहोतु नीत्वाज्वरस्तस्य भवेत्तुनत्तनोये त्रियेद्द्व्यपनमः समभ्युयात् ॰ सिक्तस्याष्टारनिकरैः श्मशानवृक्षे
धर्मनीषिपुमनुधावमानमेनां संचिंत्य प्रतिपत्तु जलदिग्विशाविबेजमाक्षमनुमप्युच्चाटनायेप्सीत् ॰ कृत्वा स्थण्डिलमंगणे भगवतीं न्या
सक्रमात् संयजेत् धूपाद्यैः पुनरंधसा च विविकिरेन्मत्र्यो निशायां बलिं जप्त्वा मंत्रमसुं च रोगसहिता शुत्पातिशत्यात्कनार्स्ताः तान् भूतपिशा
चैर्विविहिनाद्धः खात्स्ये नाशयेत् ॰ विधिवदभिज्वाल्यानलमनवहमाराध्य गंधपुष्पाद्यैः संध्यासु जपार्चनमनुरयमाकांक्षितसा·

कल्पसिद्धिकल्पतरुः ॥ ऊरुस्तम्भस्तु लिखितलोणिवकिरणवत्स्तोम्भ्रहीतसंधारह मंत्रार्णसंख्यक्ष्मैरेकोनद्रावयेदरीनचिरात् ॥ शुष्कैश्च
तंडुलैरथनिष्पाद्य पंचगव्यमपि सघृतेन तेन जुहुयाद्दष्टसहस्रसमेतसंपातं ॥ प्राशितपातस्यास्याद्द्रुतास्सर्वथैव साध्यस्य प्रांगण
गणमंदिरयोरपि निखनेद्ध्रुवेचावशिष्टसंपातं ॥ कृत्वानरयपतितसिन्धोर्बिम्बंतेन ग्रहादयोभीत्या कलारमेतिकंपिताश्चात्मा।
सर्वात्मनाचनाशयति ॥ ब्रह्मद्रुमफलकांतेमंत्रितःसमसमकोष्ठयुते कोणेदशाणि ह्रिंवा मायाबीजंसकर्ममध्यगते ॥
विलिखेत्क्रमेणमंत्रान्तराशिस्थितेष्ठितेषुकोष्ठेषु तत्रमरुतःप्रतिष्ठां विधायविनिधायवह्निमपिजुहुयात् ॥ आज्येनाष्टस
हस्रंफलकोपरिसम्यगात्तसंपातं विप्रतिपत्तिधरायांनिखनेद्धपंतुपद्रवाःसद्यः ॥ सिकताचरुगव्याप्यमकम्दंप्रतिष्ठा
विधीयतेसिद्ध्यै प्रस्थाढकघटनामाशहस्रराशिभियुमयेसिकताः ॥ मथ्येष्टाप्रांताह्वचजेडानामास्वय्यनवकमपि वि
धिनानिवपेत्क्रमशः सिंहधनुर्मागयायिनिदिनेशे ॥ तिथिषुचकालाष्टम्याभेषुविशाखाग्निमूलभागेषु वारेषुमंद
वाकातिवर्ज्याःसर्वेप्रशस्यते ॥ हस्तश्रवणमघास्वप्राजापत्येचकर्मकुर्वीत द्वादशसहस्रसंख्यंप्रजपेज्ज्ञायत्रमपियथोक्तं
मध्येचमूलमनुनातदायुधैरष्टदिक्षुचक्राद्यैः सकपालीतैःपृथगपिसंस्थापनकर्मनिगदितंविधिवत् नास्ताश्चदेवताश्च
पिपरिपूज्ययथाक्रमेणमंत्रितमः ज्याद्बलिंदिक्षुग्रहरकरणेभ्योलोकपालराशिभ्यः ॥ सिकताःषोडशाकुंडवेब्रह्मद्रु
मभाजनेतुगव्याक्तं निवपतियधिविधिनातंदेवग्रामंकरोतिचवश्यात् ॥ अर्कजस्थोड्रिगायामपरिमितजलायांसमा
दायस्तुड्रा:सम्यकंशोषयित्वातपमनुसिकताःसूर्यकोणेविशोध्य संसिद्धेपंचगव्येस्त्रमतिरथविनिःक्षिप्यताःकुंभसंस्था

प्र·पं·
सा·
७६

मंत्राग्नौ मंत्रजापी द्विजतरुसमिधा भर्जयेत्कार्यहेतोः ॥ एवं मृद्वुपलब्धखवः संस्थाप्यन्ते सपंचगव्यास्ते वसुधाविप्रतिपत्तिदं यंव
पुष्टिं च कुर्वति क्रमशः ॥ रथ्यावल्मीकदेशाद्द्विजगृहरुचकान्निष्क्रमण्णतकुंभनिभा सद्घृतपयोन्योहोमात्महती लक्ष्मीसमावहेद्दुर्गा ॥
श्रीश्रीभिर्वृतैः स्वैरैः समिद्भिरपि तु मध्वीकृथामाज्यैः मधुरत्रयमधुरतैरर्महतीं महिं करोति हुतविधिना यद्यद्वाञ्छति पुरुषस्तत्त
द्दृश्यप्रभावतः साध्यं सप्रहृनदजाद्या समिद्ग्रिग्रामकाननावस्तुधा माहिषोपलमुद्धिंदहति हिमतिमानयत्नमेतेन एवं
प्रोप्यायपयति च मंत्रेणानेन निधितधीर्मंत्री [illegible] कोन कियद्वा मंत्रस्याख्यायते स्य सामर्थ्यं तस्मादेनं मनुवरमभीष्टाप्तये संयतात्माज
प्यान्नित्यं सहुतविधिभिरप्यादराच्चर्चयेच्च भक्त्याकुर्यात्तमतिरभिषेकादिकं कर्मजातं कर्तव्यान्यत्प्रणवमतिवैत्रैव भक्तः सदास्यात्
इति श्री· एकत्रिंशः पटलः ३१ ॥ अथाभिवक्ष्ये महितस्य मंत्रस्यानुष्टुभः संग्रहे विधानं ऋष्यादिकं रंगपदैर्यथावद्दीक्षाजपार्चा
हवनक्रमेण १ ऋषिरभिहितो वसिष्ठश्छंदो नुष्टुप् देवता रुद्रः त्र्यबकपदादिकैः स्यान्मनुना मुनैव षडंगकल्पिविरिह कथिता २
त्रिभिस्तु वर्णैर्हृदयं शिरस्य चतुर्भिरष्टाभिरथो शिखा च ओं नवार्णैः कवचं तथास्त्रं पंचार्णकैरप्यतमस्त्रमाङ्गः ३ चरणाग्रसं
धिगुह्याधारोरुहृदयकंधरेषु पुनः बाह्वोः संध्यग्रास्यघ्राणहृदयदृक्श्रुतिभ्रू शिरःसु ४ वर्णान्न्यस्य शिरोभ्रूहृदयकगलहृदुदरगुह्ये
षु ऊर्वोर्जान्वोः पदयोः पदैश्च मनुविक्रमेण विन्यसेव ५ अक्षः स्रक्षार बिंदुस्थितिदभयकरांकस्थितं पूर्णकुंभं द्वाभ्यां वेदाक्षमा
ले निजकरकमलाभ्यां घटौ नित्यपूर्णौ द्वाभ्यां तौ च स्रवंतौ शिरसि शशिकलाबंधुरे प्लावयंतौ देहं देही दधानः प्रतिदिशमविश
दाकल्पजालः श्रियं वः ६ प्रासादे [illegible] गव्यैर्वा दुग्धतरुकषायैर्वा संपूर्णकलशमस्मिन्महेशमावाह्य पूजयेद्भक्त्या ७ अग्रे

७६

एघाकोघैः पुनराकृतिरष्टभिर्हितीयास्यात् मंत्रार्णपातिभिः स्युः पुनस्त्रस्तोदिशापवत्राद्यैः ८ श्रीकंठधरणितोयानले
स्नवियदात्मसंज्ञकास्तेच आनुष्टुभमित्यावरणं प्रोक्तंविधानवरमेव ९ रमाराकाप्रभाज्योत्स्नापूर्णाषाषूरणीतथा वि
श्वाविद्यासितापक्षासारासत्याशिवानिशा १० आर्द्राप्रज्ञापरामेधाकीर्तिः शान्तिर्धृतिर्मतिः धरोमापावनीपद्माशान्तामाघा
जयामला ११ द्वात्रिंशदितिनिर्दिष्टाः प्राक्तयोनुष्टुभिः क्रमात् शिवानुभावतोनित्यंजगदाप्याययंतिया: १२ इतिपरिपूज्यमहे
शं कलशाजलैः समभिषिच्ययेत्क्रिया कनकांशुकरत्नाद्यैर्गुरुमपिपरिपूज्यमनुमतः सिद्धं १३ प्रजपेल्लक्षात्तृत्पाद्योर्दुहुयाज्ज
पावसानेच विल्वपलाशौखदिरोवटतिलसिद्धार्थदोग्धदुग्ध्यानि १४ दधिदूर्वेतिदशोतान्याज्यसमेतानि होमवस्तूनि एकैकशः
सहस्रदशाभिर्हुत्वाप्रतर्प्यविप्रांश्च भवतिनरः सिद्धमनुमंत्रेणयमर्वकर्मकर्तास्यात् १५ विल्वैर्घृताक्तैर्हुत्वामहतीलक्ष्मीमवाप्नुया
द्विप्रः तावद्भिर्द्विजवृक्षोद्भिजः श्रियं पुष्कलामवाप्नोति १६ खदिरसमिद्घृतहोमात्तेजोबलपुष्टिमाप्नुयाद्विप्रः न्यग्रोधाघृतहोमाद
नधान्यसमृद्धिमेतिनचिरेण १७ घृतयुतैस्तिलैः प्रजुह्वतपञ्चत्योः यापमनोविमुक्तः स्यात् सिद्धार्थैर्घृतहोमेवैरिणमुपमृत्युमपिपुवि
नाशयति १८ पायसहुतेनपरमां समामथायुर्यशोलभेन्मर्त्यः दुग्धहुताच्छान्तिः स्यात्परमात्मानमपतिश्रियंलभते १९ दधिहोम
तोन्नवान्स्यात्संवननकरंचतद्वदंतिवुधाः दूर्वाघृतेनजुहुयात्रोगान्निर्वास्यसर्वमपमृत्युं गर्वितधीरष्टानामाविप्रवरः सर्वथाप्यात
जीवेत् २० निजजन्मदिनेपयोन्धसावाशनवीर्यत्रितयैः पयोघृताक्तैः शतहुयाच्चमितेसविंशतियः सलभेद्दारोग्यतांचिराय २१
काश्मर्यदारुसमिधांत्रिशतंसमेतं सर्पिःपयोन्नसहितं विदिनं जुहोति विप्रान्स्वतर्प्यचगुरून्परिपूज्यसम्यग्दीर्घं विमुक्तगदमायु

प्र॰पं॰
स्ता॰
११

स्त्वायुष्कामः २२ स्नात्वार्काभिमुखोऽम्भसि स्थितस्तं मंत्रं सहस्रं जपेदायुष्यं प्रतिपर्व हविषा होमो महाश्रीप्रदः लाजाभिर्निजवांछितायह
वनात्कन्याशु संदीयते स्वाहान्तस्तन्नमस्तु होमविधिनावर्णान्वशे स्थापयेत् २३ गायत्रिवर्णपरिपूर्णतनुष्टुभा तु त्रिष्टुब्भिस्त्रिष्टुभमहि
मामहितः कृपणातुः आनुष्टुभान्नसमयहविः पाशांकोदयुः समुद्यतस्समीपरिवांछितं वः २४ एभिस्त्रिभिर्मनुवरैस्तु शतान्तराख्यो
मंत्रोऽभिकांक्षितफलाप्तिदकामधेनुः प्रोक्तो हितायजगतां मुनिभिः कृपार्द्रचित्तैर्यथाक्रममथ संग्रहतो वदामि २५ अष्टाष्टाः पूर्वा
क्षात्त्रिविधाः सहृदं त्रयोदशभिरर्णैः शिरएकादशभिस्सहाविंशाद्भिस्तथा शिखा कवचं २६ नयने पंचदशार्णैः समसमभिर्दशाभि
रस्त्रमंगविधिः विन्यासं च मनूनां मंत्रज्ञः पूर्ववत्क्रमात्कुर्यात् २७ समस्तव्याखिललोकवर्तिसततं यज्जंगमं स्थावरं व्याप्तये
नचयत्प्रपंचविहितं मुक्तिस्त्रयत्प्रोक्षितः यद्धास्यात्प्रणवत्रिभेदगहनं शून्यांचयज्ञीयते तेन त्वं कांक्षितसिद्धये स्तुपरमं
ज्योतिस्त्वयोध्यं महः २८ लक्षायुतो जपविधिः पानादत्रस्याथ होमविधिक्रमः प्रयुतावधिको द्रव्यं दोग्ध्रान्नसर्पिषा समा
युक्तं २९ सौरे पीठे पूजा प्रोक्ता वंगैः समावृतिः प्रथमा प्रज्ञादिन्याद्याभिस्तिसृभिः प्रोक्ताः क्रमात्समावृतयः ३० पद्मस्थाहृषिके
शाद्यैर्भट्टवजागतादिभिस्तद्वत् स्याच्चरमादिभिरावृतिचतुष्कसहितं दशमी च्छादैः ३१ इति ध्यातादरस्तत्र समर्चनानिगदिते
हृदयाववरणान्बुधैः प्रभजतामभिकांक्षितसिद्धये निखिलसंस्तुतिमोदपदाम्बुधे ३२ दुग्धाभिषेचनक्रियात्सहस्रममृतनाकांडे
स्तु दीर्घायुर्भवेदूर्वाणांत्रितयेस्तथापूतपयः सिक्तैर्घृतैर्नैववा लक्ष्मीकोकनदैस्स्वर्णारुचिभिः स्वाङ्गयुक्तैस्तथा वैकै
रन्यलकैस्तदाक्षिविकचैर्बिल्वैः प्रसूनैरपि ३३ प्रत्यहदिनमथ प्रांत्ये संयतात्मा सहस्रं प्रतिजुहुत तिलैर्वा मिश्रविन्मो समेकं ११

अपि दिनकसंख्यं भोजयीत द्विजातीन् विविधरसविशिष्टैर्भक्तितो भोज्यजातैः ३४ शतं शतं शतान्तरं तं द्विनोदयतो जपेद् द्विजो मंत्रम
मुष्मात्तादृक् अरोगत्वं बहुलैर्दिशायुतं शतं प्रजीविकां रक्षेत्स्वस्ति खेनमः ३५ प्रणवव्याहृत्याद्या व्याहृतिनारान्तिका च मंत्रिवरैः
जप्या शतान्ताद्वरी स्यादिह परलोकप्रसिद्ध्ये दिनशः ३६ मन्त्रमन्त्रमघशान्त्यै न नक्षघ्ने प्रजप्याद्दृदगणरहिताया प्यापुष्येन हु
भाद्य विमलमतिरणातिध्रुसने त्रिहृभाद्यं दिनमत्र दिनवक्रे वत्सरं संयतात्मा ३७ शतान्तरमनोरयं क्रमात् उदीरितः संग्रहाङ्गे
दशमंतं द्विनोदिनशपवमंत्री मंत्रः अभीष्टफलसिद्ध्ये हयग्रासे च दीर्घायुष्यपोषजनं जनायचिरमिति दिशावामये ३८ सवाद
स्तूकविहितं निधानमथ सांगदेवतारूपं वक्ष्यामि साधकानाम् अत्रदिनमभिवाञ्छितप्रदानकरं ३९ ऋषिरपि संवननः स्यात्साउ
ष्णिग्ब्रहुबुच्यते छन्दः संवादाद्यः श्लोकः संज्ञानाद्यस्य देवता चाग्निः ४० ब्रह्माख्यो हृदयमन्त्रः शिरस्तु विष्णू रुद्रः स्यादिह तु शिखेश
श्च वर्म नेत्रं भवति सदाशिवस्तथास्त्रं सर्वात्मित्यथ कथितं षडङ्गमेवं ४१ धवलनलिनराजं चन्द्रमध्यनिविष्टं करविलसित
पाशं साङ्कुशं साभयं च सवरदममलेन्दुक्षीरगौरं त्रिनेत्रं प्रणमत हव्यवाहं चक्रमध्ये च संवादयन्तं ४२ सहस्रकाणां दशकेषु तर्भि
श्च्योसहस्रैश्च चतुर्भिरन्वितं जपेन्मन्त्रं सम्यग्यथाभिदीक्षितः पयोयसान्ते जुहुयाद्दशांशकं ४३ यजेत्तु संगेष्वत दर्चनाविधौ
नहिं तीयावरणे ग्निमूर्तिभिः अनन्तरं च त्रिदशेश्वरादिभिः क्रमेण वह्निं विधिना त्यमर्चयेत् ४४ संवादस्तकोविधिनेत्यनेन स
साधितं कर्म करोतु मंत्री चतुः शतं चापि दशो नरेण च बस्तबङ्कं प्रजपेद् दुनेत्र ४५ पायसेन मधुरत्रयभाजा विप्रराजतरु
उत्थमेर्वा सर्पिषा तत्र जगत् वृन्द समिद्भिर्वाञ्छितार्थविधये प्रजुहोत ४६ जुहुयात्कलावतश्चैः प्राशचमायोजपकादिवर्गीया

प्र॰पं॰
सा॰
१८

79

तुष्टैः तद्वच्च पयसा लाजैर्वर्णैः संयोज्य पूर्वसंख्यकं मतिमान् ४७ तद्वद्दुग्धं प्रतियोज्य त्रिष्टुप्याद्यंत्र पूर्वसंख्येन जुहुयात्सर्पिः
सिक्तं पायसमचिरेण कार्यसमवाप्त्यै ४८ प्रतिपादमथार्कपादं प्रतियोज्य जुहोतु पूर्ववन्मतिमान् तेनाभीष्टा वाक्सिद्धिर्नचिरेण नरस्य
हस्तगता ४९ अथ चरपादं त्रिष्टुब्युतैः सूक्तैस्तु पूर्वसंख्येन जुहुयात्समाज्यं पूर्ववादुपयित्व प्रतर्पयेद्द्विजाद्भिः ५० उद्दिष्टपयस्यदिष्टं मन्त्रित
मोज्जहोति सूक्तैरमीभिरुदितैस्त्रिविधेश्च मन्त्रैः व्यस्तैर्यथाविभवतो विधिवत्समस्तैस्तत्तत्फलं सिध्यति समग्रमयत्नमेव ५१ कृष्यारु
णीध्रुवा स्वाहायायासा त्रिष्टुब्विगद्यते ऋषिर्वसिष्ठश्छन्दस्त्रिष्टुप्छन्दो दावारीद्रुर्देवता ५२ अष्टभिः सप्तभिः षड्भिः नवभिस्तावद्भिरक्षरैः षडं
गानि विधेयानि तन्मन्त्रसमुदीरितैः ५३ अंगुल्यग्रस संधियाग्र शिवसंज्ञाधारनाभिवक्षोजश्चोरोहृद्देवोरोजगलदोःसंध्यग्रवक्त्रेषु च
गंडघ्राणविलोचनश्रवणयुग्मभ्रूमध्यमस्तेषु के सर्वांगेषु तथा न्यसेद्द्विशदधीर्वर्णैर्मनूत्थैः क्रमात् ५४ अर्कांशुकाभरणमाल्यवि
लेपनाद्यः पाशांकुशाभयवरदोः सरोजः सत्कारविंदवसतिः हसितः प्रसन्नो भूयाद्विभूतिविषये वरुणः श्रिये वः ५५ अंगैरष्टभिराहि
भिर्द्विपाधिपैः समभिपूज्य वारीशं कलशाजलैः रभिषिंचेत्परगुरुर्मन्त्रजापिनमिष्टं ५६ वस्त्रभिः प्रसादयेद्देशिकमथ शिष्योम
गुमिमं जपेल्लक्षं जुहुयाच्च दशांशपद्मैः रक्तैर्घृतप्लुतैस्तैर्मतिमान् ५७ ऋणमियमृणमोचनी स्याज्जपेद्धुतैस्तर्पणैश्च मन्त्रविदः संप्रा
मडुगतिरपि सद्यो हृद्यां च सर्वकेलत्वमी ५८ इन्दोंसितस्य पक्षकेलेहृतसितेोर्पक्षत्रर्दिनं जुहुयात् सकलोपद्रवशान्त्यै तथार्णसु
कौचसंपदेस्त्वचिरं ५९ वेतससमिदयुतक्षताहुत्सिकालेपिवितउते वरुणः गव्यादीरसमेताः त्रिदिन कृताद्दिनमुखेषु मुदि
तमनाः ६० प्रातरभिषजिसमुदितैर्कैश्चतुः पांनपायसं उनेत्सच्छतं ऋणमोचनाय लक्ष्मीजनसंवननाय वाक्यवारेवा ६१ पा॰ ७९

शानिकष्टवैरिणमंजशासंप्रीतमंत्रुयेःमारे ध्यायेदन्येद्वियत्नंवरुणंन्द्रकृयाछनथाप्रजपेत् ६२ याशानिबद्धवैरिणमसिनाछियास्त
नाशायंतमसं ध्यायन्वेतसमसमिधोगोमूत्रयुतांकुनेनदयहतो ६३ दोर्म्याद्भेऽभ्युवारेहुतसंसितेऽमृतस्य हवनविधिः अरुणमोहादस्य
विविधोपद्रवशामकृदस्माकरःप्रोक्तः ६४ पश्चिमस्थां ध्यासमयेपश्चिमवदनोनलसमारोप्य अर्कणमेनामभिजप्यायुतःप्रातंसकलङ्कःखु
शमनाय ६५ शालीहृतसंसिक्ताःसप्तदिनानि तेनाभ्रुहोतपरसेना संतंभयितंत्रिदिनेहममनामसंमीचनःप्रातहुत्वा ६६ अपण्डुरुवोथमनी
शनयेहाजलैःरुष्ठ्ठईनरैः यःसोऽहप्रद्रवाणांकथाविविधयत्रियंसमस्कृतिच ६७ बहुना किमनेन जिह्वयाम्म मन्त्रनाशस्त्रसाधयेदभी
ष्टं हवनक्रियया थतर्पणेविसर्जनैः पाशभृतोमहामहिमः ६८ इतिश्री द्वात्रिंशःपटलः ३२ ॥ अथलवणमन्त्रं वदामिसांगम
जपसंप्रतिपत्तिकसहोमं विधिवद्धिहिनेनयेन सर्वजगतीमात्मवशीकरोतिमन्त्री १ लवणमसितीत्याद्यावाह्निनीयालवणेतिच दहो
तिचतृतीयास्याहृग्धेतिवचनंतथापि २ अर्कांचमीवयातेस्याद्यथाप्रोक्तमथवीणि अभिरामिरस्तुपंचांगंपंचभिर्वासमीरितं ३ वि
ग्रहोरेःषडंगंवाप्रणेवाधेर्निगद्यते पंचभिस्त्रिभिरपिपंचभिःकरणानंतरैः ४ सप्तभिर्दुगार्णैर्नुजातिशुभैःसमीरितं अंगिरास्या
दृषिश्छंदोनुष्टुम्देवताअपि ५ अग्नीशत्रिस्तथाङ्गर्गभद्रकालीसमीरिता अरुणोरुणांबकजसंनिहितःखवशांकिवराभययुक्त
करः शमितोर्चितजागतिर्विलसन्नयनत्रितयोवतवोदहनः ६ नीलतनोशुकके शाकलायानीलतनुर्निबिडस्तनभारा साङ्कुशपा
शसशूलकपालायामवतीभवतोवननित्या ७ करकमललविराजच्चक्रशंखासिशूलायपविलसितकिरीटापाहिनानेकदेत्या
त्रिनयनलसितांगीदेवसिंहादिरूढ्यापवनसखनिभांगीपातुकात्यायनीवः ८ सरोरुहसितदंष्ट्रिकात्रिनयनोर्ध्वकेशाल्वणा
कपालपरशूलसडुमरुकत्रिशूलाकुला घनाघननिभारणाडुम्बिरकिंकिणीमालिकाभवद्विभवद्विभवाससिद्दयभवद्भद्र

प्र॰यं॰
सा॰
७९

कालीचिरं ९ अयुतं नियतो मंत्रमर्कं च कुसुमान्वितं प्रजपेत् त्रिसहस्रं वा समप्रागेनैव समाहितः १० दशांशेन हुनेत्तस्मिन्वह्नौ हविष्यहुतसंयु
ता एवं कृते प्रयोगार्हो मंत्री भूयान्न चान्यथा ११ वह्निशत्रौ वरे स्यातां वश्याकर्षण कर्मणि दुर्गाभद्रे तथा देवौ प्रोक्ते मारण कर्मणि १२
आरभ्य कर्म कृन्मंत्री तत्तीयां कुसुम पञ्चमीं संदीप्तितो भवेत्सूर्ते मंदिरे मंत्रजापवान् १३ निरन्नपानत्र्यहं तं दीर्घं त्र्यहमेव खले चतुष्क
ईदृशाकार पुत्तलीनां च कारयेत् १४ एकां साध्यस्य देहोत्थे रेणुना लिपिपिष्टेन चापरां वस्त्रिहस्ते मृदा वान्यां मधूच्छिष्टेन चापरां १५ तासु
हृदि प्रालिखित साध्याख्यास्तु समाहितः सम्यक् संस्थापयेत्प्राणान्साध्याद्यानीय साधकः १६ ज्ञानां दारवीजं डे खनेन्मूर्ध्नाभिमंत्रितां
विपूजां विधृत्य स्याधः पादस्थाने च मंत्रमयीं १७ लंबयेदर्कासिवस्त्रमयीमूर्ध्वमधोमुखीं पुनः कृत्वा सूर्मीरा मोहदेवयामेगते सति १८ र
क्तमाल्याम्बरो मंत्री कृतरक्तानुलेपनः सम्यक्कृतलिपिन्यासप्राणायामादिकः शुचिः १९ कुंडं वृत्तं लवणं त्रुटं त्र्यणपरस्तु स्तिंतं
दधि दौग्ध घृतदीरेः प्रोक्ष्य पितास्तु प्रोषिते २० आलोड्य गुडमध्वाज्यैर्विद्युत्स्पृष्टावयवाम्यथ तेन पुत्तलिकां मंत्री चार्वेगी कामयेद्बुधः २१
तस्यां च स्यापयेत्प्राणान्कुर्याद्दिशाविधानतः अष्टोत्तरसहस्रं वा तथाष्टोर्ध्वसहस्रके २२ अर्कान्वककपंचविंशान्सख्यं प्रतिष्ठन्ति स्पृश
न् जपितांगानि विन्यसेत्सांग प्रतिकृतावपि २३ सतारैस्थितिमंत्रार्णैश्चतुर्विंशतिसंख्यकैः शिरोललाटदृक्कर्णनासास्य चिबुकेषु
च २४ स्कंधद्वयहृद्वयोरोजनाभिकुक्षिकटेषु च मेढ्रपायूरुजान्वाख्यजंघाग्रिपु च विन्यसेत् २५ अथ योगुह्यादभेदः स्यादूर्ध्वं भेदोंहिकास
ति आत्मन्येवं प्रविन्यस्य पुनः प्रतिकृतौ न्यसेत् २६ अंगुष्ठसंधिप्रपदजंघाजानूरुपायुषु सलिंगनाभिजठरहृदयेषु स्तनद्वये २७
कंधराचिबुकास्येषु घ्राणदृक्कर्णयुग्मके ललाटशिरसोर्न्यसेत्प्रतिमायां च संहरन् २८ उपलिप्ते तु कुंडेन्न र्बहिर्गोमयवारिणा सा
ध्यसंमुखमासीनमादध्याद्धव्यवाहनं २९ प्रज्वाल्य साध्योडुतरुकाष्ठैस्य पर्च्यादिकं समात् राजीजप्रीतपूर्वाङ्गि प्रवर्तके राजतादिके ३० ७९

देवतां प्रतिपाद्यार्घ्यं दत्वा कार्यार्थसिद्धये उपतिष्ठेत्तु तस्याग्रे त्वं तेनेमैर्मन्त्रैरितीरितैः ३१ त्वमाननमसि त्र्यक्षं निशायां हव्यवाहनः हवि
षा मन्त्रदत्तेन तृप्तो भव तया सह ३२ जातवेदो महादेव तमजां त्वं नदप्रभ स्वाहापते विश्वभक्ष लवणं दह शत्रु हन् ३३ इत्थं प्रार्थ्य विप्रा
र्थितस्त्वं सृष्टं त्वया जगत् महादेवि नमस्तुभ्यं वरदे कामदा भव ३४ नमो मायि महादेवि महादेवस्य सुव्रते प्रियामेरुरूपसंक्षाव
प्रमानयद्देहि मे ३५ दुर्गे सर्गादिरहिते दुर्गसंरोधनार्गले चक्रशंखधरे देवि दुष्टशत्रुभयंकरि ३६ नमस्ते दह शत्रुं मे वशमानय चं
डिके शाकंभरि महादेवि शरणं मे भवानघे ३७ भद्रकालि भवाभीष्टभद्रसिद्धिप्रदायिनि सपत्नान्मे प्रहन दह शोषय तापय ३८
शूलशक्तिकवज्राद्यैरुत्कृत्योत्कृत्य मारय महादेवि महाकालि रक्तास्थानलतात्मके ३९ पुनः प्रतिकृतेरंगसंम्यक् निष्ठितायस्या
दक्षपादादिकं छित्वा पंचर्चं प्रजपन्मनुं ४० साध्यं संस्मृत्य सितधीर्जुहुयात्सप्त सप्तधा दक्षिणं चरणं पूर्वं ततो दद्यादर्धकं पुनः ४१
दक्षहस्तं तृतीयस्याज्जलाद्दूर्ध्वं चतुर्थकं पंचमं वामहस्तस्यात्षष्ठं वामार्धमेव च ४२ सप्तमं वामपादस्यादन्यापि स्यादुतक्रिया सप्त
सप्तविभागो वा क्रमादेषु सप्तसु ४३ एकादशांशाभिन्नैर्वा तद्देगैः सप्तभिर्दुनेत् होमो न्यथा वा पूर्वं तु दक्षिणं स्वरणो भवेत् ४४
द्वितीयो दक्षिणकरस्तृतीयं शिर उच्यते वामबाहुश्चतुर्थं तु मध्याद्धूर्ध्वं तु पंचमं ४५ अधोभागस्तु षष्ठः स्याद्वामपादस्तु सप्तमः दु
ते वसर्वं समाप्ते तु पश्चाय तन्मन्त्रकैः ४६ अर्चयित्वा दंडदीर्णं प्रणमेद्विसर्जनं सुवर्णं वस्त्रयुग्मां गां प्रीणनं दद्यात्सोतर्णकां
दक्षिणां सप्तकर्षं तु दद्यान्मारणकर्मणि अश्वकं रुचकं धान्यं दत्वा सम्प्रीणयेद्गुरुं ४७ एवं कृते तु मन्त्री हि लभते होमकर्मणा
अथ वा मारणाकाङ्क्षी साध्यवामांघ्रिपांसुभिः ४८ सनिबतिलसिद्धार्थैर्ब्राह्मीकटुतैलसंयुतैः हिंगुत्रिकटुकोपेतैर्महिषीमू
त्रविड्विषैः ४९ वराहपारावतयोः पुरीषेण समन्वितैः एतैर्विमिश्रयित्वा तु लोणं श्वेतं संस्थापक ५० पूर्ववत्पुत्तलीं तेन लोणवृ

प्र॰पं॰
सा॰
८॰

लिनकारयेत् प्राणानप्रतिष्ठापयेत्तत्र शर्वाणीं संख्यया ५२ शर्वाणीभिः सनलीभिः ऊंडेदक्षिणदिङ्मुखः दुर्गां वा भद्रकालीं वाप्र
तिपद्य यथोचितां ५३ उपस्थितेर्घपात्रे स्थानमप्याणिस्थप्रातृकः वामपादं समास्फाल्य जुहुयात्सर्वसंख्यया ५४ समापयेद्द्वया
देविकारेणायसौ वशी त्रिसमाहृप्रयोगेणमारयेद्द्विषमात्मनः ५५ तस्यां रात्र्यामनुपोषणाथ परेद्युनि तु साधकः प्राणयामादि
भिर्विगायत्रीजपहोमकैः ५६ विश्वक्पानकाभूवासवनर्विहरेद्दृषी यां कल्पयत्यपामार्गराजीवृत हवींषि च ५७ ष्टथगष्टोत्तर
शतां हुत्वा हुत्वा बलिं हरेत् योमेपूर्वगतःपाप्मापापकेनेहकर्मणा इन्द्रस्तं देवराजो जंभयतु तं भयतु मोहयतु मारयतु नाशयतु ब
लिंतस्मैप्रयच्छतु उच्छतममशुभं मम शान्तिः स्वस्त्ययनं चास्तु १ योमेग्निगतः २ योमेयमगतः ३ योमेनिर्ऋतिगतः ४ योमेवरुणगतः ५
योमेवायुगतः ६ योमेसोमगतः ७ योमेईशानगतः ८ योमेऊर्ध्वगतः ९ योमेधोगतःपाप्मापापकेनेहकर्मणा विष्णुस्तत्रैलोक्य
नाथो जंभयतु तं भयतु मोहयतु मारयतु नाशयतु बलिं तस्मै प्रयच्छतु उच्छतं मम सर्वमशुभं मम शान्तिः स्वस्त्ययनं चास्तु १० एवं दिशास्तद
धिष्ठदेवताभ्यो बलिं हरेत् बलाविवर्द्धते शत्रोरामु कृत्या प्रणश्यति ५८ -
अथवा लवणैः परागभूते र्मधुरान्वितैः पुनरष्टमीनिशीथे जुहुयाद्वा चतुर्दशीनिशान्ते ऊङ्क्षोन्मानितमेभिरेवमन्त्रैः ६० नारीनरं वा नगरं
नृपान्वा ग्रामान्द्विजान्वा मनसोऽभिरूपं वशीकरोत्येव बहुना किमेतच्चिराय चैनेवात्र विचारणीयं ६१ इति लवणमनोर्विधानमेवं प्रणिगदि
तं विविधप्रभेदभिन्नं विधिमनुमथ साधु सम्प्रयुञ्जन्व्रजति फलं निजवाञ्छितं चिराय ६२ इति श्री त्रयस्त्रिंशः पटलः ३३ ॥ अथ
यन्त्रविरचनाभिर्मन्त्रविशेषान्बहुप्रकारयुतान् कथयिष्ये मन्त्रविदामैहिकपारत्रिकार्थसिद्धये धियां १ त्रिगुणितसंख्येमायालंकृत
कोणेनयाभिसंवीते च यायाविशेषवर्णाभिस्तत्तानामपि संयुहेणसमभिदधे २ कोणोल्लसितस्तथाद्वरगलदृष्टतस्फुरितवह्निपरिवी

नाद् बिंदोर्मध्यगा बीजस्थिता नक्तु याधारयाय परिस्तु तया ३ पूर्णस्त्वुमूलारं श्रीं साध्यतं तुसंस्मरं छिरसि बध्नात् तेनारोगी भवेत् सुखः प्रजावान्दीर्घमायु
राप्नोति ४ श्रीनांशु मंडलस्यकूर्मचतुर्थांतको णलसितमिदं श्रीनप्रलिप्तजप्तं कण्ठगतं च शिरोरुजार्तिहरम् ५ नद्यत्रयुगं विलिखेदभिलषित
साध्यसाधकाख्ययुतं साध्यमधस्तात्कृत्वा बध्नाग्रस्थपतु साधको नित्यम् ६ विधिनानेन त्वसद्यः साध्योस्य वश्यो भवेदयत्नेन तत्खनित्वागारे तन्मा
त्रंसिद्धमन्त्रवपृथकरं ७ साध्याख्यांश शक्तिवह्नोनरहृतिमपि रंध्रत्रयेच त्रिशक्तो कमालिख्याथ लोपिसततनगमपि संस्थाप्य जन्मास्वशक्त्या श्रीगारे
स्थापयित्वा नरस्तु दकनिधेश्चिन्मपत्रे लिखित्वादौ माश्रेनाप यित्वा स्त्रियममलधियः सम्यगाकर्षयेत्तु ८ त्रिगुणितविह्निना विधयः षड्गुण
तेच प्रयोजनीयास्तु रक्षाकर्मणि विहितं तत्प्रायः प्रभुरमंत्रयुक्त तया ९ पाषाणाछ्छाद्य रवी न शक्तिदहनप्रोल्लासि साध्याद्व्यं शक्तिश्री
ससस्थितं अयुगरंध्रा बद्धचिंतामणिं इत्येषद्गुणितं विलिख्य जपितं मंत्री दधानो सकृद्द्रष्टावामहशां प्रियोभवति संग्रामे पुरे वा चिरं १०
चिंतारत्नाश्रि त्रियुगमथ नृसिंहाहृतांतस्थबीजप्राङः साध्याभिधानं बहिरपि लिपिभिः प्रानुलोमाभिवीतं दमाविंबद्धं द्वरंध्रप्रचिव
र्णग्रहोन्मादस्थूनव्याधिघ्नं यंत्रमस्मिन्नृजकलशविधिर्गर्भरक्षादिकारि ११ द्वादशागुणितेश्रिलसन्नृसिंहबीजं महीद्वयरबीजं श्रीनालि
प्तं स्वलंकृधूपितमंतः प्रकृष्टकर्मयुतां १२ चतस्त्रुदिक्षुनिखन्यात्सीमायां द्वारतोरणधो वा देशाभियुक्तिरेषा युगमतमा सूरिभिः पुरा प्रो
क्ता १३ श्रलट्ठलनिपात्रजपीते र्मध्यएण यदेविलिख्य यंत्रमिदं सेरस्थापनकर्मप्रतिजप्तं प्राग्गणेखनेन्मंत्री १४ तत्र विंशतिनचारग्रह
कृत्याः स्यान्निकेत रक्षा च प्रथमाभिपातवारणमभिवृष्टिः संपदांभवेदचिरात् १५ तद्वद्दु टार्गला ख्यं यंत्रं नीले विलिख्य पट्टवरे मोच
कसाध्यप्रतिकृतिहृदये गुलिकां विधाय निःक्षिप्य १६ त्रिमधुरयुक्ते पात्रे विन्यस्याभ्यर्च्य गंधपुष्पाद्यैः बलिमपि विकिरेत्त्रिषु स
माह्लादनयेद्धूमिष्टां १७ नामैवाष्यप्रतिकृतिमग्रो किंचित्प्रतापयन् जप्यात् शक्तिं माया श्रांकुशामनु साध्यादिं विदर्भितां समाहितधीः

प्र·यं
सा
८२

४।

विधिनामुना त्रिराहूर्वितयीयमपि स्त्रीरागनां मंत्री आकर्षयत्निनवांछाप्रदायिनीमदनबाणविद्धलितां १९ यंत्रंतद्देवलाञ्छनाताश्रावी
तंनिधायकलशजले जप्त्वाभानुसहस्रकमभिषिंचेद्यजतकांचनाभ्यां च २० तद्धृदियायकलशेन यंत्रं धारयेत्तु नर नित्यं वाञ्छितसिद्धिं
लभते भक्त्या प्रणमन्ति देवताश्रपितं २१ यंत्रं तद्देवमंदिरभित्तावभिलिख्य पूजयेद्दिनशः चौरादिभूतनागाश्रपितं देशं न वीक्षितं शक्ताः
आलिख्य वीरपट्टे यंत्रमिदं समस्तकार्पितं कृत्वा युध्यन् प्रत्यर्थिनमपि हत्वा यात्यक्षणं कृतो योद्धा २२ गजमदविलिखितमेतद्यंत्रं जम
चमत्कृतेन पसन्नं करिणीमपि मदयेद्राज्ञ एव तरे का कथा करेणवे रे २४ बहुनेति भाषितेन किमेभ्यो मुखेन किंचिदपि यंत्रेभ्यः तस्मा
दमूनि सद्भिर्धार्याणि च विश्ववश्यमिच्छद्भिः २५ गजमृगमदकाश्मीरैर्मंत्रितमः सुरभिरोचनायुक्तैः विलिखेद्दलके करसालुलि
तैर्यंत्राणि सकलकार्यार्थी २६ राज्यापट्टे संयुतया सपाशाशक्तांकुशेन मंत्रेण स्वाहांतयाभिजहुत्रिपद्युवी शांस्तथा वशीवश
येत् २७ हल्लेखाग्निस्थ साध्याक्षरमथ बहिरग्नेः कोणे वृत्तं वह्निगेहं हंहाश्रिस्वस्तिकाख्यं प्रतिलिखतु दलेयंत्रकं नागवल्याः जप्त्वाशक्तिं
तपाशांकुशालिपिसहितां तापयेद्दीपवह्नौ नक्तं भक्ता नक्तं गी स्मरशरविवशा प्रेमलोलाभियाति २८ शक्तिस्थं निजनामवह्निभ
वनहंद्वोदरे मान्मथं बीजं साध्यविदर्भयायवृतं शक्त्या बहिः पार्थिवतत्कोणे स्मरमन्पष्टनयनक्रोंत्थैः पुनः कंठके सांबुले लिखिता
भिजम मदयेद्योषिन्मनो मोहनं २९ शक्त्यंतः स्थितसाध्यनामपरितो बीजेस्वरैर्भिः समाबद्धं शक्तिमनोभवांकुशालिपिश्रीभिः समा
वेष्टितं प्राग्वन्मध्ये प्रतिलिख्य पिष्टविकृतौ प्राणप्रतिष्ठाप्य चत्रिस्वादो परिमर्पितस्समदतः साध्योवप्रीतिष्टति ३० सांतग्राखील
वधुतं द्वहनाशा साध्यमायां शासाधकमध्याभिवृतं कलाभिः मध्योल्लसद्धिमरुचश्चूलमिदं तु भर्तयंत्राह्वयं नरनतां गिवशीकरस्यात्
मन्काराङ्गुलिकांतया सकृत्कलाभ्यां तर्वसायुक्तया साध्यस्या ग्निजो युजामृडमदाल्कमस्य शक्तिं हृदि न्यस्याभिविलिख्यतद्धि ८२

वश्के साध्यंतदीशन्मनिशाप्याजप्यानिखन्यतत्रादिनशोमेद्दृष्ट्वि खंवश्यपकान् ३२ वामाद्धा:प्रतिलिख्यनामनिशायावामोरुदेशेनिशा
मध्येवामकरेणसंस्थितमति:संक्षादयंस्तन्मना एवंरुद्रपदंततस्पदयितेगोपीश्वरीह्रींद्दमन्मंत्रजप्यातिचेदनंगविवशांसद्य:प्रिया
मानयेत् ३३ मायाहृदोरथांतेब्रह्मश्रीराजितेत्तुमन्प्रोक्ता राजयुतएजितेर्णन्त्रजयेसाविजयेगौरिगांधारि ३४ त्रिभुवनवशंक
रीतिचसर्वलोकांतेवशंकरिच सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरिस्तद्रुद्रेवाद्दत्तान्प्रवीप्यततः ३५ मायाद्विठांतकोमनुरेकाधिकषष्टिव
र्णक:प्रोक्त: ऋषिरस्याजोनिचृच्छंदोगौरीचदेवताप्रोक्ता ३६ सचतर्दशाभिर्दशाभिस्तथाष्टभिष्याष्टभिस्तथादशाभि: एकादश
भिर्मंत्रार्णै:क्रमादुक्तंतेषडंगविधि: ३७ असवालप्राप्तिराजन्मौलिराबद्धपाशांकुशप्रसन्नचिरकराब्जाबन्धुजीवारुणांगी अमर
निकरवन्द्याग्रीवलक्षणश्रोणलेपाश्रुकक्तरक्षमधुनास्यात्मपदेपार्वतीव: ३८ अयुतंप्रजपेज्जुहुयाद्धुतलुलितैपायसैर्दशांशेन आरा
दयेन्तदोमोत्तभिराशाधिपेनिशातमना: ३९ तिलतंडुलकेलीणेस्त्रिमधुरसिक्तै:फलैस्त्रमधुरतरै: आजेनरक्तएकवलयेविदि
नहवनक्रियाहृवश्यकरी ४० नित्यंचादित्यगतांदेवींप्रविचिंत्यतन्मुखाजप्यात् अष्टोत्तरशतमंक्षापाटोभुवनंवशीकरोत्यचिरात्
वर्णादर्वाङ्मंत्रीप्रयोजयेत्साध्यनामकर्मयुतं प्रजपेद्धाहवनविधौवांछितसिद्धिप्रदस्तथामंत्र: ४२ सतारराजमुखांतेराजाधिमुखि
वर्णकान् आभाष्यवश्यमुखिचरुश्रीमारार्णकान्वदेत् ४३ वीप्सदेविमहादेविपदंदेवाधिदेविच प्रोक्त्वासर्वजनस्येतिमुखंममवश
वदेत् ४४ ऊरुऊर्वितिछन्दान्नित्रिकं मंत्रसमुद्धरेत् समाधिके:सदशाभिस्तथात्रिमाद्विरर्णै: ४५ दशाभि:समभिश्चवचतुर्भिकरणा
र्णै: पंचभि:समदशाभिर्वर्णैरंगक्रियामनो: ४६ ब्रह्मश्रीमंत्रसंप्रोक्तापतिपत्निरमुष्यचु मंत्रस्यजपक्रमिश्रुतथाहोमविधि:स्मृत:
मंत्रीसर्वजनस्यानेक्रुर्यात्साध्याह्वयमनो: प्रजपेद्धुवनेवाथतथातर्पणकर्मणि ४८ देवींध्यायेश्रातप्रसूनवदथात्रिलाडुयुतेऊनेत्

प्र·पं
सा
८२

समाहंभसितेनतेनविहितंपुंड्रादिकंवश्यकृत् आज्येनत्रिकृतहोमपाणितिलसमाजमंहुतंप्राशयेत्साध्यंनि:परिहारकेचनदद्यादिदंवश्यं
भवेद्गेहिनां ४९ शान्तिसाध्यार्द्रवृक्षप्रतिकृतिहृदिसंलिख्यसंस्थाप्यजीवंजप्त्वाखन्यांगणेसमिन्विधिवदनलमाधायपुष्पैर्जपायाः
देवीमन्त्रेणरात्रौदशापरशतसंख्यैस्तुकाचदनाधैर्जुह्वानांसमरांतंसमशितिनिखननाड्ममेवषुपकर्म ५० अन्नमह्यमन्नंमेदेह्यन्नाधि
पतयेममेत्युक्त्वा अन्नंप्रदापयेतिच ठद्वयांतोन्नप्रदायकोमंत्रः ५१ करणेन्द्रियसंस्थानह्रयवर्णैरगमस्यमंत्रपदैः ह्यूतजपावधिरेष
द्विसहस्रहुतंस्मसर्पिरन्नाभ्यां ५२ ङयाकोत्स्वप्रावृतकनकमयद्वीपवर्येसुराढ्ये कल्पद्रूद्यानकाधोमणिमयफलसितेविनप
स्याग्रभागे आसीनेशुभ्रियेयोस्यांछिनवरुणिचयमत्रिणेसंसृजंत्योमन्त्रीसंचिन्तयोनोजपतुदिनशुभेसंपदेन्यस्यमंत्रं ५३ ना
त्यादिभिगवत्यंतेमाहेश्वरिपदंवदेत् अन्नपूर्णेग्निजायांतोमंत्रोन्नप्रदस्मृतकः ५४ मायाविहितषडंगोदिनशस्त्रवजयपद्योडशास
हस्रं प्रोक्तोजपावसानेसहुतेन्नेदंशांशाकोहोमः ५५ हद्भताड्वविलोकनलोकाभद्रवक्त्रनेयनेभवकान्ता अन्नदाननिरता
जननीतांसंस्मरन्नपरतश्चित्रड्कृला ५६ वैश्रवणःयक्षेशःपिंगलविविधोनंथवविन्नेशाःसकुवेरःस्वाहांताःसव्याहृतयःसमीरिता
मंत्राः ५७ विन्नेशस्यान्तरालेदशावटसमिधःसर्पिषामाविविन्माहोन्व्याहृत्यासिद्धेकनकघटकांडान्दोस्तुद्दिलोसो हेमाभोरत्न
दीप्तोदरकमलनिधिद्योतितोरत्नपीठेध्येयोन्यग्रोधमूलेकृतसुजिविडुघावेश्मदेवावसाने ५८ मंत्रैरेतैर्हृतयुतयावसहोमोपिमंत्रि
णाविहितः लक्ष्म्यसहितैस्मतिलैर्विल्वसमिद्धोमतस्तथैवफल ५९ भयाभावेडयुक्तौवविदंडाहस्यताहाण: वालिस्थयोनि
र्नेत्यतोवसुवर्णमनुर्मतः ६० वसुसाहस्रजापस्यतावद्धतद्भूतोमतः होमःसर्पिष्मतान्नेनवीजिनाग्गक्रियामता ६१ रत्नस्वा
र्णष्ठिकादीन्निजकरकमलाहुह्निणाद्दाकिरन्तंवासोराष्ट्रेणनिधाययापरममसृगुरुंपीतवस्त्रादिभूषं ध्यायन्नासीनमप्यापण ६२

परणमुविशातसंख्यंसविंशात्केमेवीतिः पुष्पैर्हुनात्के स्विद्दिनमथजुहेत्स्वर्णवस्त्रादिसिध्यै ९२ वयर्योरंतरात्तुमेदेहिष्वुक्राद्दारात्रिठः
मंत्रोयुतःसर्पिःसहस्रहवनक्रियः ९३ पुक्रास्यपुत्वक्षुष्पैर्जुहुयात्जितुरण्डाःसम्प्रोष्येक विंशाहारंहोतव्यमेवायातिसितजुहमालेप
नोवामदोला वासोरत्नानिकार्नेस्वस्मपिसततं साधकायप्रयच्छन्ध्यानेव्याख्यानमुद्राकलितवरकसत्पायपणालिंदसंस्थः ९४
राजेरस्योद्धियोदंडीवेदांतेसोविदंडकः सायांतेनतिरप्पहवर्णवैयासिकोमत्रः ९५ मुनिव्रानावीतंविमलधियमंभोदरुचिर
द्युतिव्याख्यामुद्राकलनविलसद्दक्षिणकरं परंजानोकृताद६कलितकरं कविवरंसमासीनंव्यासंस्मरततिरतंपुण्यचरितं
प्रकृतिसहस्रजपोयदर्पणंशाकृतपायसाज्यहवनविधिः निरुपमकविताप्रजाव्याख्याश्रीसंपदावहोमंत्रः ९७ करवरपद्मु
लयापार्श्वद्युलेहरेबिंडडंसमसनापर्णाः अलिकाद्योवमस्त्रिह्निकांतिकमत्रस्ययधुवादिः स्यात् अयुतंप्रजपेद्वर्षघृहस्त्वाधिकसमेज्ञे
जुयाद्धर्णमामानैः तिलसर्षपतंडुलैः सशालीहविराज्येः सुसमेधितकृशानौ ९९ अंगुगाद्दिःप्रेचनाअपिटहनसमीरोधराख्याम
सेत्रेप्राक्यत्पद्दत्तसोम्याख्यधउपविचद्दितप्रबद्धप्रभासुः तन्मध्यस्थान्विपद्माद्विकहविरुदंतीन्दुगगान्सरावोहत्येतेमैत्रि
मुख्योमत्रविद्विवलव्याकुलान्सघएव १० निजरिपुमवलाधैतैः समेवाथवीतंमत्रविदध्यहलोभ्यांरुडविष्याप्तसेवेगं नड्य
रिगतबीजेःसाधुसंस्तनवक्रेदहनमसकवधास्त्रहीडुभिःस्वेलुपेव ११ योनिर्विंयत्ससेनेत्रपरमेवर्णानित्याख्यगमेदः रक्तस्य
दक्षहिकांतत्नाराद्योयमत्रर्देशार्णयुतः १२ अयुतंजपेन्मत्रमिमंसहस्रवारंजुहेत्तथाज्येन ध्यानातपिपिशितेयंजगतीवि
घांवशीकरोत्यनिशं १३ असादृष्टाकराग्रेनवकनकमयीवेत्रयष्टिंस्यानादहेमिनानयंतीस्फुरितततुलनापाशबद्धाम्ह्वसाध्यां

प्र·पं
सा·
घ

देवीनित्यप्रसन्नाननवशशधरबिंबानिनेत्राभिरामा दद्याद्दीर्घानवद्यांप्रवरफलमहृत्सुखसाम्निहृद्यांश्रियंवः ७४ विद्ययात्तुद्भिन्नहृद्यया
नयाहोमकर्मवरहेमदायिनत् कामितासंपदिवामलोचनामानयेदपिचमारपीडितां ७५ हवनक्रियासपदिवश्यकारीमधुरावसेकप
तुलाप्युत्ना सहश्रोनकश्चनजगत्यपरोमतुनाञ्जनानयनकर्मविधो ७६ वाणीस्यात्तारस्वरूपाभिरसिमिरिस्तुताशान्तिरूपाललाटेरवाग्र
हणेस्तत्थाखुंविधुरपिवदनाविष्टनेटांतरूपा श्रीर्जिह्वायांस्वरूपाभिमतकरस्वरूपोस्वहोदीर्घयुक्ताविवंन्यासोमुखेश्रीविभवह्ला
स्वयशःकांतिमेधाकरःस्यात् ७७ इतिश्रीत्रयस्त्रिंशः पटलः ॥ अथ ॥ प्राणप्रतिष्ठानमनोर्विधानंप्रवक्ष्यतेसप्रतिसर्वसिद्धे
यस्मादतेस्मिन्कथिताःप्रयोगाव्यर्थाभवेयुर्गतजीवकल्पाः १ प्रोक्तापूर्वमनुष्वयशाहूमथचप्राणाइहप्राणकास्तहजीवस्हस्थि
तेतिचतथासर्वेन्द्रियाणीतिच तद्वद्वाङ्मनसीदृशंश्रुतिमथोघ्राणंचमप्राणकंमेवेहागतयुक्तसुखंचिरंतिष्ठंठठद्वयुक् २ मंत्र
स्यास्यविधिर्हरिश्यरस्येतेसुनिर्देशिता छन्दस्त्र्यर्थमस्यममाकम्यथोतिच्छंदसंवाभवेत् सृष्टिर्याजगतामनादिनिधनासर्वस्यचेष्टा
करीप्राणाख्याप्रकृतिःक्रियामयवपुर्देवीपरादेवता ३ प्रत्येकंकादिवर्गैःप्रतिगतलिपिभिर्बिंदुयुक्तैर्यरांघैःशषाद्यैःश्रोत्रमुख्येवेद
नकस्तुरवेस्तक्रियाभिःक्रमेण तुष्याद्येश्वात्मनोतैरुपरिचविलसज्जातिभिःषड्भिरेवंकुर्यादंगानिसम्यग्घृतिमात्मतिरयोविश्वरूपत्व
सिध्ये ४ नाभेर्दृशापादापदंयाशबीजंहृद्देशादास्नाभिदेशंयशक्तिं आहृद्देशंमस्तकांदंक्रूणाखेन्यस्त्वायादीन्यातुष्ठनासमम ५ प्रा
णेजीवेचैवहंसहृयाणोन्मसेन्मूलंव्यापकंमस्तकादि एवंन्यस्यप्राणशक्तिस्वरूपांबिभ्रीध्यायेदात्मरूपांचदेवी ६ रक्ताम्भोधिस्थ
पोतोल्लसदरुणसरोजाधिरूढाकराब्जैःपाशंकोदंडमिक्षूद्भवमथगुणमप्यंकुशंपंचबाणान् बिभ्राणासृक्कपालंत्रिनयनलसितापीन

८३

बद्धोरुहाभ्यां देवी बालार्कवर्णाभवत्तत्क्षणवशकरी प्राणशक्तिः परा वः ७ ध्यात्वा देवीमेवं प्रजपेल्लक्षमन्त्रं समाहितधीः आज्येनान्ते जुहु-
याच्चरुणा वा तद्दशांशतो मन्त्री ८ शक्तिपीठे देवीं षट्कोणस्थैः प्रजेशहरिरुद्रैः वाणीलक्ष्मीगिरिजासहितै रंगैः समातृलोकेशैः ९ प्रयजे-
च्च विभिरेवं परिवारैर्नित्यमेवमन्त्रितमः एवं संसिद्धमनुर्वश्याद्यान्यारभेत कर्माणि १० पाशांकुशान्तरितशक्तिमनोः परस्ताडुच्चार्य यादि
वसुवर्णगणं सहंसं पश्चाद्दशश्च पदमुच्चरतः प्रयोगमन्त्रीयमित्यमुदितोऽप्यहंसस्वाहा वा ११ एतावेवसुतो चैव जीवहा प्राणहा तथा आ-
कृष्याग्रसना चैव अमदा विस्फुलिंगिनी १२ सेयं प्रतिकृतिः प्राणहृत्पश्चयादिकाः बद्ध्वा साध्यं पाशबीजेन शक्त्या गृहीत्वाङ्कुशा-
कृष्टेनाथ यादीन् हृतीक्ष्णोल्का साध्यनामाद्यधातून् एवं मन्त्री यावदात्मा स वीर्य १३ हंसमाप्रोक्षजनेनिमतीयसमये साध्यस्वपत्पादरादा-
रुहास्ववशं निधाय हृदये साध्याकृतेः कीलकं बद्धान्तं च निपीड्य मे वसहंसाकालस्य यमुपाग्निरस्यानाडी तदभिनाखिलेन्द्रियगणं साध्यं
स्मरेत्साधकः १४ वायव्याग्नेयैन्द्रवारीणमहेशाकम्यान्सोमप्रेतराट्मध्यगेषु स्थानेष्वेतेष्वष्टयादीन्सहंसानङ्गान्ध्यायेत्स्वीयबिन्दुप्र-

बन्धान् १५ स्वीयप्येवं संस्मरेद्धंससरोजे भृंगीनूयान्निर्गतान्श्वासमार्गैः साध्याजस्थानं चरीकान्गृहीत्वा स्वीयस्थानं पूर्ववत्संप्रविष्टान्
बीजानि रक्तानि तु वश्यकर्मण्येषु भोधराभान्यभिचारकाले धूम्राणि विद्वेषविधौ सम्मोहे पीतानि संस्तम्भविधौ स्मरेच्च १७ अथवा साध्य-
प्राणान्मंडूकाकारधारिणो ध्यायेत् स्वीयान्भुजगाकारानभिचारात्प्रशंसकर्मविधौ १८ प्राणप्रतिष्ठाकर्मैवं विधायैकादशवारं
पुत्तल्यादौ स्वचित्तेवातांस्तु संस्तम्भयेद्ध्रुवा १९ आकृष्टानां साध्यदेशादकृतां पुत्तल्यादावप्ययं स्यात्प्रकारः किंतु स्वीये हृत्सरोजे प्रवेशो
वश्याकृष्टो रेचनात्राभिकारे २० पाशाद्यत्रिकयुक्तमूलहृदयभ्रूमध्यमूर्ध्नापिता साग्निः साध्यललाटं व्यथयतो प्राप्तमूलमाजमुखी

योन्यावर्त्तद्वन्द्वमेवमनिशं भ्राम्यन्नसौ चिंतितात्शक्तिर्जन्मशतान्यपीह वशयेत्साध्यां तथाकर्षयेत् २१ प्राणप्रतिष्ठाविधिरेवमुक्तः
सांगः सयोगो विनियोगयुक्तः अस्मिन्प्रवीणो गिरिकाननादीन्प्रचालयेत्किं पुनरात्मयुक्तान् २२ इति श्री पंचत्रिंशः पटलः ॥ ३५

अथ संतानसंसिद्धिसमाकुलितचेतसां तद्भक्तिकरं योगं प्रवच्मीह गृहमेधिनाम् १ नचापुत्रस्य लोकोस्ति पितरोधः पतंति च न
स्याच्च सकलोपायैर्यतेतापत्यसिद्धये २ देवर्षिपितृपूजासु विरतानाभक्तितः गुरुमातृपितृश्राद्धवंचकानां च नित्यशः ३ अर्थि
भ्योर्थमदातृणां विद्यमानेर्थसंचये अदत्वैवातिथिभ्योन्नं भोक्तृणां पापचेतसां ४ हरिशंकरयोः पादपद्मार्चारहितात्मनां स्वभा
र्यानिंदकानां च लोकवेदविरोधिनां ५ इत्यादिदोषदुष्टानां पापानां गृहमेधिनां दुःप्रतिग्रहदोषाद्वा जायतेनत्वनपत्यता ६ एवमा
दिकदोषापनोदिनी ह्यतसिद्धिदा अशेषपापहंत्री च वक्ष्यते यजनक्रिया ७ पुत्रार्थमयेगृहस्थो दीक्षाविधिना च तद्दर्शपौर्णरात्रिं संस्थाप
त्यागमयित्वा कृत्वा यो वाह्निकीं क्रियाः सकलाः ८ संयोज्याकिंचनयथाविधिपंचगव्यं संकोचके न महता प्रतिमध्यवाणं संमंत्र्य
याष्टशतकं समवद्यभूतमंत्रैः पिवन्नयमसावधिगर्भधात्री ९ ततोग्निमाधाय चरुं च कृत्वा संकल्पतद्दक्षिणमुत्तरं च भागक्रमात्पि
तृकदैविकं तन्त्रीत्वेतु पूर्वं जुहुयात्क्रमेण १० स्मृत्वा निजं पितरमप्यधरे निषण्णं संतर्प्य पिण्डयुगलं हुतसंस्कृतं नंतत् दत्वा स्रुवेण हु
तसंपुटितं तथैव मंत्रीपितामहमथप्रपितामहं च ११ व्याहृतिभिरथपक्वहोमतः सर्वशः प्रतिजुहोतु सर्पिषा मातृवर्गगुरुतात्पितृद्
यं पूर्ववत्समदाय साधकः १२ कलायुतैः षोडशामूर्तिमंत्रैर्व्यस्तैस्तथाष्टाक्षरजैश्चमंत्रैः अष्टोत्तमस्नेनचतेनपंचाक्षरेणचाष्टाक्षरवत्तु
होतु १३ पक्वाहुतीनामितिवर्णसंख्यां चतुर्गुणां वापि गृहाहुतीनां दत्वावदानद्वितयं चपुंस्त्रीभेदप्रभिन्नं हविषा करोतु १४ पंचाक्षरे

एणपुरुषात्मकमन्यदष्टवर्णेनचाष्टप्रातयुगममथप्रजप्य संभोज्यतद्युगलमप्यभिजप्य विष्णुर्योन्यादिकेनमनुनाचकपर्दिसंख्यं १५
पुरुषःपुरुषात्मकंप्रकृत्यात्मकमन्यच्चसमाहितोपयुज्य प्रवदानयुगंक्रमान्मनस्त्रीपुनराचम्यसमर्चयेत्पुनाश्च १६ गुरवेप्यथदक्षि
णांप्रदत्वानलमुद्वास्यचभोजयेद्द्विजातीन् प्रतिपर्वकमेकमेवदृश्यामतिमान्वत्सरकंप्रपूरयीत १७ एकद्वयमादन्यमहद्विजातीन्संभो
ज्यानंप्रपूरयेदेकहृद्या संपूर्यमाणदेवमेवत्रिकाद्वादर्वाकपुत्रोजायतेदेवप्रसत्त्या १८ पितृदेवताप्रसादान्मेधायुःकांतिसंयुतोविद्वान्
लक्ष्मीतेजोयुक्तोधर्मरुचिर्भवतिसंततेःकर्ता १९ सप्तभिरपिसुरपितृभ्योब्रह्मचर्येणयज्ञैस्त्रिविधमृणमयतेश्चैवसंमोचयेद्यः श्रुतिव
चनकृदसिन्वापिलोपरस्मिन्निति सतगृहमेधीपूज्यतेसाधुलोकैः २० वर्णादिकोहलोमंत्रःसंकोचाख्योध्रुवादिकः मेरुःस्यादृतम
नवःस्युश्चभूतात्मनामभिः २१ अतोद्विजायजगतांप्रथितंप्रीतचेतसां अथसंक्षिप्यवक्ष्यामिलक्षणंगुरुशिष्ययोः २२ स्वकःस्वके
स्वरितोबहुधीत्यनाहृत्यः देशकालादिविद्येपोदेशोदेशिकउच्यते २३ अग्रगण्यःसमग्रज्ञोनिग्रहानुग्रहेक्षमः षड्वर्गविजयीच
शांतोप्रोविगतविग्रहः २४ कुलःशुद्धःकौलिष्टकर्माविलवमानसः वेदवेदांगविद्वादीविदिताविदितागमः २५ दृष्टदोनि
ष्टसंहर्ताहृष्टा ¯ ¯ स्वव्रावहः रतोविरतमर्वोत्रपरंत्रस्वबुद्धिषोः २६ क्षांतोदांतःशांतमनानितांतकांतविग्रहः स्वतःस्वकारण
नापिपरंत्रुरत्रवोद्यतः २७ ऊहापोहविद्ध्यात्मव्याकुलोमोहवर्जितः अजातुकेपीविज्ञातज्ञानोज्ञानपरिगितः २८ निरमाःसा
णविस्सर्वसंशयच्छिदसंशयः नयविद्धिनयोपेतोविनीतोनीतिरात्मवान् २९ व्याधिरप्राप्तिनव्याधिःसमाधिविधिसंयुतःश्रु
तिस्मृतीतिधीरश्चवीरोवाक्यविशारदः ३० वर्णोपेतसमाश्लेषोगंभीरोदंभवर्जितः आदर्शोस्वविधानानांनवदर्शनहृषकः ३१ प्र
सौम्यप्रसादप्रग्रसेव्यश्चाभीष्टमितहृता शिष्यस्तदावर्जनकृद्दृष्टेनद्रविणेनच ३२ नस्यपादारविंदोत्थरजःपटलभूषणः स्वा

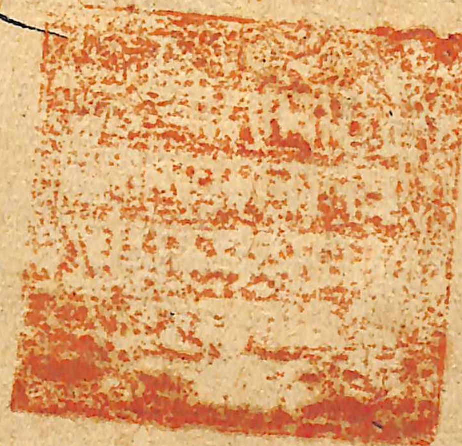
नम्रप्राप्यनम्राप्यं प्रायो वृद्धिमतेप्सितं ३३ नित्यशः कायवाक्चित्तैः स्निग्धैकाह्याधिकावधिः परिचर्यापरः शिष्यः स्यान्ततः संयतमा
नसः ३४ तं तथाविधमालक्ष्य तथाविनयवादिनं मातृजः पितृजः शुद्धं बुद्धिमन्तमलोलुपं ३५ अस्तेयहिंसानिमास्तिक्ययुतं संस्तिकु
तोद्यमं अकलंकं शुश्रूषाहीनमहीनदुःखमानसं ३६ ब्रह्मचर्यरतं नित्यपरिचर्यापरं गुरोः अल्पाशानिद्रं शुश्रूषायामनल्पकृतकल्पनं
अधीतवेदं स्वाधीनमनाधिव्याधिवर्जितं तरुणं करुणावासं परितोषकरं गुरोः ३८ स्ववेषमेषणातीतममलं विमलाशयं
स्वप्रसन्नमसन्नांगं सदा संनिहितं गुरोः ३९ परोपकारनिरतं विरतं परदूषणे मातृवद्गुरुपत्नीं च आत्मवत्तत्सुतानपि ४० स्मरेत्
मस्मराबाधं स्मितोपेतमविस्मितं परिगृह्णीयात्परीक्ष्यैवं शिष्यमेवंविधं गुरुः ४१ अलसं मलसंक्लिन्नं क्लिष्टं कष्टान्ववायजं दंभाविष्टं
नमगंभीरं चंडं पंडितमानिनं ४२ रागिणं रोगिणं भोगलालसं बालसंमतं रौद्रं दरिद्रं निद्रालुमायूनं चलचेष्टितं ४३ नष्टांसमं
धं बधिरं पंगुं व्यंगमंगमंगलं अतिदीर्घमतिह्रस्वमतिस्थूलं कृशात्मकं ४४ आदिमेके कृतस्नेहं वत्सं बीभत्समत्सरात्मकं परदा
रपरं भीरुं दारुणं वैरिणं सतं ४५ लब्धांत्वलज्जवैराग्यं परं बलमकवान्यवं खलिनं मुखरं दुष्टं दुर्मुखं मूर्खमानसं ४६ प्रत्यग्रम्
ग्रं व्यग्रेहमग्रगण्यं दुरात्मनां अहह्रतं तमःस्पृष्टं क्लिष्टं मिथ्यापदं रणं ४७ स्वार्थकृत्ये प्रसक्तार्थं निरर्थारंभणं शवं ईदृग्विधं गुरुः
शिष्यं न गृह्णीयात्कथंचन ४८ यद्विगृह्णाति तद्दोषः प्रायो गुरुमपि स्पृशेत् मंत्रिदोषं यथा राजा पतिं जाया कृतो यथा ४९ त
था शिष्यकृतो गुरुमेति न संशयः स्नेहाद्वा लोभतो वापि यो गृह्णीयाददीक्षया ५० तस्मिन्गुरौ सशिष्ये तु देवताशापमापतेत्
मधुद्विषि महादेवे मातापित्रोर्महीभृति भक्तिर्या सा पदांभोजे कार्या निजगुरोः सदा ५१ छायाद्वा पादुकोपानद्दंडाश्वशयनास
ने यानेमनोगतं चान्यत्स्ने वासीन लंघयेत् ५२ व्याख्यां विवादं स्वातंत्र्यं कामितां कामचेष्टितां निद्रां जनार्कं क्रोधं च सत्यजेद्गुरोः ५३

८७
८६

द्देसदा ५३ सन्ध्यास्यधर्मविरामूत्रसर्गनिष्ठीवनादिकं परित्यजेत्परिताताविसंचगुरुमंदिरे ५४ ग्राहोक्तिमनत्ननिद्रामूत्रं
वक्रयविक्रये परित्याज्यं गुरोन स्पसपत्नैश्चसमागमं ५५ इष्टंवानिष्टमादिष्टंगुरुणायत्नगुर्वपि तत्तथापरयाकुर्याद्भक्त्या
सम्यगनिह्नया ५६ कर्मणामनसावाचासदाभक्तियुक्तागुरुं नित्यंजितंद्रजये क्षिप्रोनिजकार्यप्रसिद्धये ५७ लोकोद्वेग
करीयाचयाचमर्मनिकृंतनी शिष्यश्रेदकरीयाचतांगिरंनैवभाषयेत् ५८ रम्यमप्युज्वलमपिमनसापिसमीहितं लोक
विद्वेषणंवेषंनगृह्णीयात्कदाचन ५९ इत्याचारयुतः सम्यगाचार्यं यःसमर्चयेत् कृतकृत्यः सवैशिष्यः परत्रेहचवेनंदति ६०
देवानृषीनपिपितॄननिर्थीन्सत्याग्नींस्त्रिन्योद्यैर्नमनसादिनशोवयेद्यः इष्टानवाप्यसकलानिहभोगजातानन्त्रेतप्रयाति
परमंपदमाप्नुयुःसः ६१ इत्थंमूलप्रकृत्यक्षरविकृतिलिपिब्रातजातप्रपंचत्रिमायाबद्धभूतेन्द्रियगुणरविवंकाग्निसंप्रोतरू
पैः मंत्रैस्तद्देवताभिर्भुवनिभिरपिजपध्यानहोमार्चनाभिस्तत्रेस्मिन्योचभेदैरपिकमलजेनदर्शितोयंप्रपंचः ६२ यदाश्रया
विप्रकृतिस्वभावतोविभिन्ननानादिसमुत्थितेजसः जगंतिपुष्कलंतिरवीन्दुवह्नयोनमोस्तुतस्मैपरिपूर्णतेजसे ६३ इति
श्रीमच्छ्रीशंकराचार्यविरचितेश्रीप्रपंचसारतंत्रेषट्त्रिंशः पटलः ॥ ॥ ३६ ॥ ॥ समाप्तोयंश्रीप्रपंचसारग्रंथः

८६

सं० ४५३९

कोश्त. निविष: अपो. मनु
आयता. श्रीमती २ नंगु ३.
कपाट. सर्व.२ सूत्र ऽध्या
ऽर्ग काश.७ साभ. नाना.८
प्रा.स.६ ऽउ. नादिनां १०
लम्भात्रि ११.

तेन. पालि. ताक्षिए.
नरा. नाम्ना.क

आखा · सर्वं आसी ।' उेवा २

इमो · तत · दाद

कं न्वा · १ आट · ।। भ्रात · ।

नावग्रा ।। नाग्न ।। क्रो · ।। १

गीयना · १

श्री रैध्यतांवी २ तमातिध्यी २

रा जं द्ध्याना २ श्रिरेहरा सिं

ना न महोदा २ शुभ ववा ह

म हाप्रभते २ मकीयधू ते